

Hallituksen esitys Eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lainsäädännön uudistamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kunnille ja kuntainliitoille sosiaali- ja terveydenhuollon toimintoihin suoritettavat valtionosuudet ehdotetaan tasattaviksi samansuuruisiksi siten, että terveydenhuollon osalta valtionosuuksia kokonaisuudessaan jonkin verran alennetaan ja sosiaalihuollon osalta korotetaan. Valtionosuus, joka suoritettaisiin kantokykyluokituksen mukaan porrastettuna, olisi yhtä suuri sekä perustamiskustannuksiin että käyttökustannuksiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnille ja kuntainliitoille aiheutuviin kustannuksiin suoritettavien valtionosuuksien tasaamisen ja valtionosuusperusteiden yhtenäistämisen lisäksi ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteiset suunnittelujärjestelmät uudistettaviksi. Suunnitelmat laadittaisiin kunnallisen terveydenhuollon lisäksi myös kunnallisesta sosiaalihuollosta. Samalla valtion, kuntien ja kuntainliittojen sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelujärjestelmiä kevennettäisiin, yhtenäistettäisiin ja yksinkertaistettaisiin. Ne sovitettaisiin yhteen

valtion tulo- ja menoarviokäsittelyn sekä kuntien kuntasuunnitelma- ja talousarviokäsittelyn kanssa. Ehdotettu valtionosuusjärjestelmä poistaisi samalla huomattavasti sekä valtiolle että kunnille nykyisin aiheutuvia tarpeettomia hallintokustannuksia.

Uudistus luo nykyistä paremmat edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen tarkoituksenmukaiselle kehittämiselle siten, että osa terveydenhuollon laitospalveluista voidaan korvata sosiaalihuollon laitosten antamilla palveluilla tai sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla. Esitys liittyy kiinteästi samaan aikaan Eduskunnalle annettuun sosiaalihuoltolain säätämistä koskevaan hallituksen esitykseen.

Uudistuksen toteuttamiseksi ehdotetaan säädettäväksi laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta. Samalla olisi tehtävä tästä johtuvat muutokset 31 voimassa olevaan lakiin.

Uudistus on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1984 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	4	21. Laki kaatumatautisten hoitolaitosten valtion-	
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	4	avusta	49
1.1. Tavoitteet	4	22. Laki lasten päivähoitosta	50
1.2. Keinot	5	23. Lastensuojelulaki	51
1.2.1. Valtionosuus	5	24. Laki kunnallisten ja yksityisten kasvatustaitosten valtioavusta	52
1.2.2. Suunnittelujärjestelmät	6	25. Laki lastenkotien valtionavusta	52
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	7	26. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta	53
2.1. Nykyinen tilanne	7	27. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaannpanosta	55
2.1.1. Lainsäädäntö	7	28. Invalidihuoltolaki	55
2.1.2. Käytäntö	8	29. Laki päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta	60
2.1.3. Muutoksen syyt	9	30. Irtolaislaki	61
2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	10	31. Laki lapsen elatuksen turvaamisesta	62
2.2.1. Eduskunnan toivomukset ja lausumat	10	32. Sotilasavustuslaki	63
2.2.2. Esityksen valmistelu	10	33. Voimaantulo	64
3. Esityksen organisatoriset vaikutukset	11	LAKITEKSTIT	64
3.1. Ministeriöt	11	1. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta	64
3.2. Keskusvirastot	11	2. Laki työsuojeluhallinnosta	71
3.3. Läänihallitukset	11	3. Terveydenhoitolaki	71
3.4. Kunnallishallinto	12	4. Elintarvikelaki	72
3.5. Yksityiset toimintayksiköt	12	5. Maidontarkastuslaki	72
3.6. Yleiset organisatoriset vaikutukset	12	6. Lihantarkastuslaki	73
4. Esityksen taloudelliset vaikutukset	12	7. Eläinlääkintähuoltolaki	73
4.1. Vaikutukset julkiseen talouteen	12	8. Kansanterveyslaki	74
4.1.1. Koko julkinen talous	12	9. Laki aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta	75
4.1.2. Valtiontaloudelliset vaikutukset	14	10. Sukupuolitautilaki	76
4.1.3. Kunnallistaloudelliset vaikutukset	15	11. Rokotuslaki	76
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	16	12. Pitalitautilaki	77
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	17	13. Laki hengityshalvauspotilaiden hoitokustannuksista	77
1. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta	17	14. Laki kunnallisista yleissairaaloista	78
1 luku Yleiset säännökset	17	15. Laki keskussairaaloiden rakentamisesta	80
2 luku Suunnittelu	18	16. Laki yliopistollisista keskussairaaloista	81
3 luku Rahoitus	26	17. Laki eräiden sairaaloiden käyttämisestä lääketieteelliseen	81
4 luku Erinäiset säännökset	31	18. Mielisairaslaki	82
2. Laki työsuojeluhallinnosta	33	19. Tuberkuloosilaki	83
3. Terveydenhoitolaki	34	20. Laki reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta	84
4. Elintarvikelaki	35	21. Laki kaatumatautisten hoitolaitosten valtionavusta	85
5. Maidontarkastuslaki	35	22. Laki lasten päivähoitosta	86
6. Lihantarkastuslaki	35	23. Lastensuojelulaki	86
7. Eläinlääkintähuoltolaki	35	24. Laki kunnallisten ja yksityisten kasvatustaitosten valtioavusta	87
8. Kansanterveyslaki	36	25. Laki lastenkotien valtionavusta	87
9. Laki aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta	39	26. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta	88
10. Sukupuolitautilaki	40	27. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaannpanosta	89
11. Rokotuslaki	40	28. Invalidihuoltolaki	90
12. Pitalitautilaki	40	29. Laki päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta	92
13. Laki hengityshalvauspotilaiden hoitokustannuksista	41	30. Irtolaislaki	93
14. Laki kunnallisista yleissairaaloista	41	31. Laki lapsen elatuksen turvaamisesta	95
15. Laki keskussairaaloiden rakentamisesta	45	32. Sotilasavustuslaki	95
16. Laki yliopistollisista keskussairaaloista	45		
17. Laki eräiden sairaaloiden käyttämisestä lääketieteelliseen	46		
18. Mielisairaslaki	46		
19. Tuberkuloosilaki	48		
20. Laki reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta	49		

	Sivu		Sivu
LIITE	97	17. Laki eräiden sairaaloiden käyttämisestä lääke-	
RINNAKKAISTEKSTIT	97	rikoulutukseen	134
2. Laki työsuojeluhallinnosta	97	18. Mielisairaslaki	135
3. Terveystieteidenlaki	98	19. Tuberkuloosilaki	139
4. Elintarvikelaki	101	20. Laki reumatautisten hoitolaitosten valtion-	
5. Maidontarkastuslaki	101	avusta	143
6. Lihantarkastuslaki	102	21. Laki kaatumatautisten hoitolaitosten valtion-	
7. Eläinlääkintähuoltolaki	103	avusta	145
8. Kansanterveyslaki	106	22. Laki lasten päivähoitolaista	147
9. Laki aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkaut-		23. Lastensuojelulaki	154
tamisesta	116	26. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta	157
10. Sukupuolitautilaki	117	27. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta anne-	
11. Rokotuslaki	118	tun lain voimaannpanosta	169
13. Laki hengityshalvauspotilaiden hoitokustan-		28. Invaliidihuoltolaki	174
nuksista	119	29. Laki päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien	
14. Laki kunnallisista yleissairaaloista	120	huollosta	186
16. Laki yliopistollisista keskussairaaloista	133	30. Irtolaislaki	190
		31. Laki lapsen elatuksen turvaamisesta	196
		32. Sotilasavustuslaki	198

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa on 1970-luvulla kehitetty luomalla keskeisenä pidetyille sosiaali- ja terveydenhuollon osa-alueille lakisääteiset suunnittelujärjestelmät sekä lisäämällä valtion tukea kunnallisen palvelutuotannon kustannuksiin. Terveys- ja terveydenhuollossa näin on saatu aikaan jokseenkin kattava ja yhtenäinen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä. Sosiaalihuollossa sitä vastoin lakisääteinen suunnittelu koskee ainoastaan lasten päivähoitoa ja kehitysvammaisten erityishuoltoa. Lisäksi sosiaalihuollossa eri toimintojen valtionosuuksissa on useissa tapauksissa merkittäviä eroja ja eräät toiminnot ovat täysin ilman valtionosuutta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintoihin suoritettavat eri suuruiset valtionosuudet ovat johtaneet ja ovat edelleen johtamassa siihen, että kunnat ja kuntainliitot pyrkivät kehittämään toimintoja erityisesti niillä aloilla, joilla valtionosuus on korkein. Tällainen kehitys aiheuttaa kalliita ja epätarkoituksenmukaisia ratkaisuja keskeisillä sosiaali- ja terveydenhuollon aloilla ja nostaa jatkuvasti keskimääräistä valtionosuusastetta. Vanhusten ja pitkäaikaissairaiden lisääntyvän palvelujen tarpeen tyydyttäminen nykyisessä laajuudessa laitoshoidona ja erityisesti terveydenhuollon laitoksissa olisi kuitenkin sekä henkilön kannalta että taloudellisesti useissa tapauksissa epätarkoituksenmukaista.

Sosiaalihuollon laitoshoidon ja erityisesti avohuollon kehittäminen olisi yleensä sekä toiminnallisesti että taloudellisesti edullisempaa. Vähäinen tai puuttuva valtiontaloudellinen tuki tosiasiallisesti estää sosiaalihuollon toimintojen tasapuolista kehittämistä. Samalla paine kalliimpiin terveydenhuollon investointeihin ja palveluihin kasvaa jatkuvasti. On arvioitu, että 10—15 % terveydenhuollon laitoksissa olevista voitaisiin hoitaa halvemmilla laitospaikoilla tai avohoidossa. Tämän mukaan tarpeisiin nähden liian korkeatasoisen hoidon järjestämisestä aiheutuisi yhteiskunnalle

vuosittain 300—500 miljoonaa markkaa tarpeettomia kustannuksia. Sosiaalipalvelujen tarpeessa olevien henkilöiden hoitaminen terveydenhuollon laitoksissa merkitsee terveydenhuollon voimavarojen epätarkoituksenmukaista käyttöä, kun samanaikaisesti terveydenhuollon laitospalveluja tarvitsevat joutuvat odottamaan hoitoon pääsyä pitkiäkin aikoja.

Sosiaalihuollon keskeisen lainsäädännön uudistamista on valmisteltu jo kauan. Asiallisesti työ valmistui 1970-luvun puolivälissä. Valtiontaloudellisista syistä ei kuitenkaan pidetty mahdollisena sitä, että sosiaalihuolto olisi saatettu samantasoisien valtionosuuden piiriin, johon terveydenhuollossa oli päädytty jo 1970-luvun alussa suoritettujen uudistusten jälkeen. Toiminnallisesti olisi kuitenkin välttämätöntä, että sekä terveyden- että sosiaalihuollon alueella olisi samantasoinen ja yhtenäinen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä. Tässä esityksessä lähdetään siitä, että tämä tavoite on saavutettavissa valtionosuusien kokonaismäärän ja valtion sekä kuntien välisen kustannusten jaon oleellisesti muuttumatta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyön parantamiseksi sekä sosiaalihuollon hallinnollisten ja taloudellisten epäyhtenäisyyksien poistamiseksi otettiin valtionosuus- ja suunnittelujärjestelmän uudistuksen valmistelun olennaiseksi osaksi myös sosiaalihuollon lainsäädännön uudistaminen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja hoitorakenteen muutos sekä siitä johtuva kustannusten säästö on mahdollista saavuttaa pitemmän aikavälin kuluessa sitä mukaa, kun suunnittelujärjestelmillä ohjataan eri sektoreiden ja toimintojen voimavarojen kehitystä. Tavoitteiden toteuttaminen edellyttää hyvin toimivaa yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon välillä ja erityisesti jälkeen jääneiden sosiaalipalvelujen kehittämistä. Sosiaalipalvelujen parantaminen merkitsee useissa tapauksissa myös terveydenhuollon palvelujen parantumista, kun terveydenhuollon laitoksissa olevat asiakkaat voivat nykyistä aikaisemmin siirtyä tarkoituksenmukaisten ja riittävien sosiaalihuollon laitos- ja avopalvelujen piiriin.

1.2. Keinot

1.2.1. Valtionosuus

Kuntien ja kuntainliittojen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintoihin suoritetaan nykyisin valtionosuutta, -avustusta ja korvausta eri lakien nojalla hyvin erilaisin perustein. Saatamalla voimaan lähes koko sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeva yhtenäinen valtionosuusjärjestelmä luodaan edellytykset myös uudistuksen rakenne- ja toimintapoliittisten tavoitteiden saavuttamiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon erityislaeissa olevat valtionosuutta, -avustusta ja valtion korvausta koskevat säännökset kumottaisiin lähes kokonaisuudessaan. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevat valtionosuussäännökset sisältyisivät ehdotettuun sosiaali- ja terveydenhuollon suunnitteluun ja valtionosuutta koskevaan lakiin sekä jo voimassa olevaan lakiin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista (35/73).

Ehdotuksen mukaan lähes kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnot tulisivat kuntien kantokykyluokituksesta annetussa laissa (655/67) tarkoitetun kantokykyluokituksen perustuvan yhtenäisen valtionosuusasteikon piiriin. Nykyisin valtion rahoitusosuudet vaihtelevat toiminnoittain merkittävästi. Vaikka valtionosuudet on yleensä porrastettu kuntien kantokykyluokituksen perusteella, erilaiset valtionosuusasteikot aiheuttavat toiminnoittaisia eroja valtion rahoitusosuuksissa.

Valtionosuusjärjestelmän perusteiden yhtenäistämällä saadaan aikaan se, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimintojen taloudellinen järjestäminen vähentää sekä valtion että kunnan kustannuksia. Asiakas voi käyttää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja joustavasti ja taroituksenmukaisesti, kun valtion ja kuntien välinen kustannusten jako tapahtuisi palvelujen muodosta riippumatta aina samoilla perusteilla.

Ehdotuksen mukaisessa valtionosuusjärjestelmässä on otettu huomioon myös sosiaali- ja terveydenhuollossa nykyisin suoritettavat harkinnanvaraiset valtionavustukset sekä valtion korvaukset. Näiden avustusten ja korvausten taloudellinen merkitys kokonaisuuteen nähden on varsin vähäinen. Niiden hoidosta aiheutuu kuitenkin nykyisin suhteettoman paljon hallinto-kustannuksia. Sisällyttämällä myös nämä erät yleiseen sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmään voidaan samalla kumota

erillisiä valtionavustuksia ja korvauksia koskevat säännökset.

Valtionosuusjärjestelmää ehdotetaan huomattavasti yksinkertaistettavaksi. Valtionosuutta ei enää suoritettaisi erikseen kunkin erityislain nojalla eikä laitoskohtaisesti, vaan valtionosuus suoritettaisiin asianomaiselle kunnalle tai kuntainliitolle yhtenä kokonaisuutena. Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintoihin tulevien valtionosuussuoritusten määrä laskisi kymmenenteen osaan nykyisestä. Tämä on omiaan nopeuttamaan valtionosuuksien suorittamista ja vähentämään hallintokustannuksia.

Luovuttaessa laki- ja laitoskohtaisista valtionosuuksista niitä ei enää suoritettaisi suoraan yksityisten yhteisöjen tai säätiöiden ylläpitäville toimintayksiköille. Yksityisten toimintayksiköiden julkinen rahoitustuki ehdotetaan järjestettäväksi siten, että kunnat ostaisivat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tällaisilta toimintayksiköiltä. Kunta tai kuntainliitto suorittaisi yksityiselle toimintayksikölle sen antamasta palvelusta todellisten kustannusten mukaisen korvauksen, joka sisältyisi kunnan tai kuntainliiton sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuteen oikeuttaviin kustannuksiin. Samalla voitaisiin yksityisten toimintayksiköiden osalta luopua erillisistä valtionosuuksista ja valtionavustuksista. Valtionavustukset aiheuttavat useasti kertaluonteisina epävarmuutta yksityisen toimintayksikön toiminnassa ja pitemmän aikavälin suunnittelussa. Sekä valtionosuuden että valtionavustuksen piirissä olevilla toiminoilla on jatkuvana ongelmana muun rahoituksen turvaaminen. Kunnilla ei yleensä ole velvollisuutta osallistua yksityisten toimintojen kustannuksiin, vaikka palvelut selvästi kohdistuisivat jonkin tietyn kunnan asukkaisiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmää ehdotetaan parannettavaksi muuttamalla tai poistamalla useita sellaisia nykyiseen järjestelmään sisältyviä yksityiskohtia, joiden on käytännössä koettu hankaloittavan valtionosuustehtävien hoitoa. Tämän mukaisesti perustamiskustannusten ja käyttökustannusten vaikeaksi ja tulkinnanvaraiseksi osoittautunutta rajanvetoa ehdotetaan selvennettäväksi. Perustamiskustannusten hyväksymiseen liittyvän monivaiheisen hallintomenettelyn soveltamisala rajattaisiin koskemaan ainoastaan kustannuksiltaan merkittäviä hankkeita.

Valtionosuuksien ennakot sosiaali- ja terveydenhuoltoon suoritettaisiin vahvistettuun

toteuttamissuunnitelmaan sisältyvän kustannusarvion mukaan. Tällöin valtionosuuksien ennakot nykyistä paremmin vastaisivat toiminnasta aiheutuvia todellisia kustannuksia.

1.2.2. Suunnittelujärjestelmät

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon suunnittelujärjestelmiä ehdotetaan kehitettäväksi siten, että sosiaalihuoltoa ja terveydenhuoltoa varten vahvistettaisiin vuosittain valtakunnalliset suunnitelmat. Samalla voidaan luopua nykyisistä sosiaali- ja terveydenhuollon osa-alueita koskevista valtakunnallisista suunnitelmista. Lakisääteinen suunnittelu tulisi koskemaan myös sellaisia sosiaali- ja terveydenhuollon alueita, joilla aikaisemmin tällaista suunnittelujärjestelmää ei ole ollut. Sosiaalihuoltoa ja terveydenhuoltoa koskevat valtakunnalliset suunnitelmat käsiteltäisiin vuosittain samanaikaisesti. Tällöin sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnot sekä erityisesti toimintojen lukuisat liittymäkohdat tulisivat samalla kertaa tarkastelun kohteeksi.

Valtakunnallisten suunnitelmien valmistelusta huolehtisivat sosiaali- ja terveysministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä kauppa- ja teollisuusministeriö, kukin hallinnonalallaan apunaan lääninhallitukset ja keskusvirastot. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan osalta valtakunnallisten suunnitelmien laadinta tapahtuisi siten samaan tapaan kuin nykyisten terveydenhuollon ja sosiaalihuollon osa-alueita koskevien valtakunnallisten suunnitelmien valmistelu. Muut mainitut ministeriöt sitä vastoin joutuisivat mukaan valtakunnallisten suunnitelmien laadintaan sen vuoksi, että niiden hallinnonaloilla on kunnallisia toimintoja, jotka kunnissa luetaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon kuuluviksi.

Valtioneuvosto vahvistaisi valtakunnalliset sosiaalihuollon ja terveydenhuollon suunnitelmat vuosittain valtion tulo- ja menoarvioesityksen antamisen yhteydessä. Nykyisin valtakunnalliset suunnitelmat hyväksytään noin puoli vuotta ennen tulo- ja menoarvioesityksen antamista. Tästä on ollut seurauksena se, että valtakunnallisia suunnitelmia on usein jouduttu tarkistamaan tulo- ja menoarvioesityksen antamisen yhteydessä. Alkuvuodesta hyväksytyjen valtakunnallisten suunnitelmien perusteella tehtyihin kunnallisiin toimintasuunnitelmiin on vastaavasti jouduttu tekemään syksyllä valtakunnallisten suunnitelmien tarkistusten johdosta muutoksia.

Sama epäkohta on myös kunnallishallinnossa. Nykyisin toimintasuunnitelmat joudutaan laatimaan ennen talousarvion ja kuntasuunnitelman käsittelyä. Tällöin on saatettu arvioida sosiaali- ja terveydenhuollon kasvumahdollisuudet liian suuriksi. Kun kuntasuunnitelma ja talousarvio hyväksytään vuoden lopulla, joudutaan havaitsemaan, ettei aikaisemmin keväällä hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa olekaan aina mahdollista toteuttaa.

Suunnittelujärjestelmiin liittyvien päätösten pysyvyyttä on tarkoitus parantaa varsinkin suunnittelukauden ensimmäisten vuosien osalta siten, että suunnittelupäätökset tehdään valtionhallinnon vuotuisen tulo- ja menoarvioesityksen sekä kunnallishallinnon talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Nykyiset suunnittelujärjestelmät ovat hallinnollisesti monimutkaisia ja tarpeettoman yksityiskohtaisia. Nykyisessä muodossaan yksityiskohtiin puuttuva valtionhallinnon ohjaus ei jätä kunnille ja kuntainliitoille tarvittavaa liikkumavaraa. Kaikki muutokset joudutaan saattamaan valtionhallinnon vahvistettaviksi. Sen lisäksi, että tästä aiheutuu turhaa työtä, se on myös omiaan vähentämään kunnallishallinnon suunnittelu- ja kehittämishalua.

Kun suunnitelmien piiriin otettaisiin nykyisten toimintojen lisäksi myös ympäristöterveydenhuolto sekä lähes kaikki sosiaalihuollon toiminnot, suunnitelmien yksinkertaistamisen tarve korostuu myös tietojen lukumäärän vuoksi. Valtakunnallisten sosiaalihuollon ja terveydenhuollon suunnitelmien rakennetta ehdotetaan nykyisestä kevennettäväksi ja yksityiskoh-taisuutta vähennettäväksi.

Rakenteiltaan, perusteiltaan ja luokitteluiltaan samoille periaatteille rakentuvan suunnittelu- ja seurantajärjestelmän luominen sosiaali- ja terveydenhuoltoon merkitsee huomattavaa järjestelmän yksinkertaistamista. Myös valtionhallinnon ohjauksen keventäminen yksinkertaistaa suunnittelu- ja seurantajärjestelmää.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon suunnitelmilla on mahdollisuus ohjata tehokkaasti palvelurakennetta ja toimintoja halutulla tavalla. Kotipalveluja sekä vanhusten huoltoon ja pitkäaikaisesti sairaiden hoitoon liittyviä avohoit- ja avohuoltopalveluja kehitettäneen kunnissa erityisesti. Suunnittelujärjestelmien avulla voidaan ohjata sekä henkilöstön että kustannusten kokonaiskehitystä. Sosiaalihuoltoon suunnattaneen nykyistä enemmän voimavaroja taloudellisten mahdollisuuksien mukaisesti.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

2.1.1. Lainsäädäntö

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintoihin kunnille ja kuntainliitoille suoritettaviin valtionosuuksiin ja -avustuksiin sovelletaan yleisesti kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annettua lakia. Tämä laki on merkittävästi yhtenäistänyt valtionosuuksien ja -avustusten hakemiseen, suorittamiseen ja muutoksenhakuun liittyviä menettelytapoja. Sitä vastoin valtionosuuksien aineellisesta sisällöstä eli siitä, minkälaisiin kustannuksiin valtionosuutta suoritetaan ja kuinka suuri valtionosuus kunkin kustannuslajin osalta on, säädetään edelleen asianomaisessa erityislaissa. Näitä lakeja on sosiaali- ja terveydenhuollossa voimassa tällä hetkellä noin 40.

Sosiaali- ja terveydenhuollon hajanaista valtionapulainsäädäntöä on pyritty 1970-luvulla kokoamaan ja yhdenmukaistamaan. Vuonna 1972 voimaan tullut kansanterveyslaki kokosi laajamittaisesti eri valtionaputoimintoja yhtenäisen hallinnon ja valtionapujärjestelmän piiriin. Tärkeä osa uudistusta oli myös kuntien ja valtion välisen yhteisen suunnittelujärjestelmän luominen. Suunnittelujärjestelmät laajenivat sairaanhoitolaitoksiin vuonna 1973, lasten päivähoitoon vuonna 1973 ja kehitysvammaisten erityishuoltoon vuonna 1978.

Tärkein valtion tuen muoto kunnille ja kuntainliitoille on niiden ylläpitämästä sosiaali- ja terveydenhuollosta aiheutuviin kustannuksiin suoritettava valtionosuus. Valtionosuudella tarkoitetaan tällöin sitä, että kunnalla tai kuntainliitolla on lakiin perustuva oikeus saada valtiolta tietynsuuruinen osuus toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin. Valtionosuutta suoritetaan eräissä tapauksissa myös yksityisille toimintayksiköille.

Taloudelliselta kannalta vähemmän merkityksellisiä valtion tukimuotoja ovat valtionavustus, joka tarkoittaa harkinnanvaraista, yleensä valtion tulo- ja menoarviossa tiettyä tarkoitusta varten osoitetun määrärahan rajoissa tapahtuvaa toiminnan tukemista, sekä valtion korvaus, joka on tarkoitettu korvaamaan täysimääräisenä kyseisestä toiminnasta aiheutuneet kustannukset. Myös molempia viimeksi mainittuja tukimuotoja sovelletaan kuntien ja kuntainliittojen

lisäksi jossain määrin myös yksityisiin toimintayksiköihin.

Voimassa olevalle sosiaali- ja terveydenhuollon valtionapujärjestelmälle ovat luonteenomaisia piirteitä seuraavat tekijät, joita samalla on pidettävä järjestelmän epäkohtina ja perusteina tämän esityksen muutosehdotuksille.

Valtionosuuden suuruus vaihtelee erilaatuissa tehtävissä. Pääosa kunnille ja kuntainliitoille sosiaali- ja terveydenhuollon alalla suoritettavista valtionosuuksista määräytyy kunnan kantokyluokan perusteella laskettuna prosenttiosuutena kustannuksista. Kantokyluokka määräytyy kuntien kantokyluokituksesta annetun lain mukaisesti. Eräät valtionosuudet suoritetaan kuitenkin kantokyluokasta riippumattomana prosenttiosuutena kustannuksista. Nämä prosenttiosuudet vaihtelevat huomattavasti tehtävästä toiseen. Myös kantokyluokituksen perusteella määräytyvät valtionosuusprosentit vaihtelevat merkittävästi eri tehtävissä. Niinpä valtionosuus vaihtelee laeittain siten, että alhaisin valtionosuus on huoltoapulaissa, jonka mukaan valtionosuuden suhdeluasteikko on 1,0—3,7 (keskimääräinen valtionosuus 3 %). Korkein valtionosuusasteikko on kasvatusneuvolalaissa, jonka mukaan todellisista kustannuksista laskettava valtionosuus on kunnan kantokyluokasta riippuen 35—80 % (keskimäärin 51,5 %). Näiden asteikkojen välillä on kuitenkin eri laeissa useita erilaisia asteikkoja. Yleisin valtionosuusasteikko on 39—70 %, jota sovelletaan lähes koko terveydenhuoltoon ja myös eräisiin sosiaalihuollon toimintoihin.

Yleisesti voidaan todeta, että valtionosuudet terveydenhuollossa ovat yhtenäisempiä ja korkeampia kuin sosiaalihuollossa. Erityisen vähäinen valtionosuus on ollut huoltoapulain piiriin kuuluvissa toiminnoissa, joiden kustannuksiin valtionosuutta on suoritettu keskimäärin 3 %. Tämä on merkinnyt erityisesti huoltoapulain nojalla järjestetyn vanhusten huollon jäämistä muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja huonompaan asemaan.

Valtionosuuden perusteet vaihtelevat huomattavastikin eri toiminnoissa. Ainoastaan kansanterveystyössä, erikoissairaanhoidossa, kehitysvammaisten erityishuollossa ja eräissä muissa, vähäisemmissä toiminnoissa ovat kaikki niistä aiheutuvat tarpeelliset perustamis- ja käyttökustannukset valtionosuuteen oikeuttavia. Erikoissairaanhoidossa valtionosuus kuitenkin

suoritetaan erityyppisille laitoksille samansuuruisena ainoastaan käyttökustannuksiin. Perustamiskustannusten osalta valtionosuusprosentit sitä vastoin vaihtelevat laitosryhmittäin.

Sosiaalihuollon toiminnoissa ovat valtionosuuteen oikeuttavia kustannuksia yleensä ainoastaan käyttökustannukset. Perustamiskustannuksiinkin voidaan eräissä tapauksissa suorittaa harkinnanvaraista valtionavustusta. Esimerkkeinä voidaan mainita lasten päiväkodit, päihdehuollon toimintayksiköt ja suojatyökeskukset. Käyttökustannusten valtionosuuttakaan ei aina suoriteta kaikkiin menoihin. Niinpä esimerkiksi lasten päivähoidossa hyväksyttäviksi käyttökustannuksiksi luetaan vain henkilökunnan palkkausten sekä huoneistojen vuokramenot ja vuokra-arvot. Kodinhoitoaputoiminnassa hyväksyttäviä käyttökustannuksia ovat puolestaan kodinhoitajien ja vuoden 1982 alusta lukien kotiavustajien palkkauksesta ja matkoista aiheutuvat kustannukset. Vaikka kotiavustajatoiminnan harkinnanvarainen valtionavustus muuttuikin vuoden 1982 alusta lukien valtionosuudeksi, se on kuitenkin edelleen vähemmän kuin puolet kodinhoitajatoiminnan valtionosuudesta.

Valtion rahoitusosuus on eräissä tehtävissä ja muutamissa kantokykyluokissa hyvin korkea. Useilla sosiaali- ja terveydenhuollon osa-alueilla valtionosuus voi nousta yli 70 prosentin; eräissä tapauksissa valtio korvaa kaikki toiminnasta aiheutuvat kustannukset. Kun palkkauskustannusten osuus sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaiskustannuksista vaihtelee toiminnasta riippuen 60—90 % välillä, merkitsee hyvin korkea valtionosuusaste käytännössä sitä, että kunnan kannattaa usein ylläpitää ja kehittää tämänlaatuista toimintoja jopa silloinkin, kun kyseistä toimintaa ei kunnassa ehkä tarvittaisi. Tämä johtuu siitä, että palkkauksista tuleva kunnallisveron kertymän lisäys ja muut välilliset verkortymän lisäykset merkitsevät kunnan kannalta tällaisissa tapauksissa itse asiassa yli 100 prosentin rahoitustuloa. Tätä ei voida pitää järkevänä pyrittäessä kehittämään toimintoja taroituksenmukaisesti ja taloudellisesti.

2.1.2. Käytäntö

Valtionosuuden piiriin kuuluvia tehtäviä valvotaan pääasiallisesti valtionosuusselvitysten käsittelyn yhteydessä. Merkittävillä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäväalueilla on kuitenkin toteutettu lakisääteinen suunnittelujärjestelmä,

johon kiinteästi liittyy myös valvonnan toteuttaminen. Tästä huolimatta valtionosuuksien käsittelyn yhteydessä jälkivalvonta kohdistuu myös tällaisiin tehtäviin samanlaisena kuin niihin, joissa suunnittelujärjestelmää ei ole olemassa. Vahvistetun toimintasuunnitelman noudattaminen on sosiaali- ja terveydenhuollossa yleensä valtionosuuden saamisen ehtona. Kahdenkertainen valvontajärjestelmä on koettu paitsi kunnissa ja kuntainliitoissa myös valtion puolella tarpeettoman raskaaksi ohjauskeinoksi.

Valtionosuuksiin liittyviä säännöksiä sisältäviä jo yksinomaan sosiaali- ja terveyshallinnon alalla useisiin kymmeniin lakeihin. Kun nämä säännökset eri laeissa lisäksi yleensä ovat sisällöltään toisistaan poikkeavia, on tästä säännöstöstä muotoutunut niin monimutkainen kokonaisuus, että sen hallitseminen on lähes ylivoimainen tehtävä. Valtionosuusjärjestelmän ylläpidosta aiheutuu merkittäviä hallintokustannuksia lähinnä siitä syystä, että sekä valtionosuuksien ennakot että lopulliset osuudet suoritetaan tehtäväkohtaisena kunkin erityislain mukaisesti. Tämän vuoksi yksittäisten valtionosuussuoritusten määrä on sosiaali- ja terveydenhuollossa varsin suuri, noin 80 000 suoritusta vuosittain. Erilaisia selvityksiä valtionosuuksien saamiseksi joudutaan tekemään vuosittain noin 10 000 kappaletta. Valtionosuuksien hakemiseen ja suorittamiseen liittyviä tehtäviä hoitaa kunnissa ja kuntainliitoissa arviolta noin 400 henkilöä sekä valtiolla noin 100 henkilöä.

Arvioitaessa valtionosuuksien hakemiseen ja myöntämiseen liittyvää työtä sekä niistä aiheutuvia hallintokustannuksia on otettava huomioon, että kysymys on pääasiallisesti kahden julkisen organisaation, valtion ja kuntien välisestä rahasuorituksista. Niin ikään on otettava huomioon, että kyseessä on tavallisesti jo aikaisemmin syntyneiden kustannusten jakaminen valtion ja kuntien kesken. Näiden kustannusten syntymiseen ei enää valtionosuusselvitysten laadinnan ja käsittelyn yhteydessä voida vaikuttaa. Kysymys on tässä vaiheessa lähinnä siitä, osallistuuko valtio jo syntyneiden menojen rahoitukseen vai jäävätkö kustannukset yksin kuntien vastattaviksi.

Voimassa oleva sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmä on yleisesti ottaen kaltaista ratkaisuja suosiva ja taloudellisuutta syrjivä. Tämä on omiaan johtamaan siihen, että kunnat ovat aktiivisimpia niillä sosiaali- ja terveydenhuollon aloilla, joilla valtionosuutta

suoritetaan tai joilla valtionosuus on korkein. Vähemmälle huomiolle saattaa tällöin jäädä se, miten eri sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnot voitaisiin kunnassa esiintyvä huomiooon ottaen tarkoituksenmukaisimmin ja kokonaistaloudellisesti edullisimmin järjestää. Voimassa olevan valtionosuusjärjestelmän monimutkaisuus puolestaan aiheuttaa sekä kunnille että valtiolle tarpeettomia hallintokustannuksia.

2.1.3. Muutoksen syyt

Valtionosuuden, -avustuksen tai korvauksen saaminen ohjaa varsin merkittävästi kunnallista päätöksentekoa uusia toimintoja järjestettäessä tai entisiä laajennettaessa. Tämän vuoksi sosiaali- ja terveydenhuollon eri osa-alueille tulevilla erisuuruisilla valtion rahoitusosuuksilla on huomattava toiminnallinen merkitys. Tämä koskee erityisesti niitä alueita, joilla esiintyvä tarve voidaan tyydyttää vaihtoehtoisesti joko terveydenhuollon tai sosiaalihuollon keinoin. Näitä ovat esimerkiksi kysymykset siitä, pyritäänkö kunnassa asuvien vanhusten ja muiden pitkäaikaista hoitoa tarvitsevien palvelut järjestämään ensisijaisesti asianomaisen kotona vai laitoksissa. Edellisessä tapauksessa on lisäksi ratkaistava esimerkiksi se, käytetäänkö tehtävään kotisairaanhoidon vai kunnallista kodinhoitoapua sekä jälkimmäisessä tapauksessa kunnallisen vanhainkoteja vai terveyskeskusten sairaaloita.

On selvää, että päätöksentekijät kunnassa joutuvat valintoja tehdessään ottamaan huomioon myös ratkaisusta kunnalle aiheutuvat kustannukset. Kun valtionosuus vaihtelee huomattavasti, saattaa seurauksena tästä olla järjestelyjä, jotka eivät välttämättä vastaa kunnassa esiintyviä todellisia tarpeita ja jotka kokonaiskustannuksiltaan ovat kalliita, mutta korkean valtionosuuden johdosta kunnalle edullisia.

Erisuuruiset valtionosuudet vaikeuttavat myös huomattavasti laitosten yhteiskäyttöä. Jos kunnassa esimerkiksi pidetään tarkoituksenmukaisena perustaa palvelukeskus, jossa sijaitsee vanhainkoti, terveyskeskuksen sairaala, sosiaalitoimisto, kotisairaanhoidon ja kodinhoitoavun toimipiste sekä lasten päiväkotit, on tällaisen järjestelyn toteuttaminen käytännössä lähes mahdotonta. Tämä johtuu yleisten hallinnollisten vaikeuksien lisäksi ennen muuta siitä, että valtion rahoitusosuus vaihtelee edellä mainittujen toimintojen kesken merkittävästi.

Valtionosuuteen oikeuttavien menojen perusteet vaihtelevat huomattavasti. Tämä on omiaan johtamaan toiminnan kehittämiseen lisäämällä sen laatuja kustannuksia, joihin valtionosuutta suoritetaan. Tämä koskee erityisesti tapauksia, joissa valtionosuutta suoritetaan käyttökustannuksiin, mutta ei perustamiskustannuksiin tai joissa perustamiskustannusten valtionosuus on huomattavasti pienempi kuin käyttökustannusten valtionosuus. Tällöin kunnan tai kuntainliiton kannalta on taloudellisesti edullisempaa kehittää toimintaa esimerkiksi vuokraamalla tiloja tai hankkimalla ulkopuolisia palveluja siitä riippumatta, voitaisiinko tehtävä hoitaa tarkoituksenmukaisemmin ja kokonaistaloudellisesti edullisemmin kunnan omana toimintana esimerkiksi muun sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnon osana.

Erityisesti vanhusten avo- ja laitoshuolto, lastensuojelu, huoltoapu ja sosiaalitoimistojen palvelut ovat jääneet muuta toimintaa olennaisesti vähäisemmän valtion tuen varaan. Vanhusten osuus koko väestöstä, varsinkin kaikkein vanhimmat ikäluokat, lisääntyy voimakkaasti lähitulevaisuudessa. Vanhusten ja pitkäaikaissairaiden tarvitsemien palvelujen järjestäminen nykyisessä laajuudessaan laitoshoidon ja erityisesti terveydenhuollon laitoksissa on kuitenkin usein sekä palvelujen käyttäjien kannalta että taloudellisesti epätarkoituksenmukainen ratkaisu.

Voimassa olevilla suunnittelujärjestelmillä on voitu varsin tehokkaasti ohjata kunnallista palvelutuotantoa etenkin kohdennettaessa voimavaroja maan eri osiin. Kunnat ja kuntainliitot ovat suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmien avulla puolestaan voineet suunnitella toimintonsa pitkäjänteisemmin. Suunnittelujärjestelmät ovat kattaneet kuitenkin vain osan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnoista. Tämä on ollut omiaan ohjaamaan kiinnostuksen lähinnä vain suunnitteluvälitteeseen piiriin kuuluvien toimintojen kehittämiseen muiden alueiden jäädessä vastaavasti vähemmälle. Suunnittelujärjestelmiä luotaessa ei myöskään ole voitu ottaa huomioon nykyiseen kunnallislakiin sisältyvää kuntasuunnitteluväliteä, minkä vuoksi päällekkäisten suunnittelujärjestelmien syntymistä ei ole voitu ainakaan kokonaan välttää. Uudistuksella poistetaan myös näitä epäkohtia.

2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

2.2.1. Eduskunnan toivomukset ja lausumat

Eduskunta on eri yhteyksissä kiinnittänyt huomiota sosiaali- ja terveydenhuollon eri toimintoja koskevan lainsäädännön hajanaisuuteen ja epäyhtenäisyyteen erityisesti valtionosuuksia, -avustuksia ja korvauksia sekä lakisääteistä suunnittelujärjestelmää koskevien säännösten osalta. Niin ikään sosiaalihuollon tarkoituksenmukaista kehittämistä estävän vanhentuneen lainsäädännön uudistaminen ja eri toimintamuotojen raja-alueiden selkiinnyttäminen erityisesti pitkäaikaishoidon järjestämisen osalta on ollut varsin keskeisesti esillä eduskunnan käsitellessä sosiaali- ja terveydenhuollon osittaisuudistuksia. Yhteensä 103 kansanedustajaa teki vuonna 1979 kirjallisen kysymyksen sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus- ja suunnittelujärjestelmän uudistamisesta.

2.2.2. Esityksen valmistelu

Uudistusta on valmisteltu vuodesta 1976 lähtien virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Lakiehdotusten yksityiskohtainen valmistelu on tapahtunut yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan sekä asiaan liittyvien muiden ministeriöiden hallinnonalojen ja kunnallisten keskusjärjestöjen kanssa. Ehdotus valmistui 15.8.1979, ja se lähetettiin laajalle lausuntokierrokselle.

Vuoden 1979 loppuun mennessä tuli ehdotuksesta sosiaali- ja terveysministeriölle yhteensä 47 lausuntoa, joissa kaikissa pidettiin sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus- ja suunnittelujärjestelmän uudistamista sekä sosiaalihuoltolain antamista ehdotuksen pohjalta tarpeellisenä ja kiireellisenä. Eräistä yksityiskohdista edellytettiin kuitenkin suoritettavaksi lisäselvityksiä. Kunnalliset keskusjärjestöt katsoivat, että lainsäädännöllisten selvitysten lisäksi tulisi suunnittelujärjestelmän sisältöä selvittää tarkemmin. Raittiusjärjestöt kiinnittivät huomiota alkoholilainsäädännön uudistuksen keskenäisyyteen. Sosiaali- ja terveysministeriö asetti kaksi työryhmää selvittämään edellä mainittuja kysymyksiä. Yksimieliset työryhmämuistiot valmistuivat 30.5.1980. Raittiuustyön asemaa selvittänyt työryhmä ehdotti alkoholilain kokonaisuudistuksen viimeistelyvaiheiden vuoksi alkoholilain jättämistä tässä vaiheessa uudis-

tuksen ulkopuolelle (työryhmämietintö 1980: STM 10). Suunnittelujärjestelmää selvittänyt työryhmä esitti valtion ja kuntien suunnittelujärjestelmien yhtenäistämistä sekä yksinkertaistamista (työryhmämietintö 1980: STM 13).

Vuoden 1980 alussa annettu valtiovarainministeriön lausunto sisälsi monia varauksia. Erityisesti siinä kiinnitettiin huomiota yksityisten valtionapulaitosten asemaan ja ehdotuksen taloudellisiin vaikutuksiin. Sosiaali- ja terveysministeriö asetti kaksi työryhmää selvittämään edellä mainittuja kysymyksiä. Kummaltakin työryhmältä valmistuivat yksimieliset työryhmämuistiot 30.9.1980. Yksityisten yhteisöjen aseman järjestämistä on selvitetty valtiovarainministeriön ja eräiden yksityisten yhteisöjen kanssa. Työryhmä päätyi eräiltä osin kahteen vaihtoehtoiseen toteuttamismalliin (työryhmämietintö 1980: STM 16). Uudistuksen taloudellisia vaikutuksia on selvitetty valtiovarainministeriön ja sisäasiainministeriön kanssa erilaisten toteuttamisvaihtoehtojen pohjalta (työryhmämietintö 1980: STM 17).

Edellä mainittujen selvitysten jälkeen käytiin sosiaali- ja terveysministeriön sekä valtiovarainministeriön kanssa yksityiskohtaisia neuvotteluja erityisesti valtion ja kuntien välisen kustannussuhteen suuruudesta. Asiaa käsiteltiin myös sosiaalipoliittisessa ministerityöryhmässä ja talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa.

Esityksen valmistelussa on voitu käyttää hyväksi sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksia koskevien säädösmuutosten sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonallalla toteutetun tehtävien ja toimivallan siirron yhteydessä saatuja kokemuksia sekä lausuntoja. Uudistusehdotuksen valmistelu on toteutettu sikäli poikkeuksellisesti, että sitä on jo valmistelutyön aikana varsin laajasti esitelty erilaisissa koulutus- ja neuvottelutilaisuuksissa. Täten alalla työskentelevä henkilöstö ja eri intressitahot ovat koko valmistelutyön ajan voineet seurata ehdotuksen kehittelyä sekä tuoda esiin näkemyksiään uudistukseen liittyvistä kysymyksistä.

Valmistelutyön eri vaiheissa lausuntojen ja muiden ehdotusten muodossa esitetyt huomautukset ja korjausesitykset on pyritty ottamaan huomioon mahdollisuuksien mukaan esitystä viimeisteltäessä. Esitys on valmistelun aikana muuttunut ensimmäisiin ehdotuksiin verrattuna eräiltä osin oleellisesti saatujen palautteiden vuoksi.

3. Esityksen organisatoriset vaikutukset

3.1. Ministeriöt

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piiriin kuuluisi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan lisäksi eräitä vähäisiä toimintoja myös maa- ja metsätalousministeriön ja kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonaloilta. Esityksen tavoitteena ei ole kuitenkaan muuttaa ministeriöiden välistä toimivaltajakoa. Siten kunkin ministeriön hallinnonalalla edelleen huolehdittaisiin itsenäisesti toimintojen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta.

Kahdessa suhteessa tapahtuisi kuitenkin muutoksia nykyiseen tilanteeseen. Valtakunnallisten suunnitelmien sekä valtion tulo- ja menoarvion valmistelun yhteydessä tulisivat sosiaali- ja terveysministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä kauppa- ja teollisuusministeriö toimimaan yhteistyössä valtakunnallisiin suunnitelmiin sisältyvien toimintojen osalta. Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon valtakunnalliset suunnitelmat koottaisiin ja esiteltäisiin sosiaali- ja terveysministeriön toimesta. Eri hallinnonalojen toimintojen yhteensovittaminen tapahtuisi viime kädessä käsiteltäessä asiaa valtioneuvostossa.

Toinen vähäinen muutos ministeriöiden tehtävissä aiheutuu siitä, että kuntiin ja kuntainliittoihin kohdistuvasta välittömästä ohjaustoiminnasta sekä kaikkien valtionosuuksien suorittamisesta vastaisi esityksen mukaan asianomainen lääninhallitus. Tämä merkitsee vastaavasti sitä, että eri ministeriöissä ja keskusvirastoissa luovutaan valtionosuuksien suorittamisesta. Toiminta painottuu tältä osin entistä enemmän lääninhallitusten ohjaamiseen.

3.2. Keskusvirastot

Uudistus koskee lääkintöhallitusta, sosiaalihallitusta, työsuojeluhallitusta ja elinkeinohallitusta. Suurimmat muutokset tulisivat lääkintöhallituksen ja varsinkin sosiaalihallituksen tehtäviin. Työsuojeluhallituksen ja elinkeinohallituksen tehtäviin uudistuksen vaikutus on vähäinen. Yleisesti voidaan sanoa, että suunnittelujärjestelmän laajentuminen ja yksittäistapauksiin kohdistuvan päätöksenteon vähentyminen on omiaan johtamaan keskusvirastojen välisen

ja koko keskushallinnon yhteistoiminnan lisääntymiseen.

Lääkintöhallituksen osalta uudistus merkitsisi ennen kaikkea sitä, että myös elinympäristöön kohdistuva kansanterveystyö sisällytettäisiin kokonaisuudessaan lakisääteisen suunnittelun piiriin. Nykyisin suunnittelun piirissä on vain terveystarkastajien toiminta. Lääkintöhallitus laatisi siten esityksen valtakunnalliseksi suunnitelmaksi lähes koko julkisen terveydenhuollon osalta. Lääkintöhallitukselta ehdotetaan siirrettäväksi lääninhallituksille perustamiskustannusten valtionosuuksien suorittamista koskevat tehtävät sekä eräät yksittäisille laitoksille suoritettavia valtionosuuksia koskevat tehtävät. Tämän jälkeen ei lääkintöhallituksella olisi enää valtionosuuksien eikä -avustusten maksatustehtäviä.

Sosiaalihallitus valmistelee nykyisin valtakunnalliset suunnitelmat ainoastaan lasten päivähoidosta ja kehitysvammaisten erityishuollosta. Uudistuksen jälkeen suunnitelmat tulisi valmistella lähes koko sosiaalihuollosta. Yksittäisiin laitoksiin kohdistuvaa päätösvaltaa siirtyisi sosiaalihallitukselta lääninhallituksille. Myös sosiaalihuollon osalta ehdotetaan laitosten perustamiskustannuksiin tulevien valtionosuuksien suorittaminen siirrettäväksi lääninhallituksille. Tämän jälkeen ei sosiaalihallituksella olisi enää valtionosuuksien maksatustehtäviä. Myös valtionavustusten maksatustehtävät poistuisivat lähes kokonaan.

Työsuojeluhallituksesta siirtyisivät kunnallisten työsuojelutarkastajien valtionosuusasiat lääninhallituksille. Samalla työsuojeluhallituksen suunnittelutoiminta laajenisi ja yhteydet lääninhallintoon lisääntyisivät.

Elinkeinohallituksesta siirtyisivät elintarvikelaboratorioiden valtionavustusasiat lääninhallituksille. Kunnallisen elintarviketarkastuksen tullessa suunnittelujärjestelmän piiriin elinkeinohallitus valmistelisi kauppa- ja teollisuusministeriön kanssa sosiaalihuollon ja terveydenhuollon valtakunnallisia suunnitelmia.

3.3. Lääninhallitukset

Ehdotus tulisi olennaisesti selkiennyttämään lääninhallitusten sosiaali- ja terveystoimien asemaa sekä lisäämään niiden tehtäviä. Uudistuksesta olisi seurauksena entistä selkeämpi ja johdonmukaisempi tehtävien jako valtionhallin-

non eri viranomaisten välillä erityisesti suhteessa kunnallishallintoon. Lääninhallitus toimisi sosiaalihuollon ja terveydenhuollon osalta kuntien ja kuntainliittojen välittömänä yhteysorganisaationa valtion puolelta. Lääninhallitus käsittelee kuntien ja kuntainliittojen alustamat suunnitelmat sekä suorittaisi valtionosuudet nykyistä laajemmin ja yhtenäisemmin perusteiden. Lisäksi lääninhallitusten hajanainen informaatiojärjestelmä tulisi uudistamaan nykyistä paremmin keskus- ja kunnallishallintoa palvelevaksi.

3.4. Kunnallishallinto

Uudistus koskisi kaikkia kuntia Ahvenanmaata lukuunottamatta sekä noin 300 sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavaa kuntainliittoa. Kuntien tehtäväkenttää ehdotetaan sosiaalihuoltolakehdotuksen lisäksi jonkin verran muutettavaksi säätämällä kunnille velvollisuus myös invalidihuollon toimeenpanoon. Muutoksen uudistus merkitsee kuntien tehtävien kannalta muutosta lähinnä siinä, että lakisääteinen suunnittelujärjestelmä ulotettaisiin koskemaan koko terveydenhuoltoa ja lähes koko sosiaalihuoltoa. Varsinkin niissä kunnissa, jotka yksin ylläpitävät terveyskeskusta, uudistus on omiaan johtamaan lisääntyvään yhteistoimintaan sosiaalihuollon ja terveydenhuollon viranomaisten välillä. Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntainliittojen toimintaan uudistuksen vaikutus sitä vastoin on varsin vähäinen. Useimmat kuntainliitot ovat jo nykyisin lakisääteisen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piirissä.

3.5. Yksityiset toimintayksiköt

Sosiaali- ja terveydenhuollon alalla toimivien noin 450 yksityisen toimintayksikön osalta uudistus merkitsisi muutosta lähinnä rahoituksessa. Kaikkien yksityisten toimintayksiköiden julkinen rahoitustuki suoritettaisiin palveluja käyttävien kuntien toimesta. Uudistuksella turvattaisiin yksityisten yhteisöjen taloudellinen asema siten, että kunnilla olisi velvollisuus suorittaa täysi korvaus asukkaistensa saamista palveluista. Nykyisin yksityisillä yhteisöillä on

useissa tapauksissa epävarmuutta kokonaisrahoituksen järjestämisessä. Kuntien ja yksityisten toimintayksiköiden yhteistoimintaa tulisi laajentamaan nykyistään. Yksityisten toimintayksiköiden omistussuhteisiin ja hallintoon ei uudistuksella kuitenkaan olisi vaikutusta.

3.6. Yleiset organisatoriset vaikutukset

Uudistuksen piiriin kuuluvissa kunnissa, kuntainliitoissa, yksityisissä yhteisöissä ja valtion laitoksissa on yhteensä yli 150 000 virkaa ja tointa. Lakehdotuksen toteuttaminen poistaa ja vähentää kaikilla organisaatiotasolla turhaa ja päällekkäistä hallintoa. Tällä on hallintokustannuksia vähentävä vaikutus, koska hallintomenettelyjen ja -käytännön yhtenäistäminen sekä yksinkertaistaminen vähentää tarvetta lisätä voimavaroja hallintotehtäviin. Lisäksi kaikilla organisaatiotasolla voidaan uudistuksen jälkeen suunnata entiset ja uudet voimavarat nykyistä paremmin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintojen sekä palvelujen kehittämiseen ja toteuttamiseen.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

4.1. Vaikutukset julkiseen talouteen

4.1.1. Koko julkinen talous

Uudistuksen piiriin kuuluvien toimintojen kustannukset olivat vuonna 1978 noin 9 600 miljoonaa markkaa, joista 8 535 miljoonaa markkaa katettiin kuntien ja valtion varoilla sekä noin 1 065 miljoonaa markkaa asiakasmaksuilla ja terveyskeskuksille suoritettavilla sairausvakuutuskorvauksilla. Vuoden 1980 tulosossa kuntien ja valtion rahoitusosuus on jo noin 11 673 miljoonaa markkaa. Uudistus koskisi ainoastaan kuntien ja valtion välistä kustannusten jakoa. Raha-automaattiyhdistyksen voittovarot ja alkoholilain mukaiset valtionavut olisivat kuitenkin uudistuksen ulkopuolella. Valtion ja kuntien välinen kustannusten jako vaihtelee nykyisin erittäin paljon toiminnon mukaan, kuten taulukosta 1 ilmenee.

Taulukko 1. Kustannusten jakautuma vuonna 1978

Käyttötalous	Kunnat Milj. mk	Valtio Milj. mk	%	Yhteensä Milj. mk
<i>Terveystoiminta</i>				
Kansanterveystyö ¹⁾	718,2	957,1	57,1	1 675,3
Erikoissairaanhoido	1 348,0	1 813,1	57,4	3 161,1
Yhteensä	2 066,2	2 770,2	57,3	4 836,4
<i>Sosiaalitoimi</i>				
Sosiaalihuolto	177,2	—	—	177,2
Lasten päivähoito	377,9	379,6	50,1	757,5
Lasten ja nuorten hoito	164,0	47,2	22,3	211,2
Kehitysvamma- ja invalidihoito	130,5	294,8	69,3	425,3
Päihdehoito	33,5	27,1	44,8	60,6
Vanhusten hoito	613,8	15,0	2,4	628,8
Kotipalvelu	145,8	71,0	32,8	216,8
Toimeentuloturva ²⁾	173,2	142,6	45,1	315,8
Yhteensä	1 815,9	977,3	35,0	2 793,2
Käyttötalous yhteensä	3 882,1	3 747,5	49,1	7 629,6
<i>Pääomatalous</i>				
Terveystoiminta	369,0	254,6	40,8	623,6
Sosiaalitoimi	242,2	40,0	14,2	282,2
Pääomatalous yhteensä	611,2	294,6	32,5	905,8
Kaikki yhteensä	4 493,3	4 042,1	47,4	8 535,4
Vuoden 1980 tasossa ³⁾	6 099,1	5 574,0	47,8	11 673,1

¹⁾ sisältää myös elinympäristöön kohdistuvan kansanterveystyön²⁾ sisältää huoltoavun, sotilasavustukset ja kuntien maksamat elatustuet³⁾ keskimääräisen valtionosuuden arvioidaan nousseen eräiden sosiaalihuollon valtionavustusten lisääntymisen johdosta

Valtionosuuden piiriin kuuluvien ja sen ulkopuolella olevien hankkeiden määrässä tapahtuvat vuosittaiset vaihtelut voivat vaikuttaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa muuttavasti. Taulukossa 1 esitetty arvio valtion rahoitusosuuden muutoksesta vuosien 1978 ja 1980 välillä 47,4 %:sta 47,8 %:iin kuvaa kuitenkin varsin selvästi koko 1970-luvulla vallinnutta kehityssuuntaa. Valtion rahoitusosuuden kasvu on aiheutunut ennen kaikkea siitä, että lainsäädäntöä uudistamalla on viime vuosina kehitetty erityisesti sellaisia toimintoja, joiden valtionosuus on keskimääräistä korkeampi tai joiden kustannukset valtio korvaa kokonaisuudessaan. Lisäksi on viime vuosina lisätty myös tulo- ja menoarviossa hyväksyttävien valtionavustusten määriä.

Ehdotetuilla muutoksilla vakiinnutettaisiin valtion ja kuntien suhteelliset rahoitusosuudet sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tämä tapahtuisi siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon nykyiset valtionosuudet, -avustukset ja valtion korvaukset tasattaisiin ja otettaisiin käyttöön yksi yhteinen valtionosuusasteikko, joka samanlaisena koskisi kaikkia toimintoja. Kun valtionosuus suoritettaisiin ainoastaan kunnalle ja kuntainliitolle aiheutuneisiin todellisiin kustannuksiin, joista rahoitustoimintaa lukuunottamatta kaikki toiminnasta aiheutuneet kustannukset ja saatavat tulot otetaan huomioon valtionosuutta määrättäessä, suosii ehdotettu valtionosuusjärjestelmä nykyistä paremmin toimintojen taloudellista järjestämistä.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon valtakunnallisia suunnitelmia laadittaessa ja vahvistettaessa olisi mahdollista nykyistä paremmin ottaa huomioon kokonaistuotannon kasvun rajat, bruttoveroaste, kunnallisen veroäyrin hinnan tasolle asetettavat tavoitteet sekä muut, erityisesti kuntien ja valtion välillä laadittavissa järjestelyasiakirjoissa esitetyt tavoitteet. Järjestelmien yksinkertaistaminen ja yhtenäistämisen vähentää hallintomenoja. Palvelurakenteen tarkoituksenmukainen muuttaminen on se keskeinen tekijä, jolla voidaan saavuttaa huomattavia taloudellisia säästöjä sekä valtiolle että kunnille.

Uudistuksen toteuttaminen merkitsisi sitä, että kuntien pyrkimykset vanhustenhuollon palvelujen järjestämiseksi terveydenhuollon piiristä vähenevät. Kunnalliskotien sairausosastojen siirroista terveyskeskuksiin voitaisiin tällöin luopua. On myös ilmeistä, että kunnat pyrkisivät nykyistä enemmän kehittämään vanhusten, vammaisten ja lapsiperheiden kotipalveluja ja muuta avohoitoa sekä terveyskeskusten sairaansijojen sijasta rakentamaan vanhainkoteja. Uudistuksen jälkeen voitaisiin valtakunnallisilla suunnitelmilla aktiivisesti ohjata jälkeen jääneiden palvelujen kehittämistä ja suorittaa voimavarojen tarkoituksenmukaista painotusta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin erityisesti vaikuttavat henkilöstön lisäykset painottuisivat uudistuksen jälkeen toisin kuin nykyisen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän vallitessa. Vuodesta 1975 vuoteen 1980 sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö lisääntyi keskimäärin 5,6 % vuodessa. Jos uudistusta ei toteutettaisi, henkilöstölisäys jatkautuisi eri toiminnoille valtakunnallisten suunnitelmien mukaisesti ja valtionosuuden ulkopuolella olevan henkilöstön osalta kuntien omien suunnitelmien mukaisesti. Tämä johtaisi varsin kalliisiin toiminnallisiin ratkaisuihin.

Koko maan talous- ja henkilöstövoimavarojen kehityksestä paljolti riippuu, onko sosiaali- ja terveydenhuollon luomien tärkeiden uudistusten toteuttamiseen käytettävissä nykyistä enemmän tai vähemmän voimavaroja. Joka tapauksessa on koko yhteiskunnan kannalta tärkeää, että käytettävissä olevat voimavarat voidaan ohjata nykyistä tasapuolisemmin eri toiminnoille ja maan eri osiin. Suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän uudistus luo puitteet tämän tavoitteen toteuttamiselle.

4.1.2. Valtiontaloudelliset vaikutukset

Valtionosuusjärjestelmän uudistus ei sinänsä merkitsisi sosiaali- ja terveydenhuoltoon käytettävien kokonaisresurssien lisäystä. Kysymyksessä on valtion ja kunnallishallinnon välisten taloudellisten suhteiden kokonaisjärjestely sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten osalta. Järjestely voitaisiin teknisesti toteuttaa valtion ja koko kuntasektorin välistä kustannustenjakoa muuttamatta. Valtionosuusjärjestelmän muutos aiheuttaa kuitenkin siinä määrin kuntasektorin sisäisiä kustannussiirtymiä, ettei niitä voida tasata yksinomaan kuntien välisin järjestelyin. Tämän johdosta valtio osallistuisi rahoitusjärjestelyyn sellaisella markkamäärällä, että kokonaisuutena ottaen lisää valtionosuutta saavien kuntien kokonaisyhyöty on hieman suurempi kuin valtionosuutta menettävien kuntien kokonaisen menetys. Tällainen valtionosuuden lisäys on sikäläkin perusteltua, että uudistuksella lopetettaisiin tähän saakka jatkunut keskimääräisen valtionosuusprosentin kasvu edellyttäen, ettei kuntien kantokykyluokitusjärjestelmässä tapahtuisi oleellisia muutoksia.

Jos sosiaali- ja terveydenhuollon valtionapujärjestelmät jätettäisiin nykyiselleen tai niitä kehitettäisiin osittaisuudistusten avulla, on varsin todennäköistä, että valtion rahoitusosuus nousisi edelleen. Nyt valmistellulla uudistuksella suoritettaisiin vähäinen valtion rahoitusosuuden lisäys, minkä jälkeen valtion ja kuntien välinen kustannustenjako pysyisi samanlaisena. Järjestelmän uudistaminen esitetyllä tavalla olisi vähäisestä valtionosuuden lisäyksestä huolimatta myös valtion kannalta edullisempi ratkaisu. Väestön ikärakenteen nopea muuttuminen erityisesti kaikkein vanhimpien ikäluokkien voimakkaan lisääntymisen vuoksi pakottaa kunnat joka tapauksessa tavalla tai toisella järjestämään näiden henkilöiden hoidon ja huollon. Palveluja voidaan usein antaa yhtäältä sosiaalihuollon tai terveydenhuollon palveluina ja toisaalta avo- tai laitospalveluina. Koska terveydenhuollon palvelujen valtionosuudet ovat yleensä korkeampia kuin sosiaalihuollon palvelujen valtionosuudet ja -avustukset, kuntien painopiste vanhempien ikäluokkien huollossa tulee mitä todennäköisimmin painottumaan terveydenhuollon ja erityisesti sen laitospalvelujen puolelle. Sen lisäksi, että tällaisesta kehityksestä aiheutuisi valtiolle merkittäviä menolisäyksiä terveydenhuoltoon tulevien valtionosuuksien

kasvaessa, seurauksena olisi myös toimintojen epätarkoituksenmukainen painottuminen kalliiden laitospaikkojen lisääntymiseen. Niin ikään toimintojen jatkuva painottaminen erityisesti terveydenhuollon suuntaan johtaisi myös valtion keskimääräisen rahoitusosuuden jatkuvaan hitaaseen kasvuun.

Kustannussiirtymistä aiheutuvien vaikeuksien vähentämiseksi valtion tulisi lisätä kunnille ja kuntainliitoille suoritettavien valtionosuuksien määrää yhteensä noin 100 miljoonalla markalla. Koska on pidettävä tärkeänä, ettei uudistuksesta aiheudu yksittäisille kunnille kohtuuttomia valtionosuuden menetyksiä, ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollossa otettavaksi käyttöön taulukossa 2 oleva valtionosuusasteikko, jota sovellettaisiin sekä perustamis- että käyttö-kustannuksiin.

Taulukko 2. Valtionosuusasteikko

Kunnan kantokyläluokka	Valtionosuus prosentteina kustannuksista
1	65
2	60
3	56
4	52
5	49
6	47
7	43
8	42
9	39
10	31

Ehdotettu valtionosuusasteikko on laadittu siten, että valtionosuus kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaismenoihin kaikissa kantokyläluokissa lisääntyy. Vaikka valtionosuuden lisäys kohdistuu pääomamenoihin, on asteikkoa laadittaessa pyritty myös siihen, että käyttömenojen valtionosuuden menetykset olisivat mahdollisimman vähäiset erityisesti taloudellisesti heikossa asemassa olevissa kunnissa.

Uudistuksella on vaikutuksia myös valtion tulo- ja menoarvion rakenteeseen. Noin 50 sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksia ja valtion korvauksia koskevaa erillistä momenttia poistettaisiin tulo- ja menoarviosta ja tilalle tulisi noin 20 toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävää momenttia. Näin toteutettaisiin jo useassa eri yhteydessä, kuten valtiontilintarkastajien toimesta, esitetyt vaatimukset tulo- ja

menoarvion rakenteen selkiennytämiseksi tarpeettoman pieniä momenteja poistamalla tai yhdistelemällä.

4.1.3. Kunnallistaloudelliset vaikutukset

Kuntien ja valtion välillä laaditut järjestelyasiakirjat ovat olleet viime vuosina merkittävästi vaikuttamassa kunnallistalouden kehitykseen. Valtakunnallisia suunnitelmia ja valtion tulo- ja menoarvioesitystä valmisteltaessa on otettu huomioon järjestelyasiakirjan yleiset tavoitteet.

Uudistuksen taloudelliset vaikutukset pitkällä aikavälillä riippuvat yhtäältä niistä taloudellisista mahdollisuuksista, jotka ovat käytävissä toimintojen kehittämiseen, toisaalta kuntien ja valtion suunnitelmien uudelleen arvioimisesta. Ilmeistä kuitenkin on, että myös tulevaisuudessa kuntien ja valtion välillä laadittavilla järjestelyasiakirjoilla on merkitystä sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisessä ja voimavarojen lisäämisessä.

Kuten jo edellisessä kohdassa todettiin, kunnallissektori tulisi kokonaisuutena saamaan lisää valtionosuuksia uudistuksen toteuttamisvaiheessa yhteensä noin 100 miljoonaa markkaa. Kuntien nykyisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen eroista johtuen osa kunnista saisi nykyistä enemmän valtionosuutta ja osa nykyistä vähemmän. Vaikka uusi valtionosuusasteikko onkin laadittu noudatellen nykyisten kantokyläluokitukseen perustuvien valtionosuusasteikkojen tasoa ja asteikkoväliä, valtionosuusasteikkoa ei voi edellä mainittujen kustannussiirtymien puitteissaakaan muodostaa täysin sellaiseksi, että jokainen kunta saisi siirtymävaiheessa lisää valtionosuuksia. Koska lähes kaikki valtionosuudet ovat jo nykyisin kuntien kantokyläluokitukseen perustuvien valtionosuusasteikkojen piirissä, suoritettujen valtionosuuksien tasauksen vuoksi kuntakohtaiset siirtymät eivät muodostu yleensä muutamaa prosenttiyksikköä suuremmiksi. Suurimmat muutokset aiheutuvat yleensä silloin, kun sosiaali- ja terveydenhuollossa on kyseiselle vuodelle aiheutunut jostakin suuresta hankkeesta tilapäisesti menojen lisäystä. Jos kyseessä on esimerkiksi terveyskeskus- tai sairaalahanke, keskimääräinen valtionosuus nousee tilapäisesti. Jos taas kyseessä on esimerkiksi lasten päiväkotitai vanhainkoti, hanke saattaa jäädä täysin ilman valtionavustusta, jolloin keskimääräinen valtionosuus tilapäisesti laskee.

Koska kuitenkin siirtymävaiheessa on syytä tasata käyttömenoissa mahdollisesti aiheutuvat merkittävät muutokset, ehdotetaan, että yli 10 prosenttiyksikön valtionosuuden lisäykset leikattaisiin ja vastaava valtionavustus jaettaisiin yli 5 prosenttiyksikköä menettäville kunnille kolmen vuoden siirtymä kautena. On arvioitu, että vain noin 10 kuntaa saisi käyttömenoihin lisää valtionosuutta yli 10 prosenttiyksikköä ja sama määrä kuntia menettäisi valtionosuutta yli 5 prosenttiyksikköä. Tästä aiheutuisi noin 10—20 miljoonan markan valtionosuuden siirtymä kuntien välillä. Pääomamenojen osalta vastaavanlaisista tasausta ei hankkeiden kerta-luonteisuuden johdosta tehtäisi.

Tässä yhteydessä voidaan myös todeta, että valtion ja kuntien välinen tulonjako muuttuu vuosina 1982—1983 myös muiden sosiaali- ja terveydenhuollon alalla toteutettavaksi suunniteltujen uudistusten johdosta. Kuntasektori saa nykyiseen verrattuna yhteensä noin 100 miljoonaa markkaa lisää verotuloja. Verotulojen lisäyksestä noin 50 miljoonaa markkaa johtuu sosiaalietuuksien saattamisesta veronalaiseksi tuloksi ja tämän hetken arvion mukaan myös 50 miljoonaa markkaa kansaneläkeuudistuksen II ja III vaiheen aiheuttamista verotulojen lisäyksistä. Näin ollen edellä mainitut sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukset sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus- ja suunnittelujärjestelmän uudistus aiheuttaisivat lähi-vuosina kunnille yhteensä noin 200 miljoonan markan tulojen lisäyksen.

Koska kyseessä on yhtäältä kuntien ja valtion välisiä ja toisaalta kuntien välisiä kustannusten siirtymiä koskeva uudistus, on tarpeellista suorittaa uudistuksen toteuttamisen seurantaa. Sosiaali- ja terveysministeriön, valtiovarainministeriön, sisäasiainministeriön, Tilastokeskuksen ja kuntien keskusjärjestöjen yhteistyönä tul-tai-siin selvittämään vuosia 1983—1986 koskevat kustannukset ja valtionosuudet. Jos uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi merkittäviä poikkeamia suunniteltuihin kustannus-jakoihin, sosiaali- ja terveysministeriö tekisi tarvittavat ehdotukset lainsäädännön oikaisemiseksi.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Tämän esityksen sisältämät lakiehdotukset on laadittu siltä pohjalta, että käsillä olevan

uudistuksen kanssa säädettäisiin sosiaalihuoltolaki, jota tarkoittava hallituksen esitys eduskunnalle on annettu samanaikaisesti tämän esityksen kanssa. Sosiaalihuoltolakiehdotus on laadittu siten, ettei siinä erikseen säädettäisi sosiaalihuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta, vaan näiden asioiden osalta viitataan tähän esitykseen sisältyvään lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta. Vastaavasti käsillä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset on laadittu ottaen huomioon myös sosiaalihuoltolain antamisen edellyttämät muutokset lainsäädännössä.

Uudistusehdotus liittyy myös väliportaan hallinnon uudistussuunnitelmiin ja sairaanhoitohallinnon uudistamiseen sikäli, että erityisesti valtionosuusjärjestelmän yhtenäistäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa on omiaan edistämään sekä väliportaan hallinnon että sairaanhoitohallinnon uudistamista. Lakiehdotukset on kuitenkin laadittu voimassa olevan hallintojärjestelmän pohjalta siten, että mainitut uudistukset siinä muodossa, kuin niitä on tähän mennessä kaavailtu, eivät käytännössä aiheuttaisi oleellisia muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevaan lainsäädäntöön. Lakiehdotuksen mukainen valtionosuusjärjestelmä soveltuu myös suunniteltuihin uusiin hallintojärjestelmiin. Sen sijaan suunnittelujärjestelmää jouduttaisiin ilmeisesti tarkistamaan.

Viime vuosina on esitetty erilaisia näkemyksiä vaihtoehtoisten valtionapujärjestelmien eduista ja haitoista. Prosenttiperusteisen valtionapujärjestelmän etuna on pidetty sitä, että kustannusvaihtelut vaikuttavat välittömästi molempien toiminnasta vastaavien tahojen — valtion ja kuntien — talouteen. Tällöin kumpikin taho pyrkii taloudelliseen toimintaan. Lisäksi valtio säätäessään kunnille uusia velvoitteita joutuu aina osalliseksi aiheutuneista todellisista kustannuksista. Vastaavanlaisia perusteluja kirjattiin valtionapujärjestelmien kehittämiseksi jo vuonna 1969 (ks. kuntien valtionavustuskomitean IV mietintö, KM 1969: B 17, s. 7). Suorite- ja asukaslukuperusteisissa järjestelmissä toinen vastuullinen osapuoli saattaa siirtää osan kustannusvastuusta toiselle. Myös paikallisten erojen huomioon ottaminen on suorite- ja asukaslukuperusteisissa järjestelmissä vaikeaa. Laskennallisten valtionapujen etuna pidetään, että valtionavun saaja saa täyden hyödyn toimiesaan laskennallisia kustannuksia pienemmällä

kustannuksilla, että valtionavun laskeminen ja maksaminen on yksinkertaista ja että valtionapujen määrä voidaan ennakoida paremmin (ks. kunnallistalouden neuvottelukunta: Kuntien valtionosuus- ja avustusjärjestelmän kehittäminen, I järjestelmän yleiset perusteet, KM 1976: 24). Riippumatta siitä, millaiseen valtionapu-

järjestelmien kokonaisuudistukseen myöhemmin päädyttäisiin, nyt ehdotettu laaja-alainen sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuuslainsäädäntöä koskeva uudistus helpottaa myös valtionapujärjestelmien kokonaisuudistusten toteuttamista.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta

Edellä esitettyjen periaatteiden nojalla ehdotetaan säädettäväksi laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta. Lakiin ehdotetaan otettavaksi kattavat säännökset sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta, joka pohjautuu sosiaalihuollon ja terveydenhuollon valtakunnallisiin suunnitelmiin sekä kuntasuunnitelmien mukaisiin toteuttamissuunnitelmiin. Kun sosiaalihuollon ja terveydenhuollon eri laeista ehdotetaan kumottaviksi suunnittelua ja valtionosuutta koskevat säännökset, yhtenäistetään samalla näitä asioita koskevat säännökset, jotka voidaan löytää pääosin yhdestä tai kahdesta laista. Jos myöhemmin ilmenee tarvetta kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmää, tarkistukset voitaisiin toteuttaa entistä yksinkertaisemmin vain yhtä lakia muuttamalla.

1 luku

Yleiset säännökset

1 §. *Lain soveltamisala.* Tätä lakia on tarkoitus soveltaa mahdollisimman laajasti lakisäänteisen sosiaali- ja terveydenhuollon osa-alueisiin. Koska käsitykset siitä, mitkä toiminnot kuuluvat sosiaalihuoltoon ja terveydenhuoltoon, ovat erilaiset kunnallishallinnossa ja valtionhallinnossa sekä koska lain soveltamisalan laajuus saattaisi muutoinkin olla epäselvä, ehdotetaan, että asianomaisessa erityislaissa tulee säätää sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain soveltamisesta kyseisellä alalla. Lain soveltamisala ehdotetaan rajattavaksi siten, että sosiaali- ja terveyden-

huoltona pidettäisiin tässä laissa vain niitä tehtäviä, jotka kunta tällä alalla suunnittelu- ja valtionosuuslaissa säädetyllä tavalla järjestää. Tällöinkin lain soveltamisalan edellytyksenä on, että tehtävästä huolehtiminen kuuluu jonkin sosiaali- ja terveydenhuollon erityislain nojalla kunnalle joko pakollisena tai vapaaehtoisena toimintana taikka jonka kunta valtakunnallisten suunnitelmien rajoissa järjestää. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalalla näitä toimintoja ovat erikoissairaanhoido sekä terveystieteiden kunnan alainen toiminta, kunnallinen työsuojelutarkastus, sosiaalipalvelut, kuten lasten päivähoito, lasten ja nuorten hoito, vammaisten hoito, päihdehoito, vanhusten hoito, kodinhoitopalvelut ja sosiaalitoimistojen palvelut sekä eräät toimeentuloturvaan liittyvät etuudet. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalta lain soveltamisen piiriin tulisivat terveystieteiden kunnan alaiseen maidontarkastukseen, lihan tarkastukseen ja eläinlääkintähuoltoon liittyvät tehtävät. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalta mukana on terveystieteiden kunnan alainen elintarvikevalvonta.

Tätä lakia ei sovellettaisi sellaiseen kunnan järjestämään toimintaan, joka ei perustu mihinkään edellä tarkoitettuun erityislakiin tai valtakunnallisiin suunnitelmiin, vaikka kyseistä toimintaa laatunsa puolesta olisikin pidettävä sosiaalihuoltona tai terveydenhuoltona. Jos kunnalla on tällaisia toimintoja, ne eivät kuitenkaan kuuluisi tässä laissa tarkoitetun järjestelmän piiriin. Tällä lailla ei rajoiteta kunnan mahdollisuuksia järjestää muutakin kuin tämän lain soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa.

2 §. *Subde muihin lakeihin.* Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia sovellettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollossa yleislakina, jota olisi noudatettava, jos asianomaisessa erityislaissa on näin säädetty. Valtionosuussäännösten osalta

sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettu laki tukeutuisi suurelta osin toiseen yleislakiin, lakiin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista (35/73). Tämän johdosta lakiin ehdotetaan otettavaksi selventävä säännös, jonka mukaan tässä laissa tarkoitettuun valtionosuuteen noudatetaan kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annettua lakia, jollei tästä laista taikka sosiaali- ja terveydenhuollon asianomaisesta erityislaista muuta johdu. Sosiaali- ja terveydenhuollossa noudatetaisiin edelleen myös muita sellaisia yleisinä pidettäviä lakeja, jotka koskevat kaikkia hallinnonaloja. Tällainen on esimerkiksi kunnallislaki.

3 §. *Toiminnan järjestäminen.* Useissa sosiaali- ja terveydenhuollon laeissa on säännöksiä siitä, miten kunta voi järjestää asianomaisessa laissa tarkoitettun toiminnan. Säännökset ovat osaksi sellaisia, että kunta voi valita useiden eri järjestämistapojen välillä, osaksi taas kunnan mahdollisuuksia tässä suhteessa on rajoitettu esimerkiksi sallimalla ulkopuolisten palvelujen käyttö vain rajoitetusti tai säättämällä lakimääräisiä kuntainliittoja. Näitä ovat esimerkiksi kunnallisista yleissairaaloista annetussa laissa tarkoitettun keskussairaalaapiirin kuntainliitto ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettu erityishuoltopiirin kuntainliitto.

Useista sosiaalihuollon laeista yllä mainitut säännökset puuttuvat tai asia on järjestetty epäsuorasti siten, että vain tietyllä tavalla järjestettyyn toimintaan suoritetaan asianomaisen lain mukainen täysi valtionosuus.

Tähän esitykseen sisältyvien eri lakien muutosehdotusten sekä tämän lain säännösten johdosta kunnan vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, suunnittelusta ja rahoituksesta korostuu nykyisestään. Tämän vuoksi on paikallaan, että kunnalle annetaan entistä laajemmat mahdollisuudet järjestää sosiaali- ja terveydenhuoltonsa paikalliset olot parhaiten huomioon ottavalla ja mahdollisimman taloudellisella tavalla. Näin ollen lakiin ehdotetaan otettavaksi toiminnan järjestämistapoja koskeva säännös, jonka tarkoituksena on antaa tähän mahdollisuus.

Kunta voi ehdotuksen mukaan järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon itse tai yhdessä muun kunnan tahi muiden kuntien kanssa sekä olemalla jäsenenä kuntainliitossa. Tässä sään-

nöksessä mainittu sopimusjärjestely muun kunnan kanssa tarkoittaa julkisoikeudellista sopimusta kuntien välillä.

Kunta voi myös hankkia palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntainliitolta tai muulta julkiselta palvelujen tuottajalta, kuten seurakunnalta, taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta, joita ovat esimerkiksi yksityiset yhdistykset, säätiöt, osakeyhtiöt ja yksityiset ammatinharjoittajat. Tässä tarkoitettuja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita kunta voi hankkia niiden tuottajien kanssa tekemiensä sopimusten nojalla ja rajoissa. Tällaiset sopimukset ovat luonteeltaan yksityisoikeudellisia. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluilla tarkoitetaan tässä yhteydessä loppusuoritteiden luonteisia palveluita. Lakiehdotuksen muissa säännöksissä viitataan nyt puheena olevaan 3 §:n 1 momenttiin 3 kohtaan. Ne soveltuvat käytännössä vain sellaisiin yksityisiin palvelujen tuottajiin, joiden osalta on kysymys loppusuoritteiden luonteisista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Näitä ovat esimerkiksi yksityiset lasten päiväkotit, lastenkoti-, kehitysvammahuolto-, invalidihuolto-, vanhainkoti- ja sairaalapalvelut. Mainittuja säännöksiä ei täten olisi sovellettava esimerkiksi vain röntgenpalveluja, hoitotarvikkeita tai siivous-, pesula-, huolto- taikka tietojenkäsittelypalveluja tuottaviin toimintayksiköihin. Viimeksi mainitut palvelujen hankinnat olisi kuitenkin otettava huomioon 8 §:n 4 kohdassa tarkoitettua henkilökunnan määrää suunniteltaessa.

Lisäksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan myös kuntainliitolla on mahdollisuus hankkia palveluja valtiolta, kunnalta, toiselta kuntainliitolta tai muulta julkiselta tahi yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Kun tämän uudistuksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole muuttaa niitä järjestelyjä, jotka nyt ovat olemassa esimerkiksi lakisääteisten kuntainliittojen osalta, jäisivät näitä asioita koskevat säännökset eri sosiaali- ja terveydenhuollon laeissa voimaan.

2 luku

Suunnittelu

4 §. *Valtakunnalliset suunnitelmat.* Tällä hetkellä laaditaan lakisääteiset suunnitelmat sosiaali- ja terveydenhuollon alalla kansanterveystyöstä, erikoissairaanhoidosta, lasten päivä-

hoidosta ja kehitysvammaisten erityishuollosta. Näillä aloilla hyväksytään vuosittain valtakunnalliset suunnitelmat toiminnan järjestämisestä viiden seuraavan kalenterivuoden aikana. Valtakunnalliset suunnitelmat hyväksyy valtioneuvosto. Hyväksyttyjen valtakunnallisten suunnitelmien nojalla kunnat ja kuntainliitot laativat vastaavasti toimintasuunnitelmat, jotka lääninhallitus vahvistaa. Kun valtionosuutta suoritetaan ainoastaan vahvistetun toimintasuunnitelman mukaiseen toimintaan, on suunnitelmien avulla voitu tehokkaasti ohjata eri toimintoja. Suunnittelujärjestelmän olemassaolo on pakottanut sekä valtion että kuntien viranomaiset ottamaan huomioon toteutettaviksi aiotut muutokset sekä suunnitelmien piirissä olevat toiminnot yhtenä kokonaisuutena, jolloin päällekkäisten ja epätaloudellisten toimenpiteiden mahdollisuudet ovat vähentyneet.

Voimassa olevien suunnittelujärjestelmien puutteina on pidetty merkittävien sosiaali- ja terveydenhuollon osa-alueiden jäämistä kuntien ja valtion yhteisen suunnittelun ulkopuolelle sekä järjestelmän liiallista yksityiskohtaisuutta ja ohjaavuutta. Lisäksi nykyiset järjestelmät ovat tarpeettoman erilaisia, hallinnollisesti raskaita ja edellyttävät laadittavaksi vuosittain lukuisia suunnitteluasiakirjoja. Epäkohdaksi on nähty se, että valtakunnalliset suunnitelmat on laadittu ja hyväksytty erillään muusta valtiontalouden suunnittelusta ja valtion tulo- ja menotarvion laadinnasta. Lisäksi on käytössä useita erilaisia yhtä vuotta koskevia suunnittelu- ja hakemuserjestelmiä, joiden avulla on vaikeaa toteuttaa pitemmän aikavälin suunnittelutavoitteita.

Tarkoituksena on, että valtioneuvosto hyväksyisi kalenterivuositain hallituksen valtion tulo- ja menoarvioesityksen antamisen yhteydessä valtakunnalliset suunnitelmat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä hyväksymisvuotta seuraavan viiden kalenterivuoden aikana. Valtakunnalliset suunnitelmat valmisteltaisiin samanaikaisesti hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen kanssa. Näin voitaisiin merkittävästi parantaa valtakunnallisten suunnitelmien ja hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen välistä yhteyttä. Lisäksi eduskunta saisi nykyistä paremmin tietoja tulo- ja menoarvioesityksen vaikutuksista sosiaali- ja terveydenhuollon toimintoihin. Valtakunnallisten suunnitelmien hyväksyminen samanaikaisesti valtion tulo- ja menoarvioesityksen antamisen kanssa lisäisi

myös luottamusta valtakunnallisten suunnitelmien pysyvyyteen.

5 §. *Valtakunnallisten suunnitelmien sisältö.* Kun valtakunnalliset suunnitelmat kattaisivat lähes kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnot, on suunnitelmien sisältöä samalla tarkistettava nykyisiin sektorisuunnitelmiin verrattuna. Tällöin on erityisesti kiinnitettävä huomiota uusien voimavarojen jakamiseen eri toimintojen kesken sekä olemassaolevien voimavarojen uudelleen kohdentamiseen. Valtakunnallisilla suunnitelmilla voidaan myös vaikuttaa toimintojen ja niiden sisällön kehittämiseen.

Valtakunnallisiin suunnitelmiin ehdotetaan tämän mukaisesti sisällytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollolle asetettavat yleiset tavoitteet, ohjeet uusien toimintojen toteuttamisesta ja niihin verrattavista toimintojen merkittävistä muutoksista, luettelot vuosittain toteutettavista tai aloitettavista hankkeista, joiden kokonaiskustannukset ovat merkittävät, ja arviot niiden kustannuksista ja valtionosuuksista, selvitykset henkilökunnan määrässä vuosittain tapahtuvista muutoksista ja henkilöstölisäysten alueellisen jakautuman perusteista sekä arviot käyttökustannuksiin suoritettavien valtionosuuksien määristä.

Valtakunnallisiin suunnitelmiin sisällytettävät yleiset tavoitteet ja ohjeet toimintojen toteuttamisesta määrittelevät ne linjat, joita noudatetaan lääninhallituksen on vahvistettava kunnan toteuttamissuunnitelma sekä annettava ohjeita toimintojen sisällön kehittämiseksi suunnitelmakaudella. Valtakunnallisten ja alueellisten tavoitteiden sopeuttamiseksi toisiinsa sekä toiminnallisen yhtenäisyyden turvaamiseksi asianomaisten ministeriöiden on annettava yleisiä ohjeita toteuttamissuunnitelmien käsittelyä varten.

Valtakunnallisissa suunnitelmissa oleviin merkittävien hankkeiden luetteloihin sisällytettäisiin ainoastaan ne hankkeet, joiden kustannukset valtakunnallisesti tai alueellisesti olisivat merkittävät. Ainoastaan näistä hankkeista aiheutuneita kustannuksia pidettäisiin valtionosuuslain säännöksistä poiketen perustamiskustannuksina. Kyseiseen luetteloon sisältyvät hankkeet saattaisivat tavallisimmin olla terveyskeskusten, sairaaloiden, vanhainkotien ja muiden suurehkojen laitosten uudisrakennus-, laajennus- tai suuria peruskorjaushankkeita. Merkittävänä pidettävien kustannusten määrä vahvistettaisiin valtakunnallisissa suunnitelmissa.

sa. Asianomainen ministeriö voisi hyväksyä vain valtakunnallisissa suunnitelmissa lueteluista hankkeista perustamissuunnitelmat ja toteuttamishjelmat. Jos valtakunnallisten suunnitelmien hyväksymisen jälkeen ilmenee erityisiä syitä hankeluettelosta poikkeamiseen, muutokset tulisi toteuttaa valtakunnallisia suunnitelmia tarkistamalla.

Valtioneuvoston asemaa voimavarojen jakamisessa eri alueille on tarkoitus lisätä. Valtakunnallisissa suunnitelmissa mainittujen merkittävien hankkeiden lisäksi valtioneuvosto hyväksyisi henkilökunnan määrässä vuosittain tapahtuvat muutokset sekä henkilökunnan lisäyksen alueellisen jakauman perusteet.

Merkittävien hankkeiden kustannusten ja valtionosuuksien arvion lisäksi valtakunnalliset suunnitelmat sisältäisivät arviot käyttökustannuksiin suoritettavien valtionosuuksien määristä.

6 §. *Valtakunnallisten suunnitelmien laadinta.* Valtakunnallisten suunnitelmien valmistelu tapahtuisi periaatteessa pitkälti samalla tavalla kuin nykyisten valtakunnallisten suunnitelmien valmistelu. Siten keskusvirastot olisivat edelleen omalla toimialallaan niitä viranomaisia, jotka kokoavat suunnitelmia varten tarvittavat tiedot ja tekevät toimialansa osalta esityksen ministeriölle. Tämän lakiehdotuksen 1 §:n perusteluissa on todettu, että käsitykset siitä, mitkä toiminnot kuuluvat sosiaalihuoltoon ja mitkä terveydenhuoltoon, ovat erilaiset kunnallishallinnossa ja valtionhallinnossa. Tässä esityksessä on lähdetty toimintoja toteuttavan kunnan kannalta. Koska kunnallishallinnossa sosiaali- ja terveydenhuolto ymmärretään jonkin verran laajemmaksi kuin valtion hallinnossa, ehdotetaan suunnittelujärjestelmän piiriin otettavaksi valtionhallinnosta sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tehtävien lisäksi tehtäviä maa- ja metsätalousministeriön sekä kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonaloilta. Valtakunnallisten suunnitelmien valmistelu vaatii näiden ministeriöiden välistä yhteistyötä, mutta yhden ministeriön tulisi kuitenkin koota ja esitellä suunnitelmat. Kun suunnitelmien piirissä olevat toiminnot kuuluvat valtaosaltaan sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan, ehdotetaan tämä tehtävä annettavaksi sosiaali- ja terveysministeriölle.

Valtakunnallisten suunnitelmien valmistelusta huolehtivat sosiaali- ja terveysministeriö, maa-

ja metsätalousministeriö sekä kauppa- ja teollisuusministeriö. Riittävän alueellisen asiantuntemuksen saamiseksi lääninhallitusten tulisi avustaa ministeriöitä ja keskusvirastoja valtakunnallisten suunnitelmien valmistelussa ottaen huomioon kuntien ja kuntainliittojen toteuttamissuunnitelmissa esittämät näkökohdat.

Valtakunnallisten suunnitelmien valmistelussa on tarkoitus noudattaa valtion tulo- ja menoarvioesityksen valmisteluakataulua. Tämän johdosta maa- ja metsätalousministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, sosiaalihuollituksen, lääkintöhallituksen ja työsuojeluhallituksen olisi huhtikuun 30 päivään mennessä toimitettava valtakunnallisia suunnitelmia koskevat esityksensä sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveysministeriön tulisi koota viipymättä luonnokset valtakunnalliseksi suunnitelmiksi, joista pyydetään tarpeelliset lausunnot. Valtakunnalliset suunnitelmat toimitettaisiin valtioneuvoston käsittelyyn samanaikaisesti valtion tulo- ja menoarvioesityksen kanssa.

7 §. *Toteuttamissuunnitelma.* Kunnallislain mukaan kunnalla on oltava kunnanvaltuuston ohjeellisena hyväksymä kunnan olojen kehittämistä, hallinnon ja talouden hoitamista sekä toimintojen sijoittamista koskeva kuntasuunnitelma, joka on laadittava vähintään viideksi vuodeksi. Kuntasuunnitelman lisäksi kunnat joutuvat nykyisin laatimaan sosiaali- ja terveydenhuollon alalla lakisäateisiä viisivuotissuunnitelmia kansanterveystyöstä, erikoissairaanhoidosta, lasten päivähoitosta ja kehitysvammaisten erityishuollosta. Vaikka kuntasuunnitelma hyväksytäänkin vain ohjeellisena ja mainitut erityisalojen toimintasuunnitelmat edellyttävät valtion viranomaisen vahvistusta sekä ovat luonteeltaan kuntaa ja valtiota sitovia, johtaa nykyinen menettely paikallisella tasolla samojen asioiden eriaikaiseen suunnitteluun kahden eri järjestelmän mukaisesti.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että kunta laatisi vuosittain kunnallislaisissa tarkoitetun kuntasuunnitelman yhdistelmänä sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamissuunnitelman. Myös toimintasuunnitelma -nimen muuttaminen toteuttamissuunnitelmaksi korostaa alistettavan suunnitelman yhteyttä kuntasuunnitelmaan, joka kunnallisten keskusjärjestöjen suositusten mukaan jaetaan tavoiteosaan ja viiden vuoden ajanjaksolle laadittavaan toteuttamisosaan. Toteuttamissuunnitelma laadittaisiin kokoamalla keskeiset sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevat

tiedot kuntasuunnitelmasta. Tällainen kokoomistyö on välttämätöntä, koska kuntasuunnitelmassa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa, henkilöstöä ja taloutta koskevat tiedot ovat yleensä yhdessä muita kunnallisia toimintoja koskevien tietojen kanssa. Lisäksi paikalliset tarpeet saattavat edellyttää kuntasuunnitelmassa esitettäväksi huomattavasti yksityiskohtaisempaa tietoa, kuin lääninhallituksen on tarkoituksenmukaista vahvistaa. Tarkoituksena on, että toteuttamissuunnitelma sisältäisi suppean, lähinnä lomakemuotoisen yhteenvedon kuntasuunnitelmaan sisältyvästä sosiaali- ja terveydenhuollosta.

Kuntainliitoissa kuntasuunnitelma ja toteuttamissuunnitelma laadittaisiin samalla tavoin kuin kunnissakin. Nykyisin kuntainliittojen on ryhdyttävä varsin laajaan lausuntomenettelyyn toimintasuunnitelmia laadittaessa. Koska kuntasuunnitelma ja toteuttamissuunnitelma ehdotetaan laadittavaksi samanaikaisesti, ei enää ole tarpeellista säätää erillisiä lakiin perustuvia lausuntomenettelyjä. On luonnollista, että kuntainliitot valmistellessaan kuntasuunnitelmia ovat yhteydessä kuntainliiton jäsenkuntiin sekä tarpeellisessa laajuudessa myös muihin kuntiin, kuntainliittoihin, valtion viranomaisiin ja yksityisiin yhteisöihin.

Voimassaolevan lainsäädännön mukaan paikallisten ja alueellisten toimintasuunnitelmien on sopeuduttava asianomaisen alan valtakunnalliseen suunnitelmaan. Ehdotuksen mukaan sen lisäksi, että toteuttamissuunnitelman on sopeuduttava valtakunnallisiin suunnitelmiin, sen on perustuttava sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeisiin kunnan tai kuntainliiton toimialalla. Tämän on katsottu nykyistä selvemmin painottavan paikallisten olosuhteiden huomioonottamista toteuttamissuunnitelmassa. Tämän on luonnollisesti katsottava tarkoittavan myös taloudellisten mahdollisuuksien huomioonottamista.

8 §. *Toteuttamissuunnitelman sisältö.* Nykyisissä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintasuunnitelmissa käsitellään eräin osin tarpeettoman perinpohjaisesti toiminnan yksityiskohtia. Tämä on aiheutunut yksityiskohtaista selvittelyä edellyttävistä säännöksistä ja määräyksistä. Voimassa oleva valtiosuuslainsäädäntö on puolestaan johtanut siihen, että kunnat ja kuntainliitot varmistaakseen täysimääräisen valtiosuuden saamisen sisällyttävät pienetkin hankkeet toimintasuunnitelmiin. Seurauksena on ollut laa-

jojen suunnitteluasiakirjojen syntyminen, suunnittelun muodostuminen jopa itsetarkoitukseksi ja toiminnan jäykistyminen yksityiskohtaisesti laaditun suunnitteluasiakirjan kaavamaiseksi noudattamiseksi. Kun käsillä oleva lakiehdotus lisää suunnittelun piiriin otettavia toimintoja huomattavasti nykyiseen tilanteeseen verrattuna, on samalla välttämätöntä pyrkiä laatimaan toteuttamissuunnitelmat suppeammiksi kuin nykyiset toimintasuunnitelmat. Toteuttamissuunnitelma voidaan pitää suppeana myös siksi, että lääninhallitus saa toteuttamissuunnitelman liitteenä olevasta kuntasuunnitelmasta varsin laajasti tietoja sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämissuunnitelmista.

Toteuttamissuunnitelman tulee ehdotuksen mukaan sisältää selvitys kunnassa tai kuntainliitossa tarpeellisista uusista järjestelyistä valtakunnallisissa suunnitelmissa annettujen yleisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Tällöin kuntien ja kuntainliittojen tulisi selvittää, mitä uusia toimenpiteitä kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi on suunnittelukauden aikana tarkoitus suorittaa.

Toteuttamissuunnitelman tulee myös sisältää luettelo vuosittain toteutettavista tai aloitettavista 5 §:n 3 kohdassa tarkoitetuista perustamiskustannuksista aiheuttavista hankkeista ja arvio niiden kustannuksista.

Käyttökustannuksiin kuuluvien hankkeiden ja hankintojen alistamisesta valtion viranomaisten hyväksyttäväksi on nykyisin säädetty kuntien ja kuntainliittojen valtiosuuksista ja -avuksista annetun lain 14 a §:n sekä eräissä siihen rinnastettavissa erityislakien säännöksissä. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu-järjestelmän johdosta edellä mainitut erillisalustukset eivät enää olisi tarpeen, minkä vuoksi niitä koskevia säännöksiä ei jäljempänä olevan 17 §:n 8 kohdan mukaan enää sovellettaisi suunnittelu- ja valtiosuuslain piiriin kuuluvaan toimintaan. Koska kuitenkin käyttökustannuksiin kuuluvista toimintavarustuksen ja toiminnan merkittävistä muutoksista sekä niiden kustannuksista tarvittaisiin edelleen tietoa, tulisi ehdotuksen mukaan näitä koskevat selvitykset sisällyttää toteuttamissuunnitelmaan. Selvitys tulisi koskemaan vain merkittäviä muutoksia, jolloin nykyisistä varsin yksityiskohtaisista laite- ja hankekohtaisista alistuksista aiheutuva byrokratia poistuisi.

Toteuttamissuunnitelmassa tulisi selvittää henkilökunnan määrässä ja rakenteessa vuosit-

tain tapahtuvat muutokset. Tarkoituksena on, että henkilökuntaa koskevat tiedot käsiteltäisiin nykyistä suurempina kokonaisuuksina, jolloin henkilökunnan tarkoituksenmukainen käyttö jäisi nykyistä enemmän kunnan päätettäväksi.

Toteuttamissuunnitelmassa tulisi selvittää, miten ja mitä palveluja hankitaan sekä näiden mahdolliset vaikutukset kunnan tai kuntainliiton henkilökunnan määrään ja rakenteeseen. Palvelujen kustannukset selvitetäisiin siltä osin, kuin ne eivät aiheudu kunnalle tai kuntainliitolle erikseen säädetystä korvausvelvollisuudesta. Tästä esimerkkinä voidaan mainita eräiden terveydenhuollon lakien mukainen kunnan velvollisuus suorittaa korvauksia toiselle kunnalle silloin, kun kunnan asukas on käyttänyt eräitä toisen kunnan järjestämiä terveydenhuollon palveluita. Toteuttamissuunnitelmassa ei siis tarvitse antaa erikseen selvitystä toiselle kunnalle maksettavista lakisääteisistä korvauksista. Suunnitelma sisältäisi myös arvion kustannusten ja valtionosuuksien kokonaismääristä.

Kuten edellä olevasta käy ilmi, ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteistä suunnittelua laajennettavaksi siten, että toteuttamissuunnitelmaan sisältyisi kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi myös kunnan muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä ja yksityiseltä hankkimat palvelut. Toisaalta suunnitelman sisältöä ehdotetaan supistettavaksi siten, että suunnitelmaan ei otettaisi selvityksiä muista kuin toiminnan merkittävistä muutoksista. Toiminnan sisällön kehittämistyön merkitystä olisi korostettava, kun lakisääteinen suunnittelutoimi keskittyy toiminnallisen suunnittelun pohjalta suoritettavaan voimavarojen suunnitteluun. Vuosittain laadittavaan toteuttamissuunnitelmaan ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista kirjata laajoja selvityksiä eri toimintojen sisällöllisestä kehittämisestä, vaan tässä yhteydessä on tarkoituksena keventää nykyisin liian laajaksi ja hallinnollisesti raskaaksi muodostunutta suunnittelujärjestelmää sosiaali- ja terveydenhuollon alalla.

9 §. *Toteuttamissuunnitelman alistaminen.* Eräänä keskeisenä ongelmana sosiaali- ja terveydenhuollon eri alojen suunnitelmassa on nykyisin niiden laatimista ja vahvistamista koskevien aikataulujen yhteensovittaminen muun kunnallisen päätöksenteon, erityisesti kuntasuunnittelun ja talousarviomenettelyn kanssa.

Kunnassa kunnanhallituksen on laadittava ehdotus talousarvioksi sekä toimitettava se kunnanvaltuustolle marraskuun 15 päivään mennessä. Talousarvio on hyväksyttävä viimeistään joulukuussa. Kuntasuunnitelman laadinnan määräajoista ei ole vastaavanlaisia yksityiskohtaisia säännöksiä, mutta kunnallisten keskusjärjestöjen kuntasuunnittelua koskevat suositukset ovat yhä enenevässä määrin johtamassa käytäntöä siihen, että kuntasuunnitelma ja talousarvio valmistellaan sekä toimitetaan kunnanvaltuustolle samanaikaisesti. Kun sosiaali- ja terveydenhuollon toimintasuunnitelmat nykyisin laaditaan keväällä sekä toimitetaan lääninhallituksen vahvistettavaksi kesäkuussa, näiden erillissuunnitelmien ja kuntasuunnitelman käsittelylle kunnassa muodostuu käytännössä erilaiset aikataulut ja näin ollen myös moninkertainen työ. Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntainliitot laativat yleensä jo keväällä samanaikaisesti toimintasuunnitelman kanssa myös kuntainliittosuunnitelman, joka hyväksytään liittovaltuuston kokouksessa viimeistään kesäkuussa. Kuntainliiton talousarvio on kuitenkin hyväksyttävä vasta lokakuun 15 päivään mennessä.

Jotta toteuttamissuunnitelman laatimis- ja käsittelymenettely soveltuisi muuhun päätöksentekoon sekä suunnitelma saataisiin riittävän ajoissa vahvistetuksi, on tarpeen säätää sekä kuntia että valtion viranomaisia sitovia määräaikoja suunnitelman laatimis- ja käsittelyajoista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että kunnan on alistettava joulukuun 31 päivään mennessä ja kuntainliiton marraskuun 30 päivään mennessä toteuttamissuunnitelma lääninhallituksen vahvistettavaksi. Samalla on toimitettava lääninhallituksen tiedoksi kuntasuunnitelma. Kuntasuunnitelma on tarpeen toimittaa lääninhallitukselle sen vuoksi, että lääninhallitus voi tarvittaessa tutustua toteuttamissuunnitelmaan liittyviin toimenpiteisiin. Vaikka kunnan talousarviota ei tarvitse liittää toteuttamissuunnitelmaan, on luonnollista, etteivät vahvistettava toteuttamissuunnitelma ja talousarvio saa poiketa sisällöltään toisistaan.

10 §. *Toteuttamissuunnitelman vahvistaminen.* Kuten edellisen pykälän kohdalla on käynyt ilmi, vahvistaisi kunnan ja kuntainliiton toteuttamissuunnitelman lääninhallitus. Tätä on pidettävä johdonmukaisena jatkona sille kehittämistyölle, jonka seurauksena sosiaali- ja terveydenhuollon eri alojen lakisääteisten kunnallisten toimintasuunnitelmien vahvistaminen on siir-

retty vuoden 1979 alusta lukien lääninhallituksen tehtäväksi.

Nykyisin lääninhallituksen on yleensä vahvistettava kuntainliittojen toimintasuunnitelmat syyskuun loppuun mennessä ja kuntien toimintasuunnitelmat lokakuun loppuun mennessä. Kuten edellisen pykälän kohdalla selostettiin, suunnitelmien yhtenäistämisen vuoksi kuntainliittojen toteuttamissuunnitelmat olisi alistettava lääninhallitukselle vasta marraskuun loppuun mennessä ja kuntien vastaavat suunnitelmat joulukuun loppuun mennessä. Tämän vuoksi ei nykyisten toimintasuunnitelmien vahvistamisessa noudatettuja määräaikoja voida enää soveltaa. Riittävän käsittelyajan turvaamiseksi lääninhallituksen olisi helmikuun 28 päivään mennessä vahvistettava toteuttamissuunnitelma ensimmäisen kalenterivuoden osalta.

Toteuttamissuunnitelman myöhempien vuosien osalta annettaisiin tämän käsittelyn yhteydessä suunnitelman yleistä sisältöä koskevia ohjeita.

Kun toteuttamissuunnitelma vahvistettaisiin suunnitelman piiriin kuuluvan ensimmäisen kalenterivuoden jo alettua ja uuden toteuttamissuunnitelman valmistelu alkaa varsin pian tämän jälkeen, kunnat ja kuntainliitot tarvitsevat etukäteen riittävästi tietoja siitä, miten sosiaali- ja terveystalvetauja aiotaan kehittää tulevana vuonna läänin alueella. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vahvistaessaan toteuttamissuunnitelman lääninhallituksen on annettava yllä mainittujen kehittämisohjeiden lisäksi kunnille ja kuntainliitoille ennakkoratkaisu, joka koskee suunnittelukauden toiselle kalenterivuodelle hyväksyttäviä henkilöstön ja muiden voimavarojen muutoksia.

Ennakkoratkaisu olisi luonteeltaan suunnitelman vahvistavaa viranomaista sitova seuraava toteuttamissuunnitelmaa vahvistettaessa, elleivät toteuttamissuunnitelman muutokset tai seuraava valtakunnallinen suunnitelma aiheuta tarvetta poiketa ennakkoratkaisun sisällöstä. Tällöin esimerkiksi toteuttamissuunnitelman toista vuotta koskeva, helmikuussa annettu ennakkoratkaisu olisi valtion viranomaisia sitova, jos tämän jälkeen valtion tulo- ja menoarvioesityksen antamisen yhteydessä hyväksyttävät valtakunnalliset suunnitelmat olisivat ensimmäisen vuoden osalta samanlaiset kuin edellisten suunnitelmien toinen vuosi eikä kunta tai kun-

tainliitto muuttaisi toteuttamissuunnitelmansa toista vuotta koskevia henkilöstötietoja tai muita voimavaroja. Jos kuitenkin peräkkäiset valtakunnalliset suunnitelmat tältä osin eroaisivat toisistaan, niiden vaikutukset tulisi saattaa mahdollisimman pian valtakunnallisten suunnitelmien hyväksymisen jälkeen kuntien ja kuntainliittojen tietoon. Tällainen järjestely jätnevoitaisi lakisäateistä suunnittelua ja helpottaisi melko tiukaksi muodostuvan suunnitteluaikataulun noudattamista.

Suunnittelujärjestelmän luotettavuuden säilyttämiseksi erityisesti valtakunnallisten suunnitelmien alkuvuosia koskevia muutoksia ei tulisi tehdä. Valtakunnallisiin suunnitelmiin sisältyvien voimavarojen supistuksia ei tulisi tehdä alkuvuosille lainkaan tai, jos supistukset olisivat erityistä syistä välttämättömiä, ne olisi rajoitettava mahdollisimman vähäin. Muutosten vaikutukset olisi rajoitettava koskemaan suhteellisen vähäistä määrää kuntia ja kuntainliitoja.

Ottaen huomioon ennakkoratkaisun edellä selostetun luonteen ja merkityksen suunnittelukauden toista vuotta suunniteltaessa ei ole pidettävä tarkoituksenmukaisena, että tällaiseen etukäteen annettavaan ratkaisuun saisi hakea erikseen muutosta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lääninhallituksen päätös ennakkoratkaisusta olisi lopullinen.

Kansanterveystyön, erikoissairaanhoidon ja lasten päivähoitojen toimintasuunnitelmat oli vuoteen 1980 saakka vahvistettava kaikkien viiden vuoden osalta muuttamatta. Vuonna 1980 siirryttiin samanlaiseen vahvistusmenettelyyn, jota noudatetaan kehitysvammaisten erityishuollon toimintasuunnitelmassa. Koska ensimmäinen toimintavuosi on valtionosuuksien suorittamisen perusteena, vahvistetaan nykyisin toimintasuunnitelmat ainoastaan ensimmäisen kalenterivuoden osalta. Myöhempien vuosien osalta lääninhallitus antaa tarvittaessa ohjeita toimintasuunnitelmien kehittämiseksi. Tarkoituksena on, että vahvistus koskisi jatkossakin vain ensimmäistä vuotta, mutta toisen vuoden keskeisimmistä kehittämispuitteista annettaisiin sitova ennakkoratkaisu edellä esitetyllä tavalla.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan toimintasuunnitelmat on vahvistettava ensimmäisen kalenterivuoden osalta muuttamatta. Jos suunnitelma kuitenkin on lain, asetuksen tai viimeksi hyväksytyn valtakunnallisen suunnitelman vastainen tai epätarkoituksenmukainen, se

on palautettava uudelleen käsiteltäväksi. Jos lääninhallitus ei tämän jälkeen katso voivansa vahvistaa uuttakaan päätöstä, asia on yleensä siirrettävä ensin asianomaisen keskusviraston käsiteltäväksi ja sitten valtioneuvoston lopullisesti päätettäväksi. Tästä hallinnollisesti raskaasta menettelystä ehdotetaan luovuttavaksi. Tämän sijaan ehdotetaan menettelyä, jonka mukaan lääninhallitus voisi jättää toteuttamissuunnitelman vahvistamatta siltä osin, kuin se on lain, asetuksen, voimassa olevien valtakunnallisten suunnitelmien tai niiden perusteella annettujen ohjeiden vastainen. Edellä 5 §:n 2 kohdan mukaan valtakunnalliset suunnitelmat sisältäisivät toimintoja koskevia ohjeita. Koska suunnitelmiin ei voida sisällyttää kaikkia asioita, siinä on kuitenkin tarkoitus viitata, mikä ministeriö tai keskusvirasto antaa kyseiset ohjeet. Ohjeiden antoa koskeva selvittävä säännös on 26 §:n 1 momentissa. Suunnitelma saataisiin jättää vahvistamatta myös siltä osin kuin siihen sisältyy sellaisia hankkeita, toiminnan olennaista muuttamista tarkoittavia järjestelyjä ja henkilökunnan määrässä tapahtuvia muutoksia, joiden toteuttaminen ei ole mahdollista ottaen huomioon valtakunnallisissa suunnitelmissa osoitetut voimavarat sekä läänin muiden kuntien ja kuntainliittojen tarpeet.

On erityisesti kiinnitettävä huomiota siihen, että toteuttamissuunnitelman vahvistavan viranomaisen harkintavaltaa ehdotetaan tässä yhteydessä rajattavaksi ja tarkennettavaksi. Lääninhallitus ei enää saa jättää toteuttamissuunnitelmaa vahvistamatta vain sillä perusteella, että lääninhallitus pitää sitä joiltakin osin epätarkoituksenmukaisena. Nykyisin tämä on mahdollista. Kunnille annettaisiin nykyistä jonkin verran laajemmat mahdollisuudet järjestää sosiaali- ja terveydenhuolto kunnassa tai kuntainliitossa.

Jos kunta tai kuntainliitto ei tyydy lääninhallituksen päätökseen siltä osin, kuin toteuttamissuunnitelma on jätetty vahvistamatta, se voi vaatia lääninhallitukselta päätöksen oikaisua tai toteuttamissuunnitelman alistamista valtioneuvoston ratkaistavaksi. Oikaisu tulee käytännössä kysymykseen silloin, kun on kyse lähinnä pienehköistä muutosvaatimuksista tai virheellisyyskorjaamisesta. Alistusmenettelyä sovellettaisiin, kun on jo kysymys mielipide-eroista itse toteuttamissuunnitelmaan sisältyvästä toiminnasta. Jos lääninhallitus ei ole oikaisuvaatimusteitse muuttanut aikaisempaa päätöstään kunnan tai kuntainliiton vaatimalla

tavalla, on näillä vielä mahdollisuus vaatia lääninhallitusta alistamaan kyseisen päätöksensä valtioneuvoston lopullisesti ratkaistavaksi.

11 §. *Toteuttamissuunnitelman muuttaminen.* Kun on mahdollista, että olosuhteet muuttuvat kunnassa tai kuntainliitossa toteuttamissuunnitelman vahvistamisen jälkeen siten, ettei suunnitelman perusteena oleva kuntasuunnitelma tai talousarvio vastaa enää toteuttamissuunnitelmaa, on tarpeen voida muuttaa jo vahvistettuakin toteuttamissuunnitelmaa. Muutos olisi alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi. Muutoinkin noudatettaisiin soveltuvin osin samaa menettelyä kuin toteuttamissuunnitelmaa varsinaisesti vahvistettaessa. Vastavaa menettelyä noudatetaan nykyisinkin. Vahvistetun toteuttamissuunnitelman muuttamisen tulisi kuitenkin olla harvinaista, ja kyseiseen menettelyyn olisi turvauduttava vain poikkeustapauksissa.

12 §. *Tietojenanto.* Valtion viranomaiset valvovat toimintasuunnitelmien ja yleensä toiminnan toteuttamista varsinaisen tarkastustoiminnan ohella myös siten, että kuntien ja kuntainliittojen on eri lakien nojalla laadittava vuosittain asianomaisesta toiminnasta toimintakertomus, joka on lähetettävä valtion asianomaisille viranomaisille, tavallisesti lääninhallitukselle tai keskusvirastolle. Toteuttamissuunnitelmien laadinnan ja vahvistamisen yhteydessä esitettyjen periaatteiden mukaisesti ehdotetaan luovuttavaksi erillisten toimintakertomusten avulla tapahtuvasta valvonnasta. Se tulisi järjestää kunnallislaissa tarkoitettun kunnalliskertomuksen avulla.

Kunnalliskertomusta ei kunnallislain nojalla kuitenkaan ole pakko lähettää asianomaiselle lääninhallitukselle. Kun lääninhallitus olisi tässä suhteessa keskeinen sosiaali- ja terveydenhuollon viranomainen, ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka mukaan kunnalliskertomus on toimitettava myös lääninhallitukselle lokakuun 31 päivään mennessä. Määräaika on sama, johon mennessä kunnalliskertomus on toimitettava kunnanvaltuustolle. Koska kunnallisten keskusjärjestöjen antamista kunnalliskertomuksen rakennetta koskevista suosituksista huolimatta kunnalliskertomukset voivat olla sisältöltään ja rakenteeltaan epäyhtenäisiä, lakiehdotukseen on sisällytetty säännös, jonka mukaan kunnalliskertomuksen tai siihen liitettyjen muiden selvitysten tulee sisältää tarpeelliset tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon toteutta-

misesta. Kunnalliskertomuksesta puuttuvat tarpeelliset tiedot olisi toimitettava lääninhallitukselle kunnalliskertomuksen liitteenä olevalla erillisellä selvityksellä.

Koska lääninhallitus saa kaikki keskeiset tiedot kuntien suunnittelusta ja toiminnan toteutumisesta, on riittävän tiedonkulun turvaamiseksi tarkoituksenmukaista ottaa lakiin säännös, jolla määritellään keskeiset lääninhallitukselta tietoja saavat viranomaiset. Tämän mukaan lääninhallituksen olisi laadittava vahvistetuista toteuttamissuunnitelmista ja kunnalliskertomusten sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevista osista kunta- ja kuntainliittokohtaiset yhteenvedot, jotka olisi lähetettävä tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, kauppa- ja teollisuusministeriölle, sosiaalhallitukselle, lääkintöhallitukselle sekä niille kunnille ja kuntainliitoille, joiden toteuttamissuunnitelmat lääninhallitus vahvistaa.

Lääninhallituksen toimintaedellytysten turvaamiseksi ehdotetaan myös säädettäväksi, että kunnan ja kuntainliiton on annettava tämän lain toteuttamisessa tarvittavia tietoja. Jos ministeriöt ja keskusvirastot pitävät tarpeellisena hankkia tietoja yksittäisiltä kunnilta ja kuntainliitoilta, tietojen hankkiminen olisi annettava asianomaisen lääninhallituksen tehtäväksi. Tällä menettelyllä turvattaisiin se, etteivät valtion hallinnon eri tasoilla olevat viranomaiset kukin erikseen tekisi samantapaisia tiedusteluja kunnille ja kuntainliitoille. Säännöksellä ei kuitenkaan ole tarkoitus muuttaa muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmään liittyvien tietojen hankintaa ja kulkua.

13 §. *Valtakunnallisten palvelujen tuottajien luettelo.* Suurin osa noin 450 sosiaali- ja terveydenhuollossa toimivista ja mahdollisesti tämän lain piiriin tulevista yksityisistä toimintayksiköistä palvelee pääasiallisesti yhden kunnan tai vain muutamien toisiaan lähellä sijaitsevien kuntien väestöä. Näissä tapauksissa on luonnollista, että alueella toimivat kunnat ja kuntainliitot sopivat suoraan yksityisten toimintayksiköiden kanssa palvelujen tuottamisesta. Kunnilla ja kuntainliitoilla on jo nykyisin sopimuksia yksityisten toimintayksiköiden kanssa palvelujen tuottamisesta. Tämä laki ei kumoa tällaisia sopimuksia. Niitä voi kuitenkin olla tarve tarkistaa toiminnan tullessa uuden suunnittelun ja valtionosuusjärjestelmän piiriin.

Maassamme toimii eräitä sellaisia yksityisen yhteisön tai säätiön ylläpitämiä sosiaali- ja terveydenhuollon laitoksia tai muita toimintayksiköitä, joiden toimialue käsittää käytännössä koko maan. Yleensä tällaiset toimintayksiköt tarjoavat suppeahkon erityisalan palveluita koko maan väestölle tai ainakin sen huomattavalle osalle. Näissä tapauksissa kuntien suuri määrä ja palvelujen satunnaisuus saattaisivat vaikeuttaa sopimista palvelujen tuottamisesta yksittäisen kunnan ja yksityisen palvelujen tuottajan välillä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että sellainen usealle kunnalle tai kuntainliitolle sosiaali- ja terveyspalveluja tuottava yksityinen yhteistö tai laitos, jonka tuottamien palvelujen määrä on valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävä, voitaisiin merkitä sosiaali- ja terveysministeriön pitämään luetteloon valtakunnallisista sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajista. Nämä toimintayksiköt tulisivat lakiehdotuksen jäljempänä selostettavien säännösten mukaan yksityiskohtaisemman suunnittelun piiriin.

14 §. *Valtakunnallisen palvelusten tuottajan toteuttamissuunnitelma.* Kunnan ja kuntainliiton toteuttamissuunnitelmaan on edellä selostetun mukaisesti otettava selvitys myös 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen palvelujen määrästä ja kustannuksista sekä palvelujen hankinnan mahdollisista vaikutuksista kunnan tai kuntainliiton henkilökunnan määrään ja rakenteeseen. Edellisen pykälän kohdalla todettiin, että valtakunnallisten palvelujen tuottajien luetteloon merkittävät yksityiset yhteisöt ja säätiöt ehdotetaan otettavaksi suunnittelun piiriin.

Tällaisen yhteisön tai säätiön toteuttamissuunnitelmaa laadittaessa ja vahvistettaessa noudatettaisiin soveltuvien osin samaa menettelyä kuin kuntainliittojen toteuttamissuunnitelmiin. Kun tällaisen toimintayksikön toimintaa on useimmiten vaikea osoittaa kohdistuvaksi jonkin tietyn läänin alueelle, ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelman tällöin vahvistaisi asianomainen keskusvirasto tai, jos asianomaista keskusvirastoa ei ole, asianomainen ministeriö. Suunnitteluvuorituksen syntymiseksi edellytetään luetteloon merkitsemisen lisäksi, että asianomainen keskusvirasto on tehnyt yksityisen yhteisön tai säätiön kanssa sopimuksen palvelujen tuottamisesta. Jos asianomaista keskusvirastoa ei ole, sopijapuolina ovat asianomainen ministeriö ja palvelujen tuottaja.

15 §. *Sopimus.* Asianomaisen keskusviraston tai ministeriön ja valtakunnallisen palvelujen tuottajan välillä on tarkoitus tehdä sopimus palvelujen hankkimisesta ja niistä suoritettavista korvauksista. Palvelujen ostajien huomattavan lukumäärän vuoksi tällainen keskitetty sopimusmenettely olisi tarkoituksenmukainen. Jotta ostajien edut tulisivat riittävästi huomioon otetuiksi, asianomaisen keskusviraston tai ministeriön olisi ennen kuntaa sitovan sopimuksen tekemistä neuvoteltava asianomaisten kunnallisten keskusjärjestöjen kanssa.

3 luku

Rahoitus

16 §. *Valtionosuudet.* Kuten edellä yleisperusteluissa on todettu, voimassa olevaan valtionosuusjärjestelmään sisältyy runsaasti sekä hallinnollisia että itse toimintaan vaikuttavia epäkohtia. Puuttumatta enää tässä yhteydessä yksityiskohtaisesti mainittujen epäkohtien sisältöön, ehdotetaan, että lukuisten erilaisten ja erillisten valtionosuuksien ja -avustusten sijasta valtionosuus suoritettaisiin yhtenäisten perusteiden mukaisesti kaikkeen tämän lain soveltamispiiriin kuuluvaan kunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon tämän lain säännösten mukaisesti. Lakiehdotuksen yksi keskeinen uudistus on tämän mukaisesti se, että laki- ja toimintakohtaisesta valtionapumaksatuksesta siirrytään uudistuksen piiriin kuuluvien toimintojen osalta yhtenäiseen kuntien ja kuntainliittojen valtionosuusjärjestelmään. Tämä merkitsee valtionosuusmaksatusten ja -selvitysten lukumäärän vähenemistä useilla tuhansilla nykyisestä. Siten kaikista tämän hallituksen esityksen käsittämistä laeista voidaan kumota valtionosuuksia koskevat säännökset.

Samalla ehdotetaan, että kaikki valtionosuudet suoritettaisiin kunnille ja kuntainliitoille. Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan nykyisin valtionapua saaville yksityisille yhteisöille ei siten enää suoritettaisi suoraan valtionosuutta, vaan koko julkinen rahoitus tulisi kunnille ja kuntainliitoille myydyistä palveluista ja niistä suoritettavista korvauksista. Tälle periaatteelle rakentuu jo nykyinen kehitysvammaisten erityishuollosta annettu laki.

Valtionosuutta suoritettaisiin kunnalle ja kuntainliitolle sosiaali- ja terveydenhuollon to-

teuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin vahvistetun toteuttamissuunnitelman käsittämässä laajuudessa. Kalenterivuodelle vahvistetun toteuttamissuunnitelman katsotaan tällöin sisältävän myös aikaisemmissa toteuttamissuunnitelmissa vahvistetun toiminnan huomioon ottaen siihen toteuttamissuunnitelmissa vahvistetut muutokset. Ellei toteuttamissuunnitelma syystä tai toisesta joltakin vuodelta tule lainkaan vahvistetuksi, ehdotetaan, että tällaisessa tapauksessa valtionosuus suoritetaan viimeksi vahvistetun toteuttamissuunnitelman käsittämässä laajuudessa tapahtuneesta toiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Valtionosuus kunnalle ehdotetaan edelleen suoritettavaksi kuntien kantokykyluokituksesta annetun lain mukaisten kantokykyluokkien perusteella. Valtionosuus suoritettaisiin kaikkiin kalenterivuoden aikana syntyneisiin kustannuksiin sille vuodelle vahvistetun kantokykyluokan perusteella. Kun valtionosuus ehdotetaan suoritettavaksi samansuuruisena kaikkiin kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksiin investointiluonteiset menot mukaan luettuina, johtaa tämä luonnollisesti siihen, että korkeata valtionosuutta saaneiden toimintojen valtionosuus vähenee keskimääräistä vähemmän valtionosuutta saaneiden tai sitä kokonaan vaille jääneiden toimintojen eduksi. Edellä kohdassa 4.1.3. mainituin perustein aikaansaatu 31—65 prosentin valtionosuusasteikko edellyttää kaikkiin tähän hallituksen esitykseen sisältyvien lakien muuttamista ehdotetulla tavalla sekä lisäksi sosiaalihuoltolain säätämistä siinä laajuudessa, kuin asiaa koskevassa hallituksen esityksessä eduskunnalle on ehdotettu.

17 §. *Poikkeukset valtionosuuslaista.* Jotta sosiaali- ja terveydenhuoltoon ehdotettu uusi suunnittelujärjestelmä tulisi riittävästi huomioonotetuksi myös valtionosuuksia suoritettaessa ja jotta myös valtionosuusjärjestelmä voitaisiin luoda sosiaali- ja terveydenhuollon alalla hallinnollisesti mahdollisimman yksinkertaiseksi, on tarpeen ehdottaa eräitä valtionosuuslaista poikkeavia sekä sitä täydentäviä sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevia säännöksiä. Kun valtionosuuslakia sovelletaan myös muilla hallinnonaloilla, ei tässä yhteydessä ole pidetty mahdollisena eikä tarkoituksenmukaisena ehdottaa näitä muutoksia tehtäväksi itse valtionosuuslakiin.

Voimassa olevassa valtionosuuslaissa säädetään vain kuntien ja kuntainliittojen omasta

toiminnasta aiheutuvista kustannuksista ja niihin suoritettavaa valtionosuutta koskevasta menettelystä. Tämän lakiesityksen tarkoituksena on mahdollistaa se, että kunta voi järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon myös sopimuksen perusteella muun kunnan tai muiden kuntien kanssa ja hankkimalla palveluita valtiolta, muulta kunnalta tai kuntainliitolta, jonka jäsen kunta ei ole, taikka muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Jotta näistä eri järjestelymahdollisuuksista aiheutuvat kustannukset tulisivat valtionosuuteen oikeuttaviksi, ehdotetaan tätä tarkoittava säännös otettavaksi lakiin. Edellä mainittujen lisäksi kunnalle suoritettaisiin valtionosuus myös niihin korvauksiin, jotka kunta on suorittanut lain nojalla. Valtionosuus suoritettaisiin kuntainliitoille vastaavalla tavalla kuin kunnille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon alalla ei ole yleensä suoritettu valtionosuutta vuokra-arvoihin tai muihin laskennallisiin eriin. Silloin kun valtionosuutta vuokra-arvoihin on suoritettu, kysymyksessä on ollut yleensä toiminta, jossa valtionosuutta suoritetaan pääasiassa vain käyttökustannuksiin. Kun tämän lain nojalla valtionosuus kuitenkin suoritettaisiin samansuuruisena kaikkiin kustannuksiin, ei ole tarkoituksenmukaista suorittaa valtionosuutta enää vuokra-arvon kaltaiseen laskennalliseen erään. Tässä yhteydessä on syytä todeta, että myös muut laskennalliset erät, kuten arvonvähennykset, jäävät edelleen valtionosuuslain 8 §:n 3 momentin mukaisesti valtionosuuden ulkopuolelle. Nämä rajoitukset koskevat vain kuntien ja kuntainliittojen omien rakennusten vuokra-arvoja ja muita laskennallisia eriä, mutta ei sen sijaan ulkopuolisista palveluista suoritettavia korvauksia, joihin voi sisältyä myös laskennallisin perustein määrättyjä eriä.

Valtionosuuslain 5 §:n 8 kohdassa on rajattu valtionosuuteen oikeuttavat käyttökustannukset muun muassa siten, että käyttökustannuksina pidetään vain välittömiä hallintokustannuksia ja ettei lautakuntien, johtokuntien tai vastaavien hallintoelinten jäsenille maksettavia palkkioita ja muita korvauksia lueta valtionosuuteen oikeuttaviin kustannuksiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon alalla myös näihin kustannuksiin on kuitenkin yleensä valtionosuus suoritettu. Tämä ehdotetaan säilytettäväksi siten, että valtionosuuslain 5 §:n 8 kohdan rajoituksia ei sovelleta. Tällöin valtionosuus

suoritetaan myös lautakunnista ja johtokunnista aiheutuviin kustannuksiin sekä kuntainliiton yleishallinnon menoihin.

Voimassa olevan valtionosuuslain mukaan valtionosuus suoritetaan aina sille kunnalle, joka ylläpitää valtionosuuteen oikeuttavaa toimintaa. Palveluja ostava kunta saa tällöin hyväksien valtionosuuden epäsuorasti suorittamalla palveluja tuottavalle kunnalle korvauksen, josta valtionosuus on jo etukäteen vähennetty. Kun sosiaali- ja terveydenhuollon alalla useimpien laissa säädettyjen toimintojen ylläpitäminen on kunnille pakollista, on erityisesti terveydenhuoltoa koskevassa valtionosuuslain säädännössä laajasti omaksuttu se periaate, että valtionosuuteen oikeuttavien kustannusten vähennykseksi luetaan myös ne korvaukset, jotka toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion on sille suoritettava. Vastaavasti kunnan toiselle kunnalle tai kuntainliitolle maksamiin korvauksiin on suoritettu valtionosuus. Kun tarkoituksena on, että valtionosuus suoritettaisiin kunnalle ja kuntainliitolle sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuviin todellisiin kustannuksiin, ehdotetaan tämän käytännön ulottamista koko sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

Valtionosuuslain mukaan perustamiskustannusten hyväksyminen valtionosuuteen oikeuttaviksi menoina edellyttää erityistä menettelyä, joka sisältää perustamissuunnitelman ja toteuttamisohjelman hyväksymisen kustakin hankkeesta sekä päätöksen valtionosuuden suorittamisesta perustamiskustannuksiin. Tämä kolmiportainen menettely on sekä kuntien että valtion viranomaisten kannalta varsin työläs, vie runsaasti aikaa ja koskee myös suhteellisen pieniä hankkeita. Perustamiskustannusten käsittelyjärjestystä olisi tarkoituksenmukaista soveltaa ainoastaan merkittäviä kustannuksia aiheuttaviin hankkeisiin.

Tämän mukaisesti ehdotetaan, että perustamiskustannusten käsittelyjärjestystä olisi sovellettava ainoastaan sellaisiin hankkeisiin, jotka on sisällytettävä valtakunnallisiin suunnitelmiin merkittävien hankkeiden luetteloihin. Koska merkittävät hankkeet määritellään valtakunnallisissa suunnitelmissa, ehdotetaan, ettei perustamissuunnitelman tarpeellisuutta koskevaa valtionosuuslain 12 §:ää enää sovellettaisi. Muiden hankkeiden käsittely ja hyväksyminen tapahtuisi osana toteuttamissuunnitelman vahvistamista, joten niiden käsittelyjärjestys olennaisesti kevenisi.

Valtionosuuslain soveltamisen yhtenä suurimpana vaikeutena on perustamiskustannusten ja käyttökustannusten välisen rajan määrittely. Edellä esitettyjen uudistusehdotusten johdosta on pidetty välttämättömänä samalla selvittää myös tätä kysymystä. Näin ollen ehdotetaan, että valtionosuuslain säännöksistä poiketen perustamiskustannuksina pidetään vain tämän lain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitetuista hankkeista aiheutuneita kustannuksia. Kaikkia muita kustannuksia pidetään käyttökustannuksina.

Toteuttamisohjelman hyväksymiseksi ja valtionosuuden suorittamista koskevan päätöksen tekemiseksi valtionosuuslain mukaan on laadittava kahdet asiakirjat, jotka valtion viranomaisen käsittelee erillisinä. Asiakirjojen valmistelun ja käsittelyn yksinkertaistamiseksi ehdotetaan, että toteuttamisohjelman hyväksyminen ja päätös valtionosuuden suorittamisesta perustamiskustannuksiin perustuu rakennushanketta koskevan suunnitelman luonnokseen, johon on sisällytetty yksityiskohtaiset piirustukset ja rakennusselostus. Kansanterveys-työtä, erikoissairaanhoidtoa ja kehitysvammaisten erityishuoltoa koskevissa erityislajeissa on jo nykyisin säännökset, joilla edellä mainittu menettely on tehty mahdolliseksi. Käytännössä toteuttamisohjelman hyväksymistä koskeva päätös ja päätös valtionosuuden suorittamisesta on tehty lähes aina samanaikaisesti. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi ehdotetaan erityislajeista kumottavaksi edellä mainitut säännökset.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmä olisi tämän lakiehdotuksen mukaisesti nykyistä enemmän sidoksissa vahvistettuun toteuttamissuunnitelmaan. Tämän vuoksi ehdotetaan, ettei hankkeita ole muulla tavoin erikseen alistettava valtion viranomaiselle kuin sisällyttämällä ne toteuttamissuunnitelmaan, jonka valtion asianomainen viranomaisen vahvistaa. Tämän vuoksi ei myöskään valtionosuuslain 14 ja 14 a §:ää tule soveltaa sosiaali- ja terveydenhuollon alalla.

Valtionosuuden ennakko suoritetaan voimassa olevan lainsäädännön mukaan perustamiskustannuksiin töiden tai hankintojen edistymisen mukaan taikka kustannuksista esitetyn hyväksyttävän maksusuunnitelman nojalla. Käyttökustannuksiin tulevan valtionosuuden ennakot määräytyvät edellisenä vuonna suoritettuna tai arvioitavana valtionosuuden suuruisina. Ennak-

koa korotetaan tai alennetaan yleensä asianomaisen kunnan tai kuntainliiton hakemuksesta, jos kustannuksissa on tapahtunut vähintään 5 %:n muutos edelliseen vuoteen verrattuna. Käyttökustannuksiin tulevat ennakot suoritetaan kuukausittain kunkin kuun 20 päivään mennessä.

Valtionosuuden ennakkojen suoritusmenettelyssä ehdotetaan siirryttäväksi nykyistä yksinkertaisempaan käytäntöön siten, että ennakot suoritettaisiin kaikkiin näihin kustannuksiin kuukausittain. Jotta ennakkojen suuruus paremmin vastaisi kunnalle todella aiheutuneita kustannuksia, ehdotetaan ennakot maksettavaksi sen suuruisina, kuin kunnan vahvistettuun toteuttamissuunnitelmaan sisältyvä arvio edellyttää. Ennakkojen suuruuden tarkistusmenettelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei ennakon tarkistaminen enää edellytä erityistä hakemusta kunnalta. Kun sosiaali- ja terveydenhuollon alalla henkilökunnan palkkauskustannukset muodostavat olennaisimman osan kaikista kustannuksista ja kun palkkauskustannuksissa tapahtuvat muutokset suurelta osin heijastuvat myös muihin kustannuksiin, johtaa palkkauskustannuksissa keskimäärin tapahtuneen muutoksen suuruinen tarkistus valtionosuuden ennakkoihin käytännössä oikeaan tai lähes oikeaan lopputulokseen kaikkien kustannusten osalta. Lääninhallitus suorittaisi viran puolesta ne ennakkojen tarkistukset, jotka aiheutuvat palkkauskustannusten muutoksista.

Valtionosuuden loppuerän suoritusmenettely voimassa olevan lainsäädännön mukaan on sellainen, että loppuerästä maksetaan vähintään 90 % kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kunta on toimittanut valtion asianomaiselle viranomaiselle selvityksen valtionosuuden suuruuden määrittämisestä ja loppuerän maksamista varten. Loput suorittamatta jääneestä valtionosuudesta suoritetaan sen jälkeen, kun selvitys on voitu tarkastaa sekä tarpeelliset lisätiedot saada ja valtionosuuden suuruus määrätä. Vaikka lainsäädäntö siten edellyttääkin, että lopullisen valtionosuuden suuruus määrätään ja suoritetaan kunnille mahdollisimman nopeasti, on velvollisuudesta tarkastaa kustannusten tarpeellisuus yksityiskohtaisesti aiheutunut se, että lopulliset valtionosuudet on useissa tapauksissa voitu määrätä ja suorittaa vasta useita vuosia sen jälkeen, kun kustannuksista on lähetetty selvitys valtion viranomaiselle. Tä-

män johdosta ehdotetaan valtionosuuden suuruutta määrättäessä ja loppuerää suoritettaessa siirryttäväksi nykyistä yksinkertaisempaan menettelyyn. Valtionosuuden loppuerä suoritetaisiin lakiehdotuksen mukaisesti kaikkiin kustannuksiin kunnan tai kuntainliiton esittämän selvityksen mukaisesti viimeistään kahden kuukauden kuluessa selvityksen antamisesta. Valtionosuuden suuruus määräytyisi siten kunnan tai kuntainliiton esittämän selvityksen perusteella ilman erityistä kustannusten tarkistusta. Tämä ei tietenkään estä lääninhallitusta valtionosuuden suorittamisen jälkeen tarkastamasta esitettyä selvitystä ja puutteiden ilmetessä oikaisemasta valtionosuuden määriä esimerkiksi seuraavien ennakoiden yhteydessä.

Valtionosuuslain 21 a §:n mukaan valtion asianomainen viranomainen voi pidättää tai keskeyttää käyttökustannusten valtionosuuden ennakon tai loppuerän suorittamisen, jos toiminnassa ei noudateta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä taikka jos toiminnassa muutoin ilmenee epäkohtia eikä korjausta ole asetetussa määräajassa tapahtunut. Valtionosuuden ennakon tai loppuerän pidättämisellä on tällöin katsottu tarkoitettavan suoritusten viivytämistä viranomaisen toimesta ilman, että kunta tai kuntainliitto tämän johdosta menettäisi lopullisesti valtionosuuden. Valtionosuuden ennakon tai loppuerän keskeyttämisellä sitä vastoin on katsottu tarkoitettavan sitä, ettei valtionosuutta jostakin ajankohdasta lukien tai joltakin ajanjaksolta lainkaan suoriteta. Kun tämän lakiehdotuksen vuoksi valtionosuuden ennako ja loppuerät suoritettaisiin yhtenä kokonaisuutena koko sosiaali- ja terveydenhuoltoon, olisi valtionosuuden suorittamisen keskeyttäminen esimerkiksi vain yhdessä valtionosuustoiminnassa esiintyvän epäkohdan korjaamiseksi kunnan tai kuntainliiton kannalta kohtuutonta. Kun lisäksi jäljempänä tämän lakiesityksen 18 §:ssä esitetään valtionosuuden ennakon tai loppuerän keskeyttämisen sijasta toisenlaista seuraamusta eräissä tapauksissa, ehdotetaan, ettei valtionosuuslain 21 a §:n säännöstä valtionosuuden ennakon tai loppuerän suorittamisen keskeyttämisestä sosiaali- ja terveydenhuollossa sovellettaisi. Sen sijaan pidättämistä koskevaa säännöstä voitaisiin edelleen tarvittaessa soveltaa.

18 §. *Valtionosuutta koskeva täydentävä säännös.* Valtionosuusjärjestelmän muuttaminen siten, että kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon

valtionosuudet suoritetaan kunnille ja kuntainliitoille eikä enää yksityisille valtionapulaitoksille, johtaa siihen, että yksityisten yhteisöjen, säätiöiden tai muiden yksityisten ylläpitämät toimintayksiköt eivät enää muodollisesti ole suoranaisia valtionapulaitoksia. Jotta näidenkin toimintayksiköiden toimintaa voitaisiin edelleen tarpeen mukaan ohjata ja valvoa, on syytä ottaa lakiin eräitä tätä koskevia täydentäviä säännöksiä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että 13 §:ssä tarkoitettun valtakunnallisen toimintayksikön on lähetettävä asianomaiselle keskusvirastolle tai, jos asianomaista keskusvirastoa ei ole, ministeriölle kertomus toiminnasta noudattaen soveltuvin osin, mitä 12 §:n 1 momentissa on säädetty.

Ehdotettu valtionosuusjärjestelmä on pyritty luomaan sekä sisällöllisesti että hallinnollisesti yksinkertaiseksi. Kun lääninhallitus ehdotuksen mukaisesti suorittaisi valtionosuuden kaikkiin kunnan ja kuntainliiton sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista esittämiin menoihin, perustuu järjestelmä suurelta osin valtion ja kuntien väliseen luottamukseen. Valtionosuusjärjestelmä on siten suunniteltu, ettei valtionosuuteen vaikuttavien erehdyttävien tietojen antaminen vahingossa ole juuri mahdollista. Siltä varalta, että valtionosuuden suuruuteen olennaisesti vaikuttavan tiedon antaminen on tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta laiminlyöty tai tällainen tieto on tahallisesti taikka törkeästi huolimattomuudesta annettu virheellisenä tai erehdyttävänä ja valtionosuus tai sen ennako tämän vuoksi on suoritettu selvästi liian suurena, ehdotetaan, että valtionneuvosto voisi tällöin määrätä sosiaali- ja terveydenhuoltoon tulevan valtionosuuden alennettavaksi enintään kolmelta seuraavalta kalenterivuodelta korkeintaan 10 prosenttiyksiköllä. Tällaisen seuraamuksen soveltaminen tulee ilmeisesti kysymykseen hyvin harvoin ja vain rärkeimmissä tapauksissa. Säännöksen merkitys onkin lähinnä siinä, että tällaisen seuraamuksen olemassaolo vaikuttaa ennalta kuntien ja kuntainliittojen asennoitumiseen valtionosuuden suuruuteen vaikuttavien tietojen antamisessa.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi lähinnä selvettäväksi tarkoitettu säännös, jonka mukaan lääninhallitus voi valtionosuuslain 21 a §:ssä säädetyllä tavalla pidättää osittain tai kokonaan valtionosuuden ennakon tai loppuerän suorittamisen myös, jos toiminnassa ei ole noudatettu vahvistettua toteuttamissuunnitelmaa.

Asiakkaalta perittävien maksujen ja korvausten yhtenäisyyden turvaamiseksi myös niissä tapauksissa, joissa palvelujen tuottajana on muu kuin kunta tai kuntainliitto, ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka mukaan yksityisen tuottamista palveluista on perittävä samat maksut ja korvaukset kuin vastaavista kunnallisista sosiaali- ja terveystalvveluista.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa muodostavat palkkauskustannukset 60—90 prosenttia kokonaiskustannuksista, joten on erityisen tärkeää varmistaa, että kunnat ja kuntainliitot kaikissa olosuhteissa noudattavat voimassa olevia sopimuksia, päätöksiä ja määräyksiä, joilla palkkauskustannusten kehitystä säädeliään. Kunnallisella sopimusvaltuuskunnalla on tosin lain mukaan velvollisuus valvoa, että kunnat ja kuntainliitot noudattavat tehtyjä sopimuksia, mutta sillä ei toistaiseksi ole käytettävissään mitään keinoja, joilla sopimusten rikkojat saataisiin noudattamaan sopimuksia. Tämän vuoksi on lain 18 §:n 5 kohtaan ehdotettu sisällytettäväksi säännös, jonka mukaan nykyisin noudattavana olevan mallin mukainen sanktiojärjestelmä edelleen säilytetään voimassa.

Hallitus kuitenkin toteaa, että samalla on tarpeen ryhtyä valmistelemaan korvaavaa järjestelmää, jolla kunnalliselle sopimusvaltuuskunnalle tai mahdollisesti perustettavalle muulle elimelle annetaan riittävän tehokkaat keinot, joilla tarvittaessa voidaan saada kunnat ja kuntainliitot noudattamaan voimassa olevia virka- ja työehtosopimuksia.

19 §. *Valtionavustus, laina ja korkotuki.* Yksityisen palvelujen tuottajan on pääsääntöisesti toteutettava perustamiskustannuksia aiheuttavat hankkeet joko omalla tai lainarahoituksella. Perustamiskustannukset, myös lainoista aiheutuvat kustannukset mukaan lukien, otettaisiin tarkemmin sovittavan ajan kuluessa huomioon kunnille ja kuntainliitoille myytävien palvelujen hinnoittelussa. Koska erityisesti suurten rakennushankkeiden kohdalla yksityisen toimintayksikön ylläpitäjällä saattaa olla vaikeuksia järjestää rahoituksensa, ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka mukaan tuloja menoarvion rajoissa voidaan yksityisille palvelujen tuottajille myöntää perustamiskustannuksiin valtionavustusta, lainaa tai korkotukea.

20 §. *Korvauksen suorittaminen.* Jotta yksityinen palvelujen tuottaja saisi toiminnasta aiheutuvat kustannukset katetuiksi sitä mukaa,

kuin niitä syntyy, on välttämätöntä turvata toimintayksikön rahoitusasema myös toimintavuoden aikana. Tämä ehdotetaan toteutettavaksi siten, että kunta ja kuntainliitto veloitettaisiin suorittamaan yksityiselle palvelujen tuottajalle osoittamiensa henkilöiden käyttämistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista kuukausittain korvausta, jollei toisin sovita. Vastaavalla tavalla meneteltäisiin myös valtion toimintayksikön myydessä palveluita kunnille ja kuntainliitoille.

Yksityisen palvelujen tuottajan saama korvaus määräytyy tehdyn sopimuksen mukaan. Valtiolle suoritettava korvaus määräytyy valtion maksuperustelain (980/73) mukaan, jolloin kustannuksiin ei kuitenkaan luettaisi käyttöomaisuuden poistoja eikä käyttö- ja vaihtomaisuuteen sijoitetun pääoman korkokustannuksia.

21 §. *Valtionosuuden palauttaminen eräissä tapauksissa.* Kuten edellä on todettu, yksityiset palvelujen tuottajat eivät olisi muodollisesti niin sanottuja valtionapulaitoksia eikä niihin siten enää sovellettaisi valtionosuutta koskevia säännöksiä. Koska näillä edelleenkin olisi merkittävä asema sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen tuottamisessa, ehdotetaan, että tällaisiin toimintayksiköihin eräiltä osin edelleen sovellettaisiin niitä aikaisemmin koskeneita säännöksiä. Tällaisia ovat esimerkiksi säännökset, jotka edellyttävät perustamiskustannuksiin saatua valtionosuutta vastaavan suhteellisen osuuden palauttamista valtiolle, jos laitos luovutetaan toisen omistukseen taikka sen toiminta lopetetaan tai sitä muutetaan niin, ettei laitosta enää voida hyväksyä tarkoitukseensa käytettäväksi. Tätä tarkoittavat säännökset sisältyvät kunnallisten laitosten osalta valtionosuuslain 24 ja 25 §:n säännöksiin. Edellä olevan perusteella ehdotetaan, että myös yksityisten ylläpitämiin toimintayksiköihin sovellettaisiin valtionosuuslain 24 ja 25 §:ää.

22 §. *Yksityisen toimintayksikön henkilökunnan eläketurva.* Yksityisen valtionapua saavan toimintayksikön henkilökunnan eläkkeisiin on sovellettu eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annettua lakia (382/69). Kun tämän esityksen tarkoituksena ei ole puuttua yksityisen toimintayksikön palveluksessa olevien henkilöiden eläkeoikeuteen tai muihin eläkkeitä koskeviin järjestylihin, ehdotetaan, että tässä laissa tarkoitetun yksityisen sosiaali- ja ter-

veydenhuollon toimintayksikön palveluksessa oleva henkilökunta edelleen saisi mainitun lain mukaiset eläke-etuudet, jos kyseistä lakia on siihen sovellettu tämän lain voimaan tullessa. Näin ollen yksityisen palvelujen tuottajan palveluksessa olevalla henkilöllä olisi edelleen oikeus valtion varoista suoritettavaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työehtosopimuksessa valtioon olevalla henkilöllä. Tällaisen henkilön kuoltua suoritettaisiin hänen jälkeensä valtion varoista perhe-eläkettä samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työehtosopimuksessa valtioon olleen henkilön jälkeen.

23 §. *Työnantajan eläkekustannusosuus.* Työnantaja olisi ehdotuksen mukaan velvollinen vuosineljänneksittäin suorittamaan valtiolle eläkekustannusosuuden, jonka määrä on 12,5 % edellä mainituille henkilöille maksetuista palkoista. Valtiokonttori huolehtisi käytännössä edelleen eläketurvaa koskevista asioista.

24 §. *Korvauksen katsominen valtionavuksi.* Yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimuslaissa (238/79) säädetään neuvottelujärjestelmästä valtionapulaitosten toimihenkilöiden palvelussuhteen ehtojen vahvistamiseksi. Suoraan mainitun lain nojalla toimiehtosopimusjärjestelmän piiriin kuuluvat toisaalta sellaiset yksityiset yhteisöt ja laitokset, jotka lain nojalla ovat oikeutettuja saamaan palkkausmenoihinsa valtionapua, sekä sellaiset, joiden saama harkinnanvarainen valtionapu on vähintään puolet niiden palkkaus- ja eläkemenojen yhteismäärästä ja joiden palveluksessa on vähintään 50 päätoimista toimihenkilöä. Toimiehtosopimusjärjestelmän piirissä on nykyisin lähes 300 laitosta ja muuta toimintayksikköä sosiaali- ja terveydenhuollon alalta. Lukumääräisesti suurin osa näistä on lakisääteistä valtionapua saavia pienehköjä laitoksia.

Lakiehdotuksen mukaan yksityiset valtionapulaitokset eivät enää saisi valtiolta suoraan rahoitustukea. Julkinen rahoitustuki yksityiselle toimintayksikölle järjestyisi ehdotuksen mukaan siten, että kun kunnalle tai kuntainliitolle annetaan mahdollisuus järjestää sosiaali- ja terveydenhuolto esimerkiksi hankkimalla tarvittavat palvelut yksityiseltä yhteisöltä, säätiöltä tai muulta toimintayksiköltä, kunta olisi lain mukaan tällöin velvollinen suorittamaan yksityiselle korvausta hankkimistaan palveluista. Näin

maksamaansa korvaukseen kunta saa säännönmukaisen valtionosuuden.

Koska tällä lakiehdotuksella ei ole tarkoitus muuttaa nykyisiä yksityisen toimintayksikön eläkejärjestelyjä tai palvelussuhteen ehtoja koskevaa sopimusmenettelyä, on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että yksityinen yhteisö tai laitos edelleen pysyisi toimiehtosopimusjärjestelmässä, jos se on kuulunut toimiehtosopimuslain piiriin tämän lain voimaan tullessa. Tämän lain voimaantulon jälkeen perustettavat uudet yksityiset toimintayksiköt voisivat tulla toimiehtosopimusjärjestelmän piiriin, jos ne ovat sellaisia sosiaali- ja terveydenhuollon laitoksia tai muita toimintayksiköitä, jotka olisivat aikaisempien valtionapusäännösten mukaan voineet saada lakisääteistä tai harkinnanvaraista valtionapua. Edellä selostetun toteuttamiseksi kunnan tai kuntainliiton yksityiselle yhteisölle tai laitokselle suorittaman korvauksen katsottaisiin vastaavan sitä valtionavun määrää, jonka mukaan yksityinen valtionapulaitos toimiehtosopimuslain mukaisesti nykyisin tulee sopimusjärjestelmän piiriin. Yksityisellä yhteisöllä tai laitoksella tarkoitetaan tässä juridista henkilöä, joka voi itse omasta puolestaan kantaa ja vastata.

4 luku

Erinäiset säännökset

25 §. *Valtionosuustehtävien hoitaminen.* Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla vuoden 1976 alusta lukien toteutetuilla tehtävien ja toimivallan uudelleen järjestelyillä siirrettiin lähes kaikki käyttökustannuksiin suoritettavia valtionosuuksia koskevat asiat lääninhallituksille. Sosiaali- ja terveydenhuollossa laadittavien toimintasuunnitelmien vahvistaminen puolestaan siirtyi lääninhallitusten tehtäväksi vuonna 1979. Kuten edellä on ehdotettu, lääninhallitukset vahvistaisivat myös tässä laissa tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamissuunnitelmat. On siten johdonmukaista, että lääninhallitukset huolehtisivat tässä laissa mainituin poikkeuksin tämän lain nojalla kunnille ja kuntainliitoille tulevia valtionosuuksia koskevista tehtävistä. Päätökset perustamissuunnitelman ja toteuttamishjelman hyväksymisestä sekä päätöksen valtionosuuden suorittamisesta tekisi kuitenkin edelleen asianomainen ministeriö.

Sama koskee myös näiden päätösten muuttamista. Jos muutos olisi vähäinen, se ilmoitetaan asianomaiselle ministeriölle valtiosuuslain mukaisesti.

26 §. *Ohjeet.* Suunnittelu- ja valtiosuuslain 5 §:n 2 kohtaan sisältyy säännös valtakunnallisiin suunnitelmiin otettavista ohjeista. Koska käytännössä valtakunnallisiin suunnitelmiin ei voida teknisistä syistä ja ohjeiden laajuuden vuoksi aina ottaa ohjeita sellaisenaan, tarkoituksena on, että suunnitelmissa voidaan viitata joko asianomaisen ministeriön tai keskusviraston ohjeisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan valtiosuuslainsäädäntöön sisältyy säännös, jonka mukaan asianomaisen keskusviraston tai lääninhallituksen on valtiosuutta koskevia asioita ratkaistessaan noudatettava sosiaali- ja terveysministeriön antamia yleisiä ohjeita. Tämä lakiehdotus johtaa toteutuessaan lääninhallituksen tehtävien ja toimivallan merkittävään lisäaantymiseen nykyisestäään. Näin ollen on ennistä tärkeämpää turvata yhdenmukainen hallintokäytäntö koko maassa. Tämän toteuttaminen edellyttää niin ikään nykyistä kiinteämpää yhteistyötä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon välillä sekä keskushallinnossa että paikallisella tasolla. Näiden tavoitteiden turvaamiseksi ehdotetaan sosiaali- ja terveysministeriön ohjausmahdollisuuksia nykyisestäään laajennettavaksi siten, että lääninhallituksen ja asianomaisen keskusviraston on valtiosuusasioden lisäksi myös muita sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevia asioita ratkaistessaan noudatettava ministeriön antamia yleisiä ohjeita. Samanlainen ohjausvalta ehdotetaan annettavaksi myös maa- ja metsätalousministeriölle sekä kauppa- ja teollisuusministeriölle, joiden hallinnonalaan kuuluvia tehtäviä ehdotetaan eräiltä osin otettavaksi tässä esityksessä tarkoitettun sosiaali- ja terveydenhuollon piiriin.

27 §. *Lääninhallituksen alueellinen toimivalta.* Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntainliittojen alueet poikkeavat nykyisin useissa tapauksissa lääninrajoista. Tällaisissa tapauksissa saattaa olla epäselvää, mikä lääninhallitus on toimivaltainen käsittelemään kyseisen kuntainliiton toimintaan liittyviä asioita. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin otettavaksi selventävä säännös, jonka mukaan lääninhallituksen toimivalta määräytyisi kuntainliiton kotipaikan mukaan. Vastaava säännös sisältyy jo nykyisin sosiaali- ja terveydenhuollon eri lakeihin.

28 §. *Kaavojen vahvistaminen.* Valtiosuusasetuksen mukaan valtiosuusselvitysten kaavojen vahvistaminen kuuluu nykyisin asianomaiselle ministeriölle. Sen sijaan toimintasuunnitelmien ja toimintakertomusten kaavat vahvistaa asianomainen keskusvirasto. Suunnittelu- ja seuranta-asiakirjojen yhtenäisyyden saavuttamiseksi on tarkoituksenmukaista, että toteuttamissuunnitelma ja kunnalliskertomukseen sisällyttävät tai siihen liitettävät selvitykset sekä valtiosuusselvitykset on laadittava tarkoitusta varten vahvistettujen kaavojen mukaisille lomakkeille. Valtiosuusasetuksen periaatteen mukaisesti kaavojen vahvistaminen tulisi kuulua ministeriölle. Kaavojen yhtenäisyyden säilyttämiseksi olisi myös tarkoituksenmukaista, että ne vahvistettaisiin sosiaali- ja terveysministeriössä. Ministeriön olisi hankittava sisäasiainministeriön, valtiovarainministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön ja asianomaisten kunnallisten keskusjärjestöjen lausunnot ennen kaavojen vahvistamista.

29 §. *Asetuksenantovaltuus.* Tarkoitukse-
na on, ettei tämän lain soveltamisesta tarvitsisi antaa erityistä asetusta. Kun kuitenkin otetaan huomioon uudistuksen laajuus, on mahdollista, että jo ennen lain voimaantuloa tai kohta sen jälkeen havaitaan tarpeelliseksi antaa lain soveltamisesta tarkempia säännöksiä myös asetuksella. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin otettavaksi tätä tarkoittava valtuutussäännös.

30 §. *Voimaantulo.* Lain voimaantulosäännökseen ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin. Uudistuksen laajuuden vuoksi toimenpiteiden suorittaminen olisi välttämätöntä. Koko hallituksen esityksen voimaantuloa käsitellään tarkemmin jäljempänä kohdassa 33.

31 §. *Siirtymäsäännökset.* Lakiehdotukseen sisältyvä valtiosuusjärjestelmän uudistaminen muuttaa varsin olennaisesti erityisesti investointiluonteisten hankkeiden käsittelyjärjestystä. Kun tällaiset hankkeet usein ovat erityisesti kuntien ja kuntainliittojen kannalta taloudellisesti merkittäviä ja niiden toteuttaminen lisäksi saattaa kestää useita vuosia, ehdotetaan lakiin otettavaksi siirtymäsäännös, jonka mukaan tällaisesta hankkeesta aiheutuviin kustannuksiin suoritettaisiin valtiosuus tai -avustus aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Siirtymäsäännöstä sovellettaisiin sellai-

siin hankkeisiin, joiden toteuttaminen on lain voimaantullessa kesken tai joiden toteuttamisohjelma on hyväksytty ennen lain voimaantuloa.

Kun saattaa käydä epäselväksi, miten valtionosuuteen nähden on suhtauduttava sellaisiin kustannuksiin, joiden suoritusvelvollisuus on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa ja kustannusten suorittaminen jatkuu tämän lain voimaantullessa, ehdotetaan lakiin otettavaksi lähinnä selventäväksi tarkoitettu säännös, jonka mukaan valtionosuus tällöin suoritettaisiin tämän lain säännösten mukaisesti. Koska uudistuksen tarkoituksena on, ettei kunnille ja kuntainliitoille sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia jouduttaisi selvittämään tarpeettoman yksityiskohtaisesti, ehdotetaan eläkekustannukset tai muut jatkuvat kustannukset saatettavaksi valtionosuuden piiriin.

Yksityisten palvelujen tuottajien ylläpitämien toimintayksiköiden suoraan saamat valtionosuudet, -avustukset ja valtion korvaukset ehdotetaan pääosin poistettaviksi. Niiden toiminta rahoitettaisiin kokonaisuudessaan, toimintatuloja lukuunottamatta, palvelujen käytöstä perittävillä korvauksilla, jotka kunnat suorittaisivat palvelujen tuottajien ja keskusvirastojen tai ministeriöiden välillä laadittujen sopimusten mukaisina. Kun korvausten suorittamisessa lain voimaantullessa esiintyy 1—3 kuukauden viivästyksiä, saattaa tämä aiheuttaa yksityisille toimintayksiköille huomattavia maksuvalmiutta koskevia ongelmia. Näiden ratkaisemiseksi ehdotetaan, että 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle yksityiselle palvelujen tuottajalle voidaan myöntää valtionavustusta enintään kolmannes sille edellisenä vuonna suoritettujen valtionosuuksien, -avustusten ja valtion korvausten ennakkojen kokonaismääristä. Kyseinen valtionavustus otetaan huomioon niissä tapauksissa, jolloin toiminnan lopettamisen yhteydessä valtionosuuksia palautetaan.

Lakiehdotuksen valtionosuusasteikko on laadittu siten, ettei valtionosuuksien, -avustusten ja korvausten suhteellinen osuus uudistuksen johdasta oleellisesti muuttuisi. Ottaen huomioon kuntien suuren lukumäärän yksittäisten kuntien käyttömenojen valtionosuus saattaa nousta jopa yli 10 prosenttiyksikköä. Vastaavasti valtionosuuden menetys saattaa olla yli 5 prosenttiyksikköä. Siirtymävaiheessa tulisivat suorittaa yli 10 prosenttiyksikön valtionosuuden lisäyk-

sen saavien kuntien ja yli 5 prosenttiyksikön valtionosuuden menetyksen kohtaavien kuntien välillä valtionosuuden tasoitusta. Siirtymät laskettaisiin siten, että viimeiseltä lain voimaantuloa edeltävältä vuodelta lasketaan todellisen valtionosuusprosentin ja uuden valtionosuusasteikon mukaisen valtionosuusprosentin erotus. Satunnaisten erojen vähentämiseksi laskelmat suoritettaisiin valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan tilastokeskuksen keräämistä kuntien taloustilaston käyttötaloustiedoista. Jos erotus näyttäisi kunnalle yli 10 prosenttiyksikön korotusta valtionosuuteen, ensimmäisenä lain voimaantulon jälkeisenä vuonna valtionosuudesta vähennettäisiin edellä mainitun 10 prosenttiyksikön ylittävä valtionosuus kokonaisuudessaan, toisena vuonna vähennys olisi 2/3 ja kolmantena vuonna 1/3. Vastaavasti näin säästytävää valtionosuutta vastaava määrä jaettaisiin valtionavustuksena kunnille, jotka menettäisivät yli 5 prosenttiyksikköä.

2. Laki työsuojeluhallinnosta

7 ja 8 §. Voimassa olevan lain 7 §:n mukaan kunnan terveyslautakunnan alaiseksi on perustettava yksi tai tarpeen mukaan useampia työsuojelutarkastajan virkoja. Työsuojeluhallituksen suostumuksella virka voidaan tietyin edellytyksin yhdistää terveystarkastajan tai muuhun kunnan virkaan taikka kahdella tai useammalla kunnalla voi olla yhteinen työsuojelutarkastajan virka.

Lain 8 §:n mukaan työsuojelutarkastajalla on oltava työsuojeluhallituksen hyväksymä pätevyys. Täytettäessä kunnan työsuojelutarkastajan virkaa on hakijoista pyydettävä lausunto valtion asianomaiselta työsuojelupiiriltä sekä työntekijöiden edustavimmalta ammattijärjestöltä.

Ehdotuksen mukaan kunnan työsuojelutarkastajan virkaa ja kelpoisuutta koskevat säännökset kootaan lain 7 §:ään. Sanontoja ehdotetaan samalla tarkistettavaksi.

Kunnan työsuojelutarkastajan virasta ja yhdistettyyn virkaan kuuluvista työsuojelutarkastajan tehtävistä aiheutuviin palkkaus- ja matkakustannuksiin suoritetaan kunnalle lain 8 §:n mukaisesti valtionosuutta kantokäyttöluokituksen mukaan 39—70 %. Työsuojelutarkastajan

sivuvirasta aiheutuviin kustannuksiin ei sen sijaan nykyisin suoriteta valtionosuutta.

Lain 8 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että se sisältää viittauksen suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotukseen. Tällöin kaikki kunnallisesta työsuojelutoiminnasta aiheutuvat kustannukset tulisivat samalla tavoin valtionosuuteen oikeuttaviksi. Tämän vuoksi kunnallista työsuojelutoimintaa koskevat erilliset valtionosuussäännökset käyvät tarpeettomiksi.

3. Terveystarkastuslaki

1 §. Yleisen terveydenhoidon ylin johto ja valvonta kuuluu nykyisin lääkintöhallitukselle. Maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston asiana on johtaa ja valvoa terveydenhoitoa toimialallaan.

Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukainen yhtenäinen valtionosuus- ja suunnittelujärjestelmä saatetaan lähes koko sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevaksi, edellyttää se myös toimintojen suunnittelua, ohjausta ja valvontaa keskitetysti sekä yhdenmukaisten säännösten nojalla.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että terveydenhoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluisi sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle. Tämän kanssa yhdenmukaista sanontaa on ehdotettu myös muihin terveydenhuollon keskeisiin säädöksiin, sosiaalihuoltolakiin ja kehitysvammalakiin.

10 § 1, 2 ja 4 mom. Säännöksen 1 ja 2 momentin mukaan terveyslautakunnan alaiseksi voidaan perustaa yksi tai useampia terveystarkastajan virkoja. Lääninhallituksen luvalla terveystarkastajan virka voi olla joko sivuvirka tai terveystarkastajan tehtävät voidaan yhdistää kunnan muuhun virkaan. Lääninhallituksen suostumuksella kahdella tai useammalla kunnalla voi olla yhteinen terveystarkastajan virka. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaan lääninhallitus vahvistaisi kunnan toteuttamissuunnitelman, joka sisältäisi muun muassa henkilöstömääriä koskevat tiedot. Tämän vuoksi ehdotetaan erillinen terveystarkastajan viran perustamista koskeva lupamenettely poistettavaksi tarpeettomana.

Pykälän 4 momentissa säädetään terveystarkastajien virkojen sisällyttämisestä kansanter-

veystyön toimintasuunnitelmaan. Koska edellä mainittuun kunnan toteuttamissuunnitelmaan sisältyvät myös terveystarkastajien virkoja koskevat järjestelyt, ehdotetaan momentti kumottavaksi.

11 §. Terveystarkastuslain mukaan kunnalle suoritetaan valtionosuutta terveystarkastajan virasta, sivuvirasta ja yhdistettyyn virkaan kuuluvista terveystarkastajan tehtävistä aiheutuviin palkkaus- ja matkakustannuksiin kunnan kanto-kykyluokan mukaan 39—70 %. Edellä mainittuihin kustannuksiin suoritettavia valtionosuuksia koskevissa asioissa toimii valtion asianomaisena viranomaisena lääninhallitus. Palkkauserusteiden osalta valtion asianomaisena viranomaisena toimii valtiovarainministeriö.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen johdosta tullaan myös terveydenhoitolain mukaisessa toiminnassa siirtymään yhtenäiseen valtionosuusjärjestelmään.

Koska ehdotettua suunnittelu- ja valtionosuuslakia on tarkoitus soveltaa terveydenhoitolain mukaiseen toimintaan, ehdotetaan lain 11 § muutettavaksi siten, että se sisältää viittauksen suunnittelu- ja valtionosuuslakiin.

29 § 3 ja 6 mom. Koska pitalitailaki ehdotetaan jäljempänä kumottavaksi, ehdotetaan terveydenhoitolain 29 §:n 3 ja 6 momenttia muutettavaksi siten, että pitaali (Lepa) lisätään 3 momentin yleisvaarallisten tautien luetteloon ja sana "pitaali" poistetaan 6 momentista.

42 §. Henkilölle maksuttomasti annettavan hoidon ja maksuttoman kuljetuksen sekä matkakustannukset korvaa nykyisin erittäin vaarallisten tartuntatautien osalta valtio ja muiden tartuntatautien osalta se kunta, jossa henkilöllä on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka. Valtion ja kuntien korvausten tekniset perusteet määräytyvät joko kansanterveyslain tai yleissairaalalain mukaan riippuen siitä, annetaanko hoito terveyskeskuksen sairaansijalla vai sairaalassa. Jos tartuntatautien hoito aiheuttaa jonakin vuonna kunnalle kohtuuttoman rasakan kustannukset, voidaan niihin myöntää tulo- ja menoarvion rajoissa harkinnanvaraista valtionavustusta.

Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että kaikkien tartuntatautien osalta potilaan kotikunta suorittaisi hoidosta ja kuljetuksesta aiheutuvat kustannukset. Jos potilaalla ei ole Suomessa väestökirjalain perusteella määräyttyä kotipaikkaa, suorittaisi kustannukset se

kunta, jossa potilas oleskelee. Lisäksi pykälään ehdotetaan otettavaksi maininta kunnan korvausvelvollisuudesta tapauksessa, jossa henkilö on hoidettu toisen kunnan tai kuntainliiton terveyskeskuksessa tai sairaalassa.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaan on tarkoitus luopua erillisistä valtionavustuksista. Näin ollen valtionapua koskeva 42 §:n 3 momentti ehdotetaan poistettavaksi.

Hengityshalvauspotilaiden hoitokustannusten korvaamisesta säädettäisiin kuitenkin edelleen erikseen.

4. Elintarvikelaki

7 § 2 mom. Ne kunnan tutkimuslaitokset, jotka valtioneuvosto on hyväksynyt suorittamaan elintarvikelain edellyttämiä tutkimuksia ja antamaan niistä virallisia lausuntoja, ovat nykyisin oikeutettuja saamaan valtionapua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuuslakia on tarkoitus soveltaa myös elintarvikelain mukaiseen kunnan järjestämään toimintaan. Tämän vuoksi erillinen valtionapusäännös elintarvikelaista voidaan kumota.

8 §. Terveyslautakunnalle elintarvikelain ja sen nojalla annettujen määräysten valvonnasta aiheutuvista menoista vastaa kunta tai kuntainliitto. Kunnan tutkimuslaitosten menoihin suoritetaan voimassa olevan 7 §:n 2 momentin mukaan valtionapua. Muut elintarvikelain edellyttämän valvontatoiminnan kustannukset maksetaan valtion varoista.

Säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunnan järjestämä elintarvikelain mukainen toiminta tulisi suunnittelu- ja valtionosuuslaissa ehdotetulla tavalla suunnittelun ja valtionosuuden piiriin. Muut elintarvikelain edellyttämän valvontatoiminnan kustannukset ehdotetaan edelleen maksettaviksi valtion varoista.

5. Maidontarkastuslaki

4 § 1 ja 2 mom. Kunnan on maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintäosaston hyväksymällä tavalla järjestettävä kunnallisten valvontaviranomaisten toimesta maidosta otettujen näytteiden tutkiminen. Tästä toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin kunta saa voimassa olevan

lainsäädännön mukaan valtionosuutta kanto-kykyluokkansa mukaisesti 39—70 %.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi muutettavaksi siten, että valtionosuutta koskeva säännös poistetaan.

Pykälän 2 momentin mukaan kunnan on nykyisin laadittava suunnitelma maidosta otettujen näytteiden tutkimustoiminnan järjestämisestä ja toimitettava se maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintäosaston hyväksyttäväksi. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi erillistä suunnitelmaa koskeva säännös ehdotetaan kumottavaksi. Maidosta otettujen näytteiden tutkimustoiminnan järjestämistä koskeva suunnitelma muodostaisi osan kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamissuunnitelmaa.

4 a §. Maidontarkastuksen osalta noudetaan jo nykyisin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain säännöksiä kuitenkin siten, että valtionosuuden ennakkoa maksetaan vuosineljänneksittäin.

Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakia on tarkoitus soveltaa myös maidontarkastuslain mukaiseen toimintaan, ehdotetaan 4 a § muutettavaksi siten, että säännöksessä viitataan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettuun lakiin.

6. Lihantarkastuslaki

5 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jonka mukaan kunnan järjestämään lihan tarkastustoimintaan noudatettaisiin suunnittelu- ja valtionosuuslakia. Kunnallinen lihan tarkastus suunniteltaisiin täten osana kunnan sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja valtionosuus suoritettaisiin kunnan kanto-kykyluokan mukaisesti.

7. Eläinlääkintähuoltolaki

12 §. Kunnaneläinlääkäreiden vähimmäispalkkauksesta säädetään laissa. Kun palvelussuhteen ehtoista sovitaan nykyisin virkaehtosopimuksella, ei voida pitää enää tarkoituksenmukaisena säilyttää laissa palkkaussäännöksiä. Tällainen järjestelmä on terveydenhuollon mui-

denkin virkojen osalta poistunut, eikä sitä voida pitää suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmään soveltuvana. Tämän vuoksi 12 § ehdotetaan kumottavaksi.

4 luvun otsikko. Luvun otsikko "Valtionapu" ehdotetaan muutettavaksi muotoon "Suunnittelu ja valtionosuus", mikä vastaa paremmin luvun uutta sisältöä.

18 §. Voimassa olevan lain mukaan suoritetaan kunnille eräin poikkeuksin valtionosuutta eläinlääkärien viroista aiheutuviin käyttökustannuksiin 39—70 %. Taloudelliselta kantokyvyltään heikolle kunnalle, joka sijaitsee harvaan asutulla seudulla tai jossa kulkuyhteydet ovat huonot, voidaan suorittaa tulo- ja menoarvion rajoissa lisättyä valtionapua eläinlääkärin palkkausmenoihin.

Säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtionosuuksia ja -avustuksia koskevat säännökset kumotaan ja pykälään sisällytetään viittaus ehdotettuun suunnittelu- ja valtionosuuslakiin. Tällöin eläinlääkintähuolto tulisi valtakunnallisella ja kunnallisella tasolla suunnittelun piiriin ja kaikki kunnalle tämän lain toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset tulisivat samalla tavoin valtionosuuteen oikeuttaviksi.

Koska lain 14 §:n nojalla yksityiselle annettusta eläinlääkäriavusta ja todistuksesta eläinlääkärin perimät palkkiot eivät voi tulla vähennettäväksi käyttökustannuksista valtionosuutta määrättäessä, on 18 §:n 2 momentiksi ehdotettu tätä koskeva säännös.

18 a §. Säännös, jonka mukaan valtionosuuteen oikeuttavia kunnan eläinlääkärin virkoja voidaan perustaa valtion tulo- ja menoarvion rajoissa, ehdotetaan kumottavaksi, koska virkojen perustaminen tapahtuisi valtakunnallisten suunnitelmien rajoissa.

21 §. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan kunnaneläinlääkäri on velvollinen osallistumaan maa- ja metsätalousministeriön määräyksestä eläinlääkintähuollon täydennyskursseihin. Eläinlääkärille suoritetaan valtion varoista matkakustannusten korvausta ja päivärahaa valtion virkaehtosopimuksen mukaan.

Säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintäosasto voi velvoittaa kunnan määräämään sen palveluksessa olevan kunnaneläinlääkärin osallistumaan mainitun osaston järjestämään tai hyväksymään täydennyskoulutukseen. Eläinlääkä-

rin palkkaus täydennyskoulutuksen ajalta määräytyisi kunnallisen virkaehtosopimuksen mukaan.

8. Kansanterveyslaki

2 §. Kansanterveystyön ylin johto, ohjaus ja valvonta kuuluu lääkintöhallitukselle. Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukainen yhtenäinen valtionosuus- ja suunnittelu-järjestelmä saatetaan lähes koko sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevaksi, edellyttää se myös toimintojen suunnittelua, ohjausta ja valvontaa keskitetysti sekä yhdenmukaisten säännösten nojalla. Tämän vuoksi ehdotetaan, että kansanterveystyön yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluisi sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle. Tämän kanssa yhdenmukaista sanontaa on ehdotettu myös muihin terveydenhuollon keskeisiin säädöksiin, sosiaalihuoltolakiin ja kehitysvammalakiin.

3 ja 19 §. Valtioneuvosto hyväksyy vuosittain kansanterveystyön valtakunnallisen suunnitelman viittä seuraavaa kalenterivuotta varten. Terveyslautakunnan on vuosittain laadittava viittä seuraavaa vuotta varten valtakunnalliseen kansanterveystyön suunnitelmaan soveltuva toimintasuunnitelma. Tämän suunnitelman vahvistaa lääninhallitus ensimmäisen kalenterivuoden osalta.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen eräänä tarkoituksena on poistaa sosiaali- ja terveydenhuollon alueelta erillisten suunnitelmien laatiminen. Uusi suunnittelujärjestelmä koskisi lähes koko sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja se perustuisi valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä laadittaviin sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisiin suunnitelmiin sekä kuntasuunnitelman yhdistelmänä laadittavaan sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamissuunnitelmaan. Myös kansanterveystyö sisällytetään uuteen suunnittelujärjestelmään.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että kansanterveyslain nykyistä suunnittelua koskeva 3 § kumottaisiin ja että 19 §:ää muutettaisiin siten, että se sisältäisi viittauksen suunnittelu- ja valtionosuuslakiin.

13 §. Kansanterveyslain mukaan terveyslautakunnan on laadittava vuosittain vuosikertomus, joka toimitetaan lääkintöhallitukselle ja lääninhallitukselle.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaan kunnan ja kuntainliiton on toimitettava kunnalliskertomus lääninhallitukselle tiedoksi. Kunnalliskertomuksen tai siihen liitettyjen muiden selvitysten tulee sisältää tarpeelliset tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamisesta. Koska erillisen vuosikertomuksen laatiminen käy näin ollen tarpeettomaksi, ehdotetaan vuosikertomusta koskeva maininta poistettavaksi kansanterveyslaista.

Terveyslautakunnan tietojenantovelvollisuus ehdotetaan rajattavaksi yhdelle viranomaiselle eli lääninhallitukselle. Tällä menettelyllä turvattaisiin se, etteivät valtionhallinnon eri tasoilla olevat viranomaiset erikseen tekisi samantapaisia tiedusteluja kunnille ja kuntainliitoille.

14 ja 14 a §. Lain 14 ja 14 a §:n johdantolauseessa sana "toimintasuunnitelma" ehdotetaan muutettavaksi suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaiseksi toteuttamissuunnitelmaksi.

Lain 14 §:n 3 momentti ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että kunnan asukkaaksi katsotaan myös sellainen kunnassa oleskeleva Suomen kansalainen, jolla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa.

21 a §. Lainkohta sisältää määräykset pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta perittävien maksujen määräytymisperusteista. Säännöksen sanamuotoa on tarpeen tarkistaa, koska siinä viitataan huoltoapulakiin, joka tulee kumotuksi sosiaalihuoltolain säätämisen yhteydessä. Maksujen määräytymisperusteet säilyisivät ennallaan.

21 b §. Kun terveyslautakunnan päätösvaltaa voidaan ehdotuksen mukaan siirtää viranhaltijalle pitkäaikaissairailta perittäviä maksuja koskevissa asioissa, on samalla pyrittävä turvaamaan yksityisen henkilön mahdollisuus joustavasti ja mahdollisimman yksinkertaisesti hakea muutosta tällaiseen päätökseen. Valitus viranhaltijan päätöksestä säännönmukaisessa järjestyksessä lääninoikeuteen saattaa olla verrattain hankala tehtävä, ja ratkaisun saaminen vie usein pitkän ajan. Jos asia käsiteltäisiin oikaisunluonteisena terveyslautakunnassa, saattaa valitus lääninoikeuteen käydä tarpeettomaksi.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että viranhaltijan päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta, vaan päätökseen tyytymätön olisi oikeutettu saattamaan asiansa terveyslautakunnan käsitteilyyn. Tällainen vaatimus olisi tehtävä neljän-toista päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaami-

sesta. Kun viranhaltijan päätös annetaan tiedoksi, olisi samalla asianomaiselle ilmoitettava mahdollisuudesta viedä asia lautakuntakäsittelyyn.

Terveyslautakunnan antamasta maksua koskevasta päätöksestä voisi valittaa lääninoikeudelle.

Asiallisesti vastaavansisältöiset säännökset ovat nykyisin huoltoapulaissa. Kansanterveyslain voimassa olevassa 21 a §:ssä on viittaus kyseisiin muutoksenhakua koskeviin säännöksiin.

23 §. Nykyisin suoritetaan sellaisen ulkomaalaisen, jolla ei ole väestökirjalain tarkoittamaa kotipaikkaa Suomessa, tutkimuksesta ja hoidosta terveyskeskuksessa tai sen sairaansijoilla aiheutuneet kustannukset valtion varoista. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaisessa valtionosuusjärjestelmässä on otettu huomioon myös sosiaali- ja terveydenhuollossa nykyisin suoritettavat valtion korvaukset. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon edellä 14 §:n perustelut, ehdotetaan 23 § kumottavaksi.

24 §. Voimassa olevan lain mukaan lääninhallitus voi tehdä terveyskeskusta ylläpitävän kunnan kanssa sopimuksen puolustuslaitoksen taikka muun valtion laitoksen potilaiden hoitamisesta terveyskeskuksessa. Jollei sopimusta saada aikaan, ministeriö voi velvoittaa kunnan ottamaan näitä potilaita hoidettavaksi siinä määrin, kuin kunnan oma tarve huomioonottaen on mahdollista. Näiden potilaiden hoitokustannusten korvaus suoritetaan kunnalle valtion varoista.

Suunnittelu- ja valtionosuuslainsäädännön uudistuksen vuoksi ehdotetaan kyseinen pykälä kumottavaksi.

Erityssäännöksillä valtion laitosten tehtäväksi annettu lääkintöhuolto järjestettäisiin kuitenkin edelleen kyseisten säännösten mukaisesti asianomaisten laitosten toimesta ja kustantamana. Nämä voisivat tällöin tehdä terveyskeskusten kanssa sopimuksen palvelujen käytöstä. Jos erityyssäännöksiin perustuvaa valtion laitosten tehtäväksi annettua terveydenhuoltoa annetaan terveyskeskuksessa, asianomainen laitos korvaa terveyskeskukselle toiminnasta aiheutuvat kustannukset. Jos erityyssäännöksiä ei ole, potilaan tutkimus ja hoito tulee kansanterveyslain 14 §:n 3 momentin säännöksen määrämien kunnan kustannettavaksi.

25 §. Säännöksessä määritellään korvauksen suuruus niissä tapauksissa, kun terveyskeskuksen sairaansijalla on hoidettavana potilas, joka ei ole terveyskeskusta ylläpitävän kunnan asukas, sekä ulkomaalaisten tutkimuksesta ja hoidosta suoritettava korvaus ja terveyskeskukselle suoritettava korvaus silloin, kun hoidettavana on puolustuslaitoksen taikka valtion muun laitoksen potilas.

Muun kuin terveyskeskusta ylläpitävän kunnan tai kuntainliiton jäsenkunnan asukkaan hoidosta aiheutuvien kustannusten korvausperusteita ehdotetaan erältä osin tarkistettavaksi. Ulkomaalaisen hoidon kustannukset ehdotetaan korvattavaksi kuntien toimesta. Nykyisin korvauksen on suorittanut valtio. Puolustuslaitoksen tai muun valtion laitoksen potilaiden hoidosta voidaan sopia edelleen valtion ja kuntien kesken, vaikka asiaa koskeva 24 § ehdotetaan kumottavaksi.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksessa esitettyjen uusien periaatteiden vuoksi ehdotetaan säännöstä ulkokuntalaisen potilaan hoitokustannusten korvaamisesta tarkistettavaksi siten, että edellisen varainhoitovuoden käyttömenojen kokonaismäärään lisätään 10 % nykyisen 4 %:n sijasta. Näin vähentyisi samalla se epäkohta, että edellisen varainhoitovuoden käyttömenojen perusteella laskettu korvaus ulkokuntalaisten hoidosta muodostuisi pienemmäksi kuin jäsenkunnan maksuosuus, joka maksetaan kuluvan vuoden käyttömenojen perusteella.

27 §. Kansanterveystyön toimintasuunnitelman toteuttamisesta aiheutuviin käyttökustannuksiin sekä perustamiskustannuksiin suoritetaan nykyisin valtionosuutta kuntien kantokyluokan mukaan 39—70 %. Terveyskeskuksen huolehtimien, kansanterveyslakiin kuulumattomien toimintojen aiheuttamiin kustannuksiin suoritetaan valtionosuutta kutakin eri toimintaa koskevien säännösten mukaisesti. Terveyskeskusten työnantajien ja oppilaitosten kanssa tekemien sopimusten perusteella järjestettävän terveydenhuollon kustannuksiin ei suoriteta valtionosuutta. Koska kansanterveystyöhön on ehdotettu sovellettavaksi suunnittelu- ja valtionosuuslakia, joka sisältää säännökset valtionosuuksista, ehdotetaan valtionosuuksia ja -avustuksia koskevat säännökset kumottaviksi tästä laista.

27 a §. Pykälän mukaan korkeakoulu tai koulutuksesta huolehtiva muu viranomainen tai

yhteisö joutuu korvaamaan laadittavan sopimuksen mukaiset kustannukset. Koska tällaisesta sopimusmenettelystä on tarkemmin säädetty 15 a §:ssä, ehdotetaan 27 a § kumottavaksi.

28 §. Perustamiskustannuksiin myönnettävän valtionosuuden perustana käytetään nykyisin sitä kantokyluokitusta, joka on voimassa sinä vuonna, jona päätös valtionosuuden suorittamisesta perustamiskustannuksiin tehdään. Kun valtionosuuden maksamisesta on säädetty suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksessa, ehdotetaan pykälä kumottavaksi.

29 ja 30 §. Säännöksissä lausutaan yksityiskohtaisesti siitä, miten jäsenkunnan osuus määrätty määrättäessä kansanterveystyön kuntainliiton valtionosuutta käyttökustannuksiin ja perustamiskustannuksiin.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi yksityiskohtaiset laskentaperusteita koskevat määräykset erityislaissa eivät enää ole tarpeen. Säännöksiin sisältyviä määräyksiä on pidettävä kunnallishallinnon lopullisesti päätettävänä sekä sen sisäiseen hallintoon kuuluvina asioina. Tämän vuoksi ja kun tarpeelliset määräykset kuntien välisestä kustannusten jaosta voidaan ottaa kuntainliittojen perussääntöihin, ehdotetaan pykälät kumottaviksi.

31 §. Säännöksen mukaan eräitä palvelusuhteen ehtoja koskevien asioiden käsittelyä varten on neuvottelukunta, joka antaa lausuntoja lähinnä periaatteellisuontoisista ja laajakantoisista kysymyksistä. Jos henkilökunnan palkkaus tai muut taloudelliset edut on suoritettu suurempina kuin valtionosuuslain perusteet edellyttävät, valtioneuvosto voi evätä valtionosuuden kokonaan tai osaksi niiden etujen kohdalta, joihin poikkeaminen on kohdistunut. Mainittu neuvottelukunta antaa asiasta lausunnon valtioneuvostolle ennen ratkaisun tekemistä. Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakiin on ehdotettu nykyistä vastaava sanktiojärjestelmä, voidaan erillinen sanktiosäännös tästä laista kumota.

32 §. Lääkintöhallitus voi nykyisin myöntää hakemuksesta harkinnanvaraista valtionavustusta kunnalle, jonka taloudellinen kantokyky on heikko ja jolle kansanterveystyön toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset aiheuttavat kohtuutonta taloudellista rasitusta. Valtion tulo- ja menoarviossa on viime vuosina varattu kyseiseen tarkoitukseen vain vähäinen määräraha. Kun suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaan on tarkoitus luopua erillisistä

valtionavustuksista, ehdotetaan säännös kumottavaksi tarpeettomana.

33—39 §. Kansanterveystyön valtionosuusjärjestelmä poikkeaa eräiden yksityiskohtien osalta kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain säännöksistä. Poikkeukset koskevat muun muassa hankkeiden käsittelyä, valtionosuuteen oikeuttavien kustannusten määrittelyä, toiminnasta saatavien tulojen ja korvausten huomioon ottamista valtionosuutta määrättäessä sekä käyttökustannuksina suoritettavien hankintojen määrittelyä ja kyseisten hankintojen kustannusten enimmäismääriä. Lisäksi pykälissä on määritelty valtion viranomaisten tehtäviä kansanterveystyön valtionosuusasioiden osalta. Pykälät käyvät suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen johdosta tarpeettomiksi, minkä vuoksi ne ehdotetaan kumottaviksi.

43 § 1 mom. Valtionosuutta suorittava valtion viranomainen voi pidättää tai keskeyttää käyttökustannusten valtionosuuden ennakon tai loppuerän suorittamisen, jos toiminnassa ei noudateta vahvistettua toimintasuunnitelmaa. Koska vastaava säännös sisältyy uuteen suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotukseen, ehdotetaan pykälän 1 momentti tarpeettomana kumottavaksi.

44 §. Säännös sisältää viittauksen valtionosuuslain 24 §:ään, jossa määritellään valtionosuuden palauttamisvelvollisuus silloin kun laitos tai muu omaisuus, jonka perustamiskustannuksiin on suoritettu valtionosuutta, luovutetaan toisen omistukseen, tai sen toiminta lopetetaan tai sitä muutetaan.

Lisäksi kansanterveyslain 44 § oikeuttaa valtioneuvoston lunastamaan valtiolle laitoksen tai muun omaisuuden, johon on myönnetty valtionosuutta, vuoden kuluessa siitä, kun edellä tarkoitettua muutoksesta on ilmoitettu lääkintöhallitukselle.

Valtionosuussäännösten osalta sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettu laki tukeutuu suurelta osin valtionosuuslakiin. Koska valtionosuuslaissa on säädetty valtionosuuden palauttamisvelvollisuudesta tietyissä tapauksissa, on kansanterveyslain 44 §:ssä oleva viittaus valtionosuuslakiin tarpeeton, ja koska toisaalta säännös valtion lunastusoikeudesta kansanterveyslain mukaisiin laitoksiin ja omaisuuteen ei ole osoittautunut tarpeelliseksi, ehdotetaan säännös kokonaisuudessaan kumottavaksi.

50 § 3 mom. Aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetussa laissa (142/51) tarkoitetuilla kunnansairaaloilla, jotka ovat terveyskeskusten vuodeosastoina, on nykyisin muusta kansanterveystyöstä poikkeava valtionosuusjärjestelmä, jonka perusteet on säädetty mainitussa laissa. Kyseinen laki on tarkoitus muuttaa suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen johdosta, jolloin kansanterveyslain 50 §:n 3 momentti, jossa kyseisen lain soveltamisesta säädetään, ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

9. Laki aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta

2 §. Säännöksen mukaan valtion omistamat aluesairaalat ja sairausmajat on luovutettu valtioneuvoston määräämin ehdoin korvauksetta asianomaisille kunnille tai kuntainliitoille siksi ajaksi, kun ne toimivat kunnansairaaloina. Nykyisin kunnansairaalat ovat terveyskeskuksen vuodeosastoja.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan valtioneuvosto voisi edelleen korvauksetta kunnan tai kuntainliiton hakemuksesta luovuttaa valtion omistaman aluesairaalan tai sairausmajan kiinteistöineen sitä nykyisin ylläpitävälle kunnalle tai kuntainliitolle.

Lisäys mahdollistaisi osaltaan siirtymisen suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaiseen valtionosuusjärjestelmään aiheuttamatta kummallekaan osapuolelle kustannuksia.

3 ja 4 §. Valtion entisille aluesairaaloille ja sairausmajoilta niiden toimiessa terveyskeskusten vuodeosastona suoritetaan nykyisin valtionosuus valtion tulo- ja menoarviossa määrättyjen perusteiden mukaan. Valtionosuuteen oikeuttavien käyttökustannusten vähennykseksi luetaan sairaansijalla hoidettavalta potilaalta ylläpidosta perittävä maksu. Valtionosuutta suoritetaan käyttökustannuksiin kunnan kantokykyluokan mukaisesti 71—78 %. Kuntien sijoituessa alimpaan kantokykyluokkaan käyttökustannusten valtionosuus on ollut käytännössä 78 %. Perustamiskustannusten valtionosuus on 75 %.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaan valtionosuus tultaisiin suorittamaan yh-

tenäisten perusteiden mukaan kunnan terveydenhuollosta aiheutuviin kustannuksiin. Erilliset valtionosuussäännökset ovat näin ollen tarpeettomia, minkä vuoksi ne ehdotetaan kumottaviksi ja lakiin otettavaksi viittaus suunnittelu- ja valtionosuuslakiin sekä kansanterveyslakiin.

10. Sukupuolitalaki

9 §. Säännöksen mukaan valtion on pidettävä sukupuolitauteja sairastavien henkilöiden hoitamista varten tarvittavia sairaaloita, sairaalaoastoja ja muita hoitolaitoksia. Valtion sairaalat on siirretty — kolmea lukuunottamatta — kuntien omistukseen ja hallintaan. Sukupuolitautilien hoito tapahtuu nykyisin kuntien toimesta osana kunnallista terveydenhoitoa. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälä kumottavaksi tarpeettomana.

10 § 3 ja 4 mom. Säännöksen 3 momentin nojalla on potilaan matkoista aiheutuneet välttämättömät matkakustannukset sen kunnan korvattava, jonka alueella sukupuolitauteja sairastava vakinaisesti oleskelee. Jos potilas lähetetään sairaalaan muusta kuin oleskelukunnastaan, saa lähettävä kunta 10 §:n 4 momentin mukaan perii potilaan matkakustannukset potilaan oleskelukunnalta. Pykälän 3 ja 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi, jolloin matkakustannuksiin noudatetaan samoja periaatteita, kuin kunnallisista yleissairaaloista annetussa laissa on säädetty.

11 § 3 mom. Sukupuolitautilien virkälääkäri saa säännöksen 3 momentin mukaan tehtävästään kunnalta sosiaali- ja terveysministeriön vahvistaman taksan mukaisen korvauksen, jollei kunnan ja lääkärin välillä ole lääkintöhallituksen suostumuksella sovittu muunlaisesta korvauksesta.

Korvausten suorittamisesta voidaan nykyisin sopia kunnallisessa virkaehtosopimuksessa tai kunnat voivat erikseen sopia siitä lääkärin kanssa, joten 3 momentti ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

13 § 1—4 mom. Säännökset koskevat eräitä valtion korvauksia kunnalle sukupuolitautilien toteamisesta, hoidosta ja näihin liittyvien tutkimusten suorittamisesta sekä tutkijalle suoritettavista palkkioista aiheutuviin kustannuksiin.

Sukupuolitautilien hoito tulisi olemaan osa kunnan terveydenhuoltoa, ja siihen sovellettaisiin suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotusta. Tähän toimintaan kunnat saisivat valtionosuutta.

Edellä olevan johdosta kyseiset momentit ehdotetaan kumottaviksi.

14 §. Nykyisin kunta ja kuntainliitto vastaavat niistä sukupuolitautilien vastustamisesta ja hoitamisesta aiheutuvista kustannuksista, joita ei korvata valtion varoista. Edellä 11 §:n perusteluissa todettiin, että sukupuolitautilien vastustus ja hoito tulisi tapahtumaan osana kunnan muuta terveydenhuoltoa ja se tulisi suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piiriin. Tämän vuoksi nykyinen 14 §:n säännös ei ole tarpeellinen, vaan se ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännös sisältää viittauksen suunnittelu- ja valtionosuuslakiin.

11. Rokotuslaki

7 § 2 mom. Kun rokotus suoritetaan tie-tyissä, laissa mainituissa rokotustilaisuuksissa, on rokottajalle suoritettava 7 §:n 2 momentin mukaan lääkintöhallituksen määräämä palkkio, joka korvataan valtion varoista. Edelleen momentti sisältää määräykset kunnan velvollisuudesta matkojen ja huoneiston järjestämisestä.

Rokotustoiminta on tarkoitus saattaa ehdotetun suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piiriin. Tällöin kunnat voivat tarpeen mukaan sopia rokotajan kanssa erillisistä toimenpidepalkkioista tai palkkioista voidaan sopia kunnallisessa virkaehtosopimuksessa.

Edellä olevan vuoksi ehdotetaan 7 §:n 2 momentti kumottavaksi tarpeettomana.

8 §. Lääkintöhallitus voi tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen varatun määrärahan puitteissa myöntää valtion varoista avustusta vähävaraisille, harvaan asutuille kunnille rokotuslain täytäntöönpanosta aiheutuviin kustannuksiin.

Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakia on tarkoitus soveltaa myös tämän lain mukaiseen toimintaan ja rokotustoiminta tulisi näin uuden suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piiriin, voidaan erillinen avustussäännös tästä laista kumota. Näin vapautuvan 8 §:n kohdalle ehdotetaan otettavaksi säännös sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettavan lain soveltamisesta rokotuslain mukaiseen toimintaan.

12. Pitalitautilaki

Laki ehdotetaan kokonaisuudessaan kumottavaksi. Suomessa ei ole useaan vuoteen ollut enää yhtään lain tarkoittamaa potilasta. Taudin mahdollisen esiintymisen varalta ehdotetaan kuitenkin tarvittavat säännökset otettaviksi terveydenhoitolakiin, jossa pitaali sijoitettaisiin yleisvaarallisiin tartuntatauteihin.

13. Laki hengityshalvauspotilaiden hoitokustannuksista

1 §. Lain 1 §:n 1 ja 3 momentti koskevat hengityshalvauspotilaalle annettavaa maksutonta hoitoa sairaalassa ja kotona sekä maksutonta kuljetusta. Säännökseen ehdotetaan tältä osin eräitä sanonnallisia tarkistuksia.

Nykyisen 1 §:n 4 momentin mukaan hengityshalvauspotilaan oleskelukunta on velvollinen huolehtimaan potilaan kuljetuksesta ja matkakustannusten suorittamisesta. Säännös käy tarpeettomaksi, koska kansanterveyslaissa on säädetty sairaankuljetuksen yleisestä järjestämisestä.

2 §. Nykyisin valtion varoista korvataan hengityshalvauspotilaiden tutkimuksesta, hoidosta ja kuljetuksesta kunnalle aiheutuneet kustannukset. Kyseisten potilaiden hoito, joka potilaalle olisi edelleen maksutonta, on tarkoitus saattaa suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piiriin. Tällöin hoito olisi osa kunnan muuta sairaanhoitoa. Valtionosuuden osalta se ei poikkeaisi sairaaloiden muusta toiminnasta. Potilaat on tarkoitus hoitaa keskussairaaloissa tai muiden sairaaloiden erityisalojen osastoilla. Hoidon keskittämistä edellä mainittuihin sairaaloihin ohjataan valtakunnallisilla suunnitelmissa. Tämän vuoksi ehdotetaan lain 2 § muutettavaksi siten, että siihen otettaisiin säännös suunnittelu- ja valtionosuuslain sekä sairaaloita koskevien säännösten soveltamisesta hengityshalvauspotilaiden hoitoon.

3 §. Voimassa olevan lain mukaan asetuksella säädetään tarkemmin kunnalle ja kunnalliselle sairaalalle suoritettavasta korvauksesta.

Koska hengityshalvauspotilaiden hoito on tarkoitus saattaa suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piiriin, käyvät erilliset korvausten suorittamista koskevat menettelytapasäännökset tarpeettomiksi.

14. Laki kunnallisista yleissairaaloista

3 § 1 mom. Keskussairaaloiden lisäksi on kuntainliittojen aluesairaaloita ja kuntien tai kuntainliittojen paikallissairaaloita. Säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että edellä mainittujen sairaaloiden lisäksi on myös muita kunnallisia sairaaloita. Näin Lastenlinnan sairaala, jonka toimintaa on rahoitettu nykyisin tulo- ja menoarvioon varatulla erillisellä määrärahalla, saadaan suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piiriin.

4 § 3 mom. Säännös sisältää määräyksen siitä, että osakeyhtiön tai yhdistyksen sairaalasta, josta kuntien tai kunnan osuus on vähintään puolet, on vastaavasti voimassa, mitä alue- tai paikallissairaala on säädetty.

Edellä 3 §:n muutoksen johdosta ehdotetaan 4 §:n 3 momentti vastaavasti muutettavaksi. Nykyisellä säännöksellä ei ole ollut käytännössä merkitystä.

6 §. Keskus-, alue- ja paikallissairaaloiden toimintaa ohjaa ja valvoo nykyisin lääkintöhallitus ja sen alaisena lääninhallitus.

Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukainen yhtenäinen valtionosuus- ja suunnittelujärjestelmä saatetaan lähes koko sosiaali- ja terveydenhuoltoon koskevaksi, edellyttää se myös toimintojen suunnittelua, ohjausta ja valvontaa yhdenmukaisten säännösten nojalla.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että sairaanhoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluisi sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle. Läänin alueella tilanne säilyisi ennallaan.

Tämän kanssa yhdenmukaista sanontaa on ehdotettu myös muihin terveydenhuollon keskeisiin säädöksiin, sosiaalihuoltolakiin ja kehitysvammaisten erityishuollosta annettuun lakiin.

6 a §. Lääkintöhallitus laatii nykyisin viittä seuraavaa kalenterivuotta varten valtakunnallisen suunnitelman sairaanhoidon järjestämisestä yleissairaalalaissa tarkoitetuissa keskussairaalapiirien alueilla olevissa sairaaloissa sekä keskussairaalapiirien alueella sijaitsevista keskusparantoloissa ja mielisairaaloissa. Valtioneuvosto hyväksyy suunnitelman.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen eräänä lähtökohtana on poistaa sosiaali- ja terveydenhuollon alueelta erilliset suunnitelmat. Uusi suunnittelujärjestelmä koskisi lähes koko

sosiaali- ja terveydenhuoltoa, ja se perustuisi valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä laadittaviin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon valtakunnallisiin suunnitelmiin sekä kuntasuunnitelman yhdistelmänä laadittavaan sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamissuunnitelmaan.

Sairaanhoito tulisi sisältymään osana suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaisiin terveydenhuollon valtakunnallisiin suunnitelmiin. Tämän vuoksi säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että se sisältää viittauksen suunnittelu- ja valtionosuuslakiin.

6 b §. Säännöksen mukaan keskussairaalan kuntainliiton on yhdessä alue- ja paikallissairaaloita, keskusparantoloita ja mielisairaaloita ylläpitävien kuntien ja kuntainliittojen kanssa laadittava viittä seuraavaa kalenterivuotta varten hyväksyttiin valtakunnalliseen suunnitelmaan soveltuva toimintasuunnitelma sairaanhoidon järjestämisestä piirinsä alueella olevissa edellä tarkoitetuissa sairaaloissa. Lisäksi säännös sisältää eräitä muita toimintasuunnitelman laatimiseen liittyviä määräyksiä ja määräykset toimintasuunnitelman vahvistamisesta.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaan kunnan tai kuntainliiton on vuosittain laadittava toteuttamissuunnitelma sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä seuraavan viiden kalenterivuoden aikana. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen toteuttamissuunnitelman laatimisesta poiketen ehdotetaan voimassa olevat sairaanhoidon alueellista suunnittelua koskevat säännökset säilytettäväksi lähes nykyistä käytäntöä vastaavina. Voimassa olevaa alueellista suunnittelua vastaava säännös on katsottu tarpeelliseksi, jotta kokonaisuunnittelu ja -vastuu keskussairaalapiirin alueella tapahtuvasta sairaanhoitotoiminnasta säilyisi keskussairaalalla. Jos alueellista suunnitelmaa ei laaditaisi, tekisi kukin keskussairaalan alueella oleva sairaalaa ylläpitävä kuntainliitto oman toteuttamissuunnitelmansa, jonka lääninhallitus vahvistaisi. Kokonaisvaltaista suunnitteluvälisuutta ja vastuuta alueen sairaanhoidon järjestämisestä ei tällöin syntyisi.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että keskussairaalan kuntainliitto laatii erikoissairanhoidon alueellisen suunnitelman yhteistoinnassa keskussairaalan alueella olevien alue-, paikallis- ja muita kunnallisia sairaaloita, mielisairaaloita ja keskusparantoloita ylläpitävien kuntainliittojen kanssa. Kuntainliitot eivät siis

laatisi suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen 7 §:n mukaista toteuttamissuunnitelmaa, vaan erikoissairanhoidon alueellinen suunnitelma korvaisi sen. Keskussairaalan kuntainliiton liittovaltuusto hyväksyisi alueellisen suunnitelman.

Suunnitelmaa laadittaessa tulisi kaikille keskussairaalapiirin alueella sijaitsevilla sairaanhoidolaitoksilla ylläpitäville kuntainliitoille varata tilaisuus esittää suunnitelmaa koskevat omat ehdotuksensa sekä antaa lausuntonsa ennen suunnitelman hyväksymistä.

Lääninhallitus antaisi erikoissairanhoidon alueellisen suunnitelman vahvistusta koskevan tiedon keskussairaalan kuntainliitolle samalla tavoin kuin nykyisin. Keskussairaalan kuntainliiton tehtävänä olisi saattaa vahvistuspäätös sekä sen yhteydessä annetut ennakkoratkaisut ja ohjeet muiden kuntainliittojen tietoon.

Nykyisin keskussairaalan kuntainliiton laatima toimintasuunnitelma sisältää sekä kuntien että kuntainliittojen sairaaloiden toiminnan. Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaan kunnat ja kuntainliitot laativat erikseen toteuttamissuunnitelman, tulisi yhden kunnan järjestämä kunnallisista yleissairaaloista annettuun lakiin, mielisairaslakiin tai tuberkuloosilakiin perustuva toiminta sisällyttää kyseisen kunnan toteuttamissuunnitelmaan eikä erikoissairanhoidon alueelliseen suunnitelmaan. Erikoissairanhoidon alueellista suunnitelmaa laadittaessa tulisi kuitenkin ottaa huomioon myös sellainen erikoissairaanhoito, jota ei sisällytetä alistettavaan suunnitelmaan. Tällaisia ovat yhden kunnan järjestämä erikoissairaanhoito, kansanterveystyön osana järjestettävä erikoissairaanhoito, valtion sairaaloissa annettava sairaanhoito sekä valtakunnallisten suunnitelmien piiriin kuuluvien yksityisten sairaanhoidolaitosten ja mahdollisuuksien mukaan myös suunnittelujärjestelmien ulkopuolella olevat yksityisen sairaanhoidon palvelut.

6 c § 1 mom. Säännöstä on muutettava 6 a ja 6 b §:n muutosehdotusten vuoksi siten, että säännöksen viittaus valtakunnalliseen suunnitelmaan poistetaan ja eräitä sanontoja tarkistetaan.

7—9 § ja 12—18 § (2 luku). Keskussairaalan perustamista ja rakentamista käsittelevä 2 luku ehdotetaan kokonaisuudessaan kumottavaksi. Kaikki keskussairaalat on jo tällä hetkellä perustettu, joten tältä osin säännökset ovat tarpeettomia. Keskussairaaloiden laajenta-

minen, peruskorjaus ja rakentaminen tapahtuu nykyisin kuntainliittojen toimesta. Tähän toimintaan sovellettaisiin suunnittelu- ja valtionosuuslakia.

21 §. Keskussairaalaan otetaan hoidettaviksi ensisijaisesti potilaita, joilla on väestökirjalain mukainen kotipaikka keskussairaalan kuntainliiton jäsenkunnassa. Potilaita otetaan hoitoon mahdollisuuksien mukaan keskimäärin jäsenkuntien sairaansijojen suhteessa. Kiireellistä hoitoa tarvitseva on kuitenkin aina otettava sairaalaan kotipaikasta riippumatta.

Säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että keskussairaalan kuntainliiton jäsenkunnasta olevien potilaiden lisäksi ensisijainen hoitovelvollisuus koskisi myös Suomen kansalaisia, jotka oleskelevat keskussairaalapuoleen kuntainliiton jäsenkunnassa ja joilla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa. Kiireellistä hoitoa tarvitseva potilas olisi kuitenkin kotipaikasta riippumatta aina otettava sairaalaan. Potilaiden hoidosta aiheutuvien kustannusten jako jäsenkuntien kesken määrätään perussäännössä ja muiden kuntien kuin jäsenkuntien osalta tämän lain 23 §:ssä.

22 §. Lääninhallitus voi nykyisin sopia keskussairaalan kuntainliiton kanssa valtion laitoksen potilaiden hoitamisesta keskussairaalassa. Jollei sopimusta saada aikaan, sosiaali- ja terveysministeriö voi velvoittaa kunnan ottamaan näitä potilaita hoidettavaksi siinä määrin, kuin kunnan oma tarve huomioon ottaen on mahdollista. Näiden potilaiden hoitokustannukset korvataan kuntainliitolle valtion varoista. Vastaava menettely on nykyisin voimassa muun muassa kansanterveysystyössä.

Suunnittelu- ja valtionosuuslainsäädännön uudistuksen vuoksi säännös ehdotetaan kumottavaksi.

Edellä kansanterveyslain 24 §:n perusteluissa on todettu, että erityissäännöksillä valtion tehtäväksi annettu terveydenhuolto säilyisi ennallaan. Valtion laitokset voisivat tehdä nyt puheena olevassa tapauksessa edelleen sopimuksen keskussairaalan kanssa terveyspalveluista samoin kuin terveyskeskuksen kanssa. Laitokset korvaavat keskussairaalan kuntainliitolle palvelujen käyttämisestä aiheutuneet kustannukset.

23 §. Säännöksessä määritellään korvauksen suuruus siinä tapauksessa, että sairaalassa on hoidettavana muu kuin keskussairaalan jäsenkunnan potilas. Lisäksi säännöksessä veloitetaan

taan valtio korvaamaan muun kuin jäsenkunnan potilaan tutkimus- ja hoitokustannukset poliklinikalla ja ulkomaalaisen hoidosta aiheutuneet tutkimukset sekä määritellään tällaisten korvausten perusteet. Samoja korvausperusteita on säädetty noudatettaviksi myös valtion laitoksen suorittaessa korvauksia keskussairaallalle 22 §:ssä selostetussa tapauksessa.

Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaisesti on tarkoitus vähentää valtion erillisiä korvausjärjestelmiä, ehdotetaan, että muun kuin jäsenkunnan potilaan hoitokustannukset suorittaa kuntainliitolle se kunta, jossa potilaalla on väestökirjalain mukainen kotipaikka. Jos potilaalla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa, korvauksen suorittaisi se kunta, jossa potilas oleskelee. Tällöin valtion erilliset korvaukset ulkomaalaisten hoidosta ja niin sanottujen ulkokuntalaisten tutkimuksista ja hoidosta poliklinikalla poistuisivat. Kuten edellä 22 §:n perusteluissa on todettu, valtion laitokset voisivat tehdä edelleen sopimuksia terveydenhuollon palvelujen ostamisesta, jolloin korvauksen suuruus määrättäisiin sopimuksessa.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksessa esitettyjen periaatteiden mukaan ehdotetaan edellä tarkoitetut kustannukset laskettavaksi, jollei muuta ole sovittu, siten, että käyttömenojen kokonaismäärään lisätään 10 % nykyisen 4 %:n sijasta. Näin vähentyisi se epäkohta, että ulkokuntalaisten hoidosta saatava korvaus muodostuisi pienemmäksi kuin jäsenkuntien maksusuudet.

24 §. Säännös koskee pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta perittävien maksujen määrätymisperusteita. Lainkohdan sanamuotoa on tarpeen tarkistaa, koska siinä viitataan huoltoapulakiin, joka tulee kumotuksi sosiaalihuoltolain säätämisen yhteydessä. Säännös säilyy asiallisesti ennallaan.

24 a §. Koska 24 §:n muutosehdotuksen mukaan kuntainliiton liittohallituksen päätösvaltaa voidaan siirtää liittohallituksen alaiselle viranhaltijalle, on lakiin tarpeellista ottaa säännös siitä, miten viranhaltijan päätökseen voidaan hakea muutosta. Vastaavaa menettelyä on ehdotettu edellä kansanterveyslain 21 b §:ssä.

Viitaten mainitun säännöksen perusteluihin ehdotetaan, että viranhaltijan päätöksestä ei voisi valittaa, vaan siihen tyytymättömän tulisi saattaa asia ensin keskussairaalan kuntainliiton

liittohallituksen käsittelyyn. Liittohallituksen päätöksestä voisi valittaa lääninoikeuteen.

Menettelytapaa koskevat säännökset ovat yhdenmukaiset kansanterveyslain kanssa.

Asiallisesti nyt selostettua vastaava järjestely on jo voimassa huoltoapulaissa, johon myös viitataan yleissairaalalain nykyisessä 24 §:ssä.

25 §. Keskussairaalan perustamiskustannuksiin suoritetaan nykyisin valtionosuutta kaksi kolmannesta. Valtionosuus käyttökustannuksiin lasketaan kuntakohtaisesti kuntien kantokykyluokan mukaan porrastetusti siten, että valtionosuusasteikko on 39—70 %. Valtionosuutta ei suoriteta vuokra-arvoihin. Käyttökustannusten vähennykseksi luetaan osittain potilaiden suorittamat maksut. Samoin käyttökustannusten vähennyksenä otetaan huomioon muiden käyttötulojen ohella myös terveyskeskusten ja muiden sairaaloiden suorittamat korvaukset. Käyttökustannuksiin luetaan valtionosuuslaista poiketen myös kuntainliiton yleishallinnosta ja sairaalan hallintoelinten toiminnasta aiheutuvat kustannukset. Kunnan osuus keskussairaalan käyttökustannuksiin määräytyy sairaalan hoitopäivien ja tutkimus- ja hoitokäyntien käytön mukaan.

Koska sairaanhoitoon on ehdotettu sovellettavaksi suunnittelu- ja valtionosuuslakia, joka sisältää säännökset valtionosuuksista, ehdotetaan valtionosuuksia ja -avustuksia koskevat säännökset kumottaviksi tästä laista tarpeettomina.

26 §. Keskussairaaloiden yhteisen osaston perustamiskustannukset suoritetaan valtion varoista. Valtionosuusjärjestelmän muutosehdotuksen vuoksi voidaan pykälä kumota. Jos keskussairaalan yhteisen osaston perustamiseen on tarvetta, voivat kuntainliitot sopia keskinäisestä kustannusten jaosta myös perustamiskustannusten osalta.

29 §. Säännös koskee yhteisen osaston menojen jakautumista keskussairaalapiirin kuntien kesken. Koska kysymys on kuntien välisistä maksuista, joista kunnat voivat sopia keskenään, ehdotetaan pykälä kumottavaksi.

32 §. Aluesairaalan perustamiskustannuksiin suoritetaan nykyisin valtionosuutta 50 % ja paikallissairaaloiden perustamiskustannuksiin kuntien kantokyvyn mukaan 25—50 %. Käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta 39—70 % samoin kuin keskussairaaloiden käyttökustannuksiin.

Koska 6 a §:n mukaan suunnittelu- ja valtionosuuslaki tulisi sovellettavaksi myös yleissairaala-

lalin mukaiseen toimintaan, käyvät tämän lain valtionosuussäännökset tarpeettomiksi.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös potilailta perittävistä maksuista. Säännös vastaa asiallisesti 24 §:ssä säänneltyä, potilaalta keskussairaalaan tai sen poliklinikalla annettavasta hoidosta ja tutkimuksesta määräytyvien maksujen perusteita. Myös muutoksenhakumenettely viranhaltijan maksupäätökseen on sama, kuin edellä 24 a §:ssä on säädetty.

33 §. Nykyinen säännös sisältää viittauksen lain 21 ja 22 §:ään sekä 23 §:n 1 ja 3 momenttiin. Lisäksi siinä on säädetty maksuista. Edellä ehdotettujen muutosten vuoksi on 33 §:ää vastaavasti muutettava siten, että viittaus lain 22 §:ään poistetaan, samoin kuin maksuja koskevat kohdat, jotka on ehdotettu sisällytettäväksi lain 32 §:ään.

36 b §. Pykälässä viitataan kansanterveyslain 31 §:ään, joka ehdotetaan kumottavaksi. Koska eräiden palvelussuhteen ehtoja koskevien asioiden käsittelyssä on tarkoituksenmukaista noudattaa yhtenäisiä perusteita kaikissa suunnittelu- ja valtionosuuslain piiriin kuuluvissa toiminnoissa, ehdotetaan kansanterveyslain 31 §:n perusteluihin viitaten, että 36 b § kumottaisiin.

34—36 §, 36 a § 1 mom., 39—41 §, 43 ja 43 b §. Kunnallisista yleissairaaloista annetun lain valtionosuusjärjestelmä poikkeaa eräiden yksityiskohtien osalta kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain säännöksistä. Poikkeukset koskevat muun muassa hankkeiden käsittelyä, valtionosuuteen oikeuttavien kustannusten määrittelyä, käyttökustannusten valtionosuussuoritusten pidättämistä tai keskeyttämistä, kansanterveyslain 31 §:n kohdalla selostettua eräitä palvelussuhteen ehtoja käsittelevää neuvottelukuntaa, vapautusta valtion rakentaman keskussairaalan perustamiskustannusosuuden suorittamisesta, valtionavustuksen myöntämistä, sairaalan omaisuuden lunastamista valtiolle sekä tehtävien ja toimivallan siirtoa. Edellä mainitut säännökset sekä viittaussäännös valtionosuuslakiin käyvät suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen johdosta tarpeettomiksi, minkä vuoksi ne ehdotetaan kumottaviksi.

46 § 4 mom. Säännöksen mukaan kunnallisista yleissairaaloista annetun lain estämättä on sovellettava aluesairaaloiden ja sairasmajojen lakkauttamisesta annettua lakia.

Aluesairaalat ja sairausmajat ovat nykyisin terveyskeskuksen osia. Viimeksi mainittu laki on ehdotettu edellä muutettavaksi siten, että siinä oleva nykyisin muusta kansanterveystyöstä poikkeava valtionosuusjärjestelmä poistettaisiin ja toimintaan sovellettaisiin suunnittelu- ja valtionosuuslakia sekä kansanterveyslakia. Edellä olevan perusteella ehdotetaan momentti kumottavaksi tarpeettomana.

Voimaantulosäännöksessä on otettu huomioon mahdollisuus, että joidenkin valtion toimesta rakennettujen keskussairaaloiden rakentamis- tai perustamiskustannuksia koskevat selvitykset tai suoritukset voivat olla tämän lain tullessa voimaan kesken. Tällaisten hankkeiden osalta ehdotetaan noudatettavaksi aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä.

15. Laki keskussairaaloiden rakentamisesta

Keskussairaaloiden perustamista ja rakentamista koskevien säännösten sekä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 2 luvun kumoamisen johdosta ehdotetaan laki keskussairaaloiden rakentamisesta tarpeettomana kumottavaksi.

Keskussairaaloiden laajentaminen, peruskorjaus ja uusien toimitilojen mahdollinen rakentaminen tulisivat tapahtumaan kuntainliittojen toimesta, jolloin tähän toimintaan sovellettaisiin suunnittelu- ja valtionosuuslakia.

16. Laki yliopistollisista keskussairaaloista

14 § 2 mom. Keskussairaalaapiiriin kuuluvalla kunnalla on lain mukaan oikeus käyttää keskussairaalan muita kuin yliopiston sairaansijoja varattujen sairaansijojen lukumäärien suhteessa. Näille sairaansijoille otetaan hoidettavaksi ensisijaisesti keskussairaalan jäsenkuntien potilaita.

Viitaten kunnallisista yleissairaaloista annetun lain edellä esitettyyn 21 §:n muutokseen ja sen perusteluihin ehdotetaan, että 14 §:n 2 momentti muutetaan vastaamaan yleissairaalaalain 21 §:n sisältöä hoitoon otettavien potilaiden osalta.

15 a §. Kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuna keskussairaala-

on niissä keskussairaalaapiireissä, joiden alueella Helsingin, Turun, Oulun ja Tampereen yliopisto sekä Kuopion korkeakoulu sijaitsevat, yliopistollinen keskussairaala. Näin ollen yliopistollisen keskussairaalan kuntainliiton tehtävänä on laatia yleissairaalaalain 6 b §:ssä tarkoitettu erikoissairaanhoidon alueellinen suunnitelma. Muutoin yliopistollisten keskussairaaloiden toimintaan sovellettaisiin suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotusta. Edellä olevan johdosta ehdotetaan lakiin otettavaksi viittaukset suunnittelu- ja valtionosuuslakiin ja yleissairaalaalain 6 b §:ään.

16 §. Keskussairaalaassa toimivien yliopiston viran- ja toimenhaltijoiden palkkauksen suorittaa lain 15 §:n 1 momentin mukaan yliopisto. Samoin yliopisto suorittaa myös keskussairaalan tieteellisen kirjaston hankinta- ja hoitokustannukset sekä tieteellistä tutkimustyötä tai opetusta varten tarvittavista välineistä aiheutuvat kustannukset. Muihin kuin edellä tarkoitettuihin käyttökustannuksiin suoritetaan nykyisin valtionosuutta 10 %. Kun käyttökustannuksista on vähennetty vielä tietyt valtionosuuslaissa ja yleissairaalaalaisissa säädetty vähennykset, suoritetaan jäljelle jääviin käyttökustannuksiin valtionosuutta yleissairaalaalain mukaisesti 39—70 %.

Säännös ehdotetaan muutettavaksi valtionosuusjärjestelmän muutoksen vuoksi siten, että yliopistollisten keskussairaaloiden erillinen 10 prosentin valtionosuus säilyisi ja muutoin käyttökustannuksiin suoritettaisiin valtionosuutta suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaisesti.

17 § 2 mom. Valtio suorittaa keskussairaalan laajentamisesta aiheutuneet perustamiskustannukset keskussairaalaaliitolle kokonaisuudessaan niiden sairaansijojen osalta, jotka yliopisto on valtioneuvoston suostumuksen perusteella varannut. Valtio suorittaa myös keskussairaalan perusparannuksista aiheutuneet käyttökustannukset kokonaisuudessaan yliopiston varaamien sairaansijojen osalta.

Muihin kuin edellä tarkoitettuihin perustamiskustannuksiin suoritetaan nykyisin valtionosuutta kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 25 §:n mukaisesti. Yleissairaalaalain 25 § on edellä ehdotettu muutettavaksi, koska valtionosuus keskussairaaloiden perustamis- ja käyttökustannuksiin määräytyisi suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaisesti. Näin ollen ehdotetaan 17 §:n 2 momentti kumottavaksi.

17. Laki eräiden sairaaloiden käyttämisestä lääkärikoulutukseen

2 §. Sairaalaan, jossa annetaan ulkomailla lääketiedettä opiskelevalta vaadittavaa sairaalapalvelua tai jota käytetään lääketiedettä opiskelevien opetukseen, on kunnan tai kuntainliiton perustettava tarvittava määrä opetuslääkärin virkoja, jollei opetusta voida muutoin järjestää, sekä otettava palvelukseen lääkärikoulutukseen kuuluvaa sairaalapalvelua suorittamaan amuensisija sekä hankittava tarvittavaa välineistöä ja kirjallisuutta.

Säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunta tai kuntainliitto sopisi valtion asianomaisen viranomaisen kanssa opetuslääkärin virkojen määrästä ennen kyseisten virkojen perustamista. Myös eräitä sanonnallisia tarkistuksia ehdotetaan. Säännöksen loppuosa, jonka mukaan sairaala hankkii lääkintöhallituksen hyväksymän yleissuunnitelman mukaisesti opetusta ja opetukseen liittyvää tieteellistä tutkimustyötä varten tarpeellista välineistöä ja tieteellistä kirjallisuutta, ehdotetaan kumottavaksi jäljempänä ehdotetun 3 §:n muutoksen vuoksi.

3 § 1 mom. Säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että se asiallisesti vastaisi yliopistollisista keskussairaaloista annetussa laissa yliopiston toimesta tapahtuvasta tutkimuksesta ja opetuksesta aiheutuneiden kustannusten korvausta koskevia säännöksiä. Sairaaloille ehdotetaan korvattavaksi valtion varoista opetustoiminnasta ja opetukseen liittyvästä tieteellisestä tutkimustyöstä aiheutuvat kustannukset. Sairaalaan ylläpitävä kunta tai kuntainliitto sekä opetustoiminnan järjestämisestä vastaava valtion viranomainen sopisivat tarkemmin kustannusten määrittelystä.

18. Mielisairaslaki

2 §. Mielisairaaloiden ylin johto ja valvonta kuuluu lääkintöhallitukselle. Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukainen yhtenäisen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä saatetaan lähes koko sosiaali- ja terveydenhuoltoon koskeva, edellyttää se myös toimintojen suunnittelua, ohjausta ja valvontaa keskitetysti sekä yhdenmukaisten säännösten mukaan. Tämän vuoksi ehdotetaan, että mielisairaanhoidon yle-

nen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle.

6 § 3 mom. Kunnallisten mielisairaanhoitolaitosten toiminnasta määrätään tarkemmin nykyisin kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 6 a §:ssä tarkoitettussa valtakunnallisessa sairaanhoitosuunnitelmassa ja 6 b §:ssä tarkoitetuissa sairaanhoidon järjestämistä koskeissa toimintasuunnitelmissa. Yleissairaalain 6 a § on edellä ehdotettu muutettavaksi, koska sairaanhoito tulisi sisällyttämään suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaiseen suunnittelujärjestelmään. Säännöksen 3 momentti ehdotetaan tarkistettavaksi vastaavasti siten, että se viittaisi ainoastaan kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 6 b §:n mukaiseen alueelliseen suunnitelmaan.

9 § 1 ja 3 mom. Säännöksen 1 momentin mukaan kunnallisen mielisairaanhoitolaitoksen on järjestettävä mielisairaanhoitoa ensisijaisesti henkilölle, jolla on väestökirjalain mukainen kotipaikka laitosta ylläpitävässä kunnassa tai kuntainliiton jäsenkunnassa.

Säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että ensisijaisesti mielisairaanhoitoa saavien piiriä laajennetaan. Hoitoa on järjestettävä ensisijaisesti henkilölle, jolla on väestökirjalain mukainen kotipaikka laitosta ylläpitävässä kunnassa tai kuntainliiton jäsenkunnassa, sekä nyt lisäksi myös sellaiselle kyseisessä kunnassa oleskelevälle Suomen kansalaiselle, jolla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa. Potilaiden hoidosta aiheutuvien kustannusten jako jäsenkuntien kesken määrätään perussäännössä ja muiden kuntien kuin jäsenkuntien osalta mielisairaslain 43 §:n muutoksen johdosta samalla tavoin kuin kunnallisissa yleissairaaloissa.

Säännöksen 3 momentin mukaan lääninhallitus voi sopia kunnan tai kuntainliiton kanssa valtion laitoksen potilaiden hoitamisesta keskusmielisairaalassa tai muussa kunnallisessa sairaalassa. Näiden potilaiden hoito korvataan valtion varoista. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi säännös ehdotetaan kumottavaksi.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaan valtion laitokset voivat tehdä edelleen sopimuksen keskusmielisairaalan tai muun kunnallisen mielisairaanhoitolaitoksen kanssa potilaiden hoitamisesta ja tutkimisesta. Laitokset korvaavat kunnalle tai kuntainliitolle palvelujen käyttämisestä aiheutuneet kustannukset.

10 § 2 mom. Mielenterveystoimisto voi nykyisin mielisairaslain 10 §:n 2 momentin mukaan

järjestää yö-, päivä- ja kotisairaanhoidotoimintaa, asuntolatoimintaa ja eriaisteista kuntoutustointa sekä muita tämänkaltaisia toimintamuotoja ja pitää tarvittavia toimitiloja siten, kuin yleissairaalalain 6 a §:ssä tarkoitettussa valtakunnallisessa suunnitelmassa ja 6 b §:ssä tarkoitettussa toimintasuunnitelmassa määrätään.

Säännöksen sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi ehdotetun yleissairaalalain 6 a §:n muutoksen ja suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi.

18 § 3, 5 ja 6 mom. Säännöksen 3 momentti koskee pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta perittävien maksujen määräytymisperusteita. Lainkohdan sanamuotoa on tarpeen tarkistaa, koska siinä on viittaus huoltoapulakiin. Huoltoapulaki tulee kumotuksi sosiaalihuoltolain säätämisen yhteydessä. Säännöksessä ehdotetaan viitattavaksi yleissairaalalain kyseisiä maksuja koskeviin kohtiin.

Lain 18 §:n 5 momentti ehdotetaan vastavasti muutettavaksi siten, että huoltoapulain sijasta ehdotetaan viitattavaksi yleissairaalalain 24 a §:ään, joka sääntelee muutoksenhakuoikeuden viranhaltijan tekemään maksupäätökseen.

Säännöksen 6 momentti ehdotetaan kumottavaksi 5 momentin muutoksen johdosta.

32 a §. Kaikki ne pykälät, joihin 32 a §:ssä viitataan, on joko kumottu tai muutettu mielisairaslain muutosten yhteydessä, joten säännöksellä ei nykyisin ole merkitystä. Näin ollen se ehdotetaan kumottavaksi.

36 c § 2 mom. Säännöksen mukaan sellaiselle henkilölle annettavasta mielisairaanhoidosta, jolla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa, aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksessa on otettu huomioon nykyiset valtion suorittamat erilliskorvaukset, jotka liittyvät terveydenhuollon järjestämiseen eräissä erityistapauksissa. Koska kunta vastaisi uuden valtionosuusjärjestelmän mukaisesti myös näissä tapauksissa aiheutuvista kustannuksista ja saisi niihin valtionosuuden, ehdotetaan 36 c §:n 2 momentti kumottavaksi.

3 luvun otsikko. Otsikko ehdotetaan muutettavaksi suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaiseksi.

39 §. Säännöksen 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa kunnallisten, valtionapua saavien mielisairaanhoidolaitosten päivämaksut. Toisesta huoltopiiristä olevan

potilaan päivämaksu voidaan korottaa 2 momentin mukaan 50 %.

Potilaiden ylläpidosta perittäviä maksuja koskevat säännökset ovat voimassa olevan lain 18 §:ssä. Muun kuin jäsenkunnan potilaan korotettua päivämaksua koskevan säännöksen säilyttäminen ei ole enää tarpeellista, koska lain 43 §:n muuttamisen vuoksi ulkokuntalaisten käyttämistä palveluista voitaisiin periä asianomaiselta kunnalta korvausta yleissairaalalain säännösten mukaisesti. Edellä olevan johdosta pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

43 §. Mielenterveystoimistoille ja kunnallisille mielisairaanhoidolaitoksille suoritetaan nykyisin valtionosuutta perustamiskustannuksiin 50 %. Käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta kuntien kantokyvyn mukaan 39—70 %. Kuntainliitossa jaetaan käyttökustannukset muistakin kuin jäsenkunnista olleiden potilaiden osalta jäsenkuntien vastattavaksi, ellei erikseen ole toisin sovittu. Potilailta perittävät ylläpitomaksut otetaan osittain huomioon valtionosuutta laskettaessa.

Koska mielisairaanhoidotoimintaan on tarkoitus soveltaa suunnittelu- ja valtionosuuslakia, minkä mukaan myös valtionosuudet määräytyvät käyttö- ja perustamiskustannuksiin, käy säännös tarpeettomaksi. Näin ollen pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös muun kuin jäsenkunnan potilaan hoitokustannusten korvaamisesta. Hoitokustannusten korvaamisessa noudatettaisiin, mitä yleissairaalalain 23 §:ssä on säädetty.

44 §. Pykälä sisältää säännöksen valtionosuudelle suoritettavasta korosta. Suunnittelu- ja valtionosuuslain soveltamisesta johtuen perustamiskustannusten valtionosuus suoritettaisiin kustannusten muodostuessa, joten myöhemmin maksettavia perustamiskustannusten valtionosuuksia ei esiintyisi. Tämän johdosta korkoa koskevia säännöksiä ei tarvita, joten pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

47 §. Lääkintöhallitus voi tulo- ja menoarvion rajoissa myöntää hakemuksesta harkinnanvaraista valtionavustusta kunnalle, jonka taloudellinen kantokyky on heikko ja jolle mielisairaslain nojalla järjestettävästä toiminnasta johtuvat kustannukset aiheuttavat kohtuutonta rasitusta. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaan on tarkoitus luopua erillisistä valtionavustuksista, joten pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

48 §. Lainkohta sisältää viittauksen eräisiin kunnallisista yleissairaaloista annetun lain pykäliin, jotka edellä on ehdotettu kumottaviksi.

Säännökseen ehdotetaan otettavaksi viittaus suunnittelu- ja valtionosuuslakiin.

57 § 3 mom. Sairaala ja erityishuoltoa järjestävä laitos ovat eräissä tapauksissa velvollisia järjestämään tai kustantamaan mielentilan tutkimista varten sairaalaan tai laitokseen otetun henkilön matkasta väestökirjalaissa tarkoitettuun kotipaikkaan aiheutuneet kustannukset. Pykälän 3 momentin mukaan nämä kustannukset ovat valtionosuuteen oikeuttavia käyttökustannuksia. Suunnittelu- ja valtionosuuslain johdosta voidaan momentti kumota tarpeettomana.

19. Tuberkuloosilaki

2 §. Tuberkuloosin vastustamistyötä johtaa ja valvoo lääkintöhallitus. Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukainen yhteinen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä saatetaan lähes koko sosiaali- ja terveydenhuoltoon koskeva, edellyttää se myös toimintojen suunnittelua, ohjausta ja valvontaa keskitetysti sekä yhdenmukaisten säännösten mukaan. Tämän vuoksi ehdotetaan, että tuberkuloosin vastustamistyön yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaiseen lääkintöhallitukselle.

11 §. Keskusparantolaan otetaan tutkittavaksi ja hoidettavaksi ensisijaisesti piiriin tuberkuloositöimiston lähettämiä potilaita, joilla on piiriin kuuluvassa kunnassa väestökirjalain mukainen kotipaikka. Kiireellisen tutkimuksen tai hoidon tarpeessa olevilla on tällöin etusija.

Säännöksen 1 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että hoidon piiriin otettavat potilaat määritellään periaatteessa samalla tavoin kuin terveyskeskusten, yleissairaaloiden ja mielisairaaloiden osalta. Potilaiden hoidosta aiheutuvien kustannusten jako määrätään perussäännössä ja muiden kuntien kuin jäsenkuntien osalta samalla tavoin kuin kunnallisissa yleissairaaloissa. Lisäksi pykälään on tehty eräitä sanonnallisia tarkistuksia.

Säännöksen 4 momentin mukaan lääninhallitus voi sopia kuntainliiton tai keskusparantolaa ylläpitävän kunnan kanssa valtion laitoksen potilaiden hoitamisesta keskusparantolassa. Näiden potilaiden hoito korvataan säännöksen mukaan valtion varoista.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen johdosta 11 §:n 4 momentin säännös käy tarpeettomaksi. Valtion laitokset voivat tarpeen

niin vaatiessa tehdä sopimuksen keskusparantolan kanssa potilaiden hoitamisesta. Laitokset korvaavat palvelujen käyttämisestä aiheutuvat kustannukset.

3 luvun otsikko. Otsikko ehdotetaan muutettavaksi suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaiseksi.

24 § 2—5 mom. Säännös sisältää määräykset potilaalta perittävistä maksuista. Tuberkuloottisen tai tuberkuloottiseksi epäillyn henkilön tutkimus ja hoito kunnallisessa tuberkuloosiparantolassa ja muussa kunnallisessa tuberkuloosilaitoksessa on potilaalle 24 §:n 1 momentin mukaan maksuton.

Pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta, jolle laitoshoidon ei tuberkuloosin hoidon vuoksi ole tarpeen, peritään maksu vastaavasti siten, kuin yleissairaalalaissa on säädetty pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta perittävistä maksuista. Koska yleissairaalalain 24 §:ää ehdotettiin edellä tarkistettavaksi huoltoapulain kumoamisen johdosta, ehdotetaan 24 §:n 2 ja 3 momentti vastaavasti yleissairaalalain muutoksen vuoksi tarkistettavaksi ja 4 momentti kumottavaksi.

Säännöksen 5 momentti sääntelee matkakustannusten korvaamista, kun potilas lähetetään hoidettavaksi muun kuntainliiton keskusparantolaan. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi säännös käy tarpeettomaksi.

Lain 24 §:n 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös muun kuin jäsenkunnan potilaan hoitokustannusten korvaamisesta. Hoitokustannusten korvaamisessa noudatettaisiin vastaavasti, mitä edellä yleissairaalalain 23 §:ssä on säädetty.

26 §. Keskusparantolan ja tuberkuloositöimiston perustamiskustannuksiin suoritetaan nykyisin valtionosuutta kaksi kolmannesta ja hoitokotien perustamiskustannuksiin 25 %. Käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta kuten kunnallisten yleissairaaloiden käyttökustannuksiin 39—70 %, kuitenkin siten, että kuntainliitossa käyttökustannukset jaetaan jäsenkuntien kesken ja että joukkotarkastuksista aiheutuviin kustannuksiin suoritetaan 60 % valtionosuutta. Tuberkuloosin vastustamistyö tulisi ehdotetun suunnittelu- ja valtionosuuslainsäädännön piiriin, jolloin valtionosuus suoritettaisiin mainitun lain mukaisesti. Edellä olevan vuoksi ehdotetaan pykälä kumottavaksi tarpeettomana.

27 §. Säännös sisältää viittauksen eräisiin kunnallisista yleissairaaloista annetun lain pykä-

liin, jotka suunnittelu- ja valtionosuuslain johdosta on ehdotettu kumottaviksi. Pykälä ehdotetaan tämän vuoksi kumottavaksi.

31 §. Lääkintöhallitus voi myöntää ylimääräistä valtionavustusta kunnalle, jonka taloudellinen kantokyky on heikko ja jolle tästä laista koituvat menot aiheuttavat kohtuutonta taloudellista raskautta. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaan on tarkoitus luopua erillisistä valtionavustuksista, joten pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

31 a §. Pykälässä on määräyksiä valtionavun määrätymisperusteista perustamis- ja käyttökustannuksiin silloin, kun hoidettavana on muu kuin tuberkuloosia sairastava potilas. Koska valtionosuus tulotaisiin suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaan suorittamaan yhtenäisten perusteiden mukaan, ehdotetaan pykälä kumottavaksi.

32 §. Yhteisöille ja yksityisille voidaan antaa valtion tulo- ja menoarvion rajoissa valtionapua tuberkuloosin vastustamiseen ja tuberkuloosipotilaiden hoitoon sekä jälkihoitoon. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen eräänä lähtökohdana on luopua erillisestä yksityisille laitoksille annettavasta valtionavusta. Yksityisten laitosten ja yhteisöjen toiminta rahoitettaisiin palvelujen käytöstä perittävillä korvauksilla. Säännös käy edellä olevan vuoksi tarpeettomaksi, joten siihen ehdotetaan otettavaksi viittaus suunnittelu- ja valtionosuuslakiin.

20. Laki reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta

1 §. Kunnalliselle ja yksityiselle reumatautisten hoitolaitokselle voidaan, jos se katsotaan tarpeelliseksi ja tarkoitustaan vastaavaksi, antaa valtionapua. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi säännöstä on muutettava siten, että erillinen valtioapujärjestelmä poistetaan.

2 ja 3 §. Nykyisin valtionapua annetaan reumatautisten hoitolaitosten käyttökustannuksiin 40 % ja perustamiskustannuksiin enintään puolet hyväksyttävistä perustamiskustannuksista. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että reumatautisten hoitolaitosten suoraan saama valtionavustus poistettaisiin suunnittelu- ja valtionosuuslain periaatteiden mukaisesti. Reumatautisten hoitolaitosten toiminta rahoitettaisiin kuntien järjestämän hoidon osalta käytöstä perittävillä korvauksilla, joihin kunnat

saisivat valtionosuutta. Näin ollen pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaus suunnittelu- ja valtionosuuslakiin.

4 §. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa lääkintöhallituksen esityksestä hoitolaitosten hoitomaksut. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että potilailta perittävien maksujen suhteen noudatettaisiin vastaavasti, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 §:n 2—5 momentissa on säädetty. Koska yksityisten yhteisöjen oikeus potilaita koskevien taloudellisten tietojen selvittämisessä ei voisi olla yhtä laajaa kuin kunnilla ja kuntainliitoilla, ehdotetaan, että potilaan kotikunta tai, muiden kuin Suomen kansalaisten osalta, oleskelukunta selvittää pitkäaikaishoidossa perittävän maksun suuruuden.

5 §. Säännökset valtionavustuksia koskevien asioiden käsittelystä silloin, kun laitoksen omistaja vaihtuu, toiminta lopetetaan tai sitä muutetaan, ovat valtionosuuslaissa, joten samaa asiaa koskeva säännös ehdotetaan kumottavaksi tästä laista.

6 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain soveltamisesta annettaisiin tarkempia määräyksiä tarvittaessa asetuksella ja että annettavaan asetukseen ei enää sisällytettäisi valtionavustuksen saamiseen liittyviä ehtoja, koska valtionavustukset poistettaisiin.

21. Laki kaatumatautisten hoitolaitosten valtionavusta

1 §. Kunnalliselle ja yksityiselle kaatumatautisten hoitolaitokselle voidaan, jos se katsotaan tarpeelliseksi ja tarkoitustaan vastaavaksi, antaa valtionapua. Koska erilliset valtionapujärjestelmät on tarkoitus poistaa uuden valtionosuusjärjestelmän seurauksena, on säännöksen sanamuotoa syytä tarkistaa.

2 ja 3 §. Nykyisin valtionapua annetaan kaatumatautisten hoitolaitosten käyttökustannuksiin 50 % ja perustamiskustannuksiin enintään puolet hyväksyttävistä perustamiskustannuksista. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että kaatumatautisten hoitolaitosten suoraan saama valtionavustus poistettaisiin suunnittelu- ja valtionosuuslain periaatteiden mukaisesti. Kaatumatautisten hoitolaitosten toiminta rahoitettaisiin kuntien järjestämän hoidon osalta käytöstä perittävillä korvauksilla, joihin kunnat saisivat valtionosuutta. Näin ollen pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaus suunnittelu- ja valtionosuuslakiin.

4 §. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa lääkintöhallituksen esityksestä hoitolaitosten hoitomaksut. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että potilailta perittävien maksujen suhteen noudatettaisiin vastaavasti, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 §:n 2—5 momentissa on säädetty. Koska yksityisten yhteisöjen oikeus potilasta koskevien taloudellisten tietojen selvittämisessä ei voisi olla yhtä laajaa kuin kunnilla ja kuntainliitoilla ehdotetaan, että potilaan kotikunta tai, muiden kuin Suomen kansalaisten osalta, oleskelukunta selvittää pitkäaikaishoidossa perittävän maksun suuruuden.

5 §. Säännökset valtionavustuksia koskevien asioiden käsittelystä silloin, kun laitoksen omistaja vaihtuu, toiminta lopetetaan tai sitä muutetaan, ovat valtionosuuslaissa, joten samaa asiaa koskeva säännös ehdotetaan kumottavaksi tästä laista.

6 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain soveltamisesta annettaisiin tarkempia määräyksiä tarvittaessa asetuksella ja että annettavaan asetukseen ei enää sisällytettäisi valtionavustuksen saamiseen liittyviä ehtoja, koska valtionavustukset poistettaisiin.

22. Laki lasten päivähoidosta

2 § 3 mom. ja 3 § 2—3 mom. Kunnan järjestämään lasten päivähoidon kokeilutoimintaan samoin kuin lasten erityisen hoidon ja kasvatuksen järjestämiseen erityispäiväkodissa suoritetaan nykyisin 10 prosenttiyksiköllä korotettua valtionosuutta. Korotetun valtionosuuden edellytyksenä on kuitenkin se, että sosiaalihallitus on myöntänyt luvan kokeilutoimintaan tai päiväkodin tai sen osan järjestämiseen erityispäiväkodiksi.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen seurauksena jäljempänä ehdotetaan lasten päivähoitolain valtionosuuksia ja -avustuksia koskevien erillisten säännösten kumoamista yhtenäiseen suunnittelu- ja valtionosuusmenettelyyn siirtymiseksi. Myöskään erillisiä lupamenettelyjä ei ole tällöin tarpeen säilyttää, koska ne eivät ole valtionosuuden saamisen edellytyksiä. Tämän vuoksi kokeilutoimintaan myönnettävää lupaa koskeva 2 §:n 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Lain 3 §:n 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että päiväkoti tai sen osa voidaan

järjestää erityispäiväkodiksi erityisen hoidon tai kasvatuksen perusteella ilman sosiaalihuoltok-selta erikseen hankittavaa suostumusta.

Päiväkodissa saa lain mukaan olla enintään sata hoitopaikkaa, jollei sosiaalihuoltolaki 3 §:n 3 momentin nojalla erityisestä syystä myönnä tästä poikkeusta. Poikkeuslupan myöntämistä päiväkodin enimmäispaikkojen määrästä on pidettävä tehtävänä, joka edellyttää paikallisten olosuhteiden tuntemista. Näin ollen luvan myöntäminen on sellainen tehtävä, joka tulisi kuulua lääninhallituksen toimivaltaan. Luvan myöntäminen ehdotetaan tämän vuoksi siirrettäväksi sosiaalihuoltok-selta lääninhallituksen päätettäväksi.

8 ja 10 §. Samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa annettavan sosiaalihuoltolakiehdotuksen 3 ja 4 §:ssä säädetään sosiaalihuollon yleisestä suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta, mikä kuuluisi sosiaali- ja terveysministeriölle sekä sen alaisena sosiaalihuoltok-selle. Läänin alueella tehtävät kuuluvat lääninhallitukselle. Koska sosiaalihuoltolakia on tarkoitus soveltaa lasten päivähoitoon, ehdotetaan tältä osin päällekkäiset säännökset lasten päivähoidosta annetusta laista kumottaviksi.

9, 12 ja 13 §. Lasten päivähoidon järjestämisestä laaditaan nykyisin valtioneuvostossa hyväksyttävä valtakunnallinen suunnitelma viidelle seuraavalle kalenterivuodelle. Tämän ohella kunnan on laadittava lain 13 §:n mukaan valtakunnalliseen suunnitelmaan soveltuva päivähoitosuunnitelma myös viidelle seuraavalle vuodelle. Tämän suunnitelman vahvistaa lääninhallitus.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen eräänä lähtökohtana on poistaa sosiaali- ja terveydenhuollosta erilliset toimialoitteiset suunnittelujärjestelmät. Uusi suunnittelujärjestelmä koskisi lähes koko sosiaali- ja terveydenhuoltoa, ja se perustuisi valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä laadittaviin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon valtakunnallisiin suunnitelmiin sekä kuntasuunnitelmien yhdistelminä laadittaviin toteuttamissuunnitelmiin. Myös lasten päivähoito sisältyisi uuteen suunnittelujärjestelmään.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että lasten päivähoidosta annetun lain nykyistä suunnittelua koskevat 9 ja 13 § kumottaisiin ja että lain 12 §:ään otettaisiin säännös suunnittelu- ja valtionosuuslain soveltamisesta lasten päivähoitotoimintaan.

15—24 § ja 26 § (3 luku). Lasten päivähoidon valtionosuuksia ja -avustuksia koskevat säännökset sisältyvät lasten päivähoidosta annetun lain 3 lukuun. Tämän mukaisesti suoritetaan kunnalle valtionosuutta päiväkodin käyttökustannuksiin kunnan kantokykyluokituksen perusteella 35—80 %. Käyttökustannuksiksi luetaan päivähoitosuunnitelman edellyttämän henkilökunnan palkkauksesta aiheutuneet menot sekä huoneiston vuokramenot tai oman huoneiston vuokra-arvo. Päivähoitosuunnitelmaan sisältyvälle yksityiselle päiväkodille suoritetaan valtionosuutta 30 % käyttökustannuksista. Jos sosiaalilautakunnalle on luovutettu oikeus lasten hoitoon ottamiseen, valtionosuutta myönnetään samoin perustein kuin kunnan omalle päiväkodille. Erityispäiväkodeille ja kokeilutoimintaa harjoittaville päiväkodeille myönnetään valtionosuutta 10 prosenttiyksiköllä korotettuna. Perhepäivähoidosta aiheutuviin päivähoitosuunnitelman edellyttämän henkilökunnan palkkauseroihin kunta saa valtionosuutta myös 35—80 %. Päiväkotien perustamiskustannuksiin sekä leikin ja toiminnan ohjaukseen voidaan myöntää valtionavustusta tulo- ja menovarvion otettujen määrärahojen puitteissa.

Koska lasten päivähoitoon on ehdotettu sovellettavaksi suunnittelu- ja valtionosuuslakia, joka sisältää säännökset valtionosuuksista, ehdotetaan valtionosuuksia ja -avustuksia koskevat säännökset kumottaviksi tästä laista.

31 §. Säännöksen mukaan muutoksenhausta sosiaali- ja lääninhallituksen päätökseen on säädetty erikseen. Säännös ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi, koska muiden kysymyksen tulevien lakien muutoksenhakusäännöksiä on noudatettava myös lasten päivähoidosta annetun lain mukaisia päätöksiä tehtäessä.

32 §. Säännöksessä lausutaan salassapitovelvollisuudesta ja sen rikkomisesta aiheutuvista seuraamuksista. Sosiaalihuoltolaki, jota on ehdotettu sovellettavaksi myös lasten päivähoitoon, sisältää näistä asioista tarpeelliset säännökset. Tämän vuoksi ehdotetaan, että samoja asioita koskeva erillinen säännös lasten päivähoidosta annetusta laista kumottaisiin.

23. Lastensuojelulaki

5 §. Sosiaalilautakunnan on tarpeen mukaan oltava yhteistoiminnassa muiden kuntien sosiaalilautakuntien kanssa sekä mahdollisuuksien

mukaan muidenkin sellaisten viranomaisten ja järjestöjen kanssa, joiden toiminnalla on yhteyttä lastensuojeluun.

Sosiaalihuoltolakiehdotuksen 54 §:ssä on sosiaalilautakunnalle ehdotettu yleistä velvollisuutta olla yhteistoiminnassa kunnan muiden viranomaisten, naapurikuntien sosiaalilautakuntien ja terveyslautakuntien sekä kunnassa toimivien sellaisten yhteisöjen kanssa, joiden toiminta liittyy kunnan sosiaalihuollon tehtäviin. Tämän vuoksi samaa asiaa koskeva säännös ehdotetaan lastensuojelulaista kumottavaksi.

6 §. Sosiaalilautakunnalle on tässä laissa säädetty velvollisuus järjestää tarpeellista lastenhuollon ja -kasvatuksen neuvontaa sekä ryhtyä toimenpiteisiin lasten hoidossa ja kasvatuksessa esiintyvien epäkohtien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.

Sosiaalihuoltolain 13 §:ään sisältyisivät säännökset kunnan velvollisuudesta sosiaalipalvelujen järjestämisestä asukkaalleen sekä toiminnasta sosiaalisten olojen kehittämiseksi ja epäkohtien poistamiseksi. Tämän vuoksi säännös ehdotetaan päällekkäisenä tästä laista kumottavaksi.

33 ja 35 §. Sosiaalihuoltolain 6 lukuun sisältyvät säännökset yksityisen sosiaalihuollon valvonnasta tekevät tarpeettomiksi erityiset säännökset yksityisten lastensuojelulaitosten valvonnasta. Tämän vuoksi ehdotetaan 33 ja 35 § tarpeettomina kumottaviksi.

9 luvun otsikko. Luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi muotoon ”Suunnittelu ja valtionosuus”, mikä vastaa paremmin luvun uutta sisältöä.

36 §. Valtion kasvatuslaitokseen sijoitetusta oppilaasta on sosiaalilautakunnan suoritettava sosiaalihuoltolain vuosittain vuorokautta kohden vahvistama korvaus.

Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotus sisältää tarpeelliset säännökset valtiolle suoritettavan korvauksen määräytymisestä, ehdotetaan pykälä tarpeettomana kumottavaksi.

37 §. Erityissäädot kunnallisten ja yksityisten kasvatuslaitosten sekä eräiden muiden lastenhuollon laitosten valtionavusta sekä niiden ehdoista käyvät tarpeettomiksi, koska suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen valtionosuusjärjestelmä koskee myös lastenhuoltoa. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

39 §. Lastensuojelulaissa säädettyyn toimintaan on tarkoitus soveltaa sekä suunnittelu- ja valtionosuuslakia että sosiaalihuoltolakia. Tätä koskeva säännös ehdotetaan sisällytettäväksi 39

§:ään, jonka nykyinen säännös kunnalle aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta tietyissä tapauksissa käy tarpeettomaksi uuden valtionosuusjärjestelmän vuoksi.

40 §. Säännökset sosiaalilautakunnan oikeudesta periä ja nostaa huostaanotetusta lapsesta suoritettavat huoltoapulain 34 §:ssä tarkoitetut etuudet sisältyvät lain 40 §:n 1 ja 2 momenttiin. Säännökset sosiaalilautakunnan oikeudesta periä korvausta huostaanotetun lapsen elatusvelvollisilta sisältyvät 3 ja 4 momenttiin.

Sosiaalihuoltolain 29 §:ään ehdotetaan sisällytettäväksi asiallisesti huoltoapulain 34 §:ää vastaavat säännökset sosiaalilautakunnan oikeudesta periä ja nostaa laitoshoidossa olevalle henkilölle tulevat etuudet. Tämän vuoksi 40 §:n 1 ja 2 momentin säännökset ehdotetaan poistettaviksi.

Huoltoapulain kumoamisen johdosta tulee lastensuojelulakiin sisällyttää huostaanotetun lapsen elatusvelvollisuutta koskevat viittaussäännökset avioliitto- ja perhelainsäädäntöön. Korvauksen perinnässä ehdotetaan muutoin noudatettavaksi sosiaalihuoltolain toimeentulotuen takaisinperintää koskevia säännöksiä.

Pykälän 4 momentin säännös voidaan tarpeettomana poistaa laista.

51 § 2 mom. Edellä 39 §:ään ehdotetun muutoksen vuoksi on myös 51 §:n 2 momenttia vastaavasti muutettava.

24. Laki kunnallisten ja yksityisten kasvatuslaitosten valtionavusta

Lain mukaan voidaan kunnan, useampien kuntien yhteisesti tai yksityisen omistamalle kasvatuslaitokselle myöntää valtionapua, jos sosiaali- ja terveysministeriö on todennut laitoksen tarpeelliseksi ja tarkoitustaan vastaavaksi. Lisäksi vaaditaan, että kasvatuslaitos on ottanut vastaan ainakin viisitoista 9—16 vuoden ikäistä lasta ja huolehtii heistä tarvittaessa 18 ikävuoteen asti. Tämän lain mukaisista laitoksista on nykyisin toiminnassa kaksi yksityistä koulukotia.

Valtionapua myönnetään kansakouluopetuksesta opettajien rahapalkkaan ja eläkkeeseen sama määrä, jonka opettajat saisivat vastaavista kansakoulun opetustehtävistä valtiolta. Opettajan muulla perusteella valtiolta saama eläke vähennetään kuitenkin valtionavusta. Laitoksen

muihin kohtuullisiin, asetuksella määrättyihin vuosimenoihin myönnetään valtionavustusta 30—70 %. Heikossa taloudellisessa asemassa olevat yksityiset laitokset voivat saada lisäavustusta enintään 15 %. Perustamiskustannuksiin voidaan valtioapuna myöntää enintään puolet perustamis- ja hankintaohjelman sekä kustannusarvion mukaisista kustannuksista.

Lastensuojelulain 37 §:n perusteluissa on edellä todettu, että erityissäädökset lastenhuollon laitosten valtioavusta käyvät tarpeettomiksi suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi. Koska myös kasvatuslaitokset ovat lastensuojelulain mukaista toimintaa, joka ehdotuksen mukaan sisältyy uuteen valtionosuus- ja suunnittelujärjestelmään, voidaan laki kunnallisten ja yksityisten kasvatuslaitosten valtionavusta erillisenä valtionapusäädöksenä kumota kokonaan.

25. Laki lastenkotien valtionavusta

Nykyisin lääninhallitus myöntää lastenkodille valtionapua vuosimenoihin lasta ja vuorokautta kohti sosiaalihuollituksen tulo- ja menoarvion rajoissa vahvistamien perusteiden mukaisesti. Tavallinen lastenkoti voi saada kuitenkin enintään kolmanneksen ja muut lastenkodit enintään puolet valtionapua saavien lastenkotien keskimääräisistä hoitopäiväkustannuksista valtionavun myöntämistä edeltäneenä vuonna. Äiti- ja lapsikoti saa edellisen lisäksi kuukauden ajan valtionapua myös synnyttäjän osalta.

Lastenkotien perustamiskustannuksiin voidaan myöntää tulo- ja menoarvion rajoissa valtionapua, tavalliselle lastenkodille enintään kaksi viidesosaa sekä muille lastenkodeille enintään puolet kohtuullisista perustamiskustannuksista. Lisäksi voidaan heikossa taloudellisessa asemassa olevalle kunnalle tai järjestölle antaa ylimääräistä avustusta.

Nykyinen säädös perustuu lastensuojelulain 37 §:ään, jonka mukaan lastenhuollon laitosten valtionavusta on voimassa, mitä niistä on erikseen säädetty. Mainitun säännöksen perusteluissa on edellä todettu, että valtionapuja koskevat erityissäädökset voidaan kumota suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi.

Laki lastenkotien valtionavusta ehdotetaan erillisenä valtionapolakina kumottavaksi.

26. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta

3 § 1 ja 3 mom. Erityishuollon ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena sosiaalihuoltukselle. Läänin alueella erityishuoltoa ohjaa ja valvoo keskusvirastojen alaisena lääninhallitus. Jos erityishuoltopiiri sijaitsee kahden tai useamman läänin alueella, tulee lääninhallitusten toimia keskenään yhteistyössä. Erityishuoltopiirin toimintasuunnitelman vahvistaa nykyisin kuitenkin se lääninhallitus, jonka alueella erityishuoltopiirin kuntainliitolla on kotipaikka.

Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukainen yhtenäinen valtionosuus- ja suunnittelujärjestelmä saatetaan lähes koko sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeväksi, edellyttää se myös toimintojen suunnittelua, ohjausta ja valvontaa keskitetysti sekä yhdenmukaisten säännösten nojalla. Tämän vuoksi ehdotetaan säännöksen 1 momentin sanamuoto muutettavaksi siten, että kehitysvammaisten erityishuollon suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluisi sosiaali- ja terveysministeriön alaisena sosiaalihuoltukselle. Läänin alueella tilanne säilyisi nykyisellään. Säännöksen 3 momentin muutos aiheutuu sanontojen yhdenmukaistamisesta sosiaalihuoltolakiehdotuksen 4 §:n kanssa.

4, 7 ja 8 §. Valtioneuvosto hyväksyy nykyisin valtakunnallisen erityishuoltosuunnitelman kehitysvammaisten erityishuollon järjestämisestä seuraavan viisivuotiskauden aikana. Erityishuoltopiirin kuntainliitto hyväksyy vuosittain tähän sopeutuvan erityishuoltopiirin toimintasuunnitelman, joka on osa kuntainliiton kuntasuunnitelmaa. Lääninhallitus vahvistaa toimintasuunnitelman ensimmäisen vuoden osalta ja antaa tarvittaessa ohjeita myöhemmille vuosille.

Kehitysvammaisten erityishuolto on tarkoitus sisällyttää suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaisiin valtakunnallisiin suunnitelmiin sekä kunnalliseen toteuttamissuunnitelmaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Erillisistä tämän lain mukaisista suunnitelmista voidaan näin ollen luopua. Tämän vuoksi ehdotetaan, että nykyiset suunnittelua koskevat 4, 7 ja 8 §:n säännökset kumottaisiin.

9 §. Säännöksestä ilmenevät erityishuollon toimintamuodot ja toimintayksiköt. Toimintamuodoilla on ollut lain 50 ja 51 §:n nojalla

varsin merkittävä osuus kuntien talouden kannalta. Kun nämä säännökset ehdotetaan kumotaviksi suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi, ei toimintamuotojen määrittely laissa ole enää tarpeen. Lain 9 §:ssä säädetäisiin vain tarvittavista toimintayksiköistä. Säännöksen sanamuoto tältä osin säilyy nykyisellään.

10 §. Pykälän 1 momentin mukaan kunta voi vain erityishuoltopiirin kuntainliiton suostumuksella hankkia palveluja muilta kuin erityishuoltopiirin kuntainliitolta. Säännöksen 2 momentissa oikeutetaan erityishuoltopiirin kuntainliitto tekemään sopimus myös muun kuin erityishuoltopiirin kuntainliiton kanssa tarvitsemiensa erityishuoltopalvelusten järjestämisestä. Sopimus on alistettava lääninhallituksen hyväksyttäväksi.

Säännöksen 1 momentti on ristiriidassa sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lakiehdotuksen kanssa. Kuntien alisteista asemaa kuntainliittoihin nähden ei ole syytä säilyttää kehitysvammaisten erityishuollossa. Kun suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaiset valtakunnalliset suunnitelmat korvaavat valtakunnallisen erityishuoltosuunnitelman ja kun muitakaan vastaavia sopimuksia ei uudessa järjestelmässä ehdoteta alistettavaksi lääninhallituksen hyväksyttäväksi, ehdotetaan säännös kokonaisuudessaan kumotavaksi.

Nykyinen 2 momentin mukainen sopimusmenettely on mahdollista toteuttaa suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen 3 §:n mukaisesti.

11, 12 ja 14 §. Lain 11 §:ssä ja 12 §:n 1 momentissa on määräyksiä kehitysvammaisten erityishuollon järjestämistavoista. Näiden järjestelyjen on oltava valtakunnallisen erityishuoltosuunnitelman mukaisia. Kunta voi nykyisin lain 14 §:n 1 momentin mukaisesti harjoittaa kehitysvammaisten erityishuoltoa vahvistetun toimintasuunnitelman mukaisesti.

Kun suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukainen suunnittelujärjestelmä korvaisi erilliset suunnitelmat, ehdotetaan säännöksiin tästä aiheutuvat muutokset.

16 § 4 mom. Yksityisellä erityishuollon toimintayksiköllä on nykyisin oltava ohjesääntö, jonka lääninhallitus vahvistaa. Sosiaalihuoltolakiehdotus, jota on tarkoitus soveltaa myös kehitysvammaisten erityishuoltoon, sisältää tarpeelliset säännökset yksityisen toimintayksikön val-

vonnasta. Tämän vuoksi 16 §:n 4 momentti ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

39 §. Erityishuoltopiirin kuntainliiton on lain mukaan huolehdittava tutkimukseen määrätyn tai järjestämässään erityishuollossa olevan henkilön kuljetuksesta, joka tapahtuu kuntainliiton toimintayksiköiden välillä, sekä muusta kuljetuksesta siten, kuin asetuksessa tai valtakunnallisessa erityishuoltosuunnitelmassa määrätään.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen suunnittelujärjestelmän vuoksi säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että kuljetuksesta säädettäisiin asetuksella.

44 § 2 ja 3 mom. Erityishuollon antamisesta aiheutuneista kustannuksista vastaa pääsääntöisesti se erityishuoltopiirin kuntainliitto, johon henkilön kotikunta kuuluu. Jollei henkilöllä ole Suomessa kotipaikkaa tai jos kysymys on ulkomailla asuvasta Suomen kansalaisesta, korvaa valtio nykyisin tällaiselle henkilölle annettavasta kehitysvammaisten erityishuollossa aiheutuneet kustannukset. Samoin valtio kustantaa omistamissaan laitoksissa pidettävälle tai huollettaville annetun erityishuollon sekä huolehtii erityishuollon järjestämisestä rikoksesta syytetylle tietyissä tapauksissa.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaisessa valtionosuusjärjestelmässä on otettu huomioon myös sosiaali- ja terveydenhuollossa nykyisin suoritettavat valtion korvaukset. Tämä merkitsee kehitysvammalain 44 §:n osalta sitä, että kunta tai kuntainliitto vastaisi käytännössä myös niistä kustannuksista, jotka ovat aiheutuneet erityishuollon antamisesta lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettulle henkilölle eli henkilölle, jolla ei ole Suomessa kotipaikkaa, tai ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle. Kunta tai kuntainliitto saa tällaisiin kustannuksiin valtionosuuden kuten muihinkin sosiaali- ja terveydenhuollossa aiheutuneisiin menoihin.

Tämän vuoksi ehdotetaan 44 §:n 2 ja 3 momenttia muutettavaksi siten, että viittaukset 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuun henkilöön poistetaan.

6 luvun otsikko. Luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi muotoon "Suunnittelu ja valtionosuus", mikä vastaa paremmin luvun uutta sisältöä.

48 §. Nykyinen säännös sisältää valtionosuuden suorittamista ja laskemista koskevia määräyksiä. Koska kehitysvammaisten erityishuoltoon on tarkoitus soveltaa suunnittelu- ja

valtionosuuslakiehdotusta, voidaan valtionosuuksia koskevat erillissäännökset kumota laista.

Lain 48 §:ään ehdotetaan otettavaksi viittaus suunnittelu- ja valtionosuuslakiin.

49 §. Pykälässä on eräitä valtionosuuksia koskevia määräyksiä. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi säännös ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

50—52 §. Säännöksissä lausutaan yksityiskohtaisesti siitä, miten jäsenkunnan osuus määräytyy määrittäessä erityishuoltopiirin kuntainliiton valtionosuutta perustamiskustannuksiin ja käyttökustannuksiin.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi näin yksityiskohtaiset laskentaperusteita koskevat määräykset erityislaissa eivät enää ole tarpeen. Säännöksiin sisältyviä määräyksiä on pidettävä kuntainliittojen lopullisesti päätettävänä ja niiden sisäiseen hallintoon kuuluvina asioina. Tämän vuoksi ja kun tarpeelliset määräykset voidaan ottaa kuntainliittojen perussääntöihin, ehdotetaan säännökset kumottaviksi.

53—61 §. Säännöksissä on valtionosuuksia ja -avustuksia koskevia erillismääräyksiä. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiesityksen vuoksi ehdotetaan pykälät kumottaviksi.

7 luku (62—64 §). Luvussa on määräyksiä jäsenkuntien maksuosuuksien määräytymisestä erityishuoltopiirin kuntainliiton perustamiskustannuksiin ja käyttökustannuksiin. Suunnittelu- ja valtionosuuslain johdosta, ja koska tarvittavat määräykset voidaan ottaa kuntainliittojen perussääntöihin, ehdotetaan luku kumottavaksi.

66 § 1 mom. Säännöksen mukaan erityishuoltopiirin kuntainliitolle korvataan täysimääräisenä korkeakoulun tai muun viranomaisen järjestämän koulutuksen tai tutkimuksen edellyttämät hankinnat. Korvattuun määrään ei suoriteta 48 §:ssä tarkoitettua valtionosuutta perustamiskustannuksiin. Koska 48 § ehdotetaan kumottavaksi ja koska muutoin korvattuihin kustannuksiin ei suoritettaisi suunnittelu- ja valtionosuuslain perusteella valtionosuutta, ehdotetaan 66 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että viittaus 48 §:ään poistuu.

71 §. Säännöksen mukaan tulee sosiaalihuollituksen ja lääninhallituksen noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön antamia yleisiä ohjeita ratkaistessaan kehitysvammaisten erityishuollossa annetun lain mukaisia asioita.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotus sisältää tarpeelliset määräykset yleisten ohjeiden an-

tamisesta sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevia asioita ratkaistaessa. Kehitysvammahuoltoa koskeva erillinen säännös ehdotetaan tämän vuoksi tarpeettomana kumottavaksi.

75 §. Pykälässä säädetään erityishuoltopiirin kuntainliiton henkilökunnan täydennyskoulutuksen järjestämisestä valtakunnallisessa erityishuoltosuunnitelmassa tarkemmin määrättävällä tavalla. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi säännös ehdotetaan muutettavaksi. Uusi säännös on asiallisesti samansisältöinen kuin kansanterveyslain 41 §, joka koskee henkilökunnalle järjestettävää täydennyskoulutusta.

76, 77 ja 79 §. Säännöksissä on määräyksiä salassapitovelvollisuudesta sekä sen rikkomisesta aiheutuvista seuraamuksista ja velvollisuudesta antaa viranomaisille näiden tarpeelliseksi katsomia tietoja ja selvityksiä.

Koska sosiaalihuoltolakiehdotus sisältää 76 ja 77 §:ää sekä 79 §:n 1 momenttia vastaavat säännökset, ehdotetaan 76 ja 77 § tarpeettomina kumottaviksi sekä 79 § muutettavaksi.

85 §. Säännös sisältää määräykset välimiesmenettelystä. Koska kunnallislain välimiesmenettelyä koskevat säännökset soveltuvat myös kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisista julkisoikeudellisista sopimuksista aiheutuvien riitojen ratkaisuihin, ehdotetaan pykälä tarpeettomana kumottavaksi.

27. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaannpanosta

7 § 2 mom. Tällä hetkellä maassamme toimii yksi muu kuin kunnallinen keskuslaitos, Rinnekotisäätiön ylläpitämä Rinnekodin keskuslaitos. Sen toiminnan tulee säännöksen 2 momentin mukaan sisältyä asianomaisen kuntainliiton erityishuollon toimintasuunnitelmaan. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen suunnittelu-järjestelmän vuoksi 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

8—12 ja 20 §. Säännökset sisältävät valtionosuuteen ja -avustukseen liittyviä erityisiä määräyksiä. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annettuun lakiin ehdotettujen muutosten vuoksi säännökset tulisi tarpeettomina kumota.

14 §. Eräiden vajaamielislaitosten ohjesääntöjen alistamista koskeva siirtymäsäännös ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

26 §. Säännöksessä lausutaan korvauksen suorittamisesta tapauksissa, joissa erityishuollon toimintayksikkö tai sen osa luovutetaan erityishuoltopiiriin kuntainliiton omistukseen ja hallintaan.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muutosehdotuksen vuoksi säännöstä tulisi muuttaa siten, että maininnat erillisistä valtionosuuksista ja -avustuksista sekä viittaukset niihin poistettaisiin.

28 §. Säännös sisältää määräykset valtionosuuden palauttamisesta eräissä tapauksissa sekä poikkeuksen kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa säädetystä palautusvelvoitteesta. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi säännöksen sanamuoto ehdotetaan muutettavaksi.

30 §. Säännöksen mukaan suoritetaan kunnallista vajaamielislaitosta ylläpitäneelle vajaamielislain 7 §:ssä tarkoitetulle yhteisölle laitoksen lakkauttamisen jälkeen edelleen valtionosuutta eläkkeisiin samojen perusteiden mukaan kuin ennen lakkauttamista. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen 28 §:n nojalla suoritetaan näissä tapauksissa valtionosuutta suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaisesti. Pykälä ehdotetaan tämän vuoksi kumottavaksi.

28. Invalidihuoltolaki

1 § 2, 3 ja 4 mom., 26 ja 27 §. Voimassa olevassa invalidihuoltolaissa ei ole säännöksiä siitä, mikä kunta on velvollinen huolehtimaan invalidihuollon toteuttamisesta. Sen sijaan invalidihuoltoasetuksen 12 §:n nojalla kunnan sosiaalilautakunnan on seurattava kunnassa asuvien invalidien oloja sekä huolehdittava siitä, että he saavat lain edellyttämää huoltoa.

Invalidihuoltolain 26 §:n nojalla invalidihuollon antamisesta ja epäämisestä sekä keskeyttämisestä päättää sosiaalihallitus, ellei tässä laissa ole toisin säädetty.

Lain 27 §:n nojalla sosiaali- ja terveysministeriö voi määräämillään ehdoilla oikeuttaa sosiaalilautakunnan, sairaalan, sairaalan erikoisosaston ja muun sairaanhoitolaitoksen johtavan lääkärin tai ylilääkärin päättämään lääkintähuollon antamisesta sekä sosiaalihallituksen alaisen invalidien erityishuoltolaitoksen johtajan muunkin invalidihuollon antamisesta. Ministeriö voi myös oikeuttaa kuntouttamishoitoa, sopeutu-

misvalmennusta, pohjakoulutusta, ammattikoulutusta tai työhönvalmennusta järjestävän koulun tai muun laitoksen tai invalidihuoltokurssin johtajan päättämään tällaisen invalidihuollon antamisesta.

Ministeriö on tehnyt 1.1.1975 lukien lain 27 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä, joilla ratkaisovaltaa on siirretty henkilön kotikunnan sosiaalilautakunnalle ja näissä kunnissa toimiville toimintayksiköille.

Ehdotuksen mukaan sovelletaan invaliidihuoltolain mukaisiin toimintoihin, eräitä poikkeuksia lukuunottamatta, suunnittelu- ja valtionosuuslakia, ja näin ollen järjestämisvastuu invalidihuoltoa koskeissa asioissa siirtyy pääasiassa kunnalle.

Poikkeuksena tulisivat olemaan kokeilutoiminta (4 §), elinkeinoneuvonta (20 §), osaksi sopeutumis- ja työhönvalmennus (19 c §) sekä ammattikasvatushallituksen alaisten invalidien ammattioppilaitoksissa invaliidihuoltolain perusteella suoritettavat etuudet.

Jotta ei syntyisi epäselvyyttä siitä, mille kunnalle tämä velvollisuus kuuluu, ehdotetaan lain 1 §:ään sisällytettäväksi uusi 2 ja 3 momentti, joiden mukaan vastuukunnaksi tulisi se kunta, jossa henkilöllä on väestökirjalaissa tarkoitettu kotipaikka tai, jollei henkilöllä ole kotipaikkaa, se kunta, jossa henkilö oleskelee.

Edelleen ehdotetaan 1 §:ään lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa viitataan suunnittelu- ja valtionosuuslakiin.

Koska invalidihuollon järjestämisvastuu siirtyisi pääasiassa kunnalle, ei lain 26 §:n mukaisista ratkaisuvallasta voitaisi enää säilyttää keskusvirastotasolla. Tämän vuoksi säännös ehdotetaan kumottavaksi.

Edellä mainituilla perusteilla ja sosiaalihuoltolakesityksen vuoksi kunnan sosiaalilautakunta huolehtisi invalidihuollon järjestämisestä ja antamisesta. Tämän vuoksi myös invaliidihuoltolain 27 § voidaan kumota.

4 § 2 mom. Invaliidihuoltolain nojalla voidaan nykyisin järjestää verraten monenlaisia eri toimintamuotoja. Invalidihuollolle onkin ollut luonteenomaista jatkuva pyrkimys uudentyyppisten, entistä tehokkaampien toimintamuotojen kehittämiseen. Jotta voitaisiin myös jatkossa luoda riittävät edellytykset invalidihuollon kokeilutoiminnalle, ehdotetaan, että tulo- ja menoarvion rajoissa voitaisiin järjestää myös kokeilutoimintaa invalidihuoltona.

4 § 3 mom. Pääperiaatteena on, että myös invalidien tulisi saada tarvitsemansa palvelut ja etuudet ensisijaisesti yleisten järjestelmien kautta ja vain silloin kun tämä ei ole mahdollista, invaliidihuoltolain perusteella. Lain 4 §:ään on tämän vuoksi ehdotettu lisättäväksi uusi 3 momentti.

8 §. Säännöksen mukaan suoritetaan 29 §:ssä tarkoitettua lääkärintarkastuksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset kokonaan valtion varoista. Muusta lääkintähuollosta aiheutuneet kustannukset, jos korvausta ei suoriteta muun lain nojalla, suoritetaan henkilökoh-
taiseen käyttöön tulevan apuneuvon osalta sosiaalihuoltolain määräämin perustein kokonaan sekä muutoin invalidin varallisuudesta riippuen osittain tai kokonaan valtion varoista.

Ehdotuksen tarkoituksena on edelleenkin säilyttää invalidien etuudet tältä osin voimassa olevan lain mukaisina ottaen kuitenkin huomioon 4 §:n uusi 3 momentti.

Koska invalidihuollon kustannukset tulevat suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaisesti siirtymään kunnan vastattaviksi siten, että kunta saa menoihinsa valtionosuuden, on säännökseen tehtävä tästä aiheutuvat muutokset.

9 c §. Nykyisin sopeutumisvalmennuksesta aiheutuneet kustannukset suoritetaan valtion varoista noudattaen soveltuvin osin lain 14 §:n säännöksiä ammattikoulutuksen kustantamisesta. Ehdotetun 14 §:n muutoksen vuoksi 9 c §:n säännöstä tältä osin on muutettava.

Nykyisin maksetaan huoltovelvollisen invalidin perheenjäsenelle sopeutumisvalmennuksen aikana hakemuksesta valtion varoista huoltorahaa.

Huoltorahan maksamisesta kaikissa tämän lain mukaisissa tapauksissa ehdotetaan säädettäväksi jäljempänä lain 15 §:ssä. Tämän vuoksi nykyinen 2 momentin säännös käy tarpeettomaksi.

11 §. Ehdotuksen mukaan esitystä invalidin sijoittamiseksi erityiseen vammaisten lasten erityiskouluun ei tehtäisi enää sosiaalihuoltolain mukaiselle vaan vammaisten lasten erityiskoululle. Säännökseen on tehty myös koulujärjestelmän perusteista annetusta laista aiheutuvat tarkennukset.

Kunta suorittaa nykyisin 11 §:n 1 momentin nojalla hankittua asunnosta ja kyydityksestä aiheutuneet kustannukset. Jos pohjakoulutusta annetaan muulla tavalla kuin kansakoulussa, valtio maksaa opetuksesta, ylläpidosta ja

koulumatkoista aiheutuneet kustannukset. Nämä palvelut olisivat edelleen invalidille maksutomia, mutta kustannusvastuu valtion ja kuntien kesken määräytyisi suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaisesti.

12 §. Säännöksen mukaan annetaan invalidille, joka ei ole saanut pohjakoulutusta oppivelvollisuusiässä, vastaavat tiedot ja taidot valtion kustannuksella sosiaalihallituksen toimesta. Näin on meneteltävä, jollei hänelle muuten voida menestyksellä antaa muuta koulutusta tai työhuoltoa.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen periaatteen mukaisesti ehdotetaan, että kunnan olisi järjestettävä invalidille kysymyksessä oleva etuus ammattiopetusta lukuunottamatta.

14 §. Säännöksen nojalla suoritetaan lain 12 ja 13 §:ssä tarkoitettua opetuksesta, oppikirjoista ja tarvittavista välineistä aiheutuneet menot valtion varoista. Valtion varoista suoritetaan myös koulutuksen kestäessä kohtuulliset kustannukset varattoman tai vähävaraisen invalidin asunnosta, ravinnosta, työvaatetuksesta, koulutuksen saamiseksi tehdyistä matkoista sekä sosiaalihallituksen määräämää viikkorahaa.

Muiden invalidien ravinnosta ja asunnosta aiheutuvat kustannukset voidaan osittain suoriuttaa valtion varoista sosiaalihallituksen vahvistamien perusteiden mukaan.

Ehdotuksessa on lähdetty siitä, että invalidien etuudet tulevat säilymään voimassa olevan lain mukaisina. Säännöstä on kuitenkin muutettu suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen sekä tämän lain 4 §:n 3 momentin lisäyksen vuoksi.

15 §. Jos kuuttatoista vuotta nuorempi lapsi, josta invalidi on velvollinen huolehtimaan, tai invalidin aviovaimo tai työkyvytön aviomies jäävät invalidin ammattikoulutuksen aikana vaille tarpeellista toimeentuloa, heille maksetaan nykyisin hakemuksesta valtion varoista huoltorahaa valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan.

Huoltorahaa koskevia, asiallisesti samankaltaisia säännöksiä on nykyisen lain 9 c, 15 ja 19 c §:ssä. Säännökset ehdotetaan koottavaksi 15 §:ään ja etuuskien myöntämisessä ehdotetaan aviopuolisot saatettavaksi samanarvoiseen asemaan. Muutetun säännöksen perusteella maksettaisiin huoltorahaa myös sopeutumis- ja työhönvalmennuksen ajalta. Koska huoltorahaa ammattiopetusta koskevin poikkeuksin ei enää

maksettaisi valtion varoista, on säännökseen tehty myös tästä aiheutuva muutos.

18 § 1 ja 2 mom. Valtion varoista voidaan voimassaolevan lain mukaan antaa varattomalle tai vähävaraiselle invalidille apurahaa ja korotonta lainaa yleiskoulutuksen hankkimiseksi korkeakoulussa tai siihen verrattavassa oppilaitoksessa tai -paikassa. Vastaavasti voidaan oppikouluikässä olevalle varattomalle tai vähävaraiselle invalidille, jonka voidaan edellyttää menestyksellisesti selviytyvän opinnoistaan, antaa koulutusta oppikoulussa tai sitä vastaava opetus.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen nojalla valtio osallistuisi kyseisiin kustannuksiin myöntämällä niihin valtioneosuutta järjestämisvastuun siirtyessä kunnalle. Säännökseen on tehty tästä aiheutuvat muutokset.

19 c §. Nykyisin työhönvalmennuksesta aiheutuneet kustannukset suoritetaan valtion varoista noudattaen soveltuvin osin lain 14 §:n säännöksiä ammattikoulutuksen kustantamisesta. Ehdotetun 14 §:n muutoksen vuoksi 19 c §:n säännöstä tältä osin tulisi muuttaa.

Nykyinen 2 momentin säännös sisältyisi lakiehdotuksen mukaan lain 15 §:ään, jossa on ehdotettu säädettäväksi huoltorahan maksamisesta kaikissa tämän lain mukaisissa tapauksissa.

21 §. Säännöksen mukaan tuetaan tarvittaessa valtion toimesta invalidien elinkeinon tai ammatin harjoittamista helpottamalla invalidien työväline- ja raaka-ainehankintoja, edistämällä tuotteiden myyntiä, antamalla käytettäväksi työvälineitä ja -koneita tahi avustusta tai korotonta lainaa niiden ja raaka-aineiden hankkimista sekä oman yrityksen perustamista varten. Kustannukset maksetaan 2 momentin mukaan vain, jos niistä ei tule suoritusta muun lain nojalla. Valtioneuvosto antaa tarkempia lainaa koskevia määräyksiä sekä määräyksiä, joiden nojalla laina tai sen osa voidaan jättää perimättä takaisin.

Koska yksilöllinen invalidihuolto olisi suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaisesti kuntien kustantamaa toimintaa, on säännöstä tämän vuoksi muutettava. Edellä ehdotetun 4 §:n 3 momentin johdosta tulee 21 §:n 2 momentti samalla kumota. Kun kunnat tulisivat ehdotuksen mukaisesti vastaamaan toiminnasta aiheutuvista kustannuksista, on pidetty perusteltuna myös ehdottaa, että kunta voisi itse päättää, jättääkö se lainan tai sen osan perimättä vai ei.

22 a § 2 mom. Ehdotuksen mukaan tuotannollisten syiden vaatiessa voitaisiin suojatyökeskukseen ottaa työntekijäksi muukin kuin lainmukainen suojatyöntekijä ilman nykyisin vaadittavaa sosiaalihallituksen lupaa, koska kustannusvastuun ollessa ensisijaisesti kunnalla uuden suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän mukaisesti ei voida pitää perusteltuna edellyttää valtion viranomaiselta hankittavia lupia toiminnan yksityiskohtaiseksi järjestämiseksi.

22 b §. Voimassa olevan lain mukaan suojatyön järjestämiseen ja toiminnan olennaiseen laajentamiseen on hankittava sosiaalihallituksen lupa. Sosiaalihallitus voi myöntää lupia valtion tulo- ja menoarvioon varattujen määrärahojen rajoissa sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymän yleisen suunnitelman puitteissa. Koska suojatyötoiminnan järjestäminen on ehdotettu sosiaalihuoltolakiehdotuksessa kunnan velvollisuudeksi ja koska suojatyötoiminta tulisi kuulumaan suunnittelu- ja valtionosuuslain piiriin, pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

22 d §. Säännöksen 1 momentin mukaan suoritetaan kunnalle, kuntainliitolle tai muulle yhteisölle ja säätiölle, jolle on myönnetty lupa järjestää suojatyötä, valtionosuutena 55 % todellisista, hyväksytyistä käyttökustannuksista. Momentissa on lisäksi yksityiskohtaisempia määräyksiä valtionosuuteen oikeuttavista kustannuksista.

Pykälän 3 momentin nojalla voidaan suojatyöntekijältä periä hänelle työpaikalla järjestetystä ruokailusta kohtuullinen sosiaalihallituksen vahvistama maksu, joka vähennetään valtionosuuteen oikeuttavista menoista. Samoin vähennetään menoista niihin kohdistuvat muut kuin tuotannollisesta toiminnasta saadut korvaukset ja tulot.

Jo aikaisemmin mainituilla perusteilla käyvät nämä valtionosuutta koskevat säännökset suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen johdosta tarpeettomiksi. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tästä aiheutuvat muutokset.

Ehdotuksen mukaisesti suojatyöntekijältä voitaisiin hänelle työnantajan toimesta järjestetystä ruokailusta ja kuljetuksesta periä kohtuullinen maksu, jota sosiaalihallitus ei enää vahvistaisi. Muutos yksinkertaistaisi toimintaa.

22 e §. Suojatyön järjestäjälle voidaan valtionosuuden lisäksi myöntää ylimääräistä avustusta käyttökustannuksiin ja halpakorkoista lainaa perustamiskustannuksiin. Koska suojatyötoiminnan rahoitus tulisi ehdotuksen mukaan

määräytymään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain mukaisesti, ehdotetaan pykälä kumottavaksi.

22 g §. Asumispalveluja voidaan lain 22 f §:n nojalla järjestää erityisessä palvelutalossa, sitä vastaavassa palveluasuntolaryhmässä sekä päiväkeskuksessa. Niiden tarkoituksena on auttaa vaikeavammaista invalidia tulemaan toimeen ilman laitoshuoltoa, helpottaa hänen selviytymistään jokapäiväisistä toiminnoista sekä lisätä hänen viihtyvyyttään. Asumispalveluina pidetään myös vaikeavammaisille invalideille järjestettyjä kuljetuspalveluja. Tarkempia määräyksiä asumispalveluista antaa valtioneuvosto.

Tulo- ja menoarvion rajoissa voidaan toimintaan antaa 22 g §:n nojalla valtion varoista avustusta enintään 70 % asumispalvelujen järjestämisestä aiheutuvista todellisista ja hyväksyttävistä käyttötalousmenoista.

Koska myös invalidien asumispalveluihin tulaisiin suorittamaan valtionosuutta sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain mukaisesti, ehdotetaan pykälä kumottavaksi.

23 §. Invalidihuollon johto ja valvonta kuuluvat jo sosiaalihuoltolain nojalla sosiaali- ja terveysministeriölle ja sen alaisille viranomaisille. Tämän vuoksi invalidihuoltolain tätä asiaa koskeva säännös on tarpeeton.

Säännös invalidihuoltoasiain hoitoa varten perustettavista viroista samoin kuin neuvottelukunnasta on käynyt tarpeettomaksi.

Invalidiasiaain neuvottelukunnan toiminta on ollut vähäistä. Sen tehtävät tullaan sisällyttämään kuntoutusasioita varten asetettavan neuvottelukunnan tehtäviin.

Mainituilla perusteilla pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

24 §. Invalidihuollon paikallisena viranomaisena on sosiaalihuoltolakiesityksen 6 §:n nojalla sosiaalilautakunta, joten pykälä voidaan tarpeettomana kumota.

25 §. Lakiehdotuksen mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että henkilö saa invalidihuoltolaissa tarkoitettua huoltoa. Järjestämistävat määräytyvät, ellei erikseen ole toisin säädetty, suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen 3 §:n mukaisesti. Tämän johdosta 25 §:n 1 momentin säännös siitä, että invalidihuollon toimeenpanossa sosiaalihallitus käyttää mahdollisuuksien mukaan apunaan invalidihuollon alalla toimivia järjestöjä, laitoksia ja yrityksiä, käy tarpeettomaksi.

Pykälän 2 momentin nojalla on työkokeilu-laitokseksi hyväksytyllä laitoksella oikeus saada valtion varoista momentissa lähemmin mainittuihin käyttötalousmenoihinsa korvausta 65 %. Säännös voidaan suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi kumota.

25 a §. Säännöksen 1—4 momentissa on määräyksiä invalidien erityishuoltolaitoksille valtion varoista maksettavista käyttötalousmenojen korvauksista. Nämä määräykset voidaan suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi kumota.

Jos laitoksessa on oppilaita tai potilaita py-
syvästi vähemmän, kuin sen vahvistettu paikka-
luku edellyttää, voi laitoksen omistaja laitosta
valvojan ministeriön määräämin ehdoin 5 mo-
mentin nojalla ottaa laitokseen muunkin kuin
tässä laissa tarkoitetun invalidin.

Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen
vuoksi käy säännös tarpeettomaksi, koska lai-
tokset eivät saisi enää suoraan valtionosuutta
ja koska korvausmenettelystä voitaisiin laitos-
ten kanssa erikseen sopia.

Pykälän 6 momentin nojalla määräytyvä
maksu otetaan valtionosuuksia myönnettäessä
suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mu-
kaisesti huomioon, eikä tästä enää tarvita eri-
tyismääräyksiä. Edellä esitetyn perusteella eh-
dotetaan pykälä tarpeettomana kumottavaksi.

25 b §. Säännöksessä on määräyksiä muussa
kuin invalidien erityishuoltolaitoksessa anne-
tusta invalidihuollosta aiheutuneiden kustannus-
ten korvaamisesta laitokselle. Suunnittelu- ja
valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi säännös tu-
lisi kumota.

25 c §. Invalidien erityishuoltolaitokselle
voidaan myöntää sen perustamiseen, laajennuk-
seen ja peruskorjaukseen valtionapua valtion
tulo- ja menoarvion rajoissa. Lain 25 c §:ssä
säädetään lisäksi valtionavun palauttamisesta ja
omaisuuden laitoksesta siirtämisestä ja toiselle
luovuttamisesta.

Koska erityishuoltolaitosten rahoitusjärjestel-
mä on ehdotettu toteuttavaksi sosiaali- ja ter-
veydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudes-
ta annettavan lain mukaisesti, ehdotetaan py-
kälä kumottavaksi.

25 d §. Invalidien erityishuoltolaitos toimii
sosiaali- ja terveysministeriön yleisen johdon ja
valvonnan alaisena ja sillä tulee olla ministe-
riön vahvistama ohjesääntö. Johtoa ja valvon-
taa koskeva säännös käy sosiaalihuoltolakiesi-

tyksen vuoksi tarpeettomaksi ja voidaan täten
poistaa. Yksityisiä laitoksia ja muita toiminta-
yksiköitä koskevasta valvonnasta on tarpeelliset
säännökset sosiaalihuoltolaissa, jota on tarkoi-
tus soveltaa myös invalidihuoltoon.

Pykälän 2 momentin nojalla on invalidien
erityishuoltolaitos opetuksellisesti ja sairaanhoi-
dollisesti asianomaisen ammattiviranomaisen
valvonnan alainen. Säännöstä ehdotetaan tältä
osin täydennettäväksi siten, että siihen lisätään
yhteistoimintavelvoite kyseisten ammattiviran-
omaisten, lääkintöhallituksen, kouluhallituksen,
ammattikasvatushallituksen ja sosiaalihuolluk-
sen välillä.

Pykälän 3 momentin säännöstä invalidien
erityishuoltolaitosten toimihenkilöiden kelpoi-
suusvaatimusten säätämisestä asetuksella ei ole
katsottu enää perusteltuna säilyttää laissa.
Eräiden toimihenkilöiden vaalien vahvistami-
sesta samoin kuin ylläkäarin valitsemista kos-
kevasta lausuntomenettelystä ehdotetaan myös
luovuttavaksi. Tätä voidaan pitää sosiaali- ja
terveysministeriön hallinnonalalla jo hyväksyt-
tyjen periaatteiden mukaisena tehtävien ja toi-
mivallan uudelleen järjestelynä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja
valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi tästä laista
ehdotetaan poistettavaksi säännökset laitokselle
maksettavan korvauksen ennakkomaksuista,
niiden epäämisestä ja takaisin maksamisesta.

25 e § 2 mom. Kuntouttamishoitoa, sopeu-
tumisvalmennusta tai työhönvalmennusta anta-
vien invalidihuoltokurssien hyväksymisestä, val-
vonnasta, kustannusten korvaamisesta ja perit-
tävistä kurssimaksuista noudatetaan 25 e §:n 2
momentin nojalla, mitä invalidien erityishuolto-
laitoksista on säädetty. Kurssin ohjelman ja
kustannusarvion hyväksyy sosiaalihuollus mi-
nisteriön vahvistamien perusteiden mukaan.

Sopeutus- ja työhönvalmennuskursseja voi-
taisiin ehdotuksen mukaan järjestää sosiaali-
hallituksen vahvistamien perusteiden mukaisesti
myös valtion tulo- ja menoarvion varattujen
määrärahojen rajoissa.

Koska kysymyksessä olisivat varsin lyhyt-
aikaisetkin kurssit, joille henkilöt yleensä tu-
levat maan monista eri kunnista, olisi tarkoi-
tuksenmukaista mahdollistaa näiden järjestämi-
nen myös sosiaali- ja terveydenhuollon suunnit-
telu- ja valtionosuuslaista riippumattomina.

Kuntouttamiskurssien osalta ei tilanne ole
samanlainen, joten niiden järjestäminen tapah-

tuisi suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen periaatteiden mukaisesti.

29 §. Voimassa olevan lain nojalla tulee sosiaalilautakunnan toimittaa invalidi sosiaalihallituksen määräyksestä sosiaalihallituksen määräämän lääkärin tarkastettavaksi. Sosiaalihallitus voi myös määrätä invalidin otettavaksi lain 7 §:ssä tarkoitettuun sairaanhoitolaitokseen tutkittavaksi sekä määrätä invalidin otettavaksi määrätyn ajaksi koekoulutukseen ammattioppilaitokseen tai tutkittavaksi työkoekoululaitokseen.

Invalidihuoltoa koskevan kysymyksen selvittämisessä saattaa syntyä tilanteita, joissa esimerkiksi uuden lääkärintarkastuksen suorittaminen voi olla tarpeen. Koska invalidihuoltoa koskevat kysymykset tulitaisiin pääsääntöisesti ratkaisemaan kunnissa, on säännöstä tästä syystä muutettava. Ehdotuksen mukaan sosiaalilautakunta voi harkita lääkärintarkastuksen tarpeellisuuden.

30 a §. Pykälä sisältää invalidihuollosta aiheutuneiden kustannusten korvausta koskevia muutoksenhakusäännöksiä. Uuden valtionosuusjärjestelmän ja sosiaalihuoltolakiehdotuksen vuoksi voidaan pykälä kumota.

31 §. Sosiaalihallituksen tulee nykyisin pitää invalideista ja heille annetusta invalidihuollosta sekä perheenjäsenille myönnettyistä huoltorahoista luetteloa. Sitä varten tulee invalidihuollon alalla toimivien viranomaisten, laitosten, järjestöjen ja yritysten toimittaa sosiaalihallitukselle ilmoituksia luetteloön merkittävistä seikoista. Ehdotettujen uudistussuunnitelmien johdosta ei tällaisen luettelon pitämistä voida enää pitää perusteltuna, joten pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

33 a §. Säännöksessä on määräykset invalidihuoltolain nojalla koulutusta ja työhuollon tukemista varten myönnettyjen lainojen ulosotosta. Koska lainojen myöntäminen ehdotuksen mukaan kuuluisi kunnalle ja koska varojen ja maksujen perimisestä annetun lain (367/61) 14 §:n perusteella asiasta voidaan säätää asetuksella, ehdotetaan pykälä kumottavaksi.

34 a §. Invalidihuoltoa harjoittavalle yhteisölle voidaan nykyisen lain mukaan antaa ylimääräistä avustusta invalidihuollon tukemiseen. Koska invalidihuollon pääasiallinen rahoitus tulisi ehdotuksen mukaan järjestettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettavan lain mukaisesti, ehdotetaan pykälä kumottavaksi.

Voimaantulosäännös

Ammattikasvatuksesta annetun lain (392/65) 1 §:n 3 momentin nojalla ammattikasvatushallitus käsittelee invalidien ammattioppilaitoksia ja niihin liittyviä asioita, jotka invalidihuoltolain, siltä osin kuin tämä koskee invalidien ammattioppilaitoksia ja niille valtion varoista suoritettavia korvauksia, nojalla kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Koska ammattiopetusta ei ole tarkoitus saattaa sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piiriin ja koska opetushallinnossa on valmisteilla ammattikoulutusta koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus, ehdotetaan, että ammattikasvatushallituksen sille kuuluvan invalidihuollon toteuttamista varten tarpeellisia säännöksiä voitaisiin soveltaa edelleen sellaisina, kuin ne ovat tämän lain voimaantullessa.

Invalidihuoltolain mukaisten etuuksien antaminen tulisi ehdotuksen mukaisesti siirtymään pääasiallisesti kuntien velvollisuudeksi. Jo myönnettyjen etuuksien takaamiseksi invalideille jatkossakin, ehdotetaan, että niiden antaminen siirtyisi kuntien tehtäväksi. Jotta tämä olisi käytännössä mahdollista, tulee sosiaalihuoltokseen antaa kunnille tehtävien hoitamisessa tarvittavat tiedot. Epäselvyyksien välttämiseksi ehdotetaan myös, että tämän lain voimaantullessa vireillä olevat asiat käsitellään ja ratkaistaan aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

29. Laki päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta

3 luvun otsikko. Luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi muotoon "Suunnittelu ja valtionosuus", mikä vastaa paremmin luvun uutta sisältöä.

35 §. Säännöksessä määritellään, miten huollettavan kustannukset jakautuvat valtion ja yksityisen ylläpitämässä huoltolassa sekä lain 23 §:n 5 momentissa tarkoitettussa kiireellisessä tapauksessa. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen valtionosuusjärjestelmän vuoksi näitä asioita koskevat erilliset määräykset käyvät tarpeettomiksi.

Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakia on tarkoitus soveltaa myös päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoon, on tätä koskeva viittaus ehdotettu otettavaksi tähän säännökseen.

35 a ja 35 b §. Säännöksiin sisältyy valtionosuuteen liittyviä määräyksiä. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi erilliset valtionosuussäännökset voidaan kumota tarpeettomina päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetusta laista.

36 §. Säännöksen mukaan tulo- ja menovarvion rajoissa voidaan myöntää ylimääräistä valtionavustusta käyttökustannuksiin ja avustusta perustamiskustannuksiin eräissä tapauksissa. Uuteen valtionosuusjärjestelmään siirtymisen vuoksi säännökset käyvät tarpeettomiksi.

Edellä kumottavaksi ehdotettavaan 35 a §:ään sisältyy valtionosuuden suorittamisen ehtona muun muassa se, että muista kuin poliklinikkapalveluista peritään sosiaalihuollon vahvistamien perusteiden mukainen maksu. Maksun perimistä koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi 36 §:ään.

37 §. Säännöksen nojalla jäävät nykyään eräät päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain mukaiset toimenpiteet kunnan lopullisesti kannettaviksi. Koska ehdotetun uuden valtionosuusjärjestelmän mukaisesti tulisi päihdehuolto kokonaisuudessaan valtionosuuden piiriin, voidaan pykälä kumota.

37 a §. Säännöksessä viitataan kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annettuun lakiin. Säännös ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi, koska suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotus sisältää viittauksen mainittuun lakiin.

40 §. Pykälä sisältää salassapitovelvollisuutta koskevan säännöksen sekä määräyksen päihdelain mukaisten toimenpiteiden suorittamisesta siten, ettei huollettava joudu yleisen huomion kohteeksi sekä ettei hänen laillista toimintaansa tarpeettomasti häiritä.

Koska sosiaalihuoltolakiehdotus sisältää salassapitovelvollisuutta koskevan säännöksen ja koska sosiaalihuoltoa lakiehdotuksen periaatteiden mukaan yleensäkin on annettava siten, ettei asiakkaan toimintaa tarpeettomasti vaikeuteta, ehdotetaan päällekkäinen säännös päihdelaista kumottavaksi.

45 §. Myös muut päihdehuoltoa antavat toimintayksiköt kuin tarkoitukseensa hyväksytty huoltolat ovat lain mukaan sosiaalihuollon valvonnassa.

Sosiaalihuoltolakiehdotuksen mukaan kaikki sosiaalihuollon toimintayksiköt ovat sosiaalihuollon viranomaisten valvonnassa. Viranomaisilla on sosiaalihuoltolain mukaan oikeus saada

toimintayksiköiden ylläpitäjiltä tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot. Näin ollen päihdelain säännös toimintayksiköiden valvonnasta ehdotetaan kumottavaksi.

30. Irtolaislaki

5 §. Säännöksen mukaan voidaan irtolainen määrätä työlaitokseen, jollei häntä irtolaisvalvonnan avulla ole saatu tai jos on ilmeistä, ettei häntä sen avulla saada palautetuksi säännölliseen elämäntapaan tai jos hänen hoitamisestaan ei muutoin ole varmuutta ja hän on vaaraksi itselleen tai muiden turvallisuudelle taikka mikäli hän on häiriöksi yleiselle järjestykselle ja siveellisyydelle.

Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että lähes kaikki irtolaislain nojalla työlaitoksiin määrätty henkilöt ovat samalla sellaisia, että he täyttävät myös päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain tunnusmerkit. Näin ollen voitaisiin heidän laitoshoidonsa nykyistenkin säännösten mukaan toteuttaa päihdehuollon laitoksissa. Kun lisäksi työlaitosten tosiasiallinen luonne on viime vuosina yhä enenevässä määrin muuttunut päihdehuoltoloiden suuntaan, ei ole pidetty perusteltuna jatkossa ylläpitää kahta lähes samankaltaista hoitoa antavaa laitosisjärjestelmää. Tämän johdosta ehdotetaan 5 §:ää muutettavaksi siten, että irtolaisten laitoshuoltoon noudatetaan soveltuvin osin, mitä päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetussa laissa huoltolahoidosta on säädetty. Tämä merkitsee sitä, että irtolaisten hoito työlaitoksissa lopetettaisiin ja että työlaitosisjärjestelmä samassa yhteydessä lakkautetaan. Nyt toiminnassa olevat työlaitokset on tarkoitus mahdollisuuksien mukaan muuttaa päihdehuoltolain mukaisiksi huoltoloiksi.

6, 10 ja 17 §, 24 § 1 mom. 4 k, 24 § 2 mom., 25—27 §, 29 § 3 mom., 31 §, 32 § 1 mom., 37 ja 38 § sekä 44 § 2 mom. Edellä 5 §:ään ehdotetun muutoksen johdosta on kysymyksessä oleviin säännöksiin tehty tästä aiheutuvat teknisuonteiset korjaukset eli työlaitosta koskeva maininta on muutettu laitokseksi. Lisäksi on 10, 29 ja 44 §:stä kumottu jo vanhentuneeksi käynyt viittaus pakkotyöhön sekä 24 §:stä virka-avun antamista koskeva säännös, koska vastaavan sisältöinen määräys sisältyy myös sosiaalihuoltolakiehdotukseen. Samalla on 37 §:n 2 momentissa oleva kahden vuoden va-

pausrangaistusaika muutettu 1 momentin mukaisesti kuudeksi kuukaudeksi.

Lain 38 §:n mukaan voidaan irtolaisena vangittu nykyisin määrätä tutkimuksen ajaksi säilytettäväksi työlaitoksen lisäksi myös muussa kunnallisessa laitoksessa. Ehdotuksen mukaan säilyttämistä ei ole rajoitettu ainoastaan kunnallisia laitoksia koskevaksi.

8 ja 9 §. Säännöksiin sisältyy työlaitosta koskevia määräyksiä. Lain 5 §:n muutoksen vuoksi pykälät ehdotetaan kumottaviksi.

11 ja 12 §. Säännöksissä on määräykset laitoksen järjestyksestä, irtolaisen velvollisuudesta osallistua työntekoon, työstä maksettavasta palkkiorahasta, kirjeiden ja muiden lähetyksen tarkastamisesta sekä järjestyksen rikkomisesta aiheutuvista seuraamuksista. Koska on tarkoituksenmukaista kohdella laitoshoidossa olevia irtolaisia samalla tavalla kuin varsinaisia päihdehuollon asiakkaita, ehdotetaan pykälät kumottaviksi. Näin ollen tulee irtolaisina huoltoloihin määrättyihin sovellettaviksi päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoa koskevan lain vastaavat säännökset.

Vaikka kyseiset säännökset jonkin verran poikkeavat toisistaan, ei tällä ole ollut käytännössä juuri lainkaan merkitystä, sillä ohjeilla on käytäntö muodostunut nykyisin jokseenkin samanlaisiksi. Ehdotettu muutos ei näin ollen tältä osin sanottavasti vaikuttaisi irtolaisten asemaan.

41 § 1 ja 5—7 mom. On pidetty edelleenkin tarkoituksenmukaisena säätää, että irtolaisena vangitun henkilön kuljetuksesta, hänen säilyttämisestään tutkimuksen aikana laitoksessa sekä 30 §:ssä tarkoitetun lääkärin lausunnon hankkimisesta aiheutuneet kustannukset suoritetaan erikseen valtion varoista. Siten nämä menot eivät sisälly suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaiseen valtionosuusjärjestelmään. Sen sijaan irtolaisen laitoksesta karkaamisesta aiheutuneet kustannukset samoin kuin lain 17 §:ssä tarkoitetuista matkoista aiheutuneet kustannukset tulevat ehdotuksen mukaan sisällyttämään uuteen valtionosuusjärjestelmään. Lain 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tästä samoin kuin 5 §:n muutoksesta aiheutuvat tarkistukset.

Säännöksen 5 ja 6 momenteissa on määräyksiä tämän lain mukaisten muiden toimenpiteiden aiheuttamien kustannusten suorittamisesta ja korvaamisesta. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen sekä 5 §:n muutosten vuoksi ehdotetaan momentit kumottaviksi.

Pykälän 7 momentissa on viitattu muutoksenhakulupajärjestelmään. Koska säännös on käytännössä osoittautunut tarpeettomaksi, ehdotetaan se kumottavaksi.

42 §. Pykälässä on irtolaislain voimaantuloon liittynyt siirtymäsäännös, joka voidaan tässä yhteydessä poistaa.

Säännöksessä ehdotetaan viitattavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettuun lakiin.

31. Laki lapsen elatuksen turvaamisesta

3 ja 4 §. Laissa tarkoitetun toiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle ja sen alaiselle sosiaalihuollukselle. Läänin alueella toimintaa ohjaa ja valvoo sosiaalihuolluksen alaisena lääninhallitus.

Sosiaalihuoltolakia on tarkoitus soveltaa myös elatusturvalain mukaiseen toimintaan. Koska sosiaalihuoltolakiehdotus sisältää yhdenmukaiset ohjaus- ja valvontasäännökset, jotka koskivat myös tätä lakia, ehdotetaan tämän lain tältä osin päällekkäiset säännökset kumottaviksi.

11 § 2 mom. Lainkohdassa viitataan sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain 14 §:ään, jonka mukaan sosiaalilautakunnan päätösvaltaa voidaan johtosäännöllä siirtää lautakunnan alaisille viranhaltijoille. Päätösvaltaa ei voida siirtää tahdonvastaista huoltoa koskevista asioissa. Viranhaltija voi nykyisin päättää elatustuen myöntämisestä ja muista siihen liittyvistä toimenpiteistä, jos hänelle on siirretty näissä asioissa toimivalta.

Sosiaalihuoltolakiehdotuksessa on tarpeelliset säännökset lautakunnan tehtävien ja toimivallan siirtämisestä, minkä vuoksi erillinen viittaus päätösvalan siirtoon voidaan tästä laista tarpeettomana kumota.

18 § 1 mom. Elatustuki maksetaan nykyisin kunnan varoista postisiirtoliikkeen välityksellä kunkin kuukauden 10 päivään mennessä.

Koska myös elatusturvalain mukaisen toiminnan osalta siirrytään uuteen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmään sekä yhdenmukaiseen valtionosuuksien maksatusmenettelyyn, tulisi erityinen maksatussäännös tästä laista poistaa. Tämän vuoksi säännöstä ehdotetaan muu-

tettavaksi siten, että erityisvelvoite postisiirron käyttämiseksi poistettaisiin.

25 §. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen sekä sosiaalihuoltolakiehdotuksen toteutuminen merkitsevät kunnan kustannusosuuden kasvua nykyiseen verrattuna, minkä johdosta säännöksiä lääninhallituksen erityisestä valvonasta elatusapujen perinnässä ei enää voida pitää perusteltuna. Pykälä ehdotetaan siten kumottavaksi.

28 §. Kunnalle suoritetaan nykyisin valtionosuutta 80 % maksettujen elatustukien määrästä, josta on vähennetty elatusvelvollisilta perityistä elatusavuista elatustukien korvauksiksi tullut määrä ja elatustuen nostajien takaisin maksamat elatustuot. Koska lain mukaiseen toimintaan on kuitenkin tarkoitus soveltaa suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaista valtionosuusjärjestelmää, käyvät tämän lain valtionosuutta koskevat säännökset tarpeettomiksi. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että se sisältää viittauksen suunnittelu- ja valtionosuuslakiin.

37 §. Muutoksenhausta sosiaalilautakunnan alaisen viranhaltijan päätökseen on lain mukaan voimassa sosiaalihuollon hallintolain säännökset. Kuten edellä 11 §:n 2 momentin perusteluissa todettiin, lautakunnan päätösvaltaa siirrettäessä on tarkoitus noudattaa sosiaalihuoltolain säännöksiä. Tämä koskee myös muutoksenhakumenettelyä. Sen vuoksi 37 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

Sosiaalihuoltolakiehdotuksen säännökset ovat asiallisesti saman sisältöiset kuin nykyisessä sosiaalihuollon hallintolaissa. Edellä ehdotetun 11 §:n 2 momentin kumoamisen johdosta käy pykälä tarpeettomaksi.

40 §. Sosiaalilautakunnan tietojensaantioikeus sekä salassapitovelvollisuus määräytyvät sosiaalihuoltolakiehdotuksen 56—58 §:n mukaisesti. Elatusurvalain säännös voidaan päällekkäisenä ja sen vuoksi tarpeettomana kumota.

32. Sotilasavustuslaki

1 §. Nykyisten säännösten mukaan annetaan vakinaisessa palveluksessa olevan asevelvollisen omaiselle sotilasavustusta valtion varoista. Sama koskee myös sotapalveluksen sijasta valtion etua välittömästi tai välillisesti tarkoittavaan työhön määrätyn henkilön omaisia

sekä reservin kertausharjoituksiin tai ylimääräiseen palvelukseen kutsutun omaisia.

Kysymyksessä olevan lain mukainen toiminta tulisi kuulumaan suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen mukaiseen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmään. Näin ollen sotilasavustukset myönnettäisiin kunnan varoista ja näin aiheutuneisiin kustannuksiin suoritettaisiin valtionosuutta. Siirtyminen kunnan varoista suoritettaviin avustuksiin saattaisi niissä tapauksissa, joissa ylimääräiseen palvelukseen kutsuttujen lukumäärä nousisi hyvin korkeaksi, kohtuuttomasti rasittaa kunnan taloutta. Ylimääräiseen palvelukseen kutsutuille annettavista avustuksista ja niistä aiheutuneista kustannuksista tulisi siten antaa tarvittaessa erityisiä määräyksiä.

Edellä lausutun mukaisesti ehdotetaan säännöstä muutettavaksi siten, ettei sotilasavustuslain mukaisia etuuksia suoritettaisi valtion varoista ja että lain mukaista avustusta ei annettaisi ylimääräiseen palvelukseen kutsutun henkilön omaisille.

9 § 5 k, 11 § 2 mom. ja 11 a §. Säännöksissä on sotilasavustusten tilitykseen sekä sotilasavustusten kunnalle korvaamiseen liittyviä määräyksiä. Suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen vuoksi pykälään ehdotetaan tehtäväksi tästä aiheutuvat muutokset.

10 § 2 mom. Säännöksen mukaan kunnalla on valitusoikeus lääninoikeuden sotilasavustuslain 11 §:n 2 momentin ja 11 a §:n nojalla antamasta päätöksestä. Lain 11 §:n 2 momentin kumoamisen sekä 11 a §:n muutoksen johdosta ehdotetaan säännös tarpeettomana kumottavaksi.

13 §. Lain täytäntöönpanosta kunnalle aiheutuneet hallintomenot on säädetty kunnan kustannettavaksi. Uuden valtionosuusjärjestelmän johdosta on säännöstä muutettava. Koska suunnittelu- ja valtionosuuslakia on tarkoitus soveltaa myös sotilasavustuslain mukaiseen toimintaan, ehdotetaan säännökseen otettavaksi tästä viittaus.

14 §. Säännös ennakkojen suorittamisesta kunnalle sotilasavustusten maksamiseksi voidaan suunnittelu- ja valtionosuuslakiehdotuksen johdosta tarpeettomana kumota.

17 §. Säännöksen mukaan sotilasavustuslain mukaista toimintaa valvovat sosiaalihuollon viranomaiset.

Sosiaalihuoltolakiehdotus, jota on tarkoitus soveltaa myös tämän lain tarkoittamaan toimintaan, sisältää tarpeelliset säännökset toi-

mintoja valvovista viranomaisista. Tämän vuoksi 17 § voidaan päällekkäisenä ja siksi tarpeettomana kumota.

33. Voimaantulo

Tämän lakiehdotuksen toteuttaminen suunnittelussa laajuudessa aiheuttaa varsin merkittäviä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän muutoksia. Kun tähän lisäksi liittyy sosiaalihuoltolain säätäminen, edellyttää näiden lakien onnistunut täytäntöönpano laajoja valmistavia toimenpiteitä. Kun kysymyksessä on useita toiminnanaloja koskeva uudistus, vaatii erityisesti uuden suunnittelujärjestelmän luominen keskushallinnossa runsaasti yhteistyötä. Niin ikään uudistus merkitsee suunnittelua ja valtionosuutta koskevien ohjeiden ja lomakkeiden uusimista sekä muutoksia valtion tulo- ja menoarvion rakenteeseen. Samoin on suunniteltava ja käynnistettävä uudistuksen vaatima laaja koulutustoiminta sekä valtion että kuntien viranomaisten toimesta. Niin ikään on käynnistettävä suunnittelutyö siten, että kuntien näkemykset toimintojen kehittämisestä saadaan hyvissä ajoin valtionhallinnon viranomaisten tietoon. Tämän vuoksi lakien hyväksymisen ja voimaantulon välille pitäisi jäädä riittävästi aikaa näiden toimenpiteiden suorittamiseksi.

Suunnittelu- ja valtionosuuslaissa ehdotettu

valtionosuusjärjestelmä perustuu siihen, että sekä valtakunnallisella että paikallisella tasolla on laadittu ja vahvistettu laissa tarkoitetut suunnitelmat. Kun sekä valtakunnalliset suunnitelmat että toteuttamissuunnitelmat on laadittava jo toimintavuotta edeltävän vuoden aikana, on myös sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lain voimaantulo järjestettävä porrastetuksi siten, että ensin ryhdytään soveltamaan lain suunnittelua koskevia säännöksiä ja muut säännökset tulevat noudatettaviksi vasta seuraavana vuotena. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lain säätäminen aiheuttaa muutoksia 31 voimassa olevaan lakiin, joiden voimaantulon pitäisi olla yhdenmukainen mainitun lain voimaantulon kanssa. Kun muutettavissa laeissa on viittaus lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta, tulisivat suunnittelua ja valtionosuutta koskevat säännökset porrastetusti voimaan edellä esitetyllä tavalla. Sekä suunnittelu- että valtionosuusjärjestelmän vuosittaisuudesta johtuu, että säännösten voimaantulo on aina määrättävä vuoden alkuun.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että säännökset tulisivat voimaan vuoden 1984 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Sosiaali- ja terveydenhuoltoon sovelletaan tätä lakia, jos muussa laissa (*erityislaki*) on näin säädetty.

Sosiaali- ja terveydenhuollolla tarkoitetaan tässä laissa kaikkia niitä tehtäviä, joiden järjestäminen on säädetty kunnan velvollisuudeksi sosiaali- ja terveydenhuollon alalla taikka joita

kunta vapaaehtoisesti 1 momentissa tarkoitettun erityislain tai 4 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten suunnitelmien perusteella valtion tulo- ja menoarvion rajoissa järjestää.

2 §

Subde muihin lakeihin

Suunnitteluun ja valtionosuuteen sovelletaan, mitä erityislaissa tai tässä laissa on säädetty. Muutoin sovelletaan tässä laissa tarkoitettuun valtionosuuteen kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetua lakia (35/73) (*valtionosuuslaki*).

3 §

Toiminnan järjestäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon voi kunta järjestää:

1) hoitamalla toiminnan itse tai sopimuksin yhdessä muun kunnan taikka muiden kuntien kanssa;

2) olemalla jäsenenä toimintaa hoitavassa kuntainliitossa; tai

3) hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntainliitolta tai muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta.

Mitä 1 momentin 3 kohdassa on säädetty kunnasta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettua toimintaa hoitavaan kuntainliittoon.

2 luku

Suunnittelu

4 §

Valtakunnalliset suunnitelmat

Valtioneuvoston on kalenterivuositain hallituksen valtion tulo- ja menoarvioesityksen antamisen yhteydessä hyväksyttävä valtakunnalliset suunnitelmat sosiaalihuollon ja terveydenhuollon järjestämisestä hyväksymisvuotta seuraavan viiden kalenterivuoden aikana (*valtakunnalliset suunnitelmat*).

5 §

Valtakunnallisten suunnitelmien sisältö

Valtakunnalliset suunnitelmat sisältävät:

1) sosiaali- ja terveydenhuollolle asetettavat yleiset tavoitteet;

2) ohjeet uusien toimintojen toteuttamisesta ja niihin verrattavista toimintojen merkittävistä muutoksista;

3) luettelot vuosittain toteutettavista tai aloitettaviksi suunnitelluista hankkeista, joiden kokonaiskustannukset ovat merkittävät sekä arvion niiden kustannuksista ja valtionosuuksista;

4) selvitykset henkilökunnan määrässä vuosittain tapahtuvista muutoksista sekä lisäysten alueellisen jakautuman perusteista;

5) arviot käyttökustannuksiin suoritettavien valtionosuuksien määristä;

6) perusteet voimavarojen mitoittamista, ohjausta ja valvontaa varten; sekä

7) muut tarpeelliseksi katsottavat seikat.

6 §

Valtakunnallisten suunnitelmien laadinta

Sosiaali- ja terveysministeriö kokoaa ja esittelee valtakunnalliset suunnitelmat.

Valtakunnallisten suunnitelmien valmistelusta huolehtivat sosiaali- ja terveysministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä kauppa- ja teollisuusministeriö kukin hallinnonalallaan alaistensa keskusvirastojen esityksestä. Lääninhallitukset avustavat ministeriöitä ja keskusvirastoja valtakunnallisten suunnitelmien valmistelussa.

Maa- ja metsätalousministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, sosiaalihuollon, lääkintöhallituksen ja työsuojeluhallituksen on huhtikuun 30 päivään mennessä toimitettava valtakunnallisia suunnitelmia koskevat esityksensä sosiaali- ja terveysministeriölle.

7 §

Toteuttamissuunnitelma

Kunnan on vuosittain laadittava kunnanvaltuuston hyväksymän kunnallislaisissa (953/76) tarkoitetun kuntasuunnitelman yhdistelmänä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnitelma (*toteuttamissuunnitelma*) 3 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetusta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä seuraavan viiden kalenterivuoden aikana.

Mitä 1 momentissa on säädetty kunnasta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettua toimintaa hoitavaan kuntainliittoon.

Toteuttamissuunnitelman on perustuttava sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeisiin kunnan tai kuntainliiton toimialalla sekä sopeuduttava valtakunnallisiin suunnitelmiin.

8 §

Toteuttamissuunnitelman sisältö

Toteuttamissuunnitelmassa on oltava:

1) selvitys kunnassa tai kuntainliitossa tarpeellisista uusista järjestelyistä valtakunnallisissa suunnitelmissa annettujen yleisten tavoitteiden toteuttamiseksi;

2) luettelo vuosittain toteutettavista tai aloitettavista 5 §:n 3 kohdassa tarkoitetuista hankkeista ja arvio niiden kustannuksista;

3) selvitys muista toimintavarustuksen ja toiminnan merkittävistä muutoksista sekä arvio niiden kustannuksista;

4) selvitys henkilökunnan määrässä ja rakenteessa vuosittain tapahtuvista muutoksista;

5) selvitys 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista palveluista ja niiden kustannuksista siltä osin, kuin ne eivät aiheudu kunnalle tai kuntainliitolle erikseen säädetystä korvausvelvollisuudesta; sekä

6) arvio kustannusten ja valtionosuuksien kokonaismääristä.

9 §

Toteuttamissuunnitelman alistaminen

Kunnan on alistettava joulukuun 31 päivään mennessä ja kuntainliiton marraskuun 30 päivään mennessä toteuttamissuunnitelma lääninhallituksen vahvistettavaksi. Samalla kuntasuunnitelma on toimitettava lääninhallitukselle tiedoksi.

10 §

Toteuttamissuunnitelman vahvistaminen

Lääninhallituksen on helmikuun 28 päivään mennessä vahvistettava toteuttamissuunnitelma ensimmäisen kalenterivuoden osalta ja annettava tarvittaessa ohjeita sen kehittämiseksi myöhempien vuosien osalta. Samalla lääninhallituksen on annettava ennakkoratkaisu toteuttamissuunnitelmassa hyväksyttävistä henkilöstön ja muiden voimavarojen muutoksista toisena kalenterivuonna. Ennakkoratkaisua on sitovana noudatettava vahvistettaessa seuraavaa toteuttamissuunnitelmaa, jolle siitä tai sen perusteena olevista valtakunnallisista suunnitelmista muuta johdu.

Toteuttamissuunnitelma on vahvistettava muuttamatta. Siihen voidaan kuitenkin tehdä oikaisunluonteisia korjauksia. Toteuttamissuunnitelma on kuitenkin jätettävä vahvistamatta siltä osin, kuin se on lain, asetuksen, voimassa olevien valtakunnallisten suunnitelmien tai niiden perusteella annettujen ohjeiden vastainen ja siltä osin, kuin siihen sisältyy sellaisia hankkeita, toiminnan muuttamista tarkoittavia järjestelyjä sekä henkilökunnan määrässä tapahtuvia muutoksia, joiden toteuttaminen ei ole mahdollista ottaen huomioon valtakunnallisissa suunnitelmissa osoitetut voimavarat sekä läänin muiden kuntien ja kuntainliittojen tarpeet.

Jos kunta tai kuntainliitto ei tyydy lääninhallituksen päätökseen siltä osin, kuin toteuttamissuunnitelma on jätetty vahvistamatta, kunta tai kuntainliitto voi kolmen kuukauden kuluessa lääninhallituksen päätöksestä tiedon saatuaan vaatia kirjallisesti lääninhallitusta oikai-

semaan päätöstään tai alistamaan toteuttamissuunnitelman vahvistamisen tältä osin valtioneuvoston lopullisesti ratkaistavaksi. Lääninhallituksen on alistaessaan asian toimitettava päätöksensä ja lausuntonsa viipymättä valtioneuvostolle. Kunta tai kuntainliitto voi vastavasti kuukauden kuluessa oikaisuvaatimuksen perusteella annetusta lääninhallituksen päätöksestä tiedon saatuaan vaatia lääninhallitusta alistamaan päätöksensä valtioneuvoston lopullisesti ratkaistavaksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun ennakkoratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

11 §

Toteuttamissuunnitelman muuttaminen

Jos olosuhteet toteuttamissuunnitelman vahvistamisen jälkeen ovat kunnassa tai kuntainliitossa muuttuneet, voidaan toteuttamissuunnitelmaa muuttaa. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava 7, 9 ja 10 §:ssä säädettyä menettelyä.

12 §

Tietojenanto

Kunnan ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitetun kuntainliiton on toimitettava kunnalliskertomus lääninhallitukselle tiedoksi lokakuun 31 päivään mennessä. Kunnalliskertomuksen tai siihen liitettyjen muiden selvitysten tulee sisältää tarpeelliset tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon toteutumisesta.

Lääninhallituksen on laadittava vahvistetuista toteuttamissuunnitelmista ja kunnalliskertomusten sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevista osista kunta- ja kuntainliittokohtaisesti esitetyt yhteenvedot. Ne on lähetettävä tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, kauppa- ja teollisuusministeriölle, sosiaalihuollukselle, lääkintöhallitukselle ja työsuojeluhallitukselle, elinkeinohallitukselle sekä niille kunnille ja kuntainliitoille, joiden toteuttamissuunnitelmat lääninhallitus vahvistaa.

Kunnan ja kuntainliiton on annettava lääninhallitukselle tämän lain toteuttamiseksi tarvittavia tietoja.

13 §

Valtakunnallisten palvelujen tuottajien luettelo

Sosiaali- ja terveysministeriön valtakunnallisista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen

tuottajista pitämään luetteloon voidaan ottaa sellainen usealle kunnalle tai kuntainliitolle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottava yksityinen yhteisö tai laitos, jonka tuottamien palvelujen määrä on valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävä.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi poistaa valtakunnallisen palvelujen tuottajan 1 momentissa tarkoitettua luettelosta, jos palvelujen tuottaja ei enää täytä luetteloon merkitsemiselle asetettuja edellytyksiä.

14 §

Valtakunnallisen palvelujen tuottajan toteuttamissuunnitelma

Edellä 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua yksityisen palvelujen tuottajan, joka on otettu sosiaali- ja terveysministeriön valtakunnallisista palvelujen tuottajista pitämään luetteloon ja jonka kanssa asianomainen keskusvirasto tai, jos sitä ei ole, ministeriö on tehnyt 15 §:ssä tarkoitettua sopimuksen, on laadittava sopimuksessa tarkoitettua toiminnasta toteuttamissuunnitelma.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua toteuttamissuunnitelmassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 7 §:n 1 ja 3 momentissa sekä 8 §:ssä on säädetty. Toteuttamissuunnitelmaa alistettaessa, vahvistettaessa ja muutettaessa on noudatettava, mitä kuntainliittojen osalta on 9—11 §:ssä säädetty. Suunnitelman vahvistaa kuitenkin sopimuksen tehnyt keskusvirasto tai ministeriö.

15 §

Sopimus

Keskusviraston tai, jos sitä ei ole, ministeriön ja 13 §:n 1 momentissa tarkoitettua yksityisen palvelujen tuottajan välillä tehdään sopimus palvelujen hankkimisesta ja niistä suoritettavista korvauksista. Keskusviraston tai ministeriön on neuvoteltava ennen sopimuksen tekemistä asianomaisten kunnallisten keskusjärjestöjen kanssa.

3 luku

Rahoitus

16 §

Valtionosuudet

Kunnalle ja kuntainliitolle suoritetaan kulta-kin kalenterivuodelta vahvistetun toteuttamis-

suunnitelman mukaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin valtionosuutta.

Jos toteuttamissuunnitelmaa ei ole 10 §:ssä säädetyllä tavalla vahvistettu, suoritetaan valtionosuus viimeksi vahvistetun toteuttamissuunnitelman käsittämässä laajuudessa tapahtuneesta toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin.

Valtionosuus lasketaan kunnittain kuntien kantokykyluokituksesta annetussa laissa (665/67) tarkoitettujen kantokykyluokkien perusteella seuraavasti:

Kunnan kantokykyluokka	Valtionosuus prosentteina kustannuksista
1	65
2	60
3	56
4	52
5	49
6	47
7	43
8	42
9	39
10	31

17 §

Poikkeukset valtionosuuslaista

Valtionosuuslain säännöksistä poiketaan seuraavasti:

1) valtionosuus suoritetaan kunnalle niihin-kin kustannuksiin, jotka aiheutuvat kunnan 3 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua tavalla järjestämästä sosiaali- ja terveydenhuollosta;

2) valtionosuus suoritetaan kuntainliitolle niihin-kin kustannuksiin, jotka aiheutuvat kuntainliiton 3 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua tavalla järjestämästä sosiaali- ja terveydenhuollosta;

3) valtionosuutta ei suoriteta valtionosuuslain 5 §:n 6 kohdassa tarkoitettuihin kunnan tai kuntainliiton omien rakennusten vuokraarvoihin;

4) valtionosuuslain 5 §:n 8 kohdassa säädettyä rajoitusta ei sovelleta;

5) valtionosuuteen oikeuttavien kunnalle aiheutuneiden kustannusten vähennykseksi luetaan valtionosuuslain 7 §:n 1 momentin säännöksestä poiketen myös toiselta kunnalta tai kuntainliitolta laitoksen tai palvelujen käyttämisestä perittävät korvaukset;

6) valtionosuuteen oikeuttavien kuntainliitolle aiheutuneiden kustannusten vähennykseksi

luetaan valtionosuuslain 7 §:n 1 momentin säännöksestä poiketen myös kuntainliittoon kuulumattomalta kunnalta tai toiselta kuntainliitolta laitoksen tai palvelun käyttämisestä perittävät korvaukset;

7) valtionosuuslain 3, 4 ja 5 §:stä poiketen perustamiskustannuksina pidetään vain tämän lain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitetuista hankkeista aiheutuneita kustannuksia, kuitenkin siten, ettei valtionosuuslain 12 §:n säännöksiä sovelleta;

8) toteuttamishojelman hyväksyminen ja päätös valtionosuuden suorittamisesta perustamiskustannuksiin perustuu siitä poiketen, mitä valtionosuuslain 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa on säädetty luonnospiirustuksista ja rakennustapaselostuksesta ja mainitun lain 11 §:n 1 momentissa pääpiirustuksista, rakennushanketta koskevan suunnitelman luonnokseen, johon on sisällytetty yksityiskohtaiset piirustukset ja rakennusselostus;

9) valtionosuuslain 14 ja 14 a §:n säännöksiä ei sovelleta;

10) kaikkiin kustannuksiin suoritetaan valtionosuuden ennakkoa valtionosuuslain 5 luvun säännöksistä poiketen vahvistettuun toteuttamissuunnitelmaan sisältyvän arvion mukaan noudattaen, mitä määräajoista on valtionosuuslain 18 §:n 1 momentissa säädetty, kuitenkin siten, että kuukausittain suoritettava ennakkoa korotetaan tai alennetaan sitä keskimääräistä muutosta vastaavasti, millä palkkauskustannukset ovat sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan osalta keskimäärin muuttuneet arvion perusteena olevasta tasosta;

11) valtionosuuden loppuerä maksetaan, jollei tästä laista muuta johdu, kaikkiin kustannuksiin valtionosuuslain 5 luvun säännöksistä poiketen kunnan tai kuntainliiton kustannuksista esittämän selvityksen mukaisena viimeistään kahden kuukauden kuluessa selvityksen saapumisesta. Muutoin noudatetaan, mitä valtionosuuden suorittamisesta käyttökustannuksiin on säädetty; sekä

12) valtionosuuslain 21 a §:n säännöstä valtionosuuden ennakon tai loppuerän suorittamisen keskeyttämisestä ei sovelleta.

kertomus toiminnasta noudattaen soveltuvin osin, mitä 12 §:n 1 momentissa on säädetty;

2) valtioneuvosto voi määrätä, että enintään kolmelta seuraavalta kalenterivuodelta kunnalle tai kuntainliitolle suoritetaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon valtionosuus korkeintaan kymmenellä prosenttiyksiköllä alennettuna, jos valtionosuus tai sen ennakko on suoritettu selvästi liiallisena sen vuoksi, että siihen olennaisesti vaikuttavan tiedon antaminen on tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta laiminlyöty tai sanotunlainen tieto on tahallisesti taikka törkeästi huolimattomuudesta annettu virheellisenä tai erehdyttävänä;

3) lääninhallitus voi pidättää valtionosuuden kokonaan tai osittain, jos toiminnassa ei ole noudatettu vahvistettua toteuttamissuunnitelmaa;

4) asiakkailta on perittävä 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista palveluista samat maksut ja korvaukset kuin vastaavista kunnallisista palveluista; sekä

5) on viranhaltijoiden ja työntekijöiden määrää sekä muita kuin sopimusvaraisia palvelussuhteen ehtoja koskevien asioiden käsittelemistä varten neuvottelukunta, jonka tehtävänä on antaa lausuntoja lähinnä periaatteellisuontoisista ja laajakantoisista kysymyksistä. Valtioneuvosto määrää neuvottelukunnan jäsenet. Neuvottelukunnassa tulee olla sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön edustajat sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntemusta omaavat edustajat, joista valtioneuvosto määrää puheenjohtajan. Muiden jäsenten tulee edustaa kuntien ja kunnallisten sairaanhoitolaitosten keskusjärjestöjä sekä kunnallista sopimusvaltuuskuntaa. Jos henkilökunnan palkkaus tai muut taloudelliset edut on suoritettu suurempina kuin valtionosuuslaissa säädetty perusteet edellyttävät, valtioneuvosto voi neuvottelukunnan annettua asiasta lausuntonsa päättää, että valtionosuus evätään kokonaan tai osaksi sen palkkauksen tai niiden muiden etujen kohdalta, joihin poikkeaminen on kohdistunut.

19 §

Valtionavustus, laina ja korkotuki

Tulo- ja menoarvion rajoissa voidaan 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle yksityiselle palvelujen tuottajalle myöntää perustamiskustannuksiin valtionavustusta, lainaa tai korkotukea.

18 §

Valtionosuutta koskeva täydentävä säännös

Sen lisäksi, mitä edellä on säädetty:

1) 13 §:n 1 momentissa tarkoitettun yksityisen palvelujen tuottajan on lähetettävä keskusvirastolle tai, jos sitä ei ole, ministeriölle

20 §

Korvauksen suorittaminen

Jollei muuta ole sovittu, kunta tai kuntainliitto on velvollinen suorittamaan 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulle yksityiselle palvelujen tuottajalle sekä valtion toimintayksikölle osoittamiensa henkilöiden käyttämistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista kuukausittain korvausta.

Yksityiselle palvelujen tuottajalle suoritettava korvaus määräytyy sopimuksen mukaan.

Valtiolle suoritettava korvaus määräytyy valtion maksuperustelain (980/73) mukaisesti. Kustannuksiin ei kuitenkaan lueta käyttöomaisuuden poistoja eikä käyttö- ja vaihto-omaisuuteen sijoitetun pääoman korkokustannuksia.

21 §

Valtionosuuden palauttaminen eräissä tapauksissa

Mitä valtionosuuslain 24 ja 25 §:ssä on säädetty, noudatetaan soveltuvin osin myös 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun yksityisen palvelujen tuottajan ylläpitämään sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikköön, jonka perustamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin on suoritettu valtionosuutta tai -avustusta.

22 §

Yksityisen toimintayksikön henkilökunnan eläketurva

Sellaisen 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun yksityisen palvelujen tuottajan, johon tämän lain voimaan tullessa on sovellettu eräistä valtion varoista suoritettavista eläkeistä annettua lakia (382/69), palveluksessa olevalla henkilöllä on oikeus valtion varoista suoritettavaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun henkilön kuoltua suoritetaan hänen jälkeensä valtion varoista perhe-eläkettä soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka tai työsuhteessa valtioon olleen henkilön jälkeen.

23 §

Työnantajan eläkekustannusosuus

Edellä 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu työnantaja on velvollinen vuosineljänneksittäin

kunkin vuosineljänneksen päättymistä seuraavan kuukauden aikana maksamaan valtiolle eläkekustannusosuuden, jonka määrä on 12,5 prosenttia 22 §:n 1 momentissa tarkoitetuille henkilöille maksetuista palkoista.

24 §

Korvauksen katsominen valtionavuksi

Korvaus, jonka kunta tai kuntainliitto suorittaa 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja palveluja tuottavalle yksityiselle yhteisölle tai laitokselle tämän lain mukaisesti, katsotaan yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimuksissa (238/79) tarkoitetuksi lakisääteiseksi valtionavuksi sellaisen edellä tarkoitetun yksityisen yhteisön tai laitoksen osalta, joka ennen tämän lain voimaan tuloa on ollut tai olisi ollut oikeutettu lain nojalla saamaan palkkausmenoihinsa valtionapua. Sanottu korvaus katsotaan harkinnanvaraiseksi valtionavuksi sellaisen edellä tarkoitetun yksityisen yhteisön tai laitoksen osalta, joka ennen tämän lain voimaan tuloa on saanut tai olisi voinut saada harkinnanvaraista valtionapua tai siihen verrattavaa valtion varoista tulevaa muuta suoritusta tai korvausta.

4 luku

Erinäiset säännökset

25 §

Valtionosuustehtävien hoitaminen

Valtion asianomaisena viranomaisena toimii tässä laissa säädettyistä toiminnoista aiheutuviin kustannuksiin suoritettavia valtionosuuksia koskeissa asioissa lääninhallitus. Asioissa, jotka koskevat perustamissuunnitelmaa, toteuttamisohjelmaa ja päätöstä valtionosuuden suorittamisesta, mainittuna viranomaisena on kuitenkin asianomainen ministeriö.

26 §

Ohjeet

Ministeriö ja keskusvirasto antavat, sen mukaan kuin valtakunnallisissa suunnitelmissa erikseen määrätään, tarkempia ohjeita valtakunnallisiin suunnitelmiin sisällytettävien ohjeiden soveltamisesta.

Lääninhallituksen ja keskusviraston on sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevia asioita ratkaistessaan noudatettava 1 momentissa tarkoi-

tettujen ohjeiden lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön tai muun ministeriön oman toimialansa osalta antamia yleisiä ohjeita.

27 §

Lääninhallituksen alueellinen toimivalta

Toimivaltainen 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun kuntainliiton toimintaan liittyvissä asioissa on sen läänin lääninhallitus, jonka alueella kysymyksessä olevan kuntainliiton kotipaikka on.

28 §

Kaavojen vahvistaminen

Toteuttamissuunnitelma sekä kunnalliskertomukseen sisällytettävät tai siihen liitettävät selvitykset sekä valtionosuusselvitykset on laadittava tarkoitusta varten vahvistettujen kaavojen mukaisille lomakkeille. Kaavat vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö hankittuaan sisäasiainministeriön, valtiovarainministeriön, maaja metsätalousministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön ja asianomaisten kunnallisten keskusjärjestöjen lausunnot.

29 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkemmat säännökset tämän lain soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

30 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 . Lain 2 luvun säännöksiä sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran jo vuonna 19 vuosia 19 —19 koskevia valtakunnallisia suunnitelmia laadittaessa ja hyväksyttäessä sekä toteuttamissuunnitelmia laadittaessa ja vahvistettaessa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

31 §

Siirtymäsäännökset

Milloin toimintayksikön rakentaminen, laajentaminen, peruskorjaus tai perushankinta on tämän lain voimaan tullessa kesken tai milloin rakentamista, laajentamista, peruskorjausta ja perushankintaa koskeva toteuttamisohjelma on hyväksytty ennen tämän lain voimaantuloa, suo-

ritetaan kyseisen hankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin valtionosuus tai -avustus lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Milloin eläkekustannusten tai muiden jatkuvien kustannusten suoritusvelvollisuus on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa ja niiden suorittaminen jatkuu tämän lain voimassa ollessa, suoritetaan siitä aiheutuviin kustannuksiin valtionosuus tämän lain säännösten mukaisesti.

Edellä 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle yksityiselle palvelujen tuottajalle voidaan sen maksuvalmiuden turvaamiseksi suorittaa tämän lain voimaan tullessa valtionavustusta enintään kolmannes sille edellisenä vuonna suoritettujen valtionosuuksien, -avustusten ja korvausten ennakkojen yhteismäärästä. Valtionavustus otetaan huomioon 21 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa.

Siitä poiketen, mitä 16 §:ssä on säädetty, vähennetään yli kymmenen prosenttiyksikköä aikaisempaa korkeamman valtionosuuden saavilta kunnilta edellä mainitun ylittävä valtionosuus ensimmäisenä lain voimaantulon jälkeisenä vuonna täysimääräisenä, toisena vuonna kahdella kolmasosalla ja kolmantena vuonna yhdellä kolmasosalla. Näin määrättyä valtionosuuden vähennystä vastaavan valtionavustuksen sosiaali- ja terveysministeriö suorittaa niille kunnille, joiden valtionosuusprosentti on yli viisi prosenttiyksikköä alempi kuin aikaisemmin. Valtionosuuden vähennys ja sitä vastaava valtionavustus määrätään valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan viimeiseltä lain voimaantuloa edeltäneeltä vuodelta tässä laissa tarkoitettujen toimintojen käyttömenoihin suoritettujen valtionosuuksien, -avustusten ja korvausten yhteismäärästä lasketun keskimääräisen valtionosuusprosentin ja 16 §:n mukaan lasketun valtionosuusprosentin erotuksen perusteella.

Niiden sosiaali- ja terveydenhuollon toimintojen osalta, joissa henkilöstön määrän muutoksia ei hyväksytty valtakunnallisilla suunnitelmilla tai muilla valtion viranomaisen tekemillä päätöksillä, kuntien tai kuntainliittojen vuosina 1982 ja 1983 sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin ottaman henkilöstön palkkaus- ja muihin menoihin suoritetaan valtionosuutta tämän lain mukaisesti vain siinä tapauksessa, että sanottuina vuosina tapahtunut edellä tarkoitettun henkilöstön lisäys hyväksyttiin vuonna 1984 koskevissa tämän lain mukaisissa tai niitä myöhemmissä valtakunnallisissa suunnitelmissa.

2.

Laki

työsuojeluhallinnosta annetun lain 7 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan työsuojeluhallinnosta 24 päivänä heinäkuuta 1972 annetun lain (574/72) 7 ja 8 §, näistä 8 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla (603/75), näin kuuluviksi:

7 §

Kunnan tai kuntainliiton terveyslautakunnan alaiseksi voidaan perustaa tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi yksi tai tarpeen mukaan useampia työsuojelutarkastajan virkoja.

Työsuojelutarkastajan virka voidaan yhdistää kunnan muuhun virkaan tai se voi olla sivuvirka. Kahdella tai useammalla kunnalla voi olla yhteinen työsuojelutarkastajan virka.

Työsuojelutarkastajan virkaan valittavalla tulee olla työsuojeluhallituksen hyväksymä koulutus.

Ennen kunnan työsuojelutarkastajan viran

täyttämistä on viran hakijoista pyydettävä lausunto valtion asianomaiselta työsuojelupiiriltä sekä työntekijäin edustavimmalta ammattijärjestöltä.

8 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

3.

Laki

terveydenhoitolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä elokuuta 1965 annetun terveydenhoitolain (469/65) 10 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa (1120/76), ja *muutetaan* 1 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §, 29 §:n 3 ja 6 momentti sekä 42 §, sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 1 momentti mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa, 10 §:n 2 momentti 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (741/76), 11 § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (602/75) ja 42 § osittain muutettuna 19 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla (932/80), näin kuuluviksi:

1 §

Terveydenhoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle. Maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston asiana on suunnitella, ohjata ja valvoa terveydenhoitoa toimialallaan.

10 §

Terveydenhoitoa varten kunnalla voi olla terveystarkastajan virkoja ja muuta henkilöstöä.

Terveystarkastajan virka voi olla sivuvirka tai viran tehtävät voidaan yhdistää kunnan muuhun virkaan. Kahdella tai useammalla kunnalla voi olla myös yhteinen terveystarkastajan virka.

11 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

29 §

Yleisvaarallisia tartuntatauteja ovat lavantauti (Typhus abdominalis), pikkulavantauti (Ferbis paratyphoidea A et B), hiirilavantauti (Salmonellosis typhi murium), punatauti (Dysenteria bacillaris et amoebica), kurkkumätä (Diphtheria), lapsihalvaus (Poliomyelitis), tarttuva aivokalvontulehdus (Meningitis epidemica meningococcica), tarttuvat aivokuumeet (En-

cephalitis acuta infectiosa), trakooma (Trachoma), leptospiroosi (Leptospirosis), malaria (Malaria) sekä ihmisissä todettu pernarutto (Anthrax), raivotauti (Rabies), papukaijakuume (Psittacosis), räkätauti (Malleus), jänisrutto (Tularaemia) ja pitaali (Lepra).

Toimenpiteistä tuberkuloosin ja sukupuolitautiin vastustamiseksi on erikseen säädetty.

42 §

Edellä 41 §:ssä tarkoitettua hoidosta, kuljetuksesta ja matkasta aiheutuneista kustannuksista vastaa se kunta, jossa henkilöllä on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka tai, jollei henkilöllä ole Suomessa kotipaikkaa, se kunta, jossa henkilö oleskelee.

Jos hoito on järjestetty toisen kunnan ylläpitämässä terveyskeskuksessa tai kunnallisessa yleissairaalassa, 1 momentissa tarkoitetun kunnan on suoritettava asianomaiselle kunnalle tai kuntainliitolle korvaus, niin kuin siitä on erikseen säädetty. Samoin kunnan on korvattava tilapäisellä hoitopaikalla ja muussa kuin edellä mainitussa sairaalassa annettu hoito soveltuvin osin noudattaen, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 23 §:ssä on säädetty.

Hengityshalvauksipotilaiden hoitokustannusten korvaamisesta on erikseen säädetty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

4.

Laki

elintarvikelain 7 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 3 päivänä heinäkuuta 1941 annetun elintarvikelain (526/41) 7 §:n 2 momentti ja

muutetaan 8 §, sellaisena kuin se on 28 päivänä lokakuuta 1977 annetussa laissa (756/77), näin kuuluvaksi:

8 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Muut valvontakustannukset suoritetaan valtion varoista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

5.

Laki

maidontarkastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä heinäkuuta 1946 annetun maidontarkastuslain 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä toukokuuta 1972 annetussa laissa (431/72), ja

muutetaan 4 §:n 1 momentti ja 4 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 1 momentti mainitussa 31 päivänä toukokuuta 1972 annetussa laissa ja 4 a § 14 päivänä tammikuuta 1977 annetussa laissa (35/77), näin kuuluviksi:

4 §

Kunnan on järjestettävä kunnallisten elintarvikkeiden valvontaviranomaisten toimesta maidosta otettujen näytteiden tutkiminen.

4 a §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuol-

lon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty. Tämä laki tulee voimaan päivänä -
kuuta 198 .

6.

Laki

lihan tarkastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 25 päivänä maaliskuuta 1960 annettuun lihan tarkastuslakiin (160/60) uusi 5 a § seuraavasti:

5 a §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty. Tämä laki tulee voimaan päivänä -
kuuta 198 .

7.

Laki

eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetun eläinlääkintähuoltolain (431/65) 12 § ja 18 a §,
näistä 18 a § sellaisena kuin se on väliaikaisesti muutettuna 15 päivänä joulukuuta 1978 annetulla lailla (974/78), sekä
muutetaan 4 luvun otsikko, 18 ja 21 §,
näistä 18 § sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (998/79), näin kuuluviksi:

4 luku

Suunnittelu ja valtionosuus

18 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 7 §:n 1 momentista poiketen tämän lain 14 §:ssä sää-

dettyjä palkkioita ei lueta käyttökustannusten vähennykseksi.

21 §

Milloin maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto pitää sitä tarpeellisena, kunta on velvollinen määräämään kaupungin- tai kunnan eläinlääkärin osallistumaan mainitun osaston järjestämään tai hyväksymään täydennyskoulutukseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä -
kuuta 198 .

8.

Laki

kansanterveyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä tammikuuta 1972 annetun kansanterveyslain (66/72) 3, 23 ja 24 §, 4 luvun otsikko, 27—39 §, 43 §:n 1 momentti, 44 § ja 50 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 § 29 päivänä syyskuuta 1978 annetussa laissa (744/78), 24 § 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (930/80), 27 § 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa laissa (448/80), 27 a § 2 päivänä syyskuuta 1976 annetussa laissa (788/76), 4 luvun otsikko, 28—31 §, 33—35 §, 37—39 §, 43 §:n 1 momentti ja 44 § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (592/75), 32 § 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (737/76) ja 36 § 29 päivänä kesäkuuta 1978 annetussa laissa (507/78), sekä

muutetaan 2 ja 13 §, 14 §:n johdantolause ja 3 momentti, 14 a §:n johdantolause, 19 §, 21 a §:n 1, 3 ja 4 momentti sekä 25 §,

sellaisina kuin niistä ovat 14 §:n 3 momentti mainitussa 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa, 14 a §:n johdantolause 24 päivänä elokuuta 1979 annetussa laissa (675/79), 19 § muutettuna mainituilla 2 päivänä syyskuuta 1976 ja 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetuilla laeilla, 21 a §:n 1, 3 ja 4 momentti 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa (2/80) ja 25 § mainitussa 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa, sekä

lisätään 21 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa, uusi 5 momentti sekä uusi 21 b § seuraavasti:

2 §

Kansanterveystyön yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveystoiministeriön alaisena lääkintöhallitukselle.

detään, tulee kansanterveystyöhön kuuluvina velvollisuuksina 19 §:ssä mainitussa laissa tarkoitetun toteuttamissuunnitelman rajoissa:

13 §

Terveyslautakunnan on annettava lääninhallitukselle tietoja kunnan suorittamasta kansanterveystyöstä.

19 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

14 §

Kansanterveystyöhön kuuluvina velvollisuuksina 19 §:ssä mainitussa laissa tarkoitetun toteuttamissuunnitelman rajoissa kunnan tulee:

Kunnan asukkaalla tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, jolla on kunnassa väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka. Tässä laissa kunnan asukkaaksi katsotaan myös sellainen kunnassa oleskeleva Suomen kansalainen, jolla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa. Henkilön asuin- ja kotikunnalla tarkoitetaan kuntaa, jonka asukas hän on.

14 a §

Sen lisäksi, mitä 14 §:ssä on säädetty, kunnan, jonka velvollisuudeksi se asetuksella sää-

21 a §

Siitä poiketen, mitä 21 §:ssä on säädetty, voidaan pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta periä ylläpidosta ja hoidosta terveyskeskuksessa asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden määräämää potilaan maksukyvyn mukainen maksu. Maksun määrääytymisessä noudatetaan soveltuvin osin sosiaalihuoltolain (/) 28 §:ssä tarkoitetun laitoshuollon maksujen määrääytymisperusteita. Maksu voidaan alentaa tai jättää perimättä, jos siihen potilaan toimeentuloedellytykset, elatusvelvollisuus, asuntomenot, hoitoaika tai muut hoidolliset näkökohdat huomioon ottaen on syytä.

Maksusta päättää terveyslautakunta. Lautakunta voi kuitenkin vahvistamiensa perusteiden ja yleisten ohjeiden mukaisesti määrätä alaisensa viranhaltijan päättämään maksun määräämisestä, alentamisesta tai perimättä jättämisestä.

Sen estämättä mitä muualla laissa on säädetty, ovat pysyvästi laitoshoidossa oleva sekä kansaneläkelaitos ja eläketurvakeskus velvollisia antamaan terveyslautakunnalle tai 3 momentissa tarkoitettulle viranhaltijalle tämän pykälän mukaisen maksun määräämiseksi tarpeelliset tiedot.

Jos henkilö kieltäytyy antamasta 4 momentissa tarkoitettuja tietoja tai antaa hyötymistarkoituksessa ilmeisen virheellisiä tietoja, terveyslautakunta voi määrätä maksun, mikä todennäköisesti vastaisi oikeiden tietojen perusteella määrättävää maksua.

21 b §

Edellä 21 a §:n 3 momentissa tarkoitettuun viranhaltijan tekemään päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Milloin asianomainen on tyytymätön 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen, hänellä on oikeus asetuksessa tarkemmin säädettyllä tavalla saada päätös terveyslautakunnan käsiteltäväksi. Tätä tarkoittava vaatimus on tehtävä neljäntoista päivän kuluessa siitä, kun asianomainen on saanut päätöksestä tiedon. Päätök-

seen on liitettävä ohjeet sen saattamisesta lautakunnan käsiteltäväksi.

Terveyslautakunnan maksun määräämistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valitus voidaan sanotun ajan kuluessa antaa myös terveyslautakunnalle, jonka on toimitettava se oman lausuntonsa ohella lääninoikeudelle.

Lääninoikeuden edellä 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

25 §

Jollei muuta ole sovittu, lasketaan 22 §:ssä tarkoitettu korvaus siten, että terveyskeskuksen sairaansijojen edellisen varainhoitovuoden käyttömenojen kokonaismäärään lisätään 10 % ja siitä vähennetään ylläpitomaksut sekä muut käyttötulot. Vähennettäviin tuloihin ei kuitenkaan lueta sairaanhoidon korvauksia muilta laitoksilta, kuntakohtaisia valtionosuuksia, kuntien maksuosuuksia eikä tämän pykälän mukaan suoritettavia korvauksia. Näin laskettu kokonaismäärä jaetaan terveyskeskuksen hoitopäivien kokonaisluvulla ja osamäärä kerrotaan kysymyksessä olevan potilaan hoitopäivien luvulla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä -
kuuta 198 .

9.

Laki

aluesairaaloiden ja sairasmajojen lakkauttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan aluesairaaloiden ja sairasmajojen lakkauttamisesta 9 päivänä maaliskuuta 1951 annetun lain (142/51) 4 §, sellaisena kuin se on 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (594/75),

muutetaan 3 §, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa, sekä

lisätään 2 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

Valtioneuvosto voi asianomaisen kunnan tai kuntainliiton hakemuksesta luovuttaa korvauk-

setta 1 §:ssä tarkoitettun aluesairaalan tai sairasmajan kiinteistöineen ja irtaimistöineen 1 momentissa tarkoitettulle kunnalle tai kuntainliitolle.

3 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/) sekä kansanterveyslakia (66/72), ellei lailla ole toisin säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä -
kuuta 198 .

10.

Laki

sukupuolitautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 25 päivänä tammikuuta 1952 annetun sukupuolitautilain (52/52) 9 §, 10 §:n 3 ja 4 momentti, 11 §:n 3 momentti sekä 13 §:n 1—4 momentti, näistä 13 §:n 4 momentti sellaisena kuin se on 9 päivänä joulukuuta 1955 annetussa laissa (490/55), sekä
muutetaan 14 § näin kuuluvaksi:

14 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä -
kuuta 198 .

11.

Laki

rokotuslain 7 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 14 päivänä kesäkuuta 1951 annetun rokotuslain (361/51) 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (743/76), ja
muutetaan 8 § näin kuuluvaksi:

8 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä -
kuuta 198 .

12.

Laki**pitalitautilain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Täten kumotaan 22 päivänä kesäkuuta 1945
annettu pitalitautilaki (638/45).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

13.

Laki**hengityshalvauspotilaiden hoitokustannuksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan hengityshalvauspotilaiden hoitokustannuksista 15 päivänä maaliskuuta 1957 annetun lain (129/57) 1—3 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 ja 2 § osittain muutettuina 9 päivänä maaliskuuta 1962 ja 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetuilla laeilla (222/62 ja 222/64) sekä 3 § muutettuna viimeksi mainitulla lailla, näin kuuluviksi:

1 §

Hengityshalvauspotilaalle, jonka hengityshalvaus on sen laatuista, kuin asetuksella tarkemmin määrätään, on annettava valtion ja kunnallisessa sairaalassa maksuton hoito ja ylläpito. Sairaalan on järjestettävä potilaan hoitoon liittyvät kuljetukset.

Mitä tässä laissa säädetään kunnallisesta sairaalasta, on voimassa myös yliopistollisesta keskussairaalasta.

Hengityshalvauspotilas voidaan sairaalan ylilääkärin tai vastaavan lääkärin harkinnan mukaan sairaalan kirjoista poistamatta siirtää kotihoitoon, joka hänelle sairaalan toimesta maksettomana järjestetään.

2 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/) sekä 1 §:ssä tarkoitettuja sairaaloita koskevia lakeja, ellei lailla ole toisin säädetty.

3 §

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

14.

Laki

kunnallisista yleissairaaloista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kunnallisista yleissairaaloista 29 päivänä lokakuuta 1965 annetun lain (561/65) 2 luvun otsikko, 7—9 §, 12—18 §, 22, 25, 26, 29 ja 34—36 §, 36 a §:n 1 momentti, 36 b, 39—41, 43 ja 43 b § sekä 46 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 § osittain muutettuna 19 päivänä marraskuuta 1971 annetulla lailla (770/71), 22 § 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (937/80), 25 § 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa laissa (449/80), 34, 35 ja 36 §, 36 a §:n 1 momentti, 36 b, 41, 43 ja 43 b § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (595/75), 39 § mainituksa 19 päivänä marraskuuta 1971 annetussa laissa ja 40 § 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (751/76),

muutetaan 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 3 momentti, 6, 6 a ja 6 b §, 6 c §:n 1 momentti, 21 ja 23 §, 24 §:n 2, 4 ja 5 momentti sekä 32 ja 33 §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 § muutettuna mainitulla 27 päivänä elokuuta 1976 annetulla lailla ja 30 päivänä maaliskuuta 1979 annetulla lailla (380/79), 6 a § mainituksa 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa, 6 b § muutettuna 11 päivänä heinäkuuta 1972 annetulla lailla (550/72) ja mainituilla 27 päivänä elokuuta 1976 sekä 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetuilla laeilla, 6 c §:n 1 momentti 21 päivänä kesäkuuta 1973 annetussa laissa (535/73), 21 § mainituksa 11 päivänä heinäkuuta 1972 annetussa laissa, 23 § muutettuna mainituilla 19 päivänä marraskuuta 1971, 11 päivänä heinäkuuta 1972 ja 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetuilla laeilla, 24 §:n 2, 4 ja 5 momentti 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa (3/80), 32 § muutettuna mainituilla 18 päivänä heinäkuuta 1975, 4 päivänä tammikuuta 1980 ja 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetuilla laeilla sekä 33 § muutettuna mainituilla 19 päivänä marraskuuta 1971 ja 4 päivänä tammikuuta 1980 annetuilla laeilla, sekä

lisätään 24 §:ään, sellaisena kuin se on mainituksa 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa, uusi 6 momentti ja 24 a § seuraavasti:

3 §

Keskussairaaloiden lisäksi on kuntainliittojen aluesairaaloita ja kunnallisia paikallissairaaloita sekä muita kunnallisia sairaaloita.

4 §

Muuna kunnallisena sairaalana voi olla sairaala, jonka pääasiallisena tehtävänä on yleisen sairaanhoidon antaminen. Sairaalassa voi olla poliklinikka ja osastoja muitakin kuin yleisen sairaanhoidon lääketieteellisiä erikoisaloja varten.

6 §

Sairanhoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle.

Läänin alueella sairaanhoidon suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu lääkintöhallituksen alaisena lääninhallitukselle.

6 a §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

6 b §

Keskussairaalan kuntainliiton liittovaltuuston on vuosittain hyväksyttävä erikoissairanhoidon alueellinen suunnitelma keskussairaalaapiirin alueella olevien kuntainliittojen tässä laissa, mielisairaslaissa (187/52) ja tuberkuloosilaissa (355/60) tarkoitetusta toiminnasta.

Erikoissairanhoidon alueellinen suunnitelma on laadittava yhteistoiminnassa asianomaisten kuntainliittojen kanssa. Sitä varten keskussaira-

lan kuntainliiton on asetettava yhteistoimintaelin, johon kukin 1 momentissa tarkoitettu kuntainliitto nimeää enintään 3 jäsentä. Lisäksi asianomainen seutukaavaliitto nimeää edustajansa siihen. Asianomaisille kuntainliitoille on varattava tilaisuus tehdä ehdotuksensa suunnitelmaa varten ja antaa lausuntonsa suunnitelmasta ennen sen hyväksymistä.

Erikoissairaanhoidon alueellisesta suunnitelmasta on muutoin voimassa, mitä edellä 6 a §:ssä mainitussa laissa on toteuttamissuunnitelmasta säädetty, ei kuitenkaan siltä osin, kuin toteuttamissuunnitelma on säädetty laadittavaksi kuntasuunnitelman yhdistelmänä. Alistettaessa erikoissairaanhoidon alueellinen suunnitelma on asiakirjoihin liitettävä 2 momentissa tarkoitettut lausunnot ja asianomaisten kuntainliittojen kuntasuunnitelmat.

Keskussairaalan kuntainliiton on viipymättä saatettava asianomaisten kuntainliittojen tietoon erikoissairaanhoidon alueellisen suunnitelman vahvistus sekä sen yhteydessä annetut ennakkoratkaisut ja ohjeet.

Edellä 6 a §:ssä mainitusta laista poiketen kuntainliiton ei ole laadittava toteuttamissuunnitelmaa 1 momentissa tarkoitettusta toiminnasta.

6 c §

Keskussairaalan kuntainliitto tai muu tässä laissa tarkoitettua sairaanhoitolaitosta ylläpitävä kunta tai kuntainliitto voi terveyskeskusta ylläpitävän kunnan tai kuntainliiton kanssa tehdyn sopimuksen perusteella huolehtia kansanterveyslaissa (66/72) terveyskeskuksen tehtäväksi säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi tarpeellisten laboratorio- ja röntgenpalvelusten sekä muiden erityispalvelusten suorittamisesta.

21 §

Keskussairaalaan otetaan ensisijaisesti hoidettavaksi potilaita, joilla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka keskussairaalan kuntainliiton jäsenkunnassa, mahdollisuuksien mukaan keskimäärin jäsenkuntien sairaansijojen lukumäärien suhteessa ja Suomen kansalaisia, jotka oleskelevat keskussairaalan kuntainliiton jäsenkunnassa ja joilla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa. Kiireellistä hoitoa tarvitseva potilas on kuitenkin aina otettava sairaalaan.

23 §

Jollei muuta ole sovittu, on muun kuin jäsenkunnan potilaan hoitokustannuksista sen kunnan, jossa potilaalla on väestökirjalain mukainen kotipaikka ja milloin potilaalla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa, sen kunnan, jossa potilas oleskelee, suoritettava keskussairaalan kuntainliitolle korvauksena keskimääräiset hoitokustannukset.

Jollei muuta ole sovittu, 1 momentissa tarkoitettut kustannukset lasketaan siten, että keskussairaalan edellisen varainhoitovuoden käyttömenojen kokonaismäärään lisätään 10 prosenttia ja siitä vähennetään potilaiden hoitomaksut ja muut käyttötulot lukuun ottamatta sairaanhoidon korvauksia muilta laitoksilta, kunta-kohtaisia valtionosuuksia, kuntien maksuosuuksia ja tämän pykälän mukaan suoritettavia hoitokustannusten korvauksia. Näin laskettu kokonaismäärä jaetaan keskussairaalan hoitovuorokausien kokonaisluvulla ja osamäärä kerrotaan kysymyksessä olevan potilaan hoitovuorokausien luvulla.

24 §

Siitä poiketen mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta periä ylläpidosta ja hoidosta keskussairaalaan asetuksella tarkemmin säädettyjen perusteiden määräämällä potilaan maksukykyyn mukainen maksu. Maksun määrääntymisessä noudatetaan soveltuvin osin sosiaalihuoltolain (/) 28 §:ssä tarkoitettua laitoshuollon maksujen määrääntymisperusteita. Maksu voidaan alen-
taa tai jättää perimättä, jos siihen potilaan toimeentuloedellytykset, elatusvelvollisuus, asun-
tomenot, hoitoaika tai muut hoidolliset näkökohdat huomioon ottaen on syytä.

Maksusta päättää kuntainliiton liittohallitus. Liittohallitus voi kuitenkin vahvistamiensa perusteiden ja yleisten ohjeiden mukaisesti määrätä alaisensa viranhaltijan päättämään maksun määräämisestä, alentamisesta tai perimättä jättämisestä.

Sen estämättä mitä muualla laissa on säädetty, pysyvästi laitoshoidossa oleva sekä kansaneläkelaitos ja eläketurvakeskus ovat velvollisia antamaan liittohallitukselle tai 3 momentissa tarkoitettulle viranhaltijalle tässä pykälässä tarkoitettujen maksun määräämiseksi tarpeelliset tiedot.

Jos henkilö kieltäytyy antamasta 5 momentissa tarkoitettuja tietoja tai antaa hyötymistarkoituksessa ilmeisen virheellisiä tietoja, liittohallitus voi määrätä maksun, mikä todennäköisesti vastaisi oikeiden tietojen perusteella määrättävää maksua.

24 a §

Edellä 24 §:n 3 momentissa tarkoitettuun viranhaltijan tekemään päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Milloin asianomainen on tyytymätön 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen, hänellä on oikeus asetuksessa tarkemmin säädettävällä tavalla saada päätös kuntainliiton liittohallituksen käsiteltäväksi. Tätä tarkoittava vaatimus on tehtävä neljäntoista päivän kuluessa siitä, kun asianomainen on saanut päätöksestä tiedon. Päätökseen on liitettävä ohjeet sen saattamisesta liittohallituksen käsiteltäväksi.

Liittohallituksen maksun määräämistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valitus voidaan sanotun ajan kuluessa antaa myös liittohallitukselle, jonka on toimitettava se oman lausuntonsa ohella lääninoikeudelle.

Lääninoikeuden edellä 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

32 §

Tutkimuksesta ja hoidosta alue- ja paikallissairaalaissa sekä muussa kunnallisessa sairaalassa

ja sen poliklinikalla peritään asetuksella vahvistetut, kaikissa alue- ja paikallissairaaloissa ja muussa kunnallisessa sairaalassa yhtenäiset maksut potilaalta tai siltä, joka hänen puolestaan on niiden suorittamisesta vastuussa.

Edellä 24 §:n 3 momentissa tarkoitettua pysyvästi laitoshoidossa alue- tai paikallissairaalaissa olevalta potilaalta perittävän maksun määräämiseen sovelletaan vastaavasti, mitä 24 §:n 2, 4, 5 ja 6 momentissa on säädetty. Kunnan yksin ylläpitämän sairaalan osalta päättää pysyvästi laitoshoidossa olevalta perittävästä maksusta kuitenkin kunnanhallitus tai sen määräämä kunnanhallituksen alainen viranhaltija.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua maksua koskevassa asiassa annetusta päätöksestä, sen tiedoksiantamisesta ja muutoksen hakemisesta siihen on voimassa, mitä tämän lain 24 a §:ssä on säädetty.

33 §

Alue- ja paikallissairaalaan sekä muuhun kunnalliseen sairaalaan sovelletaan vastaavasti, mitä 21 ja 23 §:ssä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Milloin valtion toimesta rakennetun keskussairaalan rakentaminen tai perustamiskustannuksia koskeva selvittely tai suorittaminen on tämän lain voimaantullessa kesken, noudatetaan kyseisten hankkeiden osalta aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä.

15.

Laki

keskussairaaloiden rakentamisesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Täten kumotaan keskussairaaloiden rakentamisesta 27 päivänä kesäkuuta 1950 annettu laki (337/50).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

16.

Laki**yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yliopistollisista keskussairaaloista 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun lain (244/81) 17 §:n 2 momentti,
muutetaan 14 §:n 2 momentti ja 16 § sekä
lisätään lakiin uusi 15 a § seuraavasti:

14 §

Yliopistolliseen keskussairaalaan otetaan hoidettavaksi potilaita, joilla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka keskussairaalan kuntainliiton jäsenkunnassa mahdollisuuksien mukaan keskimäärin jäsenkuntien sairaansijojen lukumäärän suhteessa sekä Suomen kansalaisia, jotka oleskelevat keskussairaalan kuntainliiton jäsenkunnassa ja joilla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa. Kiireellistä hoitoa tarvitseva potilas on kuitenkin aina otettava sairaalaan.

sovelletaan kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 6 b §:ää ja sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

16 §

Keskussairaalan muihin kuin 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta 10 prosenttia.

Edellä 1 momentin ja 17 §:n nojalla käyttökustannuksiin suoritettavan määrän vähentämisen jälkeen jäljelle jääviin käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta edellä 15 a §:ssä mainitun lain mukaisesti.

15 a §

Tämän lain nojalla järjestettävään toimintaan

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

17.

Laki**eräiden sairaaloiden käyttämisestä lääkärinkoulutukseen annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräiden sairaaloiden käyttämisestä lääkärinkoulutukseen 11 päivänä kesäkuuta 1965 annetun lain (322/65) 2 § ja 3 §:n 1 momentti näin kuuluviksi:

2 §

Sairaalaan, jossa annetaan 1 §:ssä tarkoitettua opetusta, on kunnan tai kuntainliiton perustettava valtion asianomaisen viranomaisen kanssa sovittavissa määrin opetuslääkärin virkoja, jollei opetustoimintaa voida asianmukaisesti järjestää sairaalan muiden lääkärin toimesta, ja otettava palvelukseen lääkärikoulutukseen kuuluvaa sairaalapalvelua suorittamaan lääketieteen opiskelijoita.

3 §

Sairaalassa toimivien opetuslääkärin palkkauksen suorittaa valtio. Valtio suorittaa myös sairaalan muille lääkäreille 1 §:ssä tarkoitetuista opetustehtävistä maksettavat palkkiot sekä muut sairaalan 1 §:ssä tarkoitettua toiminnasta aiheutuvat kustannukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

18.

Laki**mielisairaslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 2 päivänä toukokuuta 1952 annetun mielisairaslain (187/52) 9 §:n 3 momentti, 18 §:n 6 momentti, 32 a §, 36 c §:n 2 momentti, 39, 44 ja 47 § sekä 57 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 3 momentti, 36 c §:n 2 momentti ja 57 §:n 3 momentti 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (521/77), 18 §:n 6 momentti 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa (5/80), 32 a ja 47 § 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (747/76) ja 44 § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (601/75), sekä *muutetaan* 2 §, 6 §:n 3 momentti, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 ja 5 momentti, 3 luvun otsikko, 43 ja 48 §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 3 momentti, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 2 momentti ja 43 § mainitussa 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa, 18 §:n 3 ja 5 momentti mainitussa 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa sekä 3 luvun otsikko ja 48 § mainitussa 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

2 §

Mielisairaanhoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle.

mintaa ja eriasteista kuntoutustoimintaa sekä muita tämänkaltaisia toimintamuotoja.

6 §

Kuntainliittojen mielisairaanhoidolaitosten ja mielenterveystoimistojen toiminnan suunnittelusta on voimassa, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 6 b §:ssä on säädetty.

18 §

Siitä poiketen mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan tämän pykälän 4 momentissa tarkoitetulta pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta periä ylläpidosta ja hoidosta kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksu. Maksun määräämiseen ja sitä varten tarpeellisten tietojen antamiseen sovelletaan, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 §:n 2, 3, 4 ja 5 momentissa on säädetty. Kunnan yksin ylläpitämän sairaalan osalta päättää pysyvästi laitoshoidossa olevalta perittävästä maksusta kuitenkin kunnanhallitus tai sen määräämä kunnanhallituksen alainen viranhaltija.

9 §

Kunnallisen mielisairaanhoidolaitoksen on järjestettävä mielisairaanhoidoa ensisijaisesti henkilölle, jolla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka laitosta ylläpitävässä kunnassa tai kuntainliiton jäsenkunnassa, sekä sellaiselle kyseisessä kunnassa oleskelevalle Suomen kansalaiselle, jolla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa.

Edellä 3 momentissa tarkoitettua maksua koskevassa asiassa annetusta päätöksestä, sen tiedoksi antamisesta ja muutoksen hakemisesta siihen on voimassa, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 a §:ssä on säädetty.

10 §

Edellä 1 momentin 1 kohdassa sanottujen tehtävien ja mielisairaiden ja mielenterveyshäiriöitä potevien 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden hoitoa ja kuntoutumista varten mielenterveystoimisto voi järjestää yö-, päivä- ja kotisairaanhoidotoimintaa, asuntolatoi-

3 luku**Suunnittelu ja valtionosuus****43 §**

Muun kuin mielisairaanhoidolaitosta ylläpitävästä kunnasta olevan potilaan hoitokustannus-

ten korvaamiseen sovelletaan, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 23 §:ssä on säädetty.

mintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

48 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toi-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

19.

Laki

tuberkuloosilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 1960 annetun tuberkuloosilain (355/60) 24 §:n 4 momentti sekä 26, 27, 31 ja 31 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 4 momentti 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa (4/80), 26 ja 27 § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (599/75), 31 § 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (745/76) ja 31 a § 19 päivänä marraskuuta 1971 annetussa laissa (773/71), sekä

muutetaan 2 ja 11 §, 3 luvun otsikko, 24 §:n 2, 3 ja 5 momentti sekä 32 §,

sellaisina kuin niistä ovat 11 § muutettuna 15 päivänä lokakuuta 1965 ja 19 päivänä joulukuuta 1980 annetuilla laeilla (545/65 ja 934/80), 3 luvun otsikko mainitussa 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa ja 24 §:n 2, 3 ja 5 momentti mainitussa 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

2 §

Tuberkuloosin vastustamistyön yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle.

11 §

Keskusparantolaan otetaan tutkittaviksi ja hoidettaviksi ensisijaisesti piirin tuberkuloositoimiston lähettämiä potilaita, joilla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka piiriin kuuluvassa tai 9 §:n 2 momentin tarkoittamassa kyseisessä keskusparantolassa hoitopaikkoja pitävässä kunnassa, ja sellaisia kyseisessä kunnassa oleskelevia Suomen kansalaisia, joilla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa. Kiireellisen tutkimuksen ja hoidon tarpeessa olevilla on tällöin etusija.

Jollei 1 momentissa tarkoitettua tuberkuloosia sairastavaa tai sellaiseksi epäiltyä henkilöä voida riittävän nopeasti ottaa keskusparantolaan taikka siellä voida antaa hänen tarvitsemaansa tutkimusta tai hoitoa, keskusparantolaa ylläpitävän kuntainliiton tai kunnan on ryhdyttävä toimenpiteisiin tutkimuksen tai hoidon järjestämiseksi hänelle toisessa keskusparantolassa tai muussa sairaanhoitolaitoksessa.

Milloin keskusparantolassa hoidettavana oleva potilas tarvitsee tutkimusta tai hoitoa, jota hän ei voi siellä saada, keskusparantolan on huolehdittava välttämättömän tutkimuksen tai hoidon hankkimisesta hänelle toisesta keskusparantolasta tai muusta sairaanhoitolaitoksesta.

3 luku

Suunnittelu ja valtionosuus

24 §

Siitä poiketen mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 §:n 3 momentissa tarkoitettua pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta, jolle laitoshoido ei tuberkuloosin hoidon vuoksi ole tarpeen, periä ylläpidosta ja hoidosta edellä tässä pykälässä mainitun lain 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksu. Maksun määräämiseen ja sitä varten tarpeellisten tietojen antamiseen sovelletaan, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 24 §:n 2, 3, 4 ja 5 momentissa on säädetty. Kunnan yksin ylläpitämän parantolan osalta päättää pysyvästi

laitoshoidossa olevalta perittävästä maksusta kuitenkin kunnanhallitus tai sen määräämä kunnanhallituksen alainen viranhaltija.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua maksua koskevassa asiassa annetusta päätöksestä, sen tiedoksi antamisesta ja muutoksen hakemisesta siihen on voimassa, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 a §:ssä on säädetty.

Muun kuin keskusparantolaa ylläpitävästä kunnasta olevan potilaan hoitokustannusten korvaamisessa noudatetaan, mitä kunnallisista

yleissairaaloista annetun lain 23 §:ssä on säädetty.

32 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/) ja kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 6 b §:ää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

20.

Laki

reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta 22 päivänä joulukuuta 1951 annetun lain (687/51) 3 ja 5 § sekä

muutetaan 1, 2, 4 ja 6 § näin kuuluviksi:

1 §

Reumatautisten hoitoa varten voi olla kunnallisia ja yksityisiä hoitolaitoksia.

2 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

4 §

Tutkimuksesta ja hoidosta reumatautisten hoitolaitoksessa peritään asetuksella vahvistetut maksut potilaalta tai siltä, joka hänen puolestaan on niiden suorittamisesta vastuussa.

Siitä poiketen, mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettua pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta periä ylläpidosta ja hoidosta kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksu. Maksun määräämiseen ja sitä varten tarpeellisten tietojen antamiseen sovelletaan, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 §:n 2, 3, 4 ja 5 momentissa on säädetty. Muussa kuin kuntainliiton ylläpitämässä sairaalassa pysyvästi laitoshoidossa olevalta perittävästä maksusta

päättää kuitenkin sen kunnan, jossa potilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka tai, jossa sellainen Suomen kansalainen, jolla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa, oleskelee, kunnanhallitus tai sen määräämä kunnanhallituksen alainen viranhaltija.

Pysyvästi laitoshoidossa olevaksi katsotaan henkilö, jota jatkuvasti hoidetaan pääasiassa julkisin varoin ylläpidettävässä terveyskeskuksessa, sairaalassa, kunnalliskodissa, vanhainkodissa, sairaskodissa tai muussa hoitolaitoksessa ja joka asetuksella määritellyin perustein katsotaan olevan pysyvästi laitoshoidon tarpeessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua maksua koskevassa asiassa annetusta päätöksestä, sen tiedoksi antamisesta ja muutoksen hakemisesta siihen on voimassa, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 a §:ssä on säädetty.

6 §

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

21.

Laki

kaatumatautisten hoitolaitosten valtionavusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kaatumatautisten hoitolaitosten valtionavusta 14 päivänä kesäkuuta 1951 annetun lain (367/51) 3 ja 5 § sekä

muutetaan 1, 2, 4 ja 6 § näin kuuluviksi:

1 §

Kaatumatautisten hoitoa varten voi olla kunnallisia ja yksityisiä hoitolaitoksia.

2 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

4 §

Tutkimuksesta ja hoidosta kaatumatautisten hoitolaitoksessa peritään asetuksella vahvistetut maksut potilaalta tai siltä, joka hänen puolestaan on niiden suorittamisesta vastuussa.

Siitä poiketen, mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettua pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta periä ylläpidosta ja hoidosta kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksu. Maksun määrittämiseen ja sitä varten tarpeellisten tietojen antamiseen sovelletaan, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 §:n 2, 3, 4 ja 5 momentissa on säädetty. Muussa kuin kuntainliiton ylläpitämässä sairaalassa pysyvästi laitoshoidossa olevalta perittävästä mak-

susta päättää kuitenkin sen kunnan, jossa potilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka tai, jossa sellainen Suomen kansalainen, jolla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa, oleskelee, kunnanhallitus tai sen määräämä kunnanhallituksen alainen viranhaltija.

Pysyvästi laitoshoidossa olevaksi katsotaan henkilö, jota jatkuvasti hoidetaan pääasiassa julkisin varoin ylläpidettävässä terveyskeskuksessa, sairaalassa, kunnalliskodissa, vanhainkodissa, sairaskodissa, tai muussa huoltolaitoksessa ja joka asetuksella määritellyin perustein katsotaan olevan pysyvästi laitoshoidon tarpeessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua maksua koskevassa asiassa annetusta päätöksestä, sen tiedoksi antamisesta ja muutoksen hakemisesta siihen on voimassa, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 a ja 24 b §:ssä on säädetty.

6 §

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

22.

Laki**lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan lasten päivähoidosta 19 päivänä tammikuuta 1973 annetun lain (36/73) 2 §:n 3 momentti, 8—10 §, 13 §, 3 luvun otsikko, 15—24 §, 26, 31 ja 32 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 momentti ja 26 § 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (726/76), 9, 20 ja 31 § 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (956/80), 13 § 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa laissa (450/80), 15 ja 16 § osittain muutettuina 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla (588/75), 23 § osittain muutettuna 30 päivänä maaliskuuta 1979 annetulla lailla (389/79) ja 24 § muutettuna mainitulla 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla ja 21 päivänä joulukuuta 1979 annetulla lailla (1013/79), sekä

muutetaan 3 §:n 2 ja 3 momentti sekä 12 §,

näistä 3 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on mainitussa 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

3 §

Päiväkoti tai sen osa voidaan järjestää lasten erityisen hoidon tai kasvatuksen tarpeen perusteella *erityispäiväkodiksi*.

Lääninhallitus voi erityisestä syystä yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 1 momentissa säädetystä hoitopaikkojen enimmäismäärästä.

12 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 198 .

23.

Laki**lastensuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 17 päivänä tammikuuta 1936 annetun lastensuojelulain (52/36) 5, 6, 33 ja 35—37 §,

sellaisina kuin niistä ovat 35 § osittain muutettuna 19 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla (948/80) ja 33 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 30 päivänä maaliskuuta 1979 annetulla lailla (384/79), sekä

muutetaan 9 luvun otsikko, 39 ja 40 § sekä 51 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 39 § 23 päivänä tammikuuta 1981 annetussa laissa (63/81), 40 § osittain muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla (899/70) ja 51 §:n 2 momentti 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (720/76), näin kuuluviksi:

9 luku**Suunnittelu ja valtionosuus****39 §**

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuol-

lon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

40 §

Sosiaalilautakunnan huostaan otetun lapsen tai nuoren henkilön huostassa pitämisen aiheut-

tamista kustannuksista voi lautakunta periä korvauksen siltä tai niiltä, jotka siinä laajuudessa, kuin avioliittolaissa (234/29), lapsen elatuksesta annetussa laissa (704/75) ja lapsesiottamisesta annetussa laissa (32/79) on säädetty, ovat velvollisia pitämään huolta lapsen tai nuoren henkilön elatuksesta ja hoidosta, jollei lautakunta katso olevan syytä luopua korvauksesta. Korvauksen perimisessä on muutoin noudatettava, mitä sosiaalihuoltolaissa (/) on säädetty toimeentulotuen takaisinperinnästä.

51 §

Sosiaalihallituksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen, 17, 23 ja 28 §:n nojalla annettua päätöstä lukuun ottamatta, ei saa hakea valittamalla muutosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 198 .

24.

Laki

kunnallisten ja yksityisten kasvatuslaitosten valtioavusta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Täten kumotaan kunnallisten ja yksityisten kasvatuslaitosten valtioavusta 19 päivänä joulukuuta 1922 annettu laki (294/22).

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 198 .

25.

Laki

lastenkotien valtionavusta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Täten kumotaan lastenkotien valtionavusta 30 päivänä joulukuuta 1949 annettu laki (852/49).

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 198 .

26.

Laki

kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kehitysvammaisten erityishuollosta 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetun lain (519/77) 4, 7, 8 ja 10 §, 16 §:n 4 momentti, 49—61 §, 7 luku, 71, 76, 77 ja 85 § sekä *muutetaan* 3 §:n 1 ja 3 momentti, 9 ja 11 §, 12 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 39 §, 44 §:n 2 ja 3 momentti, 6 luvun otsikko, 48 §, 66 §:n 1 momentti, 75 ja 79 § näin kuuluviksi:

3 §

Erityishuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena sosiaalihallitukselle.

Läänin alueella erityishuollon suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu 1 ja 2 momentissa mainittujen keskusvirastojen alaisena lääninhallitukselle. Jos erityishuoltopiiri sijaitsee kahden tai useamman läänin alueella, lääninhallitusten tulee toimia keskenään yhteistyössä.

9 §

Erityishuollon järjestämistä varten erityishuoltopiirin kuntainliitolla tulee olla keskuslaitos, neuvola sekä muita tarvittavia toimintayksiköitä, kuten harjaantumiskouluja, suojatyöpaikkoja, päiväkoteja, asuntoloita ja asuntoja.

11 §

Erityishuoltopiirin kuntainliitto voi tehdä toisen erityishuoltopiirin kuntainliiton kanssa sopimuksen toimintayksikön käyttämisestä muun kuin 6 §:n 3 momentissa tarkoitetun erityishuollon järjestämiseen.

12 §

Milloin erityishuollon pysyvän järjestämisen kannalta on tarkoituksenmukaista, erityishuoltopiirin kuntainliitot voivat sopia toimintayksikön tai sen osan perustamisesta ja ylläpitämisestä yhteisesti.

14 §

Sen estämättä, mitä 6 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, myös kunta voi järjestää erityishuoltoa.

39 §

Erityishuoltopiirin kuntainliiton on huolehdittava tutkimukseen määrätyn tai järjestämässään erityishuollossa olevan henkilön kuljetuksesta kuntainliiton toimintayksiköiden välillä sekä muusta kuljetuksesta siten, kuin asetuksella säädetään.

44 §

Kustannukset, jotka aiheutuvat erityishuoltopiirin kuntainliitolle erityishuollon järjestämisestä 40 §:ssä tarkoitetulle henkilölle, korvataan kuntainliitolle valtion varoista.

Kustannukset, jotka aiheutuvat erityishuollon järjestämisestä valtion erityishuollon toimintayksikön toimesta muulle kuin 40 §:ssä tarkoitetulle henkilölle, korvaa valtiolle se erityishuoltopiirin kuntainliitto, johon henkilön kotikunta kuuluu.

6 luku

Suunnittelu ja valtionosuus

48 §

Tämän lain nojalla järjestettävään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

66 §

Korkeakoulu tai muu viranomainen suorittaa erityishuoltopiirin kuntainliitolle täyden korvauksen perustamiskustannuksista, jotka ovat aiheutuneet sen koulutus- tai tutkimuskäytössä olevien, erityishuoltopiirin kuntainliiton toimintayksikössä sijaitsevien huonetilojen rakentamisesta, perusparannuksesta, laajentamisesta tai

rakenteellisesti uudelleen järjestämisestä, kiinteät kojeet ja laitteet mukaan luettuina, sekä käyttökustannuksista, jotka aiheutuvat sanotujen huonetilojen kunnossapidosta. Mikäli huonetiloja kuitenkin käytetään osittain myös erityishuoltopiirin kuntainliiton toiminnassa, on korvausta tältä osin sovitettava.

75 §

Milloin sosiaalihuolto pitää sitä tarpeellisenä, erityishuoltopiirin kuntainliitto on velvollinen määräämään erityishuoltoa suorittavan henkilön osallistumaan tämän toimialaa koskevaan so-

siaalihuollon järjestämiseen tai hyväksymään täydennyskoulutukseen, kuitenkin vähintään kerran kymmenessä vuodessa.

79 §

Erityishuoltoa järjestävä kunta sekä 16 §:ssä tarkoitettu yksityinen erityishuollon järjestäjä on velvollinen antamaan erityishuoltopiirin kuntainliitolle tämän tarpeelliseksi katsomia tietoja ja selvityksiä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

27.

Laki

kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaannpanosta 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetun lain (520/77) 7 §:n 2 momentti, 8—12, 14, 20 ja 30 § sekä *muutetaan* 26 ja 28 § näin kuuluviksi:

26 §

Milloin 25 §:ssä tarkoitettu erityishuollon toimintayksikkö tai osa siitä luovutetaan erityishuoltopiirin kuntainliiton omistukseen ja hallintaan, on kuntainliiton suoritettava, jollei valtioneuvosto valtion erityishuollon toimintayksikön tai sen osan kohdalta toisin päättä tahi osapuolten kesken toisin sovita, luovuttajalle korvaus siirtyvän omaisuuden arvosta.

28 §

Siitä poiketen, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa on säädetty, valtiolle ei ole palautettava valtionosuutta tai -avustusta vastaavaa suhteellista osuutta laitoksen arvosta sen johdosta, että laitos 5 §:n nojalla siirtyy erityishuoltopiirin kuntainliiton omistukseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

28.

Laki

invalidihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1946 annetun invalidihuoltolain (907/46) 22 b, 22 e, 22 g, 23, 24, 25, 25 a, 25 b, 25 c, 26, 27, 30 a, 31, 33 a ja 34 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 22 b ja 22 e § 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (597/78), 22 g § 29 päivänä joulukuuta 1973 annetussa laissa (1005/73), 25 § osittain muutettuna 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetulla lailla (497/69), 25 a § muutettuna 28 päivänä joulukuuta 1962 annetulla lailla (682/62) ja mainitulla 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetulla lailla, 25 b, 25 c ja 33 a § mainitussa 28 päivänä joulukuuta 1962 annetussa laissa, 27 § muutettuna 29 päivänä lokakuuta 1971 annetulla lailla (739/71) ja mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1973 annetulla lailla, 30 a § muutettuna 28 päivänä kesäkuuta 1968 ja 31 päivänä joulukuuta 1974 annetuilla laeilla (398/68 ja 1041/74) ja 34 a § 16 päivänä lokakuuta 1970 annetussa laissa (650/70),

muutetaan 8, 9 c, 11, 12, 14 ja 15 §, 18 §:n 1 ja 2 momentti, 19 c ja 21 §, 22 a §:n 2 momentti, 22 d ja 25 d §, 25 e §:n 2 momentti ja 29 §,

sellaisina kuin niistä ovat 8 § muutettuna mainituilla 14 päivänä heinäkuuta 1969 ja 29 päivänä joulukuuta 1973 annetuilla laeilla, 9 c §, 18 §:n 1 momentti ja 19 c § mainitussa 29 päivänä lokakuuta 1971 annetussa laissa, 11 §, 18 §:n 2 momentti ja 25 d § mainitussa 28 päivänä joulukuuta 1962 annetussa laissa, 14 ja 29 § osittain muutettuina mainituilla 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetulla lailla, 15 § viimeksi mainitussa laissa, 21 § osittain muutettuna mainituilla 28 päivänä joulukuuta 1962 ja 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetuilla laeilla, 22 a §:n 2 momentti ja 22 d § mainitussa 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa ja 25 e §:n 2 momentti 29 päivänä kesäkuuta 1979 annetussa laissa (581/79), sekä

lisätään 1 §:ään uusi 2, 3 ja 4 momentti sekä 4 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1973 annetussa laissa, uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

1 §

Kunnan on huolehdittava siitä, että henkilö, jolla on kunnassa väestökirjalaissa (141/69) tarkoitettu kotipaikka, saa invalidihuoltoa.

Jollei henkilöllä ole kotipaikkaa, kuuluu 2 momentissa tarkoitettu velvollisuus kunnalle, jossa henkilö oleskelee.

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei tässä laissa ole toisin säädetty.

4 §

Invalidihuoltona voidaan järjestää kokeilu-toimintaa myös valtion tulo- ja menoarvioon varattujen määrärahojen rajoissa.

Tämän lain mukaista invalidihuoltoa annetaan silloin, kun invalidi ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai etuuksia muun lain nojalla.

8 §

Lääkintähuoltona annetusta 29 §:ssä tarkoitettua lääkärintarkastuksesta ja tutkimuksesta sekä henkilökohtaiseen käyttöön tulevan apuneuvon hankinnasta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset korvataan invalidille kokonaan. Muun lääkintähuollon antamisesta aiheutuneet kustannukset korvataan invalidille osittain tai kokonaan hänen tuloistaan ja varallisuudestaan riippuen.

9 c §

Sopeutumisvalmennuksessa olevalle invalidille tuleviin etuuksiin sovelletaan soveltuvin osin, mitä 14 §:ssä on säädetty ammattikoulutuksen kustantamisesta.

11 §

Kunta on sen lisäksi, mitä peruskoulusta on säädetty, velvollinen tukemaan oppivelvollisuusikäisen invalidin peruskoulutusta hankkimalla hänelle tarvittaessa peruskoulun läheltä sopiva asunto tai järjestämällä hänelle koulumatkoja

varten tarpeellinen kuljetus. Jollei tämä ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista, kunnan on tehtävä esitys vammaisten lasten erityiskoululle invalidiin oppilaaksi ottamisesta tai tarpeen mukaan järjestettävä hänen peruskoulutuksensa muulla tavoin.

Edellä 1 momentin nojalla hankitusta asunnosta ja kuljetuksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan invalidille kokonaan. Samoin, milloin peruskoulutusta annetaan muulla 1 momentissa tarkoitettulla tavalla kuin peruskoulussa, suoritetaan opetuksesta, ylläpidosta ja koulumatkoista aiheutuvat todelliset, kohtuulliset kustannukset invalidille kokonaan.

Valtio perustaa ja ylläpitää tarpeen mukaan 1 momentissa tarkoitettuja vammaisten lasten erityiskouluja.

12 §

Invalidille, joka ei ole saanut peruskoulutusta oppivelvollisuusiässä, kunnan on tarpeen mukaan annettava tilaisuus hankkia vastaavat tiedot ja taidot muulla tavoin, jollei hänelle voida muutoin menestyksellä antaa muuta koulutusta tai työhuoltoa.

14 §

Invalidille on annettava maksutta edellä 12 ja 13 §:ssä tarkoitettu opetus ja opetuksessa tarvittavat oppikirjat ja muut välineet.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun koulutuksen kestäessä on varattomalle tai vähävaraiselle invalidille korvattava kohtuulliset kustannukset asunnosta, ravinnosta, työvaatetuksesta ja koulutuksen saamiseksi tehdystä matkoista sekä maksettava tällaiselle invalidille sosiaalihuollituksen vahvistamien perusteiden mukainen viikkoraha.

Muun invalidin ravinnosta ja asunnosta aiheutuvat kustannukset 1 momentissa tarkoitettun koulutuksen kestäessä voidaan osittain suoritaa sosiaalihuollituksen vahvistamien perusteiden mukaan.

15 §

Jos 16 vuotta nuorempi lapsi, josta invalidi on velvollinen huolehtimaan, tahi invalidin aviopuoliso jäävät invalidin ammattikoulutuksen, sopeutumisvalmennuksen tai työhönvalmennuksen aikana tarpeellista toimeentuloa vaille, maksetaan heille hakemuksesta huoltorahaa valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan.

18 §

Varattomalle tai vähävaraiselle invalidille voidaan antaa apurahaa ja korotonta lainaa opiskelua varten korkeakoulussa tai siihen verrattavassa oppilaitoksessa tai -paikassa.

Sellaiselle varattomalle tai vähävaraiselle lukioiässä olevalle invalidille, jonka voidaan edellyttää menestyksellä selviytyvän opinnoistaan, voidaan, milloin se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, antaa koulutusta lukiossa tai vastaava opetus. Tästä koulutuksesta tai opetuksesta aiheutuvat menot suoritetaan soveltuvasti sen mukaan, mitä 14 §:ssä on säädetty. Viikkorahaa ei kuitenkaan tällaiselle invalidille suoriteta.

19 c §

Työhönvalmennuksessa olevalle invalidille tuleviin etuuksiin noudatetaan soveltuvin osin, mitä 14 §:ssä on säädetty ammattikoulutuksen kustantamisesta.

21 §

Invalidin elinkeinon tai ammatin harjoittamista on tarvittaessa tuettava:

1) helpottamalla invalidien työväline- ja raaka-ainehankintoja sekä edistämällä heidän valmistamiensa tuotteiden myyntiä; ja

2) antamalla invalidille työvälineitä ja -koneita käytettäväksi tahi avustusta tai korotonta lainaa niiden ja raaka-aineiden hankkimista sekä oman yrityksen perustamista varten.

Valtioneuvosto antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettusta lainasta.

Kunta voi jättää erityisistä syistä lainan tai sen osan perimättä.

22 a §

Tuotannollisten syiden vaatiessa voidaan työntekijäksi ottaa muukin kuin 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö.

22 d §

Suojatyöntekijältä voidaan hänelle järjestystä ruokailusta ja kuljetuksesta periä kohtuullinen maksu.

25 d §

Invalidihuoltoon kuuluvan terveydenhuollon ohjauksesta ja valvonnasta huolehtii lääkintöhallitus yhteistoiminnassa sosiaalihuollituksen kans-

sa. Invaliidihuoltoon kuuluvan opetuksen ohjauksesta ja valvonnasta huolehtivat toimialoiltaan ammattikasvatushallitus ja kouluhallitus yhteistoiminnassa sosiaalihuollituksen kanssa.

25 e §

Sopeutumisvalmennusta ja työhönvalmennusta voidaan järjestää sosiaalihuollituksen vahvistamien perusteiden mukaisesti myös valtion tulo- ja menoarvioon varattujen määrärahojen rajoissa.

29 §

Invaliidihuoltoa koskevan kysymyksen selvittämiseksi sosiaalilautakunta voi määrätä invaliidin sosiaalilautakunnan määräämän lääkärin tarkastettavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Ammattikasvatushallituksen alaisissa tämän lain mukaisissa invaliidien ammattioppilaitoksissa annettavaan invaliidihuoltoon ja mainituille laitoksille valtion varoista suoritettaviin korvauksiin sovelletaan edelleen 11, 12, 14, 15, 25 a, 25 c, 25 d, 26 ja 27 §:ää sellaisina, kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Kunnan on annettava invaliidille ne muut kuin 2 momentissa tarkoitetut etuudet, joiden antamisesta on päätetty ennen tämän lain voimaantuloa. Sosiaalihuollituksen on huolehdittava siitä, että kunnat saavat riittävät tiedot etuuksien antamiseksi aiemmin tehtyjen päätösten nojalla. Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat hakemukset käsitellään ja ratkaistaan aikaisemmin voimassaolleen säännösten mukaisesti.

29.

Laki

päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta 10 päivänä helmikuuta 1961 annetun lain (96/61) 35 a, 35 b, 37, 37 a, 40 ja 45 §,

sellaisina kuin niistä ovat 35 a § muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1976 ja 19 päivänä joulukuuta 1980 annetuilla laeilla (1104/76 ja 962/80), 35 b § mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa ja 37 a § 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1108/74), sekä

muutetaan 3 luvun otsikko, 35 ja 36 §,

näistä 35 § sellaisena kuin se on muutettuna 27 päivänä elokuuta 1976 annetulla lailla (731/76) ja mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1976 annetulla lailla sekä 36 § sellaisena kuin se on mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

3 luku

Suunnittelu ja valtionosuus

35 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

36 §

Tämän lain nojalla annetusta huollosta voidaan huollettavalta periä asetuksella säädettävä maksu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

30.

Laki

irtolaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 17 päivänä tammikuuta 1936 annetun irtolaislain (57/36) 8, 9, 11 ja 12 §, 24 §:n 2 momentti, 41 §:n 5—7 momentti sekä 44 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 § osittain muutettuna 19 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla (960/80), 11 § osittain muutettuna 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetulla lailla (562/71) ja mainitulla 19 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla, 12 § ja 24 §:n 2 momentti mainitussa 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa, 41 §:n 5 momentti mainitussa 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa ja 41 §:n 7 momentti 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1037/74), sekä

muutetaan 5, 6, 10 ja 17 §, 24 §:n 1 momentin 4 kohta, 25—27 §, 29 §:n 3 momentti, 31 §, 32 §:n 1 momentti, 37 ja 38 §, 41 §:n 1 momentti sekä 42 §,

sellaisina kuin niistä ovat 5, 6, 10, 17, 25 ja 31 § mainitussa 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa, 24 §:n 1 momentin 4 kohta, 26 §, 29 §:n 3 momentti, 32 §:n 1 momentti ja 41 §:n 1 momentti mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa, 27 § muutettuna mainitulla 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetulla lailla ja 27 päivänä elokuuta 1976 annetulla lailla (730/76), 37 § muutettuna mainituilla 18 päivänä kesäkuuta 1971 ja 31 päivänä joulukuuta 1974 annetuilla laeilla sekä 38 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, näin kuuluviksi:

5 §

Jollei irtolaista ole irtolaisvalvonnan avulla saatu tai jos on ilmeistä, ettei häntä sen avulla saada palautetuksi säännölliseen elämäntapaan, taikka jos irtolainen, jonka hoitamisesta muulla tavoin ei ole varmuutta, on vaaraksi itselleen tai muiden henkilökohtaiselle turvallisuudelle taikka ilmeiseksi häiriöksi yleiselle järjestykselle tai siveellisyydelle, voidaan hänet määrätä laitoshoidon, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetussa laissa (96/61) huoltolahoidosta on säädetty.

6 §

Irtolaista, joka on sellaisen erityishoidon tarpeessa, jota ei tässä laissa tarkoitettussa laitoksessa voida antaa, ei ole määrättävä laitokseen, vaan hänestä on pidettävä huolta sen mukaan, kuin siitä on erikseen säädetty.

10 §

Irtolaista pidettäköön laitoksessa, kunnes perustellusti voidaan olettaa, että hän vapaaksi päästyään tulee viettämään säännöllistä elämää, enintään kuitenkin kuusi kuukautta. Irtolaista, joka on lähinnä edellisten viiden vuoden aikana ollut irtolaisuuden vuoksi laitoshoidossa, pidettäköön laitoksessa enintään yksi vuosi.

Jos on todennäköistä, että laitokseen määrätty sieltä päästyään viettää säännöllistä elämää, voidaan hänet ehdollisesti päästää laitoksesta, ei kuitenkaan ennen kuin kuukausi on kulunut siitä, kun hänet otettiin laitokseen.

Kun irtolainen on ehdollisesti päästetty laitoksesta, on hän vapaaksi pääsemisestä lukien kuusi kuukautta irtolaisvalvonnan alaisena. Hänet voidaan sinä aikana palauttaa laitokseen, jos hän olennaisesti rikkoo hänelle annettuja määräyksiä tai ohjeita. Tällöin häntä on pidettävä laitoksessa vähintään kuukausi, kuitenkin enintään se aika, joka 1 momentissa säädettyistä pisimmistä määräajoista oli jäljellä, kun hänet sieltä ehdollisesti päästettiin.

Aika, jonka irtolainen on laitokseen toimitamista varten ollut vapautensa menettäneenä, luetaan tässä pykälässä tarkoitettujen määräaikojen vähennykseksi.

17 §

Kun irtolainen päästetään laitoksesta, hänelle on laitoksen toimesta hankittava matkalippu tai annettava rahaa sen hankkimiseen matkaa varten hänen kotipaikkakunnalleen tai sille paikkakunnalle, joka on määrätty hänen valvontapaikkakunnakseen.

24 §

Sosiaalilautakunnan asiana on:

4) tehdä lääninoikeudelle esitys laitokseen määräämisestä.

25 §

Myös poliisipiirin päälliköllä on oikeus tehdä esitys laitokseen määräämisestä.

26 §

Laitokseen määräämisestä päättää lääninoikeus.

Jos lääninoikeus hylkää esityksen laitokseen määräämisestä, sen on palautettava asia tarpeellisia toimenpiteitä varten sosiaalilautakunnalle.

27 §

Irtolaisen lopullisesta päästämisestä laitoksesta ennen 10 §:n 1 momentissa edellytettujen pisimpien määräaikojen päättymistä, niin myös ehdollisesti päästetyn laitokseen palauttamisesta päättää lääninhallitus. Esityksen laitoksesta päästämistä tekee laitoksen johtokunta.

Irtolaisen ehdollisesta päästämisestä laitoksesta päättää laitoksen johtokunta. Lääninhallitus voi kuitenkin johtokunnan kielteisen päätöksen estämättä määrätä irtolaisen päästettäväksi ehdollisesti laitoksesta.

Esityksen laitokseen palauttamisesta tekee asianomainen sosiaalilautakunta, mutta voi sen tehdä myös poliisipiirin päällikkö.

Lääninhallituksen tai laitoksen johtokunnan 1 tai 2 momentin nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

29 §

Milloin poliisipäällikkö sen nojalla, mitä kuulustelussa on käynyt selville, katsoo, että 2 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä ei ole apua, tai jos pidätetty on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut irtolaisuuden johdosta laitoksessa tai vapausrangaistusta kärsimässä tai jos hän on tuntematon ja kieltäytyy ilmoittamasta nimeään tai kotipaikkaansa tahi perusteltua syytä on epäillä hänen näistä seikoista antamia tietoja vääräksi eikä niistä voida heti muulla tavoin saada selkoa, on poliisipäällikön vangittava pidätetty ja viipymättä toimitettava asia lääninoikeuden käsiteltäväksi.

31 §

Esitys laitokseen määräämisestä, sinne palauttamisesta tai sieltä päästämistä on tehtävä kirjallisesti ja on siinä tarpeellisine selvityksineen esitettävä ne syyt, joiden perusteella toimenpiteeseen olisi ryhdyttävä.

32 §

Jos lääninoikeudelle on tehty esitys irtolaisen määräämisestä laitokseen eikä irtolaista ole toimitettu lääninoikeudessa kuulusteltavaksi, on lääninoikeuden annettava esitys viipymättä tiedoksi sille, jota asia koskee, ja jos tämä on holhottavana, myös hänen holhoojalleen, määräyksin, että näiden on esityksen johdosta määräjassa tiedoksisaannista annettava kirjallinen selitys ja samalla kirjallisesti ilmoitettava, haluavatko he tulla vaatimuksen johdosta lääninoikeudessa suullisesti kuulluiksi. Lääninoikeus voi asettaa määräjän, jonka kuluessa selitys ja ilmoitus on annettava uhalla, että niiden antamatta jättäminen ei estä asian käsittelyä ja ratkaisemista.

37 §

Jos irtolaisena vangittu tai laitokseen otettu joutuu kärsimään kuutta kuukautta pitempää vapausrangaistusta, raukeaa tämän lain mukaisen toimenpiteiden käsittely tai niiden täytäntöönpano. Sosiaalihallitus voi muulloinkin määrätä, ettei vapausrangaistusta kärsimään joutunut irtolaista vapauttamisen jälkeen ole palautettava laitokseen.

Milloin henkilö, jota 1 momentissa tarkoitetaan, asetetaan syytteeseen rikoksesta, jonka takia häntä on pidettävä tutkimusvankina, tahi joutuu enintään kuudeksi kuukaudeksi kärsimään vapausrangaistusta, tulee tämän lain mukaisen toimenpiteiden käsittely ja niiden täytäntöönpano keskeyttää tutkimusvankeus- ja rangaistusajaksi ja toimittaa irtolainen tämän ajan kuluttua vangittuna lääninoikeuden edelleen käsiteltäväksi. Lääninoikeuden tulee tällöin harkita, mikä vaikutus tutkimusvankeudella tai rangaistuksella on oleva tämän lain mukaiseen seuraamukseen.

38 §

Irtolaisena vangitun voi lääninoikeus tai poliisipäällikkö tutkimuksen ajaksi määrätä säilytettäväksi laitoksessa, jos todennäköisillä perusteilla voidaan olettaa, ettei vangittu yritä vält-

tää sitä seuraamusta, jonka alaiseksi hän tämän lain mukaan saattaa joutua.

Mitä 34 §:ssä on säädetty vankilan johtajasta, sovellettakoon myös 1 momentissa tarkoitettun laitoksen johtajaan.

41 §

Kustannukset irtolaisena vangitun henkilön kuljetuksesta, hänen säilyttämisestään tutkimuksen aikana vankilassa taikka laitoksessa ja lääninoikeuden päättämän 30 §:ssä tarkoitettun

lääkärin lausunnon hankkimisesta suoritetaan valtion varoista.

42 §

Tämän lain nojalla järjestettävään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

31.

Laki

lapsen elatuksen turvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan lapsen elatuksen turvaamisesta 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun lain (122/77) 3 ja 4 §, 11 §:n 2 momentti, 25, 37 ja 40 §, sellaisina kuin niistä ovat 11 §:n 2 momentti ja 37 § 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (969/80), sekä

muutetaan 18 §:n 1 momentti ja 28 § näin kuuluviksi:

18 §

Elatustuki maksetaan kunkin kuukauden 10 päivään mennessä. Tuki maksetaan täysin markoin.

minataan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

28 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toi-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

32.

Laki

sotilasavustuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 22 päivänä heinäkuuta 1948 annetun sotilasavustuslain (566/48) 9 §:n 5 kohta, 10 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 14 ja 17 §, näistä 9 §:n 5 kohta, 10 §:n 2 momentti ja 11 §:n 2 momentti sellaisina kuin ne ovat 28 päivänä tammikuuta 1977 annetussa laissa (125/77), sekä

muutetaan 1, 11 a ja 13 §,

näistä 11 a § sellaisena kuin se on 5 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (658/68), näin kuuluviksi:

1 §

Vakinaisessa palveluksessa olevan asevelvol-

lisen omaiselle annetaan avustusta sen mukaan, kuin jäljempänä säädetään.

Mitä tässä laissa on säädetty vakinaisessa palveluksessa olevan asevelvollisen omaisen oikeudesta saada avustusta, koskee myös sotapalveluksen sijasta valtion etua välittömästi tai välillisesti tarkoittavaan työhön määrätyn henkilön omaisia sekä reservin kertausharjoituksiin kutsutun omaisia.

11 a §

Tämän lain nojalla suoritettu avustus tai osa siitä voidaan periä takaisin, jos avustuksen saaja on tuloja salaamalla tai muulla vilpillisellä

menettelyllä myötävaikuttanut avustuksen lainvastaiseen maksamiseen.

13 §

Tämän lain nojalla järjestettävään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 1981

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Luja-Penttilä*

2.

Laki

työsuojeluhallinnosta annetun lain 7 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan työsuojeluhallinnosta 24 päivänä heinäkuuta 1972 annetun lain (574/72) 7 ja 8 §, näistä 8 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla (603/75), näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***7 §.**

Kunnan terveyslautakunnan alaiseksi on perustettava yksi tai tarpeen mukaan useampia työsuojelutarkastajan virkoja.

Milloin päävirkaista työsuojelutarkastajaa ei toimipaikkojen vähälukuisuuden, kunnan pienouden tai muun syyn takia ole pidettävä tarpeellisenä, [sosiaali- ja terveysministeriö] voi antaa luvan siihen, että kunnassa on työsuojelutarkastajan virka yhdistettynä terveystarkastajan tai muuhun kunnan virkaan.

[Sosiaali- ja terveysministeriön] suostumuksella kahdella tai useammalla kunnalla voi olla yhteinen työsuojelutarkastajan virka.

8 §.

Kunnalle työsuojelutarkastajan virasta ja yhdistettyyn virkaan kuuluvista työsuojelutarkastajan tehtävistä aiheutuviin käyttökustannuksiin suoritettavasta valtionosuudesta on voimassa, mitä kunnan oikeudesta saada valtionosuutta terveystarkastajan virasta aiheutuvista kustannuksista on säädetty kuitenkin siten, että työsuojelutarkastajan sivuvirasta aiheutuviin kustannuksiin ei suoriteta valtionosuutta ja että sosiaali- ja terveysministeriölle terveydenhoitolain (469/65) 11 §:n 3 momentin mukaan kuntien ja kuntainliittojen valtionosuudesta ja -avustuksesta annetussa laissa (35/73) tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena kuuluvia asioita voidaan asetuksella siirtää työsuojeluhallitukselle tai työsuojelutoimistolle, joiden tulee näitä asioita ratkaistessaan noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön antamia yleisiä ohjeita.

Sen lisäksi, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa on säädetty, valtionosuuden suorittamisen

7 §

Kunnan tai kuntainliiton terveyslautakunnan alaiseksi voidaan perustaa tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi yksi tai tarpeen mukaan useampia työsuojelutarkastajan virkoja.

Työsuojelutarkastajan virka voidaan yhdistää kunnan muuhun virkaan tai se voi olla sivuvirka. Kahdella tai useammalla kunnalla voi olla yhteinen työsuojelutarkastajan virka.

Työsuojelutarkastajan virkaan valittavalla tulee olla työsuojeluhallituksen hyväksymä koulutus.

Ennen kunnan työsuojelutarkastajan viran täyttämistä on viran hakijoista pyydettävä lausunto valtion asianomaiselta työsuojelupiiriltä sekä työntekijäin edustavimmalta ammattijärjestöltä.

8 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

edellytyksenä on, että työsuojelutarkastajan virkaan valittavalla on työsuojeluhallituksen hyväksymä pätevyys.

Ennen kunnan työsuojelutarkastajan viran täyttämistä on viran hakijoista pyydettävä lausunto valtion asianomaiselta työsuojelupiiriltä sekä työntekijäin edustavimmalta ammattijärjestöltä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

3.

Laki**terveydenhoitolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä elokuuta 1965 annetun terveydenhoitolain (469/65) 10 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa (1120/76), ja muutetaan 1 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §, 29 §:n 3 ja 6 momentti sekä 42 §, sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 1 momentti mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa, 10 §:n 2 momentti 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (741/76), 11 § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (602/75) ja 42 § osittain muutettuna 19 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla (932/80), näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §.

Yleisen terveydenhoidon ylin johto ja valvonta kuuluu lääkintöhallitukselle. [Maatalousministeriön] eläinlääkintöosaston asiana on johtaa ja valvoa terveydenhoitoa toimialallaan.

1 §

Terveydenhoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle. Maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston asiana on suunnitella, ohjata ja valvoa terveydenhoitoa toimialallaan.

10 §.

Terveyslautakunnan alaiseksi voidaan perustaa yksi tai useampia terveystarkastajan virkoja.

Milloin päävirkaista terveystarkastajaa ei kunnan pienuuden vuoksi tai muusta syystä ole pidettävä tarpeellisena, lääninhallitus voi antaa luvan siihen, että kunnassa on vain terveystarkastajan sivuvirka tai että terveystarkastajan tehtävät ovat yhdistetyt kunnan muuhun virkaan. Lääninhallituksen suostumuksella voi kahdella tai useammalla kunnalla olla yhteinen terveystarkastajan virka.

10 §

Terveydenhoitoa varten kunnalla voi olla terveystarkastajan virkoja ja muuta henkilöstöä.

Terveystarkastajan virka voi olla sivuvirka tai viran tehtävät voidaan yhdistää kunnan muuhun virkaan. Kahdella tai useammalla kunnalla voi olla myös yhteinen terveystarkastajan virka.

Voimassa oleva laki

Terveystarkastajan virat tulee sisällyttää kansanterveystyötä koskevaan toimintasuunnitelmaan sen mukaan kuin siitä on kansanterveyslain (1119/76) 19 §:n 4 momentissa erikseen säädetty.

11 §.

Terveystarkastajan virasta, sivuvirasta ja yhdistettyyn virkaan kuuluvista terveystarkastajan tehtävistä aiheutuviin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 5 §:n 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin käyttökustannuksiin suoritetaan kunnalle kultakin kalenterivuodelta valtionosuutta kuntien kantokykyluokituksesta annetussa laissa (665/67) tarkoitettujen kantokykyluokkien perusteella seuraavasti:

Kantokykyluokka	Valtionosuus prosentteina
1	70
2	66
3	62
4	58
5	54
6	51
7	48
8	45
9	42
10	39.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii tässä laissa säädettyistä toiminnoista aiheutuviin kustannuksiin suoritettavia valtionosuuksia koskeissa asioissa sosiaali- ja terveysministeriö, kuitenkin niin, että ensiksi mainitun lain 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii valtiovarainministeriö.

Asetuksella voidaan kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle päätettäväksi 2 momentin mukaan kuuluvia asioita siirtää lääkintöhallitukselle tai lääninhallituksille, joiden tulee näitä asioita ratkaistessaan noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön antamia yleisiä ohjeita.

Siltä osin kuin tässä laissa ei ole toisin säädetty, noudatetaan valtionosuuksista, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa on säädetty, kuitenkin niin, ettei mainittua lakia ole sovellettava tämän lain 42 §:ssä tarkoitettuun valtion korvaukseen.

Ehdotus

(4 momentti kumotaan)

11 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

Yleisvaarallisia tartuntatauteja ovat lavantauti (Typhus abdominalis), pikkulavantaudit (Febris paratyphoidea A et B), hiirilavantauti (Salmonellosis typhi murium), punataudit (Dysenteria bacillaris et amoebica), kurkkumätä (Diphtheria), lapsihalvaus (Poliomyelitis), tarttuva aivokalvontulehdus (Meningitis epidemica meningococcica), tarttuvat aivokuumeet (Encephalitis acuta infectiosa), trakooma (Trachoma), leptospiroosi (Leptospirosis), malariat (Malaria) sekä ihmisissä todettu pernarutto (Anthrax), raivotauti (Rabies), papukaijakuume (Psittacosis), räkätauti (Malleus) ja jänisrutto (Tularaemia).

Toimenpiteistä tuberkuloosin, *pitaalin* ja sukupuolitautilien vastustamiseksi on erikseen säädetty.

42 §.

Edellä 41 §:ssä tarkoitetusta hoidosta, kuljetuksesta ja matkasta aiheutuneet kustannukset korvaa valtio erittäin vaarallisen tartuntataudin osalta. Yleisvaarallisen ja valvottavan tartuntataudin osalta sanotut kustannukset korvaa kunta, jossa henkilöllä on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka. Kunnan velvollisuudesta korvata terveyskeskuksen sairaansijalla ja kunnallisessa yleissairaalassa annettu hoito on muutoin voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

Valtion suoritettava korvaus lasketaan terveyskeskuksen sairaansijalla annetusta hoidosta niin kuin kansanterveyslain 25 §:ssä on säädetty ja sairaalassa annetusta hoidosta niin kuin kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 23 §:ssä on säädetty. Kunnan suoritettava korvaus tilapäisellä hoitopaikalla ja muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa sairaalassa annetusta hoidosta lasketaan soveltuvien osin viimeksi mainitun säännöksen mukaan.

Jos edellä tässä pykälässä mainitut kustannukset jonakin vuonna tartuntataudin laajan levinneisyyden tai sen hoidon kalleuden vuoksi muodostuvat kunnalle kohtuuttoman raskaiksi, sille voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa antaa niihin valtionapua.

Hengityshalvauspotilaiden hoitokustannusten korvaamisesta on erikseen säädetty.

Yleisvaarallisia tartuntatauteja ovat lavantauti (Typhus abdominalis), pikkulavantaudit (Febris paratyphoidea A et B), hiirilavantauti (Salmonellosis typhi murium), punataudit (Dysenteria bacillaris et amoebica), kurkkumätä (Diphtheria), lapsihalvaus (Poliomyelitis), tarttuva aivokalvontulehdus (Meningitis epidemica meningococcica), tarttuvat aivokuumeet (Encephalitis acuta infectiosa), trakooma (Trachoma), leptospiroosi (Leptospirosis), malariat (Malaria) sekä ihmisissä todettu pernarutto (Anthrax), raivotauti (Rabies), papukaijakuume (Psittacosis), räkätauti (Malleus), jänisrutto (Tularaemia) ja *pitaali* (Lepra).

Toimenpiteistä tuberkuloosin ja sukupuolitautilien vastustamiseksi on erikseen säädetty.

42 §

Edellä 41 §:ssä tarkoitetusta hoidosta, kuljetuksesta ja matkasta aiheutuneista kustannuksista vastaa se kunta, jossa henkilöllä on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka tai, jollei henkilöllä ole Suomessa kotipaikkaa, se kunta, jossa henkilö oleskelee.

Jos hoito on järjestetty toisen kunnan ylläpitämässä terveyskeskuksessa tai kunnallisessa yleissairaalassa, 1 momentissa tarkoitetun kunnan on suoritettava asianomaiselle kunnalle tai kuntainliitolle korvaus, niin kuin siitä on erikseen säädetty. Samoin kunnan on korvattava tilapäisellä hoitopaikalla ja muussa kuin edellä mainitussa sairaalassa annettu hoito soveltuvien osin noudattaen, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 23 §:ssä on säädetty.

Hengityshalvauspotilaiden hoitokustannusten korvaamisesta on erikseen säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

4.

Laki

elintarvikelain 7 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 3 päivänä heinäkuuta 1941 annetun elintarvikelain (526/41) 7 §:n 2 momentti
 ja
muutetaan 8 §, sellaisena kuin se on 28 päivänä lokakuuta 1977 annetussa laissa (756/77), näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 §

Kunnan tutkimuslaitos, joka 1 momentin mukaisesti on hyväksytty suorittamaan yleisiä tutkimuksia, on oikeutettu saamaan valtionapua.

(2 momentti kumotaan)

8 §.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta terveyslautakunnalle aiheutuvista menoista vastaa asianomainen kunta tai kuntainliitto.

8 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty. Muut valvontakustannukset suoritetaan valtion varoista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 198 .

5.

Laki

maidontarkastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 19 päivänä heinäkuuta 1946 annetun maidontarkastuslain 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä toukokuuta 1972 annetussa laissa (431/72), ja
muutetaan 4 §:n 1 momentti ja 4 a §,
 sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 1 momentti mainitussa 31 päivänä toukokuuta 1972 annetussa laissa ja 4 a § 14 päivänä tammikuuta 1977 annetussa laissa (35/77), näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §.

Kunnan tulee maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston hyväksymällä tavalla järjestää elintarvikkeiden kunnallisten valvontaviranomaisten toimesta maidosta otettujen näytteiden

4 §

Kunnan on järjestettävä kunnallisten elintarvikkeiden valvontaviranomaisten toimesta maidosta otettujen näytteiden tutkiminen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

den tutkiminen. Tästä aiheutuviin kustannuksiin kunta saa valtionapua samojen perusteiden mukaan kuin terveystarkastajan palkkauksen valtionavusta on säädetty.

Kunnan tulee laatia suunnitelma 1 momentissa tarkoitetun tutkimustoiminnan järjestämisestä ja toimittaa se maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston hyväksyttäväksi.

(2 momentti kumotaan)

4 a §.

Edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun valtionavun maksamiseen ja oikaisumenettelyyn sovelletaan, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista 19 päivänä tammikuuta 1973 annetussa laissa (35/73) on valtionosuudesta käyttökustannuksiin säädetty, kuitenkin niin, että ennakkoa maksetaan vuosineljänneksittäin helmi-, touko-, elo- ja lokakuussa viimeistään kunkin kuukauden 20 päivänä tai, milloin tämä on lauantai tai pyhäpäivä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen neljän osan edelliseltä vuodelta lasketun tai arvioitavan valtionosuuden määrästä.

4 a §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

6.

Laki

lihantarkastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 25 päivänä maaliskuuta 1960 annettuun lihan-tarkastuslakiin (160/60) uusi 5 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 a §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

7.

Laki**eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetun eläinlääkintähuoltolain (431/65) 12 § ja 18 a §,
 näistä 18 a § sellaisena kuin se on väliaikaisesti muutettuna 15 päivänä joulukuuta 1978 annetulla lailla (974/78), sekä
muutetaan 4 luvun otsikko, 18 ja 21 §,
 näistä 18 § sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (998/79),
 näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

12 §.

Kunnaneläinlääkäri saa palkkauksena vähintään sen määrän, mikä valtion viran tai toimen haltijoille tulee A 16 palkkausluokassa. Valtioneuvosto voi kuitenkin asianomaisen kunnan tai kuntien esityksestä huomioon ottaen virkaan kuuluvat tehtävät ja muut olosuhteet, määrätä vähimmän palkkauksen kunnassa suuremmaksi, enintään A 29 palkkausluokan mukaiseksi. Erityisten syiden vuoksi valtioneuvostolla on myös oikeus kuntaa tai kuntia kuultuaan määrätä vähin palkkaus pienemmäksi kuin A 16 palkkausluokassa.

Kaupungineläinlääkärin vähin palkkaus on A 22 palkkausluokan mukainen, jollei valtioneuvosto, kaupungin asukasluku ja virkaan kuuluvat tehtävät sekä muut olosuhteet huomioon ottaen, harkitse oikeaksi määrätä sitä muun suuruiseksi. Vähintä palkkausta, jonka suuruudesta kaupunki tekee esityksen, ei kuitenkaan saa määrätä A 30 palkkausluokan mukaista palkkausta suuremmaksi.

Peruspalkan lisäksi kunnan- ja kaupungineläinlääkärillä on oikeus saada kalliinpaikanlisää samojen perusteiden mukaan kuin vastaaville valtion viran ja toimen haltijoille suoritetaan.

4 luku.

Valtionapu.

18 §.

Kunnan- ja kaupungineläinlääkärin virasta kunnallisen virkaehtosopimuksen mukaan aiheutuviin sellaisiin käyttökustannuksiin, sekä 6 a §:ssä tarkoitetun sopimuksen perusteella toi-

Ehdotus

(12 § kumotaan)

4 luku

Suunnittelu ja valtionosuus

18 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

selle kunnalle suoritettaviin sellaisten käyttö-kustannusten korvauksiin, joita tarkoitetaan kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 5 §:n 4 kohdassa, sekä 20 §:ssä tarkoitettun sopimuksen perusteella eläinlääketieteelliselle korkeakoululle suoritettavaan korvaukseen eläinlääkärin palkkausmenojen osuutta vastaavalta osalta, suoritetaan, ottaen huomioon mitä mainitun lain 15 §:n 2 momentissa on säädetty, kunnalle kultakin kalenterivuodelta valtionosuutta kunnalliselle eläkelaitokselle suoritettujen mak-suosuuksien ja viranhaltijain jälkeen maksetun hautausavun määrä sekä muilta osin kuntien kantokykyluokituksesta annetussa laissa (665/67) tarkoitettujen kantokykyluokkien perus-teella seuraavasti:

Kantokykyluokka	Valtionosuus prosentteina
1	70
2	66
3	62
4	58
5	54
6	51
7	48
8	45
9	42
10	39

Jos kunnan- tai kaupungineläinlääkärin viran virkasuhteen ehdoista ei ole voimassa virkaehtosopimusta, maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa valtiovarainministeriöltä lausunnon saatuaan niiden palkkaus- ja muiden etujen perusteet, joiden mukaan valtionosuus kunnalle suoritetaan.

Kuntien ja kuntain liittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 §:n säännöksistä poiketen valtionosuuteen oikeuttavista kustannuksista vähennetään tämän lain 6 a §:ssä tarkoitettun sopimuksen nojalla toiselta kunnalta saadut korvaukset niistä käyttökustannuksista, joihin valtionosuutta suoritetaan. Siltä osin kuin tässä laissa ei ole toisin säädetty, noudatetaan, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa on säädetty. Edellä mainitussa laissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii tässä laissa säädettyistä toiminnoista aiheutuviin kustannuksiin suoritettavia valtionosuuksia ja -avustuksia koskevissa mainitun lain 15 §:ssä tarkoitetuissa asioissa valtiovarainmi-

Kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 7 §:n 1 momentista poiketen tämän lain 14 §:ssä säädettyjä palkkioita ei lueta käyttökustannusten vähennykseksi.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

nisteriö sekä muissa asioissa maa- ja metsätalousministeriö.

Kunnalle, joka sijaitsee harvaan asutulla seudulla tai jossa kulkuyhteydet ovat huonot, voidaan, jos sen taloudellinen kantokyky on heikko, tulo- ja menoarvion rajoissa antaa lisättyä valtionapua 1 momentissa tarkoitettuihin menoihin.

Kunnalle, joka kuuluu kantokykyluokkaan 1 tai 2, suoritetaan valtionosuutta sen tämän lain 14 a §:n nojalla suorittamiin kunnan- tai kaupungineläinlääkärin matkakustannusten korvauksiin sellaisen matkan osalta, josta eläimen haltijan tulisi suorittaa valtioneuvoston vahvistamaa määrää suurempi korvaus. Valtionosuutta suoritetaan vahvistetun määrän ylittävään osaan ja sen suuruus määräytyy samoin perustein kuin 1 momentissa on säädetty. Tässä momentissa tarkoitettun valtionosuuden suorittamiseen ei sovelleta, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista 19 päivänä tammikuuta 1973 annetussa laissa (35/73) on säädetty, lukuunottamatta sen 22 §:n ja 7 luvun säännöksiä.

Kunnaneläinlääkärin virka-asunnon ja vastaanottohuoneiston rakentamista varten voidaan kunnalle, jonka taloudellinen kantokyky on maan kuntien keskimääräistä kantokykyä olennaisesti heikompi, antaa valtionapua tulo- ja menoarvion rajoissa. Jos kunnaneläinlääkärin virka-asuntoa ja vastaanottohuoneistoa, jonka rakentamista varten on saatu valtionapua, on kunnan toimesta ryhdytty pysyväisesti käyttämään muuhun tarkoitukseen, kunnan on suoritettava valtiolle, jollei valtioneuvosto myönnä siitä helpotusta, virka-asunnolla ja vastaanottohuoneistolla toimenpiteeseen ryhtymisen aikana olleesta arvosta suhteellisesti niin suuri osa kuin rakentamiseen on valtionapua myönnetty.

Milloin kunta ylläpitää useampaa kuin yhtä kunnan- tai kaupungineläinlääkärin virkaa, sovelletaan niiden kohdalta, mitä edellä tässä pykälässä on säädetty, jos niitä on pidettävä kunnan eläinlääkintähuollon kannalta tarpeellisina.

Valtionavun myöntää [maalaisministeriö.]

18 a §.

Edellä 18 §:ssä tarkoitettun valtionosuuden ja -avun suorittamisen edellytyksenä kunnalle 31 päivän joulukuuta 1976 jälkeen perustetusta virasta aiheutuviin kustannuksiin on lisäksi, että virka on perustettu valtion tulo- ja menoarviossa määrätyissä puitteissa.

(18 a § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §.

Kunnan- ja kaupungineläinlääkäri on [maatalousministeriön] eläinlääkintöosaston määräyksestä osallistuttava eläinlääkintähuollon täydennyskursseihin. Hänelle suoritetaan valtion varoista matkakustannusten korvausta ja päivärahaa samojen perusteiden mukaan kuin valtion viran tai toimen haltijalle.

21 §

Milloin maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto pitää sitä tarpeellisena, kunta on velvollinen määräämään kaupungin- tai kunnan- eläinlääkäriä osallistumaan mainitun osaston järjestämään tai hyväksymään täydennyskoulutukseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

8.

Laki

kansanterveyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä tammikuuta 1972 annetun kansanterveyslain (66/72) 3, 23 ja 24 §, 4 luvun otsikko, 27—39 §, 43 §:n 1 momentti, 44 § ja 50 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 § 29 päivänä syyskuuta 1978 annetussa laissa (744/78), 24 § 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (930/80), 27 § 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa laissa (448/80), 27 a § 2 päivänä syyskuuta 1976 annetussa laissa (788/76), 4 luvun otsikko, 28—31 §, 33—35 §, 37—39 §, 43 §:n 1 momentti ja 44 § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (592/75), 32 § 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (737/76) ja 36 § 29 päivänä kesäkuuta 1978 annetussa laissa (507/78), sekä

muutetaan 2 ja 13 §, 14 §:n johdantolause ja 3 momentti, 14 a §:n johdantolause, 19 §, 21 a §:n 1, 3 ja 4 momentti sekä 25 §,

sellaisina kuin niistä ovat 14 §:n 3 momentti mainitussa 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa, 14 a §:n johdantolause 24 päivänä elokuuta 1979 annetussa laissa (675/79), 19 § muutettuna mainituilla 2 päivänä syyskuuta 1976 ja 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetuilla laeilla, 21 a §:n 1, 3 ja 4 momentti 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa (2/80) ja 25 § mainitussa 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa, sekä

lisätään 21 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa, uusi 5 momentti sekä uusi 21 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §.

Kansanterveystyön ylin johto, ohjaus ja valvonta kuuluu lääkintöhallitukselle.

2 §

Kansanterveystyön yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle.

3 §.

Lääkintöhallituksen tulee kunakin vuonna laatia valtakunnallinen suunnitelma tämän lain tarkoittaman kansanterveystyön järjestämisestä sekä työterveyshuoltolain 2 §:ssä (743/78) tarkoitetun ja sen nojalla työnantajan järjestettäväksi säädetyn tai määrä-

(3 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tyn työterveyshuollon toimeenpanosta ja siihen tarvittavien palvelujen tuottamisesta viit-
tä seuraavaa kalenterivuotta varten siltä osin,
kuin voidaan, ottaen huomioon muutoin käy-
tettävissä olevat voimavarat, arvioida työn-
antajan tarvitsevan suunnitelmaan sisällytettä-
viä palveluja. Suunnitelma ja siihen tehtävät
muutokset on alistettava valtioneuvoston hy-
väksyttäväksi, joka samalla määrää, milloin kun-
tien on alistettava tähän soveltuva 19 §:ssä
tarkoitettu toimintasuunnitelma lääninhallituk-
selle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta valtakun-
nallisesta suunnitelmasta on ennen sen alista-
mista valtioneuvoston hyväksyttäväksi varattava
työterveyshuoltolain 8 §:ssä tarkoitettulle neu-
vottelukunnalle mahdollisuus lausunnon anta-
miseen työterveyshuollon toimeenpanoa ja sii-
hen tarvittavien palvelujen tuottamista koske-
vilta osin.

13 §.

Terveyslautakunnan tulee antaa lääkintöhal-
litukselle ja lääninhallitukselle tietoja kunnan
suorittamasta kansanterveystyöstä sekä laatia
siitä kalenterivuositain lääkintöhallituksen vah-
vistaman kaavan mukainen vuosikertomus,
josta on toimintavuotta seuraavan huhti-
kuun loppuun mennessä lähetettävä kappaleet
lääkintöhallitukselle ja lääninhallitukselle.

14 §.

Kansanterveystyöhön kuuluvina velvollisuuksina
19 §:ssä tarkoitettun toimintasuunnitelman
rajoissa kunnan tulee:

Kunnan asukkaalla tarkoitetaan tässä laissa
henkilöä, jolla on kunnassa väestökirjalain
(141/69) 9 §:n perusteella määräytyvä koti-
paikka. Henkilön asuin- ja kotikunnalla tarkoi-
tetaan kuntaa, jonka asukas hän on.

14 a §.

Sen lisäksi, mitä 14 §:ssä on säädetty, kun-
nan, jonka velvollisuudeksi se asetuksella sää-
detään, tulee kansanterveystyöhön kuuluvina
velvollisuuksina 19 §:ssä tarkoitettun toiminta-
suunnitelman rajoissa:

13 §

Terveyslautakunnan on annettava lääninhalli-
tukselle tietoja kunnan suorittamasta kansan-
terveystyöstä.

14 §

Kansanterveystyöhön kuuluvina velvollisuuksina
19 §:ssä mainitussa laissa tarkoitettun to-
teuttamissuunnitelman rajoissa kunnan tulee:

Kunnan asukkaalla tarkoitetaan tässä laissa
henkilöä, jolla on kunnassa väestökirjalain
(141/69) mukainen kotipaikka. Tässä laissa
kunnan asukkaaksi katsotaan myös sellainen
kunnassa oleskeleva Suomen kansalainen, jolla
ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista koti-
paikkaa. Henkilön asuin- ja kotikunnalla tar-
koitetaan kuntaa, jonka asukas hän on.

14 a §

Sen lisäksi, mitä 14 §:ssä on säädetty, kun-
nan, jonka velvollisuudeksi se asetuksella sää-
detään, tulee kansanterveystyöhön kuuluvina
velvollisuuksina 19 §:ssä mainitussa laissa tar-
koitetun toteuttamissuunnitelman rajoissa:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §.

Terveyslautakunnan on kunakin vuonna laadittava 14 §:ssä tarkoitettu kansanterveys-työstä ja 15 a §:ssä tarkoitettu terveyskeskuk-sen käytöstä terveydenhuoltohenkilökunnan koulutuksen viittä seuraavaa kalenterivuotta varten *toimintasuunnitelma*. Toimintasuunnitel-man tulee soveltua valtioneuvoston 3 §:n no-jalla vahvistamaan valtakunnalliseen suunnitel-maan. Toimintasuunnitelman tulee, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, sisältää yksityiskoh-tainen selonteko kunnan kansanterveystyön laa-juudesta, toimintatavoista ja toimintaan liitty-vistä perustamis- ja käyttökustannuksista sekä terveyskeskuksen käytöstä terveydenhuoltohen-kilökunnan koulutukseen. Toimintasuunnitel-man hyväksyy kunnallisvaltuusto ja vahvistaa lääninhallitus, jolle suunnitelma on alistettava valtioneuvoston 3 §:n nojalla määräämässä ajassa.

Läninhallituksen tulee vahvistaa toiminta-suunnitelma ensimmäisen kalenterivuoden osalta ja antaa tarvittaessa ohjeita suunnitelman ke-hittämiseksi myöhempien vuosien osalta.

Toimintasuunnitelma on vahvistettava hyväk-sytyssä muodossa. Siihen voidaan kuitenkin tehdä oikaisunluonteisia korjauksia. Jos suunnitelma on vahvistettavilta osin lain tai asetuk-sen tahi viimeksi hyväksytyn valtakunnallisen suunnitelman vastainen taikka epätarkoituksen-mukainen, se on palautettava uudelleen käsitel-täväksi. Jos lääninhallitus katsoo, ettei valtuus-ton uuttakaan päätöstä voida sanotuista syistä vahvistaa, toimintasuunnitelman vahvistamista koskeva asia on siirrettävä lääkintöhallituksen käsiteltäväksi. Jollei lääkintöhallitukseen katso voivansa suunnitelmaa vahvistaa, on lääkintö-hallituksen saatettava asia valtioneuvoston lo-pullisesti päätettäväksi.

Muutettaessa vahvistettua toimintasuunnitel-maa valtioneuvoston vahvistaman valtakunnalli-sen suunnitelman muutoksen johdosta tai muusta syystä on noudatettava, mitä 1—3 mo-mentissa on säädetty toimintasuunnitelman laa-timisesta, hyväksymisestä ja vahvistamisesta.

Terveystarkastuslain (469/65) 10 §:ssä tar-koitettujen terveystarkastajien virkojen luku-määrää koskeva selvitys tulee liittää edellä tässä pykälässä tarkoitettuun toimintasuunnitelmaan, jolloin virkojen lukumäärän osalta noudatetaan, mitä toimintasuunnitelman käsittelystä on tässä laissa säädetty. Valtionosuus tässä momentissa

19 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toi-mintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuol-lon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Voimassa oleva laki

tarkoitetusta toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin suoritetaan sen mukaan, mitä valtionosuudesta terveydenhoidolaissa on erikseen säädetty.

21 a §.

Siitä poiketen mitä 21 §:n 1 momentissa on säädetty voidaan pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta asetuksella säätää perittäväksi huoltoapulain 22 §:n mukaisesti määrättävät laitoshoidosta perittäviä maksuja vastaavat maksut, kuitenkin siten, että maksusta päättää terveyslautakunta tai sen määräämä lautakunnan alainen viranhaltija.

Pysyvästi laitoshoidossa olevan sekä kansaneläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen velvollisuudesta antaa 1 momentissa tarkoitetun maksun määräämiseksi tarvittavat tiedot terveyslautakunnalle tai sen alaiselle viranhaltijalle on voimassa, mitä huoltoapulain 22 §:n 7 ja 8 momentissa on säädetty.

Mitä huoltoapulain 22 §:n 3, 4 ja 5 momentissa on säädetty, sovelletaan vastaavasti 1 momentissa tarkoitettua maksua koskevaan viranhaltijaan, terveyslautakunnan ja lääninoikeuden päätökseen.

Ehdotus

21 a §

Siitä poiketen mitä 21 §:ssä on säädetty, voidaan pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta periä ylläpidosta ja hoidosta terveyskeskuksessa asetuksella tarkemmin säädettyihin perustein määrättyä potilaan maksukyvyyn mukainen maksu. Maksun määräytymisessä noudatetaan soveltuvin osin sosiaalihuoltolain (/) 28 §:ssä tarkoitetun laitoshuollon maksujen määräytymisperusteita. Maksu voidaan alentaa tai jättää perimättä, jos siihen potilaan toimeentuloedellytykset, elatusvelvollisuus, asuntomenot, hoitoaika tai muut hoidolliset näkökohdat huomioon ottaen on syytä.

Maksusta päättää terveyslautakunta. Lautakunta voi kuitenkin vahvistamiensa perusteiden ja yleisten ohjeiden mukaisesti määrätä alaisensa viranhaltijan päättämään maksun määräämisestä, alentamisesta tai perimättä jättämisestä.

Sen estämättä mitä muualla laissa on säädetty, ovat pysyvästi laitoshoidossa oleva sekä kansaneläkelaitos ja eläketurvakeskus velvollisia antamaan terveyslautakunnalle tai 3 momentissa tarkoitettulle viranhaltijalle tämän pykälän mukaisen maksun määräämiseksi tarpeelliset tiedot.

Jos henkilö kieltäytyy antamasta 4 momentissa tarkoitettuja tietoja tai antaa hyötymistarkoituksessa ilmeisen virheellisiä tietoja, terveyslautakunta voi määrätä maksun, mikä todennäköisesti vastaisi oikeiden tietojen perusteella määrättävää maksua.

21 b §

Edellä 21 a §:n 3 momentissa tarkoitettuun viranhaltijan tekemään päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Milloin asianomainen on tyytymätön 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen, hänellä on oikeus asetuksessa tarkemmin säädettyä tavalla saada päätös terveyslautakunnan käsiteltäväksi. Tätä tarkoittava vaatimus on tehtävä neljäntoista päivän kuluessa siitä, kun asianomainen on saanut päätöksestä tiedon. Päätökseen on liitettävä ohjeet sen saattamisesta lautakunnan käsiteltäväksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §.

Ulkomaalaisen, jolla ei ole 14 §:n 2 momentin tarkoittamaa kotipaikkaa Suomessa, tutkimuksesta ja hoidosta terveyskeskuksessa tai sen sairaansijoilla aiheutuneet kustannukset korvataan terveyskeskusta ylläpitävälle kunnalle valtion varoista.

24 §.

Lääninhallitus voi tehdä terveyskeskusta ylläpitävän kunnan kanssa sopimuksen puolustusvoimien taikka muun valtion laitoksen potilaiden hoitamisesta terveyskeskuksessa. Jollei sopimusta saada aikaan, sosiaali- ja terveysministeriö voi velvoittaa kunnan ottamaan näitä potilaita terveyskeskuksessa tai sen sairaansijalla hoidettaviksi siinä määrin kuin kunnan oma tarve huomioon ottaen on mahdollista. Valtion varoista on kunnalle tai kuntainliitolle suoritettava näiden potilaiden hoitokustannusten täyttä määrää vastaava korvaus.

25 §.

Jollei muuta ole sovittu, lasketaan 22, 23 ja 24 §:ssä tarkoitettu korvaus siten, että terveyskeskuksen edellisen varainhoitovuoden varsinainen menojen kokonaismäärästä, johon lisätään 4 prosenttia käyttöomaisuuden arvon vähentymisen korvauksena, vähennetään potilaiden tutkimus- ja hoitomaksut ja muut varsinaiset tulot. Tuloihin ei kuitenkaan lueta kuntien maksuosuuksia, valtionosuutta eikä tämän pykälän mukaan suoritettavia kustannusten korvauksia. Erotus jaetaan terveyskeskuksen sairaansijojen osalta hoitopäivien ja terveyskeskuksen muiden toimintojen osalta tutkimus ja hoitokäyntien kokonaisluvulla. Tämän jälkeen näin saatu määrä kerrotaan kysymyksessä olevan potilaan hoitopäivien tai tutkimus- ja hoitokäyntien luvulla. Saatuun määrään lisätään kutakin

Terveyslautakunnan maksun määräämistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valitus voidaan sanotun ajan kuluessa antaa myös terveyslautakunnalle, jonka on toimitettava se oman lausuntonsa ohella lääninoikeudelle.

Lääninoikeuden edellä 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa valittamalla bakea muutosta.

(23 § kumotaan)

(24 § kumotaan)

25 §

Jollei muuta ole sovittu, lasketaan 22 §:ssä tarkoitettu korvaus siten, että terveyskeskuksen sairaansijojen edellisen varainhoitovuoden käyttömenojen kokonaismäärään lisätään 10 % ja siitä vähennetään ylläpitomaksut sekä muut käyttötulot. Vähennettäviin tuloihin ei kuitenkaan lueta sairaanhoidon korvauksia muilta laitoksilta, kuntakohtaisia valtionosuuksia, kuntien maksuosuuksia eikä tämän pykälän mukaan suoritettavia korvauksia. Näin laskettu kokonaismäärä jaetaan terveyskeskuksen hoitopäivien kokonaisluvulla ja osamäärä kerrotaan kysymyksessä olevan potilaan hoitopäivien luvulla.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

hoitopäivää tai tutkimus- ja hoitokäyntiä kohti tutkimus- ja hoitomaksun määrä, milloin tätä maksua ei potilaalta peritä, vaikka se tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaan olisi voitu periä, sekä sairausvakuutuslain (364/63) 11 a §:n 1 momentissa säädettyä korvausta vastaava määrä, milloin potilas ei ole sanotun lain mukaan vakuutettu tai korvausta sanotun lain 24 §:n mukaan ei suoriteta.

4 luku

(4 luvun otsikko kumotaan)

Valtionosuudet ja -avustukset

27 §.

(27 § kumotaan)

Terveyskeskusta ylläpitävälle kunnalle tai kuntainliitolle suoritetaan valtionosuutta perustamiskustannuksiin sekä kultakin kalenterivuodelta vahvistetun toimintasuunnitelman toteutamisesta aiheutuviin käyttökustannuksiin.

Jos toimintasuunnitelmaa ei ole 19 §:ssä säädetyllä tavalla vahvistettu, suoritetaan valtionosuus viimeksi vahvistetun toimintasuunnitelman mukaisiin kustannuksiin.

Valtionosuudet lasketaan kuntakohtaisesti kuntien kantokykyluokituksesta annetussa laissa (665/67) tarkoitettujen kantokykyluokkien perusteella seuraavasti:

Kantokykyluokka	Valtionosuus prosentteina
1	70
2	66
3	62
4	58
5	54
6	51
7	48
8	45
9	42
10	39.

Milloin terveyskeskus huolehtii 5 §:n 4 momentissa ja 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua toiminnasta, on siitä aiheutuviin kustannuksiin suoritettavasta valtionosuudesta voimassa, mitä erikseen on säädetty.

Edellä 15 §:n 3 momentissa tarkoitettuun toimintaan ei suoriteta valtionosuutta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 a §.

(27 a § kumotaan)

Kunta on oikeutettu saamaan 15 a §:ssä tar-
koitetusta terveydenhuoltohenkilökunnan kou-
lutuksesta aiheutuvista välittömistä kustannuk-
sista täyden korvauksen korkeakoululta taikka
koulutuksesta huolehtivalta muulta viranomai-
selta tai yhteisöltä. Korvausta määritettäessä
otetaan huomioon myös se välitön hyöty, jonka
terveyskeskus saa koulutustoiminnan ohessa.

28 §.

(28 § kumotaan)

Terveyskeskuksen perustamiskustannusten
osalta, mukaan luettuina myös kustannustason
noususta ja muista hyväksyttävistä syistä aiheu-
tavat lisäkustannukset, käytetään valtionosu-
uden myöntämisen perusteena sitä kantokyky-
luokitusta, joka oli voimassa sinä vuonna, jona
päätös valtionosuuden suorittamisesta perusta-
miskustannuksiin tehtiin.

29 §.

(29 § kumotaan)

Määrättäessä kuntainliiton valtionosuutta pe-
rustamiskustannuksiin katsotaan jäsenkunnan
osuudeksi sen varaamien sairaansijojen edellyt-
tämä osuus perustamiskustannusten kokonais-
määrästä.

30 §.

(30 § kumotaan)

Määrättäessä kuntainliiton valtionosuutta
käyttökustannuksiin katsotaan jäsenkunnan
osuudeksi sanotuista kustannuksista sen suurui-
nen määrä, joka kunnan osalle tulee terveys-
keskuksen sairaansijoilla hoidetuista potilaista
aiheutuneista kustannuksista kunnan asukkai-
den käyttämien hoitopäivien perusteella ja
muista kustannuksista niiden käyntien perus-
teella, jotka kunnan asukkaat ovat tehneet ter-
veyskeskuksen erilaisille vastaanotoille ja ter-
veyskeskuksen henkilökunta heidän luokseen.

31 §.

(31 § kumotaan)

Sen lisäksi mitä kuntien ja kuntainliittojen
valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain
(35/73) 15 §:ssä on säädetty, on viranhalti-
joiden ja työntekijöiden määrää sekä muita kuin
sopimuksenvaarisia palvelussuhteen ehtoja kos-
kevien asioiden käsittelemistä varten neuvotte-
lukunta, jonka tehtävänä on antaa lausuntoja
lähinnä periaatteellisuontoisista ja laajakantoi-
sista kysymyksistä. Valtioneuvosto määrää neu-
vottelukunnan jäsenet. Neuvottelukunnassa tu-
lee olla sosiaali- ja terveysministeriön ja valtio-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

varainministeriön edustajat sekä lääkintöhallituksen terveydenhuollon ja lääketieteen asiantuntemusta omaava edustaja, joista valtioneuvosto määrää puheenjohtajan. Muiden jäsenten tulee edustaa kuntien ja kunnallisten sairaanhoitolaitosten keskusjärjestöjä sekä kunnallista sopimusvaltuuskuntaa.

Jos henkilökunnan palkkaus tai muut taloudelliset edut on suoritettu suurempina kuin 1 momentissa mainitussa laissa säädetty perusteet edellyttävät, valtioneuvosto voi 1 momentissa tarkoitetun neuvottelukunnan annettua asiasta lausuntonsa päättää, että valtionosuus evätään kokonaan tai osaksi sen palkkauksen tai niiden muiden etujen kohdalta, joihin poikkeaminen on kohdistunut.

32 §.

Lääkintöhallitus myöntää hakemuksesta valtionavustusta kunnalle, jonka taloudellinen kantokyky on heikko ja jolle tästä laista johtuvat menot aiheuttavat kohtuutonta taloudellista rasitusta.

(32 § kumotaan)

33 §.

Siitä poiketen, mitä 31 §:ssä mainitun lain 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa on säädetty luonnospiirustuksista ja rakennustapaselostuksista ja 11 §:n 1 momentissa pääpiirustuksista, voi toteuttamisohjelman hyväksyminen ja päätös valtionosuuden suorittamisesta perustamiskustannuksiin perustua rakennushanketta koskevan suunnitelman luonnokseen, johon on sisällytetty yksityiskohtaiset piirustukset ja rakennusselostus.

(33 § kumotaan)

34 §.

Milloin 31 §:ssä mainitun lain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettu selvitys töistä tai hankinnoista aiheutuneista kustannuksista osoittaa tarpeellisten kustannusten ylittävän enintään 500 markalla sanotun lain 11 §:n 2 momentin nojalla valtionosuuden suorittamisesta perustamiskustannuksiin annetun päätöksen mukaisen määrän, ei ylittävään määrään suoriteta valtionosuutta.

(34 § kumotaan)

35 §.

Edellä 31 §:ssä mainitun lain 5 §:n säännöksistä poiketen käyttökustannuksina ei pidetä vuokra-arvoja ja kotisairaanhoidon osalta pidetään käyttökustannuksina vain kustannuksia,

(35 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

joita aiheutuvat terveyskeskuksen henkilökuntaan kuuluvan kotikäynneistä sekä terveyskeskuksen sairaanhoitovälineistön käytöstä kotisairaanhoidossa.

36 §.

(36 § kumotaan)

Edellä 31 §:ssä mainitun lain 7 §:n säännöksistä poiketen käyttökustannusten vähennykseksi luetaan ne korvaukset, jotka toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion on suoritettava sekä 35 prosenttia terveyskeskusten potilailta perittävistä maksuista ja ylläpidosta perittävistä korvauksista.

37 §.

(37 § kumotaan)

Valtioneuvosto voi antaa yleisiä ohjeita siitä, milloin tässä laissa säädettyistä toiminnoista aiheutuvia kustannuksia on 31 §:ssä mainitun lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla pidettävä tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina.

Siitä poiketen, mitä 31 §:ssä mainitun lain 14 a §:ssä säädetään, on sanotun lain 4 §:ssä ja 5 §:n 2, 6 ja 9 kohdassa tarkoitettuja käyttökustannuksia aiheuttaviin toimenpiteisiin saatava valtion asianomaisen viranomaisen hyväksyminen ennen käyttökustannuksia aiheuttavan sitovan sopimuksen tai muun toimenpiteen tekemistä, milloin siitä aiheutuvat käyttökustannukset ylittävät valtion asianomaisen viranomaisen vuosittain vahvistaman enimmäismäärän.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua menettelyä ei kuitenkaan sovelleta, mikäli hankinnoista tai muista kuin hankinnoista aiheutuvat käyttökustannukset on yksityiskohtaisesti käsitelty vahvistetussa toimintasuunnitelmassa.

38 §.

(38 § kumotaan)

Edellä 31 §:ssä mainitussa laissa ja tämän lain 37 §:n 2 momentissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii tässä laissa säädettyistä toiminnoista aiheutuviin kustannuksiin suoritettavia valtionosuuksia ja -avustuksia koskevilla asioilla sosiaali- ja terveysministeriö, kuitenkin niin, että 31 §:ssä mainitun lain 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii valtiovarainministeriö.

Asetuksella voidaan kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriön päätettäväksi 1 momentin mukaan kuuluvia asioita siirtää lääkintöhallituk-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

selle tai lääninhallituksille, joiden tulee näitä asioita ratkaistessaan noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön antamia yleisiä ohjeita.

39 §.

Siltä osin kuin tässä laissa ei ole toisin säädetty, noudatetaan valtionosuuksista ja -avustuksista, mitä 31 §:ssä mainitussa laissa on säädetty.

(39 § kumotaan)

43 §.

Sen lisäksi, mitä 31 §:ssä mainitun lain 21 a §:ssä on säädetty, sosiaali- ja terveysministeriö taikka, mikäli on menetelty 38 §:n 2 momentissa säädettyllä tavalla, lääkintöhallitus tai lääninhallitus voi pidättää tai keskeyttää käyttökustannusten valtionosuuden ennakon tai loppuerän suorittamisen myös, mikäli toiminnassa ei noudateta vahvistettua toimintasuunnitelmaa.

43 §

(1 mom. kumotaan)

44 §.

Sen lisäksi, mitä 31 §:ssä mainitun lain 24 §:ssä säädetään omaisuuden luovuttamisesta, toiminnan lopettamisesta tai sen muuttamisesta, on valtioneuvostolla oikeus vuoden kuluessa siitä, kun muutoksesta on omistajan toimesta ilmoitettu lääkintöhallitukselle, lunastaa sanottu omaisuus valtiolle. Suoritettua valtionosuutta on tällöin sitä vastaavalta osalta pidettävä lunastushinnan suorituksena.

(44 § kumotaan)

Mitä 1 momentissa säädetään, voidaan aseuksella säädetävissä tapauksissa soveltaa myös sellaiseen omaisuuteen, jonka hankinnasta aiheutuneisiin käyttökustannuksiin on suoritettu valtionosuutta.

Edellä 1 tai 2 momentin säännöstä sovellettaessa noudatetaan 1 momentissa mainitun lain 25 §:ssä säädettyä menettelyä.

50 §

Tämän lain säännösten estämättä on sovellettava aluesairaaloiden ja sairasmajojen lakkauttamisesta 9 päivänä maaliskuuta 1951 annettua lakia (142/51) terveyskeskuksen vuodeosaston valtionapuun, milloin osasto on muodostettu mainitussa laissa tarkoitettusta kunnansairaala-

(3 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

9.

Laki

aluesairaaloiden ja sairasmajojen lakkauttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan aluesairaaloiden ja sairasmajojen lakkauttamisesta 9 päivänä maaliskuuta 1951 annetun lain (142/51) 4 §, sellaisena kuin se on 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (594/75),

muutetaan 3 §, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa, sekä

lisätään 2 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Valtioneuvosto voi asianomaisen kunnan tai kuntainliiton hakemuksesta luovuttaa korvauksetta 1 §:ssä tarkoitetun aluesairaalan tai sairasmajan kiinteistöineen ja irtaimistoineen 1 momentissa tarkoitetulle kunnalle tai kuntainliitolle.

3 §.

Edellä 2 §:ssä mainituille kunnille tai kuntayhtymille annetaan viiden vuoden aikana tämän lain nojalla muodostettujen kunnansairaaloiden perustamiskustannuksiin ja käyttökustannuksiin, sairaalan tulojen tultua niistä vähennetyiksi, kustannusten jäljelle jäävää määrää vastaava valtionosuus. Määräajan umpeenkuluttua annetaan valtionosuutta edelleen, niin kauan kuin kyseessä olevien kuntien tai kuntayhtymien taloudellinen kantokyky on maan kuntien keskimääräistä kantokykyä olennaisesti heikompi.

3 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/) sekä kansanterveyslakia (66/72), ellei lailla ole toisin säädetty.

4 §.

Tämän lain nojalla suoritettavaan valtionosuuteen, jonka perusteet määrätään valtion tulo- ja menoarviossa, noudatetaan kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) säännöksiä kansanterveyslaissa (66/72) säädettyin poikkeuksin kuitenkin niin, että käyttökustannusten vähennykseksi luetaan kansanterveyslain 36 §:n säännöksistä poiketen sairaansijalla hoidettavalta potilaalta ylläpidosta perittävä maksu.

(4 § kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

10.

Laki**sukupuolitautilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 25 päivänä tammikuuta 1952 annetun sukupuolitautilain (52/52) 9 §, 10 §:n
 3 ja 4 momentti, 11 §:n 3 momentti sekä 13 §:n 1—4 momentti,
 näistä 13 §:n 4 momentti sellaisena kuin se on 9 päivänä joulukuuta 1955 annetussa
 laissa (490/55), sekä
muutetaan 14 § näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

9 §.

(9 § kumotaan)

Valtio ylläpitää sukupuolitauteja sairastavien
 henkilöiden hoitamista varten tarvittavia sairaaloi-
 loita, sairaalaosastoja ja muita hoitolaitoksia.

10 §

Kunnan, jonka alueella sukupuolitauteja sairas-
 tava vakinaisesti oleskelee, on maksettava poti-
 laan matkasta 9 §:ssä tarkoitettuun sairaalaan
 tai muuhun hoitolaitokseen ja sieltä takaisin
 oleskelupaikkakunnalle aiheutuvat välttämättö-
 mät kustannukset.

(3 ja 4 mom. kumotaan)

Milloin 3 momentissa tarkoitettu potilas lähe-
 tetään sairaalaan tai muuhun hoitolaitokseen
 muusta kuin vakinaisesta oleskelukunnastaan,
 on lähettävän kunnan maksettava potilaan mat-
 kakustannukset, mutta saa se periä ne 3 mo-
 mentissa mainitulta kunnalta.

11 §

Sukupuolitautilain virkalääkäri saa tehtäväs-
 tään kunnalta korvauksen [sisäasiainministe-
 riön] vahvistaman taksan mukaisesti, jollei kun-
 nan ja lääkärin välillä ole lääkintöhallituksen
 suostumuksella sovittu muunlaisesta korvauk-
 sesta.

(3 mom. kumotaan)

13 §.

13 §

Valtion sairaalassa tai muussa valtion hoito-
 laitoksessa annettavan sukupuolitaudin hoidon
 kustantaa valtio.

(1—4 mom. kumotaan)

Edellä 12 §:ssä tarkoitettujen poliklinikoiden
 henkilökunnan hyväksyttävistä palkkauskustan-
 nuksista korvataan kunnalle puolet valtion va-
 roista [sisäasiainministeriön] päättämien perus-
 teiden mukaisesti. Mainituissa hoito- ja tarkas-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tuspaikoissa käytetyistä tarpeellisista lääkkeistä ja lääkintöhallituksen hyväksymistä hoitovälineistä sekä 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen sairaansijojen ylläpitämisestä johtuvat kustannukset suoritetaan kunnalle kokonaisuudessaan valtion varoista.

Kustannukset, jotka aiheutuvat 10 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti muualla kuin 12 §:ssä tarkoitetuissa poliklinikoissa toimitettavasta tarkastuksesta sekä annettavasta hoidosta ja todistuksesta samoin kuin niitä varten tarpeellisista lääkkeistä, korvataan kunnalle valtion varoista.

Sukupuolitaudin toteamiseksi tai hoidon antamiseksi tarpeellinen serologinen, bakteriologinen tai muu niihin verrattava erityinen tutkimus toimitetaan lääkintöhallituksen hyväksymissä laboratorioissa valtion kustannuksella. Tutkijalle tulevasta palkkiosta säädetään asetuksella.

14 §.

Ne sukupuolitautilien vastustamisesta ja hoitamisesta aiheutuvat kustannukset, joita 13 §:n mukaan ei makseta tai korvata valtion varoista, jäävät lopullisesti asianomaisen kunnan tai, 10 §:n 5 momentissa tarkoitettussa tapauksessa, kuntayhtymän kannettaviksi.

14 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

11.

Laki

rokotuslain 7 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 14 päivänä kesäkuuta 1951 annetun rokotuslain (361/51) 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (743/76), ja
muutetaan 8 § näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Kun rokotus toimitetaan 1 momentissa mainitussa erityisessä rokotustilaisuudessa, on rokottajalle suoritettava lääkintöhallituksen määräämä palkkio, joka korvataan valtion varoista.

(2 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Korvauksen suorittaa lääninhallitus. Kunta on velvollinen toimittamaan ja kustantamaan rokotajalle kuljetuksen sanottuun tilaisuuteen ja sieltä takaisin sekä järjestämään ja kustantamaan rokotusta varten tarvittavan huoneiston.

8 §.

Lääkintöhallitus voi tulo- ja menoarviossa tarkoitusta varten osoitetun määrärahan rajoissa myöntää valtion varoista avustusta vähävaraisille, harvaan asutuille kunnille tämän lain täytäntöönpanosta aiheutuviin kustannuksiin.

8 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

13.

Laki**hengityshalvauspotilaiden hoitokustannuksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan hengityshalvauspotilaiden hoitokustannuksista 15 päivänä maaliskuuta 1957 annetun lain (129/57) 1—3 §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 ja 2 § osittain muutettuina 9 päivänä maaliskuuta 1962 ja 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetuilla laeilla (222/62 ja 222/64) sekä 3 § muutettuna viimeksi mainitulla lailla, näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §.

Hengityshalvauspotilaalle, jonka hengityshalvaus on sen laatuista kuin asetuksella tarkemmin määrätään, on annettava valtion ja kunnallisessa sairaalassa maksuton hoito ja ylläpito, niin myös järjestettävä maksuton kuljetus sinne ja suoritettava sairaalasta paluusta aiheutuneet välttämättömät kustannukset.

Mitä tässä laissa säädetään kunnallisesta sairaalasta, on voimassa myös yliopistollisesta keskussairaalasta.

Hengityshalvauspotilas voidaan sairaalan ylilääkärin tai vastaavan lääkärin harkinnan mukaan sairaalan kirjoista poistamatta siirtää kotihoitoon, ja on hänelle tällöin sairaalan toimesta annettava maksuton hoito.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kuljetuksesta sekä kuljetus- ja matkakustannusten suorittamisesta huolehtii se kunta, jossa potilas sairastuessaan oleskelee.

1 §

Hengityshalvauspotilaalle, jonka hengityshalvaus on sen laatuista, kuin asetuksella tarkemmin määrätään, on annettava valtion ja kunnallisessa sairaalassa maksuton hoito ja ylläpito. Sairaalan on järjestettävä potilaan hoitoon liittyvät kuljetukset.

Mitä tässä laissa säädetään kunnallisesta sairaalasta, on voimassa myös yliopistollisesta keskussairaalasta.

Hengityshalvauspotilas voidaan sairaalan ylilääkärin tai vastaavan lääkärin harkinnan mukaan sairaalan kirjoista poistamatta siirtää kotihoitoon, joka hänelle sairaalan toimesta maksuttomana järjestetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §.

Kunnalliselle sairaalalle, jossa hoidetaan hengityshalvauspotilasta, korvataan valtion varoista potilaan sairaalahoidosta ja ylläpidosta aiheutuneet todelliset hyväksyttävät kustannukset.

Samoin korvataan kunnalliselle sairaalalle 1 §:n 3 momentissa tarkoitettusta hoidosta aiheutuneet todelliset hyväksyttävät kustannukset.

Hengityshalvauspotilaan kuljetuksesta sairaalaan sekä sieltä paluusta aiheutuvat kustannukset korvataan kunnalle valtion varoista.

3 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta sekä korvauksen suorittamisesta kunnalle ja kunnalliselle sairaalalle annetaan asetuksella.

2 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/) sekä 1 §:ssä tarkoitettuja sairaaloita koskevia lakeja, ellei lailla ole toisin säädetty.

3 §

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

14.

Laki

kunnallisista yleissairaaloista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kunnallisista yleissairaaloista 29 päivänä lokakuuta 1965 annetun lain (561/65) 2 luvun otsikko, 7—9 §, 12—18 §, 22, 25, 26, 29 ja 34—36 §, 36 a §:n 1 momentti, 36 b, 39—41, 43 ja 43 b § sekä 46 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 § osittain muutettuna 19 päivänä marraskuuta 1971 annetulla lailla (770/71), 22 § 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (937/80), 25 § 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa laissa (449/80), 34, 35 ja 36 §, 36 a §:n 1 momentti, 36 b, 41, 43 ja 43 b § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (595/75), 39 § mainituissa 19 päivänä marraskuuta 1971 annetussa laissa ja 40 § 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (751/76),

muutetaan 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 3 momentti, 6, 6 a ja 6 b §, 6 c §:n 1 momentti, 21 ja 23 §, 24 §:n 2, 4 ja 5 momentti sekä 32 ja 33 §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 § muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 30 päivänä maaliskuuta 1979 annetulla lailla (380/79), 6 a § mainituissa 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa, 6 b § muutettuna 11 päivänä heinäkuuta 1972 annetulla lailla (550/72) ja mainituilla 27 päivänä elokuuta 1976 sekä 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetuilla laeilla, 6 c §:n 1 momentti 21 päivänä kesäkuuta 1973 annetussa laissa (535/73), 21 § mainituissa 11 päivänä heinäkuuta 1972 annetussa laissa, 23 § muutettuna mainituilla 19 päivänä marraskuuta 1971, 11 päivänä heinäkuuta 1972 ja 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetuilla laeilla, 24 §:n 2, 4 ja 5 momentti 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa (3/80), 32 § muutettuna mainituilla 18 päivänä heinäkuuta 1975, 4 päivänä tammikuuta 1980 ja 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetuilla laeilla, sekä

lisätään 24 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa, uusi 6 momentti ja 24 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §.

Keskussairaalan lisäksi on kuntainliittojen aluesairaaloita ja kuntien tai kuntainliittojen paikallissairaaloita.

4 §

Osakeyhtiön tai yhdistyksen sairaalasta, josta kuntien tai kunnan osuus on vähintään puolet, on vastaavasti voimassa, mitä tässä laissa säädetään alue- tai paikallissairaalasta.

6 §.

Keskus-, alue- ja paikallissairaalan toimintaa ohjaa ja valvoo lääkintöhallitus ja sen alaisena lääninhallitus.

6 a §.

Lääkintöhallituksen tulee kunakin vuonna laatia viittä seuraavaa kalenterivuotta varten valtakunnallinen suunnitelma sairaanhoidon järjestämisestä tässä laissa tarkoitetuissa keskussairaalaapiirien alueilla olevissa sairaaloissa sekä keskussairaalaapiirien alueella sijaitsevilla keskusparantoloissa ja mielisairaaloissa. Suunnitelma ja siihen tehtävät muutokset on alistettava hyväksyttäväksi valtioneuvostolle, joka samalla määrää, milloin keskussairaalaapiirin kuntainliiton on alistettava tähän soveltuva 6 b §:ssä tarkoitettu toimintasuunnitelma lääninhallitukselle.

6 b §.

Keskussairaalan kuntainliiton tulee yhdessä 6 a §:ssä tarkoitettuja sairaaloita ylläpitävien kuntainliittojen kanssa laatia sanotussa pykälässä mainittuja ajanjaksoja varten hyväksyttyyn valtakunnalliseen suunnitelmaan soveltuva toimintasuunnitelma sairaanhoidon järjestämisestä piirinsä alueella olevissa mainitussa pykälässä tarkoitetuissa sairaaloissa. Siitä, mitä toimintasuunnitelman tulee sisältää, kuin myös sen käsittelyjärjestyksestä kuntainliitossa, säädetään asetuksella. Toimintasuunnitelman vahvistaa lääninhallitus, jolle suunnitelma on alistettava valtioneuvoston 6 a §:n nojalla määräämässä ajassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun suunnitelman laatimista varten keskussairaalan kuntainliiton on asetettava yhteistoimintaelin, johon

Ehdotus

3 §

Keskussairaaloitten lisäksi on kuntainliittojen aluesairaaloita ja *kunnallisia* paikallissairaaloita sekä muita *kunnallisia* sairaaloita.

Muuna kunnallisena sairaalana voi olla sairaala, jonka pääasiallisena tehtävänä on yleisen sairaanhoidon antaminen. Sairaalassa voi olla poliklinikka ja osastoja muitakin kuin yleisen sairaanhoidon lääketieteellisiä erikoisaloja varten.

6 §

Sairaanhoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle.

Läänin alueella sairaanhoidon suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu lääkintöhallituksen alaisena lääninhallitukselle.

6 a §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

6 b §

Keskussairaalan kuntainliiton liittovaltuuston on vuosittain hyväksyttävä erikoissairaanhoidon alueellinen suunnitelma keskussairaalaapiirin alueella olevien kuntainliittojen tässä laissa, mielisairaslaissa (187/52) ja tuberkuloosilaissa (355/60) tarkoitettusta toiminnasta.

Erikoissairaanhoidon alueellinen suunnitelma on laadittava yhteistoiminnassa asianomaisten kuntainliittojen kanssa. Sitä varten keskussai-

Voimassa oleva laki

kunkin keskussairaalapiirin alueella toimivan sairaalakuntainliiton ja asianomaista sairaalaa ylläpitävän kunnan on nimettävä enintään kolme jäsentä. Lisäksi asianomaisen lääninhallituksen ja seutukaavaliiton on nimettävä edustajan saanottuun yhteistoimintaelimeen.

Toimintasuunnitelmaa laadittaessa on kaikille kunnille, joita suunnitelma koskee, varattava tilaisuus esittää sitä koskevat omat ehdotuksensa, minkä lisäksi kuntia on kuultava ennen suunnitelman vahvistamista. Kuntien ehdotukset ja lausunnot on saatettava lääninhallituksen tietoon.

Lääninhallituksen tulee vahvistaa toimintasuunnitelma ensimmäisen kalenterivuoden osalta ja antaa tarvittaessa ohjeita suunnitelman kehittämiseksi myöhempien vuosien osalta.

Toimintasuunnitelma on vahvistettava hyväksytyssä muodossa. Siihen voidaan kuitenkin tehdä oikaisunluonteisia korjauksia. Jos suunnitelma on vahvistettavilta osin lain tai asetuksen tahi viimeksi hyväksytyn valtakunnallisen suunnitelman vastainen taikka epätarkoituksenmukainen, se on palautettava uudelleen käsiteltäväksi. Jos lääninhallitus katsoo, ettei liittovaltuuston uuttakaan päätöstä voida sanotuista syistä vahvistaa, toimintasuunnitelman vahvistamista koskeva asia on siirrettävä lääkintöhallituksen käsiteltäväksi. Jollei lääkintöhallitukseen katso voivansa suunnitelmaa vahvistaa, on lääkintöhallituksen saatettava asia valtioneuvoston lopullisesti päätettäväksi.

Muutettaessa vahvistettua toimintasuunnitelmaa valtioneuvoston hyväksymää valtakunnallisen suunnitelman muutoksen johdosta tai muusta syystä, on noudatettava, mitä edellä on säädetty toimintasuunnitelman laatimisesta ja vahvistamisesta.

6 c §.

Keskussairaalan kuntainliitto tai muu tämän lain tarkoittaman sairaalan omistava kuntainliitto tai kunta voi 6 a §:ssä tarkoitetun valtakunnallisen suunnitelman määräämällä tavalla terveyskeskusta ylläpitävän kunnan tai kuntainliiton kanssa tehdyn sopimuksen perusteella huolehtia kansanterveyslaissa (66/72) terveyskeskuksen tehtäväksi säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi tarpeellisten laboratorio- ja röntgenpalvelusten sekä muiden erityispalvelusten suorittamisesta.

Ehdotus

raalan kuntainliiton on asetettava yhteistoimintaelin, johon kukin 1 momentissa tarkoitettu kuntainliitto nimeää enintään 3 jäsentä. Lisäksi asianomainen seutukaavaliitto nimeää edustajansa siihen. Asianomaisille kuntainliitoille on varattava tilaisuus tehdä ehdotuksensa suunnitelmaa varten ja antaa lausuntonsa suunnitelmasta ennen sen hyväksymistä.

Erikoissairaanhoidon alueellisesta suunnitelmasta on muutoin voimassa, mitä edellä 6 a §:ssä mainitussa laissa on toteuttamissuunnitelmasta säädetty, ei kuitenkaan siltä osin, kuin toteuttamissuunnitelma on säädetty laadittavaksi kuntasuunnitelman yhdistelmänä. Alistettaessa erikoissairaanhoidon alueellinen suunnitelma on asiakirjoihin liitettävä 2 momentissa tarkoitettujen lausunnot ja asianomaisten kuntainliittojen kuntasuunnitelmat.

Keskussairaalan kuntainliiton on viipymättä saatettava asianomaisten kuntainliittojen tietoon erikoissairaanhoidon alueellisen suunnitelman vahvistus sekä sen yhteydessä annetut ennakkoratkaisut ja ohjeet.

Edellä 6 a §:ssä mainitusta laista poiketen kuntainliiton ei ole laadittava toteuttamissuunnitelmaa 1 momentissa tarkoitettua toiminnasta.

6 c §

Keskussairaalan kuntainliitto tai muu tässä laissa tarkoitettua sairaanhoitolaitosta ylläpitävä kunta tai kuntainliitto voi terveyskeskusta ylläpitävän kunnan tai kuntainliiton kanssa tehdyn sopimuksen perusteella huolehtia kansanterveyslaissa (66/72) terveyskeskuksen tehtäväksi säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi tarpeellisten laboratorio- ja röntgenpalvelusten sekä muiden erityispalvelusten suorittamisesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

Keskussairaalan perustaminen ja rakentaminen.

(2 luvun otsikko kumotaan)

7 §.

(7 § kumotaan)

Keskussairaalan rakentaa valtio yhteistoiminnassa keskussairaalaapiirin kuntien kanssa, niin kuin tässä luvussa säädetään.

8 §.

(8 § kumotaan)

Kun valtioneuvosto on päättänyt ryhdyttäväksi keskussairaalan rakentamiseen, keskussairaalaapiirin kuntien on varattava keskussairaalaista ne 5 §:n 1 momentissa tarkoitetut sairaansijat, joita sillä ei ole saman pykälän 2 momentissa mainitussa muussa sairaalassa tai joiden hankkimisesta sellaisesta sairaalasta kunta ei voi esittää lääkintöhallituksen hyväksymää suunnitelmaa.

9 §.

(9 § kumotaan)

Kunnan on suoritettava valtiolle puolet vaaraamiensa sairaansijojen luvun mukaisesta subteellisesta osuudesta keskussairaalan perustamiskustannuksiin tabi, milloin rakentaminen suoritetaan kahdessa tai useammassa vaiheessa, rakennusvaiheen perustamiskustannuksiin.

Kunnan on suoritettava perustamiskustannusosuudestaan etumaksuna 15 prosenttia rakentamis- tai rakennusvaiheen työtä aloitettaessa sekä sen jälkeen vuosittain kunnan osuutta edellisen vuoden perustamiskustannuksista vastaavat erät, joiden lyhennykseksi luetaan mainittu etumaksu. Lääkintöhallitus määrää perustamiskustannusosuuden etumaksun suuruuden 14 §:ssä mainitun rakennustoimikunnan ehdotuksesta ja vuosittain suoritettavan osuuden rakennustoimikunnan tilitysten perusteella. Maksut on suoritettava kolmen kuukauden kuluessa vaatimuksen esittämisestä. Jos perustamiskustannusosuuden maksaminen määräaikana laiminlyödään, on siitä suoritettava 6 prosentin vuotuinen korko siitä päivästä, minä se viimeistään olisi ollut maksettava, maksupäivään asti.

12 §.

(12 § kumotaan)

Keskussairaalan perustamisesta lääkintöhallitus valtion puolesta tekee keskussairaalaapiirin kuntien kanssa perustamiskirjan, jossa määrätään:

1) lääketieteen erikoisalat, joita varten sairaalassa on osastoja;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2) kuntien vaaraamien sairaansijojen lukumäärät;

3) miten monta sairaansijaa sairaalassa vähintään on oleva, ottaen huomioon, että rakennettaessa uusi keskussairaala tai suoritettaessa 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu muutos tai laajennus sairaansijoja tulee olla vähintään 50 prosenttia enemmän kuin kunnat yhteensä ovat varanneet; sekä

4) muusta, mikä katsotaan tarpeelliseksi.

13 §.

(13 § kumotaan)

Lääkintöhallituksen on kutsuttava koolle keskussairaalaan sairaansijoja varanneiden kuntien edustajainkokous käsittelemään keskussairaalan rakentamista koskevia kuntien yhteisiä asioita.

Edustajainkokouksessa kunnan edustajan tai, jos heitä on kaksi tai kolme, heidän yhteinen äänimääränsä on sama kuin kunnan varaamien sairaansijojen luku, ei kuitenkaan suurempi kuin viidennes kaikkien edustajien yhteenlasketusta äänimäärästä.

14 §.

(14 § kumotaan)

Keskussairaalan suunnittelemista ja rakentamista sekä sen irtaimiston hankkimista varten asetetaan rakennustoimikunta, jossa on puheenjohtaja ja kuusi jäsentä. Puheenjohtajan määrää [sisäasiainministeriö] ja kaksi jäsentä lääkintöhallitus. Neljä jäsentä valitsee kuntien edustajainkokous. Varapuheenjohtajan toimikunta valitsee keskuudestaan. Toimikunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja neljä muuta jäsentä on saapuvilla.

15 §.

(15 § kumotaan)

Keskussairaalan rakentamissuunnitelman ja siihen liittyvät piirustukset sekä irtaimiston perushankintaohjelman vahvistaa rakennustoimikunnan esityksestä [sisäasiainministeriö].

16 §.

(16 § kumotaan)

Kuntien edustajainkokouksen tulee päättää kuntainliiton perustamisesta keskussairaalan omistamista ja hallintoa varten. Tämän on tapahduttava niin ajoissa, että kuntainliitto voi aloittaa toimintansa, kun keskussairaala tai sen osa tai [10 §:ssä] mainittu sairaala luovutetaan keskussairaalanä käytettäväksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §.

Keskussairaalan rakentamisen päätyttyä luovuttaa valtio sen alueineen, rakennuksineen ja irtaimistoineen keskussairaalan kuntainliiton omistukseen ja hallintoon. Milloin keskussairaalan rakentaminen suoritetaan vaiheittain, voidaan valmistuneet rakennukset niihin kuuluvine alueineen ja irtaimistoineen luovuttaa kuntainliitolle keskussairaalanä käytettäväksi sitä mukaa kuin ne valmistuvat. Sairaalan tai sen osan on luovutettaessa oltava sellainen, että lääkintöhallitus hyväksyy sen tarkoitukseensa käytettäväksi.

(17 § kumotaan)

18 §.

Sen estämättä, mitä 17 §:ssä on säädetty, valtioneuvosto voi keskussairaalaapiirin kuntia kuulutuaan päättää, että piirissä sijaitseva valtion sairaala, joka täyttää keskussairaallalle tämän lain mukaan asetettavat vaatimukset, luovutetaan alueineen, rakennuksineen ja irtaimistoineen 17 §:ssä tarkoitetun kuntainliiton omistukseen keskussairaalanä käytettäväksi. Sairaansijat sairaalassa jakautuvat tällöin kuntien kesken siinä suhteessa, kuin ne ovat piirin keskussairaalan perustamiskirjassa sairaansijoja varanneet, kuitenkin niin, että kullekin kunnalle tulee vähintään yksi sairaansija.

(18 § kumotaan)

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja sairaaloita luovutettaessa arvioidaan kuntien maksuosuuksien määräämistä varten sairaalarakennusten ja alueen sekä irtaimiston arvo [sitä kuin 10 ja 11 §:ssä on sanottu]. Näin määrätty maksuosuudet on kuntien suoritettava sitten kun kysymyksessä oleva keskussairaala on [10 §:n 1 momentissa] mainitun lain 2 §:ssä säädetyn kiireellisyysjärjestyksen mukaisessa rakentamisvuorossa.

21 §.

Keskussairaalaan otetaan ensisijaisesti hoidettaviksi potilaita, joilla on väestökirjalain (141/69) 9 §:n perusteella määräytyvä kotipaikka keskussairaalan kuntainliiton jäsenkunnassa, mahdollisuuksien mukaan keskimäärin jäsenkuntien sairaansijojen lukumäärien suhteessa. Kiireellistä hoitoa tarvitseva potilas on kuitenkin aina otettava sairaalaan. Milloin muu välttämätön syy vaatii, voidaan sinne ottaa muitakin kuin tässä mainittuja potilaita.

21 §

Keskussairaalaan otetaan ensisijaisesti hoidettavaksi potilaita, joilla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka keskussairaalan kuntainliiton jäsenkunnassa, mahdollisuuksien mukaan keskimäärin jäsenkuntien sairaansijojen lukumäärien suhteessa ja Suomen kansalaisia, jotka oleskelevat keskussairaalan kuntainliiton jäsenkunnassa ja joilla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa. Kiireellistä hoitoa tarvitseva potilas on kuitenkin aina otettava sairaalaan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §.

Lääninhallitus voi tehdä keskussairaalan kuntainliiton kanssa sopimuksen puolustusvoimien taikka muun valtion laitoksen potilaiden hoitamisesta keskussairaalassa. Jollei sopimusta saada aikaan, sosiaali- ja terveysministeriö voi velvoittaa kuntainliiton ottamaan näitä potilaita keskussairaalassa tai sen poliklinikalla hoidettavaksi siinä määrin kuin kuntainliiton jäsenkuntien omat tarpeet huomioon ottaen on mahdollista. Valtion varoista on kuntainliitolle suoritettava näiden potilaiden hoitokustannusten täyttä määrää vastaava korvaus.

23 §.

Jollei muuta ole sovittu, on muun kuin jäsenkunnan potilaan hoitokustannuksista sen kunnan, jonka väestörekisteriin potilas on merkitty, suoritettava keskussairaalan kuntainliitolle korvauksena keskimääräiset hoitokustannukset. Sanotut kustannukset lasketaan siten, että keskussairaalan edellisen varainhoitovuoden varsinaisten menojen kokonaismäärästä, johon lisätään 4 prosenttia käyttöomaisuuden arvon vähentymisen korvauksena, vähennetään potilaiden hoitomaksut ja käyttökustannuksiin saatava valtionapu sen määräisenä kuin se 25 §:n nojalla asianomaisen kunnan kantokyvyn mukaan saadaan korvattavien kustannusten osalta sekä muut varsinaiset tulot lukuun ottamatta kuntien maksuosuuksia sekä valtion ja muiden sairaaloiden samoin kuin kuntien tämän pykälän mukaan suoritettavia hoitokustannusten korvauksia ja erotus jaetaan keskussairaalan hoitovuorokausien kokonaisluvulla, minkä jälkeen näin saatu määrä kerrotaan kysymyksessä olevan potilaan hoitovuorokausien luvulla. Korvaus tutkimuksesta ja hoidosta poliklinikalla lasketaan vastaavasti poliklinikan varsinaisten menojen ja tulojen sekä potilaiden käyntikertojen mukaan.

Muun kuin jäsenkunnan potilaan tutkimus- ja hoitokustannukset keskussairaalan poliklinikalla korvataan valtion varoista. Valtion suoritettava korvaus hoidosta lasketaan soveltuvin osin 1 momentissa säädettyjen perusteiden sekä potilaiden käyntikertojen mukaan.

Milloin kysymyksessä on vieraan maan kansalainen, jolla ei ole laillista kotipaikkaa Suomessa, suoritetaan 1 momentissa säädettyjen

(22 § kumotaan)

23 §

Jollei muuta ole sovittu, on muun kuin jäsenkunnan potilaan hoitokustannuksista sen kunnan, jossa potilaalla on väestökirjalain mukainen kotipaikka ja milloin potilaalla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa, sen kunnan, jossa potilas oleskelee, suoritettava keskussairaalan kuntainliitolle korvauksena keskimääräiset hoitokustannukset.

Jollei muuta ole sovittu, 1 momentissa tarkoitettut kustannukset lasketaan siten, että keskussairaalan edellisen varainhoitovuoden käyttömenojen kokonaismäärään lisätään 10 prosenttia ja siitä vähennetään potilaiden hoitomaksut ja muut käyttötulot lukuun ottamatta sairaanhoidon korvauksia muilta laitoksilta, kuntakohtaisia valtionosuuksia, kuntien maksuosuuksia ja tämän pykälän mukaan suoritettavia hoitokustannusten korvauksia. Näin laskettu kokonaismäärä jaetaan keskussairaalan hoitovuorokausien kokonaisluvulla ja osamäärä kerrotaan kysymyksessä olevan potilaan hoitovuorokausien luvulla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

perusteiden mukainen korvaus, valtionosuutta kuitenkin vähentämättä, kokonaan valtion varoista.

Mitä 1 momentissa on säädetty, noudatetaan 22 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa siinä mainittujen potilaiden hoitokustannusten korvaamisessa.

24 §

Siitä poiketen, mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta asetuksella säätää perittäväksi huoltoapulain 22 §:n mukaisesti määrättävät laitoshoidosta perittäviä maksuja vastaavat maksut.

Pysyvästi laitoshoidossa olevan sekä kansaneläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen velvollisuudesta antaa 2 momentissa tarkoitettun maksun määräämiseksi tarvittavat tiedot liittohallitukselle tai sen määräämälle viranhaltijalle on vastaavasti voimassa, mitä huoltoapulain 22 §:n 7 ja 8 momentissa on säädetty.

Mitä huoltoapulain 22 §:n 3, 4 ja 5 momentissa on säädetty, sovelletaan vastaavasti 2 momentissa tarkoitettua maksua koskevaan viranhaltijan, kunnanhallituksen, liittohallituksen ja lääninoikeuden päätökseen.

Siitä poiketen mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta periä ylläpidosta ja hoidosta keskussairaalassa asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden määräytyvä potilaan maksukyvyn mukainen maksu. Maksun määräytymisessä noudetaan soveltuvin osin sosiaalihuoltolain (/

) 28 §:ssä tarkoitettun laitoshuollon maksujen määräytymisperusteita. Maksu voidaan alentaa tai jättää perimättä, jos siihen potilaan toimeentuloedellytykset, elatusvelvollisuus, asuntomenot, hoitoaika tai muut hoidolliset näkökohdat huomioon ottaen on syytä.

Maksusta päättää kuntainliiton liittohallitus. Liittohallitus voi kuitenkin vahvistamiensa perusteiden ja yleisten ohjeiden mukaisesti määrätä alaisensa viranhaltijan päättämään maksun määräämisestä, alentamisesta tai perimättä jättämisestä.

Sen estämättä mitä muualla laissa on säädetty, pysyvästi laitoshoidossa oleva sekä kansaneläkelaitos ja eläketurvakeskus ovat velvollisia antamaan liittohallitukselle tai 3 momentissa tarkoitettulle viranhaltijalle tässä pykälässä tarkoitettun maksun määräämiseksi tarpeelliset tiedot.

Jos henkilö kieltäytyy antamasta 5 momentissa tarkoitettuja tietoja tai antaa hyötymistarkoituksessa ilmeisen virheellisiä tietoja, liittohallitus voi määrätä maksun, mikä todennäköisesti vastaisi oikeiden tietojen perusteella määrättävää maksua.

24 a §

Edellä 24 §:n 3 momentissa tarkoitettuun viranhaltijan tekemään päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Milloin asianomainen on tyytymätön 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen, hänellä on oikeus asetuksessa tarkemmin säädettävällä ta-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

valla saada päätös kuntainliiton liittoballituksen käsiteltäväksi. Tätä tarkoittava vaatimus on tehtävä neljäntoista päivän kuluessa siitä kun asianomainen on saanut päätöksestä tiedon. Päätökseen on liitettävä ohjeet sen saattamisesta liittoballituksen käsiteltäväksi.

Liittoballituksen maksun määräämistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valitus voidaan sanotun ajan kuluessa antaa myös liittoballitukselle, jonka on toimitettava se oman lausuntonsa ohella lääninoikeudelle.

Lääninoikeuden edellä 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa valittamalla bakea muutosta.

(25 § kumotaan)

25 §.

Keskussairaalan kuntainliitolle suoritetaan valtionosuutta perustamiskustannuksiin sekä kultakin kalenterivuodelta vahvistetun toimintasuunnitelman toteuttamisesta aiheutuviin käyttökustannuksiin.

Jos toimintasuunnitelmaa ei ole 6 b §:ssä säädetyllä tavalla vahvistettu, suoritetaan valtionosuus viimeksi vahvistetun toimintasuunnitelman mukaisiin kustannuksiin.

Keskussairaalan muihin kuin 2 luvussa tarkoitettuihin perustamiskustannuksiin suoritetaan valtionosuutta kaksi kolmannesta.

Valtionosuudet käyttökustannuksiin lasketaan kuntakohtaisesti kuntien kantokykyluokituksesta annetussa laissa (665/67) tarkoitettujen kantokykyluokkien perusteella seuraavasti:

Kantokykyluokka	Valtionosuus prosentteina
1	70
2	66
3	62
4	58
5	54
6	51
7	48
8	45
9	42
10	39.

Valtionosuutta ei kuitenkaan suoriteta kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 5 §:n 6 kohdassa tarkoitettuihin vuokra-arvoihin. Sano-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tun lain 7 §:n säännöksistä poiketen käyttö-
kustannusten vähennykseksi luetaan terveyskes-
kuksen ja toisen sairaanhoitolaitoksen suorit-
tamat korvaukset sekä 35 prosenttia potilailta
perittävistä maksuista. Edellä tarkoitettun lain
5 §:n 8 kohdasta poiketen käyttökustannuk-
sina pidetään myös kuntainliiton yleishallinnos-
ta ja sairaalan hallintoelinten jäsenille makset-
tavista palkkioista ja muista korvauksista aiheu-
tuja kustannuksia.

Kunnan osuudeksi keskussairaalan käyttö-
kustannuksista katsotaan sen suuruinen määrä,
joka kuntien hoitopäivistä, poliklinikan osalta
kuitenkin tutkimus- ja hoitokäynneistä, tulee
kunnan potilaiden osalle.

26 §.

Keskussairaalain yhteisen osaston perustamis-
kustannukset suoritetaan kokonaisuudessaan
valtion varoista.

29 §.

Yhteisen osaston varsinaisten menojen se
osa, mitä osaston varsinaiset tulot eivät peitä,
jaetaan asianomaisten keskussairaalapiirien kun-
tien vastattaviksi niiden potilaiden hoitovuoro-
kausien subteessa.

32 §.

Aluesairaala ylläpitävälle kuntainliitolle suo-
ritetaan valtionosuutta perustamiskustannuksiin
50 prosenttia sekä käyttökustannuksiin 25 §:n
säännösten mukaisesti.

Paikallissairaala ylläpitävälle kunnalle tai
kuntainliitolle suoritetaan valtionosuutta 25 §:n
1, 2 sekä 4—6 momentin säännösten mukai-
sesti kuitenkin siten, että perustamiskustannuk-
siin suoritetaan valtionosuutta kuntien kanto-
kykyluokituksesta annetussa laissa tarkoitettu-
jen kantokkykyluokkien perusteella seuraavasti:

Kantokkykyluokka	Valtionosuus prosentteina
1	50
2	48
3	46
4	39
5	35
6	32
7	30
8	28
9	26
10	25

(26 § kumotaan)

(29 § kumotaan)

32 §

Tutkimuksesta ja hoidosta alue- ja paikallis-
sairaalassa sekä muussa kunnallisessa sairaalassa
ja sen poliklinikkalla peritään asetuksella vah-
vistetut, kaikissa alue- ja paikallissairaaloissa ja
muussa kunnallisessa sairaalassa yhtenäiset mak-
sut potilaalta tai siltä, joka hänen puolestaan
on niiden suorittamisesta vastuussa.

Edellä 24 §:n 3 momentissa tarkoitettulta py-
syvästi laitoshoidossa alue- tai paikallissairaalassa
olevalta potilaalta perittävän maksun määräämi-
seen sovelletaan vastaavasti, mitä 24 §:n 2, 4,
5 ja 6 momentissa on säädetty. Kunnan yksin
ylläpitämän sairaalan osalta päättää pysyvästi
laitoshoidossa olevalta perittävästä maksusta
kuitenkin kunnanhallitus tai sen määräämä kun-
nanhallituksen alainen viranhaltija.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua maksua
koskevassa asiassa annetusta päätöksestä, sen
tiedoksiantamisesta ja muutoksen hakemisesta
siihen on voimassa, mitä tämän lain 24 a §:ssä
on säädetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

33 §.

Alue- ja paikallissairaalaan sovelletaan vastaavasti, mitä 21 ja 22 §:ssä sekä 23 §:n 1 ja 3 momentissa on säädetty.

Tutkimuksesta ja hoidosta alue- ja paikallissairaalaan sekä sen poliklinikalla peritään asetuksella säädetty maksut, kuitenkin siten, että 24 §:n 3 momentissa tarkoitettua pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta perittävää maksua määrättäessä sovelletaan vastaavasti, mitä 24 §:n 2, 4 ja 5 momentissa on säädetty. Pysyvästi laitoshoidossa olevan sekä kansaneläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen velvollisuudesta antaa maksun määräämiseksi tarvittavat tiedot liittohallitukselle tai kunnanhallitukselle taikka niiden määräämälle viranhaltijalle on vastaavasti voimassa, mitä huoltoapulain 22 §:n 7 ja 8 momentissa on säädetty.

Kunnan yksin ylläpitämän sairaalan osalta päättää pysyvästi laitoshoidossa olevalta perittävästä maksusta kuitenkin kunnanhallitus tai sen määräämä kunnanhallituksen alainen viranhaltija.

34 §.

Siitä poiketen, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa on säädetty luonnospiirustuksista ja rakennustapaselostuksista ja 11 §:n 1 momentissa pääpiirustuksista, voi toteuttamisohjelman hyväksyminen ja päätös valtionosuuden suorittamisesta perustamiskustannuksiin perustua rakennushanketta koskevan suunnitelman luonnokseen, johon on sisällytetty yksityiskohtaiset piirustukset ja rakennusselostus.

35 §.

Milloin 34 §:ssä mainitun lain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettu selvitys töistä tai hankinnoista aiheutuneista kustannuksista osoittaa tarpeellisten kustannusten ylittävän enintään 500 markalla sanotun lain 11 §:n 2 momentin nojalla valtionosuuden suorittamisesta perustamiskustannuksiin annetun päätöksen mukaisen määrän, ei tällaiseen ylittävään määrään suoriteta valtionosuutta.

36 §.

Valtioneuvosto voi antaa yleisiä ohjeita siitä, milloin tässä laissa säädettyistä toiminnoista ai-

33 §

Alue- ja paikallissairaalaan sekä muuhun kunnalliseen sairaalaan sovelletaan vastaavasti, mitä 21 ja 23 §:ssä on säädetty.

(34 § kumotaan)

(35 § kumotaan)

(36 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hientuvia kustannuksia on 34 §:ssä mainitun lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla pidettävä tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina.

Sen lisäksi, mitä 34 §:ssä mainitun lain 14 a §:ssä säädetään, on hankintojen lisäksi muihin käyttökustannuksia aiheuttaviin, valtion asianomaisen viranomaisen tarkemmin määräämiin toimenpiteisiin saatava valtion asianomaisen viranomaisen hyväksyminen ennen kustannuksia aiheuttavan sitovan sopimuksen tai muun toimenpiteen tekemistä, milloin siitä aiheutuvat käyttökustannukset ylittävät valtion asianomaisen viranomaisen vuosittain vahvistaman enimmäismäärän.

36 a §.

Sen lisäksi, mitä 34 §:ssä mainitun lain 21 a §:ssä on säädetty, sosiaali- ja terveysministeriö tai, mikäli on menetelty 43 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla, lääkintöhallitus tai lääninhallitus voi pidättää tai keskeyttää käyttökustannusten valtionosuuden ennakon tai loppuerän suorittamisen myös, mikäli toiminnassa ei noudateta vahvistettua toimintasuunnitelmaa.

36 a §

(1 mom. kumotaan)

36 b §.

Jos henkilökunnan palkkaus tai muut taloudelliset edut on suoritettu suurempina kuin 34 §:ssä mainitun lain 15 §:ssä tarkoitetut perusteet edellyttävät, valtioneuvosto voi kansanterveyslain (66/72) 31 §:ssä tarkoitetun neuvotelukunnan annettua asiasta lausuntonsa päättää, että valtionosuus evätään kokonaan tai osaksi sen palkkauksen tai niiden muiden etujen kohdalta, joihin poikkeaminen on kohdistunut.

(36 b § kumotaan)

39 §.

Kunnalle, jonka taloudellinen kantoakyky on keskimääräistä heikompi, valtioneuvosto hakemuksesta myöntää osittaisen tai täyden vapautuksen 9 §:ssä tarkoitetun perustamiskustannusosuuden suorittamisesta, joka tällöin jää valtion vastattavaksi. Edellä 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua korkoa ei suoriteta sille osalle perustamiskustannusosuudesta, jolle maksuvapaus on myönnetty.

(39 § kumotaan)

40 §.

Lääkintöhallitus myöntää hakemuksesta valtionavustusta kunnalle, jonka taloudellinen kan-

(40 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tokyky on heikko ja jolle tästä laista johtuvat menot aiheuttavat kohtuutonta raskautta.

41 §.

(41 § kumotaan)

Sen lisäksi, mitä 34 §:ssä mainitun lain 24 §:ssä säädetään omaisuuden luovuttamisesta, toiminnan lopettamisesta tai sen muuttamisesta, on valtioneuvostolla oikeus vuoden kuluessa siitä, kun muutoksesta on omistajan toimesta ilmoitettu lääkintöhallitukselle, lunastaa sanottu omaisuus valtiolle. Suoritettua valtionosuutta ja -avustusta on tällöin sitä vastaavalta osalta pidettävä lunastushinnan suorituksena.

Mitä 1 momentissa säädetään, voidaan asetuksella säädettävissä tapauksissa soveltaa myös sellaiseen omaisuuteen, jonka hankinnasta aiheutuneisiin käyttökustannuksiin on suoritettu valtionosuutta.

Edellä 1 tai 2 momentin säännöstä sovellettaessa noudatetaan 1 momentissa mainitun lain 25 §:ssä säädettyä menettelyä.

43 §.

(43 § kumotaan)

Edellä 34 §:ssä mainituissa laissa sekä tämän lain 36 §:n 2 momentissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii tässä laissa säädetyistä toiminnoista aiheutuviin kustannuksiin suoritettavia valtionosuuksia ja -avustuksia koskevissa asioissa sosiaali- ja terveysministeriö, kuitenkin niin, että 34 §:ssä mainitun lain 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii valtiovarainministeriö.

Asetuksella voidaan kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriön päätettäväksi 1 momentin mukaan kuuluvia asioita siirtää lääkintöhallitukselle tai lääninhallituksille, joiden tulee näitä asioita ratkaistessaan noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön antamia yleisiä ohjeita.

43 b §.

(43 b § kumotaan)

Siltä osin kuin tässä laissa ei ole toisin säädetty, noudatetaan valtionosuuksista ja -avustuksista, mitä 34 §:ssä mainituissa laissa on säädetty.

46 §

(4 mom. kumotaan)

Tämän lain säännösten estämättä on sovellettava aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta 9 päivänä maaliskuuta 1951 annettua lakia (142/51).

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Milloin valtion toimesta rakennetun keskussairaalan rakentaminen tai perustamiskustannuksia koskeva selvittely tai suorittaminen on tämän lain voimaantullessa kesken, noudatetaan kyseisten hankkeiden osalta aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä.

16.

Laki

yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yliopistollisista keskussairaaloista 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun lain (244/81) 17 §:n 2 momentti,
muutetaan 14 §:n 2 momentti ja 16 § sekä
lisätään lakiin uusi 15 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Sairaansijoille, joiden käyttämiseen kunnilla on 1 momentin mukainen oikeus, otetaan hoidettaviksi ensisijaisesti niitä sairaita, joilla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka keskussairaaliiton jäsenkunnassa.

Yliopistolliseen keskussairaalaan otetaan hoidettavaksi potilaita, joilla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka keskussairaalan kuntainliiton jäsenkunnassa mahdollisuuksien mukaan keskimäärin jäsenkuntien sairaansijojen lukumäärän suhteessa sekä Suomen kansalaisia, jotka oleskelevat keskussairaalan kuntainliiton jäsenkunnassa ja joilla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa. Kiireellistä hoitoa tarvitseva potilas on kuitenkin aina otettava sairaalaan.

15 a §

Tämän lain nojalla järjestettävään toimintaan sovelletaan kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 6 b §:ää ja sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §.

Keskussairaalan muihin kuin 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta 10 prosenttia. Valtionosuuden määrää laskettaessa käyttökustannuksista tehdään kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 7 §:ssä tarkoitettut vähennykset noudattaen kuitenkin, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 25 §:n 4 momentissa on säädetty. Tämän ja 17 §:n 1 momentin nojalla käyttökustannuksiin suoritettavan määrän vähentämisen jälkeen jäljelle jääviin käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 25 §:n mukaisesti.

16 §

Keskussairaalan muihin kuin 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta 10 prosenttia.

Edellä 1 momentin ja 17 §:n nojalla käyttökustannuksiin suoritettavan määrän vähentämisen jälkeen jäljelle jääviin käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta edellä 15 a §:ssä mainitun lain mukaisesti.

17 §

Muihin kuin 1 momentin nojalla korvattaviin perustamiskustannuksiin suoritetaan valtionosuutta kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 25 §:n 2 momentin mukaisesti.

(2 momentti kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

17.

Laki

eräiden sairaaloiden käyttämisestä lääkärinkoulutukseen annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräiden sairaaloiden käyttämisestä lääkärinkoulutukseen 11 päivänä kesäkuuta 1965 annetun lain (322/65) 2 § ja 3 §:n 1 momentti näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §.

Sairaalaan, jossa annetaan 1 §:ssä tarkoitettua opetusta, tulee kunnan tai kuntainliiton perustaa tarvittava määrä opetuslilääkärien virkoja, jollei opetustoimintaa voida asianmukaisesti järjestää sairaalan muiden lääkäreiden toimesta, ja ottaa palvelukseen lääkärikoulutukseen kuuluvaa sairaalapalvelua suorittamaan amanuensseja

2 §

Sairaalaan, jossa annetaan 1 §:ssä tarkoitettua opetusta, on kunnan tai kuntainliiton perustettava valtion asianomaisen viranomaisen kanssa sovittavissa määrin opetuslilääkärien virkoja, jollei opetustoimintaa voida asianmukaisesti järjestää sairaalan muiden lääkäreiden toimesta, ja otettava palvelukseen lääkärikoulutukseen kuu-

Voimassa oleva laki

sekä bankkia lääkintöhallituksen hyväksymän yleissuunnitelman mukaisesti opetusta ja opetukseen liittyvää tieteellistä tutkimustyötä varten tarpeellista välineistöä ja tieteellistä kirjallisuutta.

3 §.

Sairaalassa toimivien opetuslääkärien palkkauksen suorittaa valtio. Valtio suorittaa myös sairaalan muille lääkäreille opetustehtävistä maksettavat palkkiot sekä opetukseen ja siihen liittyvään tieteelliseen tutkimustyöhön tarvittavan tieteellisen kirjaston hankinta- ja hoitokustannukset sekä tieteellistä tutkimustyötä tai opetusta varten hankittavista välineistä aiheutuvat kustannukset.

Ehdotus

luvaa sairaalapalvelua suorittamaan lääketieteen opiskelijoita.

3 §

Sairaalassa toimivien opetuslääkärien palkkauksen suorittaa valtio. Valtio suorittaa myös sairaalan muille lääkäreille 1 §:ssä tarkoitetuista opetustehtävistä maksettavat palkkiot sekä muut sairaalan 1 §:ssä tarkoitettua toiminnasta aiheutuvat kustannukset.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

18.

Laki**mielisairaslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 2 päivänä toukokuuta 1952 annetun mielisairaslain (187/52) 9 §:n 3 momentti, 18 §:n 6 momentti, 32 a §, 36 c §:n 2 momentti, 39, 44 ja 47 § sekä 57 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 3 momentti, 36 c §:n 2 momentti ja 57 §:n 3 momentti 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (521/77), 18 §:n 6 momentti 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa (5/80), 32 a ja 47 § 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (747/76) ja 44 § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (601/75), sekä

muutetaan 2 §, 6 §:n 3 momentti, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 ja 5 momentti, 3 luvun otsikko, 43 ja 48 §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 3 momentti, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 2 momentti ja 43 § mainitussa 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa, 18 §:n 3 ja 5 momentti mainitussa 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa sekä 3 luvun otsikko ja 48 § mainitussa 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

2 §.

Mielisairaanhoidon ylin johto ja valvonta kuuluu lääkintöhallitukselle.

Ehdotus

2 §

Mielisairaanhoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Edellä 5 §:ssä tarkoitettujen muiden laitosten kuin yksityisten mielisairaaloiden ja kunnalliskotien mielisairasosastojen toiminnasta määrätään tarkemmin kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 6 a §:ssä tarkoitetussa valtakunnallisessa sairaanhoitosuunnitelmassa ja mainitun lain 6 b §:ssä tarkoitetuissa sairaanhoidon järjestämistä koskeissa toimintasuunnitelmissa.

Kuntainliittojen mielisairaanhoitolaitosten ja mielenterveystoimistojen toiminnan suunnittelusta on voimassa, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 6 b §:ssä on säädetty.

9 §.

Kunnallisen mielisairaanhoitolaitoksen tulee järjestää mielisairaanhoitoa ensisijaisesti henkilölle, jolla on väestökirjalaisa (141/69) tarkoitettu kotipaikka laitosta ylläpitävässä kunnassa tai kuntainliiton jäsenkunnassa, mikäli 3 momentin nojalla tehdystä sopimuksesta ei muuta johdu.

Lääninhallitus voi tehdä kunnan tai kuntainliiton kanssa sopimuksen 12 §:n mukaan valtion mielisairaalaan hoidettavien tai tutkittavien potilaiden hoitamisesta ja tutkimisesta keskusmielisairaalaan tai muussa kunnallisessa mielisairaalaan. Jollei sopimusta saada aikaan, sosiaali- ja terveysministeriö voi velvoittaa kunnan tai kuntainliiton ottamaan näitä potilaita hoidettaviksi keskusmielisairaalaan tai muuhun kunnalliseen mielisairaalaan siinä määrin kuin se huoltopiirin oma tarve huomioon ottaen on mahdollista. Valtion varoista on kunnalle tai kuntainliitolle suoritettava näiden potilaiden hoitokustannusten täyttä määrää vastaava korvaus.

9 §

Kunnallisen mielisairaanhoitolaitoksen on järjestettävä mielisairaanhoitoa ensisijaisesti henkilölle, jolla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka laitosta ylläpitävässä kunnassa tai kuntainliiton jäsenkunnassa, sekä sellaiselle kyseisessä kunnassa oleskelevalle Suomen kansalaiselle, jolla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa.

(3 mom. kumotaan)

10 §

Edellä 1 momentin 1 kohdassa sanottujen tehtävien ja mielisairaiden ja mielenterveydenhäiriöitä potevien 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden hoitoa ja kuntoutumista varten mielenterveystoimisto voi järjestää yö-, päivä- ja kotisairaanhoitotoimintaa, asuntolatoimintaa ja eriasteista kuntoutustoimintaa sekä muita tämänkaltaisia toimintamuotoja ja pitää tarvittavia toimitiloja siten kuin kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 6 a §:ssä tarkoitetussa

Edellä 1 momentin 1 kohdassa sanottujen tehtävien ja mielisairaiden ja mielenterveyshäiriöitä potevien 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden hoitoa ja kuntoutumista varten mielenterveystoimisto voi järjestää yö-, päivä- ja kotisairaanhoitotoimintaa, asuntolatoimintaa ja eriasteista kuntoutustoimintaa sekä muita tämänkaltaisia toimintamuotoja.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

valtakunnallisessa sairaanhoitosuunnitelmassa ja lain 6 b §:ssä tarkoitetuissa toimintasuunnitelmissa tarkemmin määrätään.

18 §

Siitä poiketen, mitä 1 momentissa on säädetty pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta voidaan asetuksella säätää perittäväksi huoltoapulain 22 §:n mukaisesti määrättävät laitoshoidosta perittäviä maksuja vastaavat maksut. Kunnan yksin ylläpitämän sairaalan osalta päättää pysyvästi laitoshoidossa olevalta perittävästä maksusta kuitenkin kunnanhallitus tai sen määräämä kunnanhallituksen alainen viranhaltija.

Pysyvästi laitoshoidossa olevan sekä kansaneläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen velvollisuudesta antaa 3 momentissa tarkoitetun maksun määräämiseksi tarvittavat tiedot liittohallitukselle tai kunnanhallitukselle taikka niiden määräämälle viranhaltijalle on vastaavasti voimassa, mitä huoltoapulain 22 §:n 7 ja 8 momentissa on säädetty.

Mitä huoltoapulain 22 §:n 3, 4 ja 5 momentissa on säädetty, sovelletaan vastaavasti 3 momentissa tarkoitettua maksua koskevaan viranhaltijan, kunnanhallituksen, liittohallituksen ja lääninoikeuden päätökseen.

32 a §.

Toimivaltainen edellä 28, 29 ja 31 §:ssä tarkoitetuissa asioissa on sen läänin lääninhallitus, jonka alueella kysymyksessä olevan kuntainliiton kotipaikka on.

36 c §

Sellaiselle henkilölle annettavasta mielisairaanhoidosta, jolla ei ole väestökirjalaissa tarkoitettua kotipaikkaa Suomessa, aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista. Valtion tällaisesta potilaasta mielisairaalan ylläpitäjälle suoritettava korvaus lasketaan soveltuvien osin kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 23 §:ssä säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Siitä poiketen mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan tämän pykälän 4 momentissa tarkoitulta pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta periä ylläpidosta ja hoidosta kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksu. Maksun määräämiseen ja sitä varten tarpeellisten tietojen antamiseen sovelletaan, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 §:n 2, 3, 4 ja 5 momentissa on säädetty. Kunnan yksin ylläpitämän sairaalan osalta päättää pysyvästi laitoshoidossa olevalta perittävästä maksusta kuitenkin kunnanhallitus tai sen määräämä kunnanhallituksen alainen viranhaltija.

Edellä 3 momentissa tarkoitettua maksua koskevassa asiassa annetusta päätöksestä, sen tiedoksi antamisesta ja muutoksen hakemisesta siihen on voimassa, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 a §:ssä on säädetty.

(6 mom. kumotaan)

(32 a § kumotaan)

(2 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

3 luku

Valtionosuus ja -avustus.

Suunnittelu ja valtionosuus

39 §.

(39 § kumotaan)

Kunnallisten, valtionapua saavien mielisairaanhoitolaitosten päivämaksut vahvistaa [sisäasiainministeriö] lääkintöhallituksen esityksestä.

Keskusmielisairaalain päivämaksujen tulee olla yhtenäiset koko maassa. Toisesta huoltopööristä olevan potilaan päivämaksu voidaan, jollei häntä ole 9 §:n 3 momentin nojalla sairaalaan toimitettu, määrätä enintään 50 sadalta suuremmaksi.

43 §.

Mielenterveystoimiston ja muun kunnallisen mielisairaanhoitolaitoksen kuin kunnalliskodin mielisairasaston perustamiskustannuksiin suoritetaan valtionosuutta 50 prosenttia.

Kunnallisen mielisairaanhoitolaitoksen sekä mielenterveystoimiston käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 25 §:n 1, 3, 4 ja 5 momentin mukaisesti. Kuntainliitossa jaetaan käyttökustannukset kuitenkin muistakin kuin jäsenkunnista olleiden potilaiden osalta valtionosuutta laskettaessa jäsenkuntien vastattaviksi, jollei toisin ole sovittu. Mitä kunnallisista yleissairaaloista annetussa laissa on säädetty tutkimus-, hoito- ja hoitopäivämaksusta, sovelletaan tässä laissa tarkoitettuun ylläpitomaksuun. Mielisairaanhoitolaitoksen ja mielenterveystoimiston hoitopäivänä pidetään henkilön ylläpitoa sisältäviä palvelujen käyttöpäiviä sekä tutkimus- ja hoitokäynteinä muita kuin hoitopäiviksi luettavia käyntikertoja, joita henkilö on suorittanut vastaanotoille tai laitoksen henkilökuntaan kuuluva hänen luokseen.

44 §.

(44 § kumotaan)

Milloin 43 §:ssä tarkoitettuihin perustamiskustannuksiin myönnettävä valtionosuus hyväksytään maksettavaksi myöhemmin kuin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 5 luvussa säädetään, suoritetaan maksamatta jääneelle valtionosuudelle 4 prosentin vuotuinen korko.

47 §.

(47 § kumotaan)

Lääkintöhallitus voi 43 §:ssä mainitun valtionosuuden lisäksi myöntää hakemuksesta val-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tionavustusta kunnalle, jonka taloudellinen kantokyky on heikko ja jolle tästä laista johtuvat menot aiheuttavat kohtuutonta taloudellista rasisitusta.

48 §.

Siltä osin kuin tässä laissa ei ole toisin säädetty noudatetaan soveltuvin osin, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 34—36 b, 41, 43 ja 43 b §:ssä on säädetty.

48 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

57 §

Sairaalalle ja erityishuoltoa järjestävälle laitokselle 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta menettelystä aiheutuvat kustannukset luetaan valtionosuuteen oikeuttaviin käyttökustannuksiin.

(3 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

19.

Laki

tuberkuloosilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 1960 annetun tuberkuloosilain (355/60) 24 §:n 4 momentti sekä 26, 27, 31 ja 31 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 4 momentti 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa (4/80), 26 ja 27 § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (599/75), 31 § 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (745/76) ja 31 a § 19 päivänä marraskuuta 1971 annetussa laissa (773/71), sekä

muutetaan 2 ja 11 §, 3 luvun otsikko, 24 §:n 2, 3 ja 5 momentti sekä 32 §,

sellaisina kuin niistä ovat 11 § muutettuna 15 päivänä lokakuuta 1965 ja 19 päivänä joulukuuta 1980 annetuilla laeilla (545/65 ja 934/80), 3 luvun otsikko mainitussa 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa ja 24 §:n 2, 3 ja 5 momentti mainitussa 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §.

Tuberkuloosin vastustamistyötä johtaa ja valvoo lääkintöhallitus.

2 §

Tuberkuloosin vastustamistyön yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena lääkintöhallitukselle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §.

Keskusparantolaan otetaan tutkittaviksi ja hoidettaviksi ensisijaisesti piirin tuberkuloositoimiston lähettämiä potilaita, joilla on piiriin kuuluvassa tai 9 §:n 2 momentissa tarkoitetussa kunnassa väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka. Kiireellisen tutkimuksen tai hoidon tarpeessa olevilla on tällöin etusija.

Jollei tuberkuloosia sairastavaa tai sellaiseksi epäiltyä henkilöä, jolla on väestökirjalain mukainen kotipaikka 1 momentissa mainitussa kunnassa, voida riittävän nopeasti ottaa keskusparantolaan taikka jollei siellä voida antaa hänen tarvitsemaansa tutkimusta tai hoitoa, keskusparantolaa ylläpitävän kuntainliiton tai kunnan on ryhdyttävä toimenpiteisiin, tutkimuksen tai hoidon järjestämiseksi hänelle toisessa keskusparantolassa tai muussa sairaanhoitolaitoksessa.

Milloin keskusparantolassa tuberkuloosin taikka hoidettavana oleva potilas tarvitsee tutkimusta tai hoitoa, jota hän ei voi siellä saada, keskusparantolan on huolehdittava välttämättömän tutkimuksen tai hoidon hankkimisesta hänelle toisessa keskusparantolassa tai muussa sairaanhoitolaitoksessa.

Lääninhallitus voi tehdä kuntainliiton tai keskusparantolaa ylläpitävän kunnan kanssa sopimuksen puolustusvoimain taikka muun valtion laitoksen potilaiden hoitamisesta keskusparantolassa. Jollei sopimusta saada aikaan, sosiaali- ja terveystoimi- ja ministeriö voi velvoittaa kunnan tai kuntainliiton ottamaan näitä potilaita hoidettaviksi keskusparantolaan siinä määrin kuin se tuberkuloosipiiriin oma tarve huomioon ottaen on mahdollista. Valtion varoista on kunnalle tai kuntainliitolle suoritettava näiden potilaiden hoitokustannusten täyttää määrää vastaava korvaus.

3 luku

Valtionosuus ja -avustus.

24 §

Siitä poiketen mitä 1 momentissa on säädetty, peritään pysyvästi laitoshoidossa olevalta

11 §

Keskusparantolaan otetaan tutkittaviksi ja hoidettaviksi ensisijaisesti piirin tuberkuloositoimiston lähettämiä potilaita, joilla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka piiriin kuuluvassa tai 9 §:n 2 momentin tarkoittamassa kyseisessä keskusparantolassa hoitopaikkoja pitävässä kunnassa, ja sellaisia kyseisessä kunnassa oleskelevia Suomen kansalaisia, joilla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa. Kiireellisen tutkimuksen ja hoidon tarpeessa olevilla on tällöin etusija.

Jollei 1 momentissa tarkoitettua tuberkuloosia sairastavaa tai sellaiseksi epäiltyä henkilöä voida riittävän nopeasti ottaa keskusparantolaan taikka siellä voida antaa hänen tarvitsemaansa tutkimusta tai hoitoa, keskusparantolaa ylläpitävän kuntainliiton tai kunnan on ryhdyttävä toimenpiteisiin tutkimuksen tai hoidon järjestämiseksi hänelle toisessa keskusparantolassa tai muussa sairaanhoitolaitoksessa.

Milloin keskusparantolassa hoidettavana oleva potilas tarvitsee tutkimusta tai hoitoa, jota hän ei voi siellä saada, keskusparantolan on huolehdittava välttämättömän tutkimuksen tai hoidon hankkimisesta hänelle toisesta keskusparantolasta tai muusta sairaanhoitolaitoksesta.

3 luku

Suunnittelu ja valtionosuus

Siitä poiketen mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan kunnallisista yleissairaaloista an-

Voimassa oleva laki

potilaalta, jolle laitoshoido ei tuberkuloosin hoidon vuoksi ole tarpeen, maksu kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti. Kunnan yksin ylläpitämän parantolan osalta päättää pysyvästi laitoshoidossa olevalta perittävästä maksusta kuitenkin kunnanhallitus tai sen määräämä kunnanhallituksen alainen viranhaltija.

Pysyvästi laitoshoidossa olevan sekä kansaneläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen velvollisuudesta antaa 2 momentissa tarkoitettun maksun määräämiseksi tarvittavat tiedot liittohallitukselle tai kunnanhallitukselle taikka niiden määräämälle viranhaltijalle on vastaavasti voimassa, mitä huoltoapulain 22 §:n 7 ja 8 momentissa on säädetty.

Mitä huoltoapulain 22 §:n 3, 4 ja 5 momentissa on säädetty sovelletaan vastaavasti 2 momentissa tarkoitettua maksua koskevaan viranhaltijaan, kunnanhallituksen, liittohallituksen ja lääninoikeuden päätökseen.

Edellä 11 §:n 2 ja 3 momentissa mainituissa tapauksissa tuberkuloosipiirin kuntainliiton tai keskusparantolaa ylläpitävän kunnan on maksettava potilaan matkasta toiseen keskusparantolaan tai muuhun sairaanhoitolaitokseen ja paluusta sieltä aiheutuneet kustannukset sekä suoritettava sanotulle keskusparantolalle tai muulle sairaanhoitolaitokselle siellä annetusta tutkimuksesta tai hoidosta täysi korvaus.

26 §.

Keskusparantolan, tuberkuloositoimiston ja 6 §:ssä tarkoitettun laitoksen ja osaston perustamiskustannuksiin suoritetaan valtionosuutta kaksi kolmannesta ja muun 7 §:ssä mainitun laitoksen perustamiskustannuksiin valtionavustusta tulo- ja menoarvion rajoissa enintään 25 prosenttia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen toimintayksiköiden käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 23 §:n 1, 3, 4 [ja 5] momentin mukaisesti, kuitenkin siten, että kun-

Ehdotus

netun lain 24 §:n 3 momentissa tarkoitettua pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta, jolle laitoshoido ei tuberkuloosin hoidon vuoksi ole tarpeen, perii ylläpidosta ja hoidosta edellä tässä pykälässä mainitun lain 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksu. Maksun määräämiseen ja sitä varten tarpeellisten tietojen antamiseen sovelletaan, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 24 §:n 2, 3, 4 ja 5 momentissa on säädetty. Kunnan yksin ylläpitämän parantolan osalta päättää pysyvästi laitoshoidossa olevalta perittävästä maksusta kuitenkin kunnanhallitus tai sen määräämä kunnanhallituksen alainen viranhaltija.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua maksua koskevassa asiassa annetusta päätöksestä, sen tiedoksiantamisesta ja muutoksen hakemisesta siihen on voimassa, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 a §:ssä on säädetty.

(4 mom. kumotaan)

Muun kuin keskusparantolaa ylläpitävästä kunnasta olevan potilaan hoitokustannusten korvaamisesta noudatetaan, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 23 §:ssä on säädetty.

(26 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tainliitossa käyttökustannukset jaetaan muistakin kuin jäsenkunnista olleiden potilaiden osalta valtionosuutta laskettaessa vain jäsenkuntien vastattaviksi, ellei toisin ole sovittu.

Joukkotarkastuksista aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritetaan tuberkuloosipiirin muodostavalle kuntainliitolle tai kunnalle taikka kunnalliselle yhteisölle valtionosuutta kuitenkin 60 prosenttia.

27 §.

Siltä osin kuin tässä laissa ei ole toisin säädetty, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 34—46 b, 41, 43 ja 43 b §:ssä on säädetty.

(27 § kumotaan)

31 §.

Lääkintöhallitus voi 26 §:ssä mainitun valtionosuuden ja -avustuksen lisäksi myöntää hakemuksesta valtionavustusta kunnalle, jonka taloudellinen kantokyky on heikko ja jolle tästä laista johtuvat menot aiheuttavat kohtuutonta taloudellista rasitusta.

(31 § kumotaan)

31 a §.

Siltä osin kuin keskusparantolassa hoidetaan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuja potilaita, valtionapu perustamis- ja käyttökustannuksiin määrytyy kunnallisista yleissairaaloista annetussa laissa säädettyjen perusteiden nojalla ja perustamiskustannusten osalta lisäksi sen mukaan, onko hoitoa pidettävä keskus-, alue- vai paikallissairaalassa annettavaan hoitoon verrattavana.

(31 a § kumotaan)

32 §.

Yhteisöille ja yksityisille annetaan valtionapua tuberkuloosin vastustamisen ja tuberkuloosipotilaiden hoitoon ja jälkihoitoon, mikäli tulo- ja menoarviossa on siihen osoitettu varoja.

32 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/) ja kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 6 b §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

20.

Laki

reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta 22 päivänä joulukuuta 1951 annetun lain (687/51) 3 ja 5 § sekä

muutetaan 1, 2, 4 ja 6 § näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki***1 §.**

Kunnallinen ja yksityinen reumatautisten hoitolaitos, jonka [sisäasiainministeriö] katsoo tarpeelliseksi ja lääkintöhallitus tarkoitustaan vastaavaksi, saa valtionapua sen mukaan, kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Reumatautisten hoitolaitoksen kunnossapito- ja käyttökustannuksiin annetaan valtionapua neljäkymmentä sadalta hyväksyttävien kustannusten määrästä.

3 §.

Reumatautisten hoitolaitoksen perustamiskustannuksiin voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa myöntää valtionapua enintään puolet [sisäasiainministeriön] vahvistaman suunnitelman mukaisista hyväksyttävistä perustamiskustannuksista.

Perustamiskustannuksina pidetään myös laajentamista tai peruskorjauksista aiheutuneita kustannuksia.

4 §.

Kunnossapito- ja käyttökustannuksiin valtionapua saavien reumatautisten hoitolaitosten päivämaksut vahvistaa [sisäasiainministeriö] lääkintöhallituksen esityksestä.

*Ehdotus***1 §**

Reumatautisten hoitoa varten voi olla kunnallisia ja yksityisiä hoitolaitoksia.

2 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

(3 § kumotaan)

4 §

Tutkimuksesta ja hoidosta reumatautisten hoitolaitoksessa peritään asetuksella vahvistetut maksut potilaalta tai siltä, joka hänen puolestaan on niiden suorittamisesta vastuussa.

Sitä poiketen, mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettulta pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta periä ylläpidosta ja hoidosta kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksu. Maksun määräämiseen ja sitä varten tarpeellisten tietojen antamiseen sovelletaan, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 §:n 2, 3 ja 5 momentissa on säädetty. Muussa kuin kuntainliiton ylläpitämässä sairaalassa pysyvästi laitoshoidossa olevalta perittävästä maksusta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

päättää kuitenkin sen kunnan, jossa potilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka tai, jossa sellainen Suomen kansalainen, jolla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa, oleskelee, kunnanhallitus tai sen määräämä kunnanhallituksen alainen viranhaltija.

Pysyvästi laitoshoidossa olevaksi katsotaan henkilö, jota jatkuvasti hoidetaan pääasiassa julkisin varoin ylläpidettävässä terveyskeskuksessa, sairaalassa, kunnalliskodissa, vanhainkodissa, sairaskodissa tai muussa huoltolaitoksessa ja joka asetuksella määritellyin perustein katsotaan olevan pysyvästi laitoshoidon tarpeessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua maksua koskevassa asiassa annetusta päätöksestä, sen tiedoksi antamisesta ja muutoksen hakemisesta siihen on voimassa, mitä kunnallisista yleissairaalaloista annetun lain 24 a §:ssä on säädetty.

5 §.

Jos laitos, joka on saanut valtionapua perustamiskustannuksiin, siirtyy toiselle omistajalle, lopettaa toimintansa tai muutetun toimintansa johdosta tai muutoin ei enää täytä niitä ehtoja, jotka valtionavun saamiseksi vaaditaan, on valtiolla vuoden kuluessa siitä, kun tapahtuneesta muutoksesta on laitoksen puolesta ilmoitettu lääkintöhallitukselle taikka lääkintöhallitus on todennut laiminlyönnin ehtojen täyttämiseksi tapahtuneen, oikeus lunastaa laitos omakseen valtioneuvoston määräämästä kohtuullisesta arviobinnasta. Sanottua valtionapua on vastaavalta osalta pidettävä lunastushinnan suoritusena.

6 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta samoin kuin valtionavun saamiseen liittyvistä ehdoista annetaan asetuksella.

(5 § kumotaan)

6 §

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

21.

Laki

kaatumatautisten hoitolaitosten valtionavusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kaatumatautisten hoitolaitosten valtionavusta 14 päivänä kesäkuuta 1951 annetun lain (367/51) 3 ja 5 § sekä muutetaan 1, 2, 4 ja 6 § näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

1 §.

Kunnallinen ja yksityinen kaatumatautisten hoitolaitos, jonka [sisäasiainministeriö] katsoo tarpeelliseksi ja lääkintöhallitus tarkoitustaan vastaavaksi, saa valtionapua sen mukaan, kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Kaatumatautisten hoitolaitoksen kunnossapito- ja käyttökustannuksiin annetaan valtionapua puolet hyväksyttävien kustannusten määrästä.

3 §.

Kaatumatautisten hoitolaitoksen perustamiskustannuksiin voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa myöntää valtionapua puolet [sisäasiainministeriön] vahvistaman suunnitelman mukaisista hyväksyttävistä perustamiskustannuksista.

Perustamiskustannuksina pidetään myös laajentamisesta tai peruskorjauksista aiheutuneita kustannuksia.

4 §.

Kunnossapito- ja käyttökustannuksiin valtionapua saavien kaatumatautisten hoitolaitosten päivämaksut vahvistaa [sisäasiainministeriö] lääkintöhallituksen esityksestä.

Ehdotus

1 §

Kaatumatautisten hoitoa varten voi olla kunnallisia ja yksityisiä hoitolaitoksia.

2 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

(3 § kumotaan)

4 §

Tutkimuksesta ja hoidosta kaatumatautisten hoitolaitoksessa peritään asetuksella vahvistetut maksut potilaalta tai siltä, joka hänen puolestaan on niiden suorittamisesta vastuussa.

Siitä poiketen, mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettulta pysyvästi laitoshoidossa olevalta potilaalta periä ylläpidosta ja hoidosta kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksu. Maksun määräämiseen ja sitä varten tarpeellisten tietojen antamiseen sovelletaan, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 §:n 2, 3 ja 5 momentissa on säädetty. Muussa kuin kuntainliiton ylläpitämässä sairaalassa pysyvästi laitoshoidossa olevalta perittävästä maksusta päättää kuitenkin sen kunnan, jossa potilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen koti-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

paikka tai, jossa sellainen Suomen kansalainen, jolla ei ole Suomessa väestökirjalain mukaista kotipaikkaa, oleskelee, kunnanhallitus tai sen määräämä kunnanhallituksen alainen viranhaltija.

Pysyvästi laitoshoidossa olevaksi katsotaan henkilö, jota jatkuvasti hoidetaan pääasiassa julkisin varoin ylläpidettävässä terveyskeskuksessa, sairaalassa, kunnalliskodissa, vanhainkodissa, sairaskodissa tai muussa huoltolaitoksessa ja joka asetuksella määritellyin perustein katsotaan olevan pysyvästi laitoshoidon tarpeessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua maksua koskevassa asiassa annetusta päästöksestä, sen tiedoksi antamisesta ja muutoksen hakemisesta siihen on voimassa, mitä kunnallisista yleissairaalaloista annetun lain 24 a §:ssä on säädetty.

5 §.

Jos laitos, joka on saanut valtionapua perustamiskustannuksiin, siirtyy toiselle omistajalle, lopettaa toimintansa tai muutetun toimintansa johdosta tai muuten ei enää täytä niitä ehtoja, jotka valtionavun saamiseksi vaaditaan, on valtiolla vuoden kuluessa siitä, kun tapahtuneesta muutoksesta on laitoksen puolesta ilmoitettu lääkintöhallitukselle taikka lääkintöhallitus on todennut laiminlyönnin ehtojen täyttämisessä tapahtuneen, oikeus lunastaa laitos omakseen valtioneuvoston määräämästä kohtuullisesta arviohinnasta. Sanottua valtionapua on vastavaltalta osalta pidettävä lunastusbinnan suorituksena.

6 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta samoin kuin valtionavun saamiseen liittyvistä ehdoista annetaan asetuksella.

(5 § kumotaan)

6 §

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

22.

Laki

lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan lasten päivähoidosta 19 päivänä tammikuuta 1973 annetun lain (36/73) 2 §:n 3 momentti, 8—10 §, 13 §, 3 luvun otsikko, 15—24 §, 26, 31 ja 32 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 momentti ja 26 § 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (726/76), 9, 20 ja 31 § 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (956/80), 13 § 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa laissa (450/80), 15 ja 16 § osittain muutettuina 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla (588/75), 23 § osittain muutettuna 30 päivänä maaliskuuta 1979 annetulla lailla (389/79) ja 24 § muutettuna mainitulla 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla ja 21 päivänä joulukuuta 1979 annetulla lailla (1013/79), sekä

muutetaan 3 §:n 2 ja 3 momentti sekä 12 §,

näistä 3 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on mainitussa 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Milloin lasten päivähoidon yleistä kehittämistä varten on tarpeen, voidaan sosiaalihuollituksen suostumuksella järjestää muutakin kuin 1 §:ssä tarkoitettua toimintaa.

(3 mom. kumotaan)

3 §

Päiväkoti tai sen osa voidaan sosiaalihuollituksen suostumuksella järjestää lasten erityisen hoidon tai kasvatuksen tarpeen perusteella erityispäiväkodiksi.

Sosiaalihuallitus voi erityisestä syystä yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 1 momentissa säädetystä hoitopaikkojen enimmäismäärästä.

Päiväkoti tai sen osa voidaan järjestää lasten erityisen hoidon tai kasvatuksen tarpeen perusteella erityispäiväkodiksi.

Lääninhallitus voi erityisestä syystä yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 1 momentissa säädetystä hoitopaikkojen enimmäismäärästä.

8 §.

Lasten päivähoidon yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaalihuallitukselle.

(8 § kumotaan)

9 §.

Sosiaalihuallituksen tulee vuosittain laatia valtakunnallinen suunnitelma lasten päivähoidon järjestämisestä viittä seuraavaa kalenterivuotta varten. Suunnitelma ja siihen tehtävät muutokset on esitettävä valtioneuvoston hyväksyttäväksi.

(9 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §.

Läänin alueella lasten päivähoitoa ohjaa ja valvoo sosiaalihallituksen alaisena lääninhallitus.

(10 § kumotaan)

12 §.

Kunnan on vuosittain laadittava lasten päivähoitoa varten viideksi seuraavaksi kalenterivuodeksi päivähoitosuunnitelma, jonka tulee soveltaa 9 §:ssä tarkoitettuun valtakunnalliseen suunnitelmaan. Tarkemmat määräykset päivähoitosuunnitelmasta annetaan asetuksella.

12 §

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

13 §.

Päivähoitosuunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja vahvistaa lääninhallitus, jolle suunnitelma on alistettava valtakunnallisessa suunnitelmassa määrättyssä ajassa.

(13 § kumotaan)

Lääninhallituksen tulee vahvistaa suunnitelma ensimmäisen kalenterivuoden osalta ja antaa tarvittaessa ohjeita suunnitelman kehittämiseksi myöhempien vuosien osalta.

Suunnitelma on vahvistettava hyväksytyssä muodossa. Siihen voidaan kuitenkin tehdä oikaisunluonteisia korjauksia. Jos suunnitelma on vahvistettavilta osin lain tai asetuksen tahti viimeksi hyväksytyn valtakunnallisen suunnitelman vastainen taikka epätarkoituksenmukainen, se on palautettava uudelleen käsiteltäväksi. Jos lääninhallitus katsoo, ettei valtuuston uuttakaan päätöstä voida sanotuista syistä vahvistaa, suunnitelman vahvistamista koskeva asia on siirrettävä sosiaalihallituksen käsiteltäväksi. Jollei sosiaalihallitukseen katso voivansa suunnitelmaa vahvistaa, on sosiaalihallituksen saatettava asia sosiaali- ja terveysministeriön lopullisesti päätettäväksi.

Muutettaessa vahvistettua päivähoitosuunnitelmaa sosiaali- ja terveysministeriön vahvistaman valtakunnallisen suunnitelman muutoksen johdosta tai muusta syystä on noudatettava, mitä 1—3 momentissa on säädetty suunnitelman hyväksymisestä ja vahvistamisesta.

3 luku

Valtionosuudet ja -avustukset

(3 luvun otsikko kumotaan)

15 §.

Valtionosuutena suoritetaan kunnalle päiväkodin käyttökustannuksiin kuntien kantokäytöksen mukaan seuraavasti:

(15 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Kantokyläluokka	Valtionosuus prosentteina
1	80
2	75
3	70
4	65
5	60
6	55
7	50
8	45
9	40
10	35

Valtionosuuteen oikeuttaviksi päiväkodin käyttökustannuksiksi luetaan:

1) päivähoitosuunnitelman edellyttämän henkilökunnan palkkaamisesta aiheutuneet kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja avustuksista annetun lain (35/73) 5 §:n 4 kohdassa tarkoitetut kustannukset; sekä

2) huoneiston hyväksyttävät vuokramenot tai oman huoneiston vuokra-arvo.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen kustannusten vähennykseksi luetaan valtionosuutta määrättäessä korvaukset, jotka saadaan tapaturma- ja sairausvakuutuksen perusteella, sekä puolet 23 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla perityistä korvauksista.

Milloin kunnat yhdessä ylläpitävät päiväkotia tai ovat keskenään tehneet sopimuksen päiväkodin käyttämisestä, katsotaan valtionosuutta määrättäessä kunkin kunnan osalle tulevan kunnassa asuvien lasten käyttämien hoitopäivien lukumäärän mukainen osa valtionosuuteen oikeuttavista kustannuksista.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuina käyttökustannuksina ei pidetä sosiaalilautakunnan hallinnosta aiheutuvia menoja.

16 §.

(16 § kumotaan)

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa 15 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen valtionosuuteen oikeuttavien vuokra-arvojen perusteet.

17 §.

(17 § kumotaan)

Milloin yhdistyksen tai muun yhteisön taikka säätiön ylläpitämä päiväkotia sisältyy kunnan päivähoitosuunnitelmaan, suoritetaan päiväkodin ylläpitäjälle valtionosuutta 15 §:ssä maini-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tuin perustein, kuitenkin niin, että valtionosuus on 30 prosenttia käyttökustannuksista.

Jos 1 momentissa tarkoitetun päiväkodin ylläpitäjä on luovuttanut oikeuden lasten hoitoon ottamiseen laitoksen sijaintikunnan sosiaalilautakunnalle, annetaan valtionosuutta sijaintikunnan kantokryluokan mukaisesti.

18 §.

(18 § kumotaan)

Milloin päiväkotitai sen osa on hyväksytty perustettavaksi 3 §:n 2 momentissa tarkoitettui erityispäiväkodiksi, suoritetaan valtionosuus sen käyttökustannuksiin 10 prosenttiyksiköllä korotettuna. Samoin perustein myönnetään valtionosuutta myös 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuun kokeilutoimintaan.

Mikäli päiväkotitai sen osa on erityisestä syystä hyväksytty perustettavaksi pääasiassa muiden kuin laitoksen sijaintikunnan asukkaiden lasten hoitamiseksi, suoritetaan valtionosuus sen käyttökustannuksiin 1 momentissa säädettyin tavoin korotettuna.

19 §.

(19 § kumotaan)

Valtionosuutta suoritetaan kunnalle perhepäivähoidosta aiheutuviin päivähoitosuunnitelman edellyttämän henkilökunnan palkkausmenoihin samoin perustein kuin 15 §:ssä on säädetty, huomioon ottaen sanotun pykälän 3 momentissa tarkoitettut vähennykset.

20 §.

(20 § kumotaan)

Lääninballitus voi tulo- ja menoarvioon otetun määrärahan rajoissa sosiaaliballituksen vahvistamien perusteiden mukaisesti myöntää kunnalle valtionavustusta 1 §:n 3 kohdassa tarkoitettusta lasten leikin- ja toiminnanohjauksesta ja valvonnasta aiheutuviin kustannuksiin.

21 §.

(21 § kumotaan)

Päiväkodin hyväksyttäviin perustamiskustannuksiin voidaan myöntää valtionavustusta tai korkotukilainaa tulo- ja menoarvioon otetun määrärahan puitteissa, sen mukaan kuin valtioneuvosto tarkemmin määrää.

22 §.

(22 § kumotaan)

Päiväkodin palveluksessa olevan henkilön, jonka eläketurva ei määräydy kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mukaisesti, oikeudesta eläkkeeseen ja oikeudesta hänen jälkeensä suoritettavaan perhe-eläkkeeseen sekä päiväkodille palkekoihin myönnettävästä valtionosuudesta vähennettävästä eläkekustannusosuudesta on voimassa, mitä niistä on säädetty eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä 13 päivänä kesäkuuta 1969 annetussa laissa (382/69). Sanotun lain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu kustannusosuusprosentti määräytyy tämän lain 15, 17 tai 18 §:n mukaan.

23 §.

(23 § kumotaan)

Lasten päivähoitoon annettavan valtionosuiden saamisen ehtona on lisäksi,

1) että toiminta sisältyy kunnan vahvistettuun päivähoitosuunnitelmaan;

2) että päiväkodin hoitohenkilökunnalla sekä perhepäivähoidon ohjaajalla ja lasten päivähoiton erityistyöntekijöillä on asetuksella säädetty kelpoisuus;

3) että yhdessä hoidettavien lasten lukumäärä täyttää päiväkodissa asetuksella säädetyt ehdot;

4) että päivähoidosta peritään muulta kuin vähävaraiselta lapsen huoltajalta sosiaalihuollituksen vahvistamien perusteiden mukainen korvaus;

5) että päiväkodilla on sosiaalihuollituksen antamien ohjeiden mukainen henkilökunta, toimitilat sekä asianmukainen kalusto ja tarpeelliset toimintavälineet;

6) että päiväkodin terveydellisten olojen valvonta sekä lasten terveydenhoito ja ruokailu on asianmukaisesti järjestetty;

7) että päiväkotia ei ylläpidetä taloudellisen voiton tavoittelemiseksi; sekä

8) että toiminnassa muutoinkin noudatetaan annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

Edellä 17 §:ssä tarkoitetun päiväkodin kustannuksiin annettavan valtionosuuden saamisen ehtona on lisäksi, että päiväkodilla on johtokunta ja lääninhallituksen vahvistama ohjesääntö.

24 §.

(24 § kumotaan)

Sen lisäksi, mitä tässä laissa on säädetty, noudatetaan valtionosuuksista ja -avustuksista soveltuvin osin, mitä kuntien ja kuntainliitto-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 8 §:n 1 ja 2 momentissa, 14, 15 ja 18—21 §:ssä sekä 7—9 luvuissa on säädetty.

Valtioneuvosto voi antaa yleisiä ohjeita siitä, milloin tässä laissa säädettyistä toiminnoista aiheutuvia käyttökustannuksia on kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla pidettävä tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii tässä laissa säädettyistä toiminnoista aiheutuviin kustannuksiin suoritettavia valtionosuuksia ja -avustuksia koskevissa asioissa sosiaali- ja terveysministeriö, kuitenkin niin, että ensiksi mainitun lain 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii valtiovarainministeriö.

Asetuksella voidaan kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriön päätettäväksi 3 momentin mukaan kuuluvia asioita siirtää sosiaalihallitukselle tai lääninhallituksille, joiden tulee näitä asioita ratkaistessaan noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön antamia yleisiä ohjeita.

Mitä edellä on säädetty kunnallisen päivähoidon valtionosuuksista ja -avustuksista, noudatetaan soveltuvin osin 17 §:ssä tarkoitettun päiväkodin ylläpitäjälle tuleviin valtionosuuksiin ja -avustuksiin.

26 §.

(26 § kumotaan)

Jos päivähoitotoiminnassa ei noudateta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä taikka vahvistettua päivähoitosuunnitelmaa tai jos toiminnassa ilmenee epäkohtia eikä korjausta ole asetetussa määräajassa tapahtunut, valtionosuuden suorittamisesta huolehtiva viranomainen voi keskeyttää valtionosuuden suorittamisen tai lopettaa ennakon maksamisen. Milloin lasten hoidon kannalta on välttämätöntä, lääninhallitus voi määrätä toiminnan keskeytettäväksi joko osaksi tai kokonaan, kunnes korjaus on saatu aikaan.

31 §.

(31 § kumotaan)

Muutoksenhausta lääninhallituksen ja sosiaalihallituksen päätökseen on säädetty erikseen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 §.

(32 § kumotaan)

Lasten päivähoitoon osallistuva ei saa sivulliselle ilmaista, mitä hän tässä tehtävässään on saanut tietää päivähoitopalveluja käyttäneestä henkilöstä ja hänen perheestään, mikäli jonkin erityisen seikan ilmoittaminen ei ole tarpeen lapsen edun kannalta tai jollei se, jonka hyväksi väitölovelvollisuus on säädetty, suostu asian ilmaisemiseen.

Salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei teosta ole säädetty muussa laissa ankarampaa rangaistusta. Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut tekoa syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

23.

Laki

lastensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 17 päivänä tammikuuta 1936 annetun lastensuojelulain (52/36) 5, 6, 33 ja 35—37 §, sellaisina kuin niistä ovat 35 § osittain muutettuna 19 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla (948/80) ja 33 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 30 päivänä maaliskuuta 1979 annetulla lailla (384/79), sekä *muutetaan* 9 luvun otsikko, 39 ja 40 § sekä 51 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 39 § 23 päivänä tammikuuta 1981 annetussa laissa (63/81), 40 § osittain muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla (899/70) ja 51 §:n 2 momentti 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (720/76), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §.

(5 § kumotaan)

[Huoltolautakunnan] tulee tarpeen mukaan olla yhteistoiminnassa muiden kuntain [huoltolautakuntain] kanssa sekä, mikäli mahdollista, muidenkin sellaisten viranomaisten ja järjestöjen kanssa, joiden toiminnalla ja lastensuojelulla on keskinäistä yhteyttä.

6 §.

(6 § kumotaan)

[Huoltolautakunnan] tulee järjestää tarpeellista lastenhuollon ja -kasvatuksen neuvontaa sekä ryhtyä toimenpiteisiin kunnassa lasten hoidon ja kasvatuksen alalla esiityvien epäkohtien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.

33 §.

(33 § kumotaan)

Yksityisen lastenkodin, [lastentarhan, lastenseimen] tai muun sellaisen laitoksen avaamisesta on tehtävä ilmoitus kunnan [huoltolautakunnalle.]

35 §.

(35 § kumotaan)

Lastensuojelulaitoksia valvoo [sosiaaliministeriön] määräämä viranomainen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 luku

9 luku

Lastensuojelun kustannukset ja niiden korvaaminen.

Suunnittelu ja valtionosuus

36 §.

(36 § kumotaan)

Valtion kasvatustiloihin sijoitetusta oppilaasta on suoritettava määrätty maksu.

37 §.

(37 § kumotaan)

Kunnallisten ja yksityisten kasvatustiloihin, työsävelisten lasten ja nuorten henkilöiden hoitoa ja kasvatusta varten toimivien kunnallisten ja yksityisten tiloihin sekä [lastentarhain] valtionavusta ja sellaisen ehdoista on voimassa, mitä niistä on erikseen säädetty.

39 §.

39 §

Kustannuksista, jotka kunnalle aiheutuvat sosiaalilautakunnan huostaan 8 §:n 1 momentin e kohdassa sekä 2 momentissa mainitusta syystä otetun lapsen tai nuoren henkilön kasvattamisesta muualla kodin ulkopuolella kuin valtion tai 37 §:ssä mainitussa kasvatustiloihin ja joista ei ole lapsen tai nuoren henkilön vanhemmilta tai muilta elatusvelvollisilta saatu 40 §:n 3 momentissa säädettyä korvausta, korvaa valtio yhden viidenneksen valtioneuvoston päätöksessä tarkemmin määrättyin ehdoin.

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee siinä mainituin edellytyksin myös kustannuksia, jotka aiheutuvat muusta syystä sosiaalilautakunnan huostaan otetun lapsen tai nuoren henkilön kasvattamisesta muualla kodin ulkopuolella kuin tiloihin.

40 §.

40 §

Sosiaalilautakunnalla on oikeus periä ja nostaa lautakunnan huostaan otetusta lapsesta tai nuoresta henkilöstä huostassa pitämisen ajalta suoritettavat huoltoapulain 34 §:ssä tarkoitetut jatkuvat tai kertakaikkiset tulot ja saamiset sekä, ottaen huomioon huoltoapulain 31 §:n säännökset käyttää niitä huostassa pitämisen aiheuttamien kustannusten suorittamiseen ja näiden kustannusten korvaamiseen. Näistä varoista on voimassa olevien säännösten mukaan tai muutoin lautakunnan päätöksellä varattava kohtuullinen osa lapsen tai nuoren henkilön omaan käyttöön hänen henkilökohtaisia tarpeita varten. Lisäksi on otettava huomioon, mitä sellaisen suorituksen käyttämisestä on ehkä muualla säädetty tai määrätty. Sosiaalilautakunta voi kui-

Sosiaalilautakunnan huostaan otetun lapsen tai nuoren henkilön huostassa pitämisen aiheuttamista kustannuksista voi lautakunta periä korvauksen siltä tai niiltä, jotka siinä laajuudessa kuin avioliittolaisissa (234/29), lapsen elatuksesta annetussa laissa (704/75) ja lapseksiottamisesta annetussa laissa (32/79) on säädetty, ovat velvollisia pitämään huolta lapsen tai nuoren henkilön elatuksesta ja hoidosta, jollei lautakunta katso olevan syytä luopua korvauksesta. Korvauksen perimisessä on muutoin noudatettava, mitä sosiaalihuoltolaisissa (/) on säädetty toimeentulotuen takaisinperinnästä.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tenkin luopua korvauksen perimisestä, milloin siihen katsotaan olevan syytä. Edellä mainituista varoista on pidettävä erillistä tiliä, josta on pyydettyessä annettava ote lapselle tai nuorelle henkilölle, tämän vanhemmille tai muulle holhoojalle.

Jos sosiaalilautakunta on ilmoittanut 1 momentissa tarkoitetun maksun suorittajalle, että lapsi tai nuori henkilö on sosiaalilautakunnan huostassa, voi suoritus tapahtua laillisin vaikutuksin vain sosiaalilautakunnalle.

Sosiaalilautakunnan huostaan otetun lapsen tai nuoren henkilön huostassa pitämisen aiheuttamista kustannuksista voi lautakunta periä korvauksen siltä tai niiltä, jotka huoltoapulain 3 §:n mukaan ovat velvollisia pitämään huolta lapsen tai nuoren henkilön elatuksesta ja hoidosta, jollei lautakunta katso olevan syytä luopua korvauksesta. Korvauksen perimisessä on kuitenkin noudatettava, mitä huoltoapulain 30 a §:n 1 momentissa ja 30 b §:ssä on säädetty. Korvauksen perimisestä ja hakemisesta on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä huoltoapulain 31 ja 38 §:ssä on säädetty huoltoavun korvaamisesta sanotun lain 29 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

Milloin joku, jonka tuomion tai sopimuksen nojalla on lain määräämän elatusvelvollisuutensa täyttääkseen suoritettava elatusapua lapselle tai nuorelle henkilölle, on tämän velvollisuutensa laiminlyönyt ja [huoltolautakunnan] sen vuoksi on ollut pakko ottaa lapsi huostaansa, älköön lautakunta perikö 3 momentin mukaan suoritettavaa korvausta siltä vanhemmista, joka ei ole tehnyt itseänsä syypääksi sellaiseen laiminlyöntiin, ja tehtäköön sellaisessa tapauksessa lautakunnan pöytäkirjaan merkintä huostaanottamisen syystä ja tässä mainitusta korvausvelvollisuuden rajoituksesta.

51 §

Sosiaalihallituksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen, 17, 23, 28 ja 39 §:n nojalla annettua päätöstä lukuun ottamatta, ei saa hakea valittamalla muutosta.

Sosiaalihallituksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen, 17, 23 ja 28 §:n nojalla annettua päätöstä lukuun ottamatta, ei saa hakea valittamalla muutosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

26.

Laki

kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kehitysvammaisten erityishuollosta 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetun lain (519/77) 4, 7, 8 ja 10 §, 16 §:n 4 momentti, 49—61 §, 7 luku, 71, 76, 77 ja 85 § sekä *muutetaan* 3 §:n 1 ja 3 momentti, 9 ja 11 §, 12 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 39 §, 44 §:n 2 ja 3 momentti, 6 luvun otsikko, 48 §, 66 §:n 1 momentti sekä 75 ja 79 § näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

3 §.

Erityishuollon ohjauksesta ja valvonnasta huolehtii sosiaali- ja terveysministeriön alaisena sosiaalihuolto.

Läänin alueella erityishuoltoa ohjaa ja valvoo 1 ja 2 momentissa mainittujen keskusvirastojen alaisena lääninhallitus. Jos erityishuoltopiiri sijaitsee kahden tai useamman läänin alueella, lääninhallitusten tulee toimia keskenään yhteistyössä kuitenkin niin, että toimintasuunnitelman vahvistaa se lääninhallitus, jonka alueella erityishuoltopiirin kuntainliitolla on kotipaikka.

4 §.

Valtioneuvoston tulee kalenterivuositain hyväksyä valtakunnallinen erityishuoltosuunnitelma erityishuollon järjestämisestä hyväksymisvuotta seuraavan viisivuotiskauden aikana.

Suunnitelman tulee sisältää:

1) selvitys vuosittain palkattavasta uudesta henkilökunnasta ja perusteista sen jakamiseksi alueittain;

2) arvio valtionosuuksien enimmäismääristä; sekä

3) arvio valtionavustuksista ja niiden jakautumisperusteista.

Suunnitelma voi lisäksi sisältää määräyksiä erityishuollon eri toimintamuotojen yleisistä tavoitteista sekä toteuttamistavoista ja aikataulusta.

Sosiaalihuolto huolehtii valtakunnallisen erityishuoltosuunnitelman ja sen muutosten valmistelusta yhteistoiminnassa 3 §:ssä tarkoitettujen keskusvirastojen kanssa.

Ehdotus

3 §

Erityishuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena sosiaalihuoltokeskustalle.

Läänin alueella erityishuollon suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu 1 ja 2 momentissa mainittujen keskusvirastojen alaisena lääninhallitukselle. Jos erityishuoltopiiri sijaitsee kahden tai useamman läänin alueella, lääninhallitusten tulee toimia keskenään yhteistyössä.

(4 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §.

(7 § kumotaan)

Kunnallislaissa (953/76) tarkoitetun kuntasuunnitelman osana erityishuoltopiirin kuntainliiton liittovaltuuston tulee kalenterivuosittain hyväksyä erityishuoltopiirin toimintasuunnitelma erityishuollon järjestämisestä erityishuoltopiirissä. Erityishuoltopiirin kuntainliiton kuntasuunnitelman tulee sopeutua valtakunnalliseen erityishuoltosuunnitelmaan.

Kuntasuunnitelmaa laadittaessa on erityishuoltopiirin kuntainliiton jäsenkunnalle sekä, jos niin on sovittu, muullekin kunnalle tai kuntainliitolle, jonka toimintaa suunnitelma koskee, varattava tilaisuus ehdotuksen tekemiseen suunnitelman sisällöksi niitä koskevilta osin.

Kuntasuunnitelman käsittämän ensimmäisen kalenterivuoden osalta hyväksymispäätöksen tekemiseen sovelletaan kunnallislain 50 §:n säännöksiä siltä osin kuin suunnitelman toteuttaminen myöhemmin edellyttäisi sanotussa pykälässä säädetyn menettelyn noudattamista.

Erityishuoltopiirin kuntainliiton kuntasuunnitelmaan sisältyvässä toimintasuunnitelmassa on annettava selvitys erityishuoltoa varten tarpeellisen henkilökunnan määrästä, muun toimintavarustuksen olennaisista muutoksista ja erityishuoltopalvelusten bankkimisesta muilta laitoksilla sekä kuntien järjestettävästä erityishuollosta. Toimintasuunnitelma on valtioneuvoston määräämänä aikana alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi. Samalla kuntasuunnitelma on muilta osin saatettava lääninhallitukselle tiedoksi. Lääninhallitukselle on myös toimitettava 2 momentissa tarkoitetut ehdotukset.

8 §.

(8 § kumotaan)

Lääninhallituksen tulee vahvistaa 7 §:ssä tarkoitettu toimintasuunnitelma ensimmäisen kalenterivuoden osalta ja antaa tarvittaessa ohjeita suunnitelman kehittämiseksi myöhempien vuosien osalta.

Toimintasuunnitelma on vahvistettava hyväksytyssä muodossa. Siihen voidaan kuitenkin tehdä oikaisunluonteisia korjauksia. Jos suunnitelma on vahvistettavilta osin lain tai asetuksen tahi viimeksi hyväksytyn valtakunnallisen erityishuoltosuunnitelman vastainen taikka epätarkeituksenmukainen, se on palautettava uudelleen käsiteltäväksi. Jos lääninhallitus katsoo, ettei liittovaltuuston uuttakaan päätöstä voida sanotuista syistä vahvistaa, toimintasuunnitel-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

man vahvistamista koskeva asia on siirrettävä valtioneuvoston käsiteltäväksi.

Edellä 7 §:ssä ja 1 ja 2 momentissa säädettyä menettelyä on noudatettava myös kunta-suunnitelmaa ja vahvistettua toimintasuunnitelmaa muutettaessa.

9 §.

Erityishuoltopiirin kuntainliiton tulee järjestää 2 §:ssä tarkoitetut palvelukset seuraavina toimintamuotoina:

- 1) päivähuoltona, harjaantumisopetuksena ja suojatyönä;
- 2) perhehuoltona;
- 3) asumishuoltona; ja
- 4) muuna avohuoltona; sekä
- 5) laitoshuoltona.

Toimintamuotojen järjestämistä varten erityishuoltopiirin kuntainliitolla tulee olla keskuslaitos, neuvola sekä muita tarvittavia toimintayksiköitä, kuten harjaantumiskouluja, suojatyöpaikkoja, päiväkoteja, asuntoloita ja asuntoja.

10 §.

Erityishuoltopiirin kuntainliitto tai sen suostumuksella erityishuoltoa järjestävä kunta voi sopia erityishuollon toimintayksikön vuokraamisesta ja erityishuoltopalvelusten hankkimisesta yksityiseltä tai valtion erityishuollon toimintayksiköltä.

Erityishuoltopiirin kuntainliitto voi tehdä myös muun kuin erityishuoltopiirin kuntainliiton kanssa sopimuksen tarvitsemiensa erityishuoltopalvelusten järjestämisestä tällaisen kuntainliiton toimesta siten kuin valtakunnallisessa erityishuoltosuunnitelmassa määrätään.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut sopimukset on alistettava lääninhallituksen hyväksyttäväksi. Jollei 2 momentissa tarkoitetusta tarpeellisena pidettävästä yhteistoiminnasta sovi, valtioneuvosto voi määrätä yhteistoimintaan ryhtymisestä ja, ottaen tasapuolisesti huomioon erityishuoltopiirin kuntainliiton ja muun kuntainliiton edut, antaa tarpeelliset määräykset yhteistoiminnan ehtoista.

11 §.

Erityishuoltopiirin kuntainliitto voi sosiaalhallituksen suostumuksella lääninhallitusta kuultuaan tehdä toisen erityishuoltopiirin kun-

9 §

Erityishuollon järjestämistä varten erityishuoltopiirin kuntainliitolla tulee olla keskuslaitos, neuvola sekä muita tarvittavia toimintayksiköitä, kuten harjaantumiskouluja, suojatyöpaikkoja, päiväkoteja, asuntoloita ja asuntoja.

(10 § kumotaan)

11 §

Erityishuoltopiirin kuntainliitto voi tehdä toisen erityishuoltopiirin kuntainliiton kanssa sopimuksen toimintayksikön käyttämisestä

Voimassa oleva laki

tainliiton kanssa sopimuksen toimintayksikön käyttämisestä muun kuin 6 §:n 3 momentissa tarkoitetun erityishuollon järjestämiseen, *edellyttäen, että järjestely on valtakunnallisen erityishuoltosuunnitelman mukainen.*

12 §.

Milloin erityishuollon pysyvän järjestämisen kannalta on tarkoituksenmukaista ja *järjestely on valtakunnallisen erityishuoltosuunnitelman mukainen*, erityishuoltopiirin kuntainliitot voivat *sosiaalihallituksen suostumuksella* sopia toimintayksikön tai sen osan perustamisesta ja ylläpitämisestä yhteisesti.

14 §.

Sen estämättä, mitä 6 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, kunta voi harjoittaa vahvistetussa erityishuollon toimintasuunnitelmassa sen järjestettäväksi annettua erityishuoltoa.

16 §

Yksityisellä erityishuollon toimintayksiköllä tulee olla, sen mukaan kuin ohjesäännössä tarkemmin määrätään, johtokunta ja johtaja. Ohjesääntö on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi.

39 §.

Erityishuoltopiirin kuntainliiton on huolehdittava tutkimukseen määrätyn tai järjestämässään erityishuollossa olevan henkilön kuljetuksesta kuntainliiton toimintayksiköiden välillä sekä muusta kuljetuksesta sen mukaan kuin asetuksella säädetään tai *valtakunnallisessa erityishuoltosuunnitelmassa määrätään.*

44 §

Kustannukset, jotka aiheutuvat erityishuoltopiirin kuntainliitolle erityishuollon järjestämisestä 5 §:n 2 momentissa tai 40 §:ssä tarkoitettulle henkilölle, korvataan kuntainliitolle valtion varoista.

Kustannukset, jotka aiheutuvat erityishuollon järjestämisestä valtion erityishuollon toimintayksikön toimesta muulle kuin 5 §:n 2 momentissa tai 40 §:ssä tarkoitettulle henkilölle, korvataan valtiolle sen erityishuoltopiirin kuntainliiton toimesta, johon henkilön kotikunta kuuluu.

Ehdotus

muun kuin 6 §:n 3 momentissa tarkoitetun erityishuollon järjestämiseen.

12 §

Milloin erityishuollon pysyvän järjestämisen kannalta on tarkoituksenmukaista, erityishuoltopiirin kuntainliitot voivat sopia toimintayksikön tai sen osan perustamisesta ja ylläpitämisestä yhteisesti.

14 §

Sen estämättä, mitä 6 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, *myös kunta voi järjestää* erityishuoltoa.

(4 mom. kumotaan)

39 §

Erityishuoltopiirin kuntainliiton on huolehdittava tutkimukseen määrätyn tai järjestämässään erityishuollossa olevan henkilön kuljetuksesta kuntainliiton toimintayksiköiden välillä sekä muusta kuljetuksesta *siten*, kuin asetuksella säädetään.

Kustannukset, jotka aiheutuvat erityishuoltopiirin kuntainliitolle erityishuollon järjestämisestä 40 §:ssä tarkoitettulle henkilölle, korvataan kuntainliitolle valtion varoista.

Kustannukset, jotka aiheutuvat erityishuollon järjestämisestä valtion erityishuollon toimintayksikön toimesta muulle kuin 40 §:ssä tarkoitettulle henkilölle, *korvaa* valtiolle *se* erityishuoltopiirin *kuntainliitto*, johon henkilön kotikunta kuuluu.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 luku

6 luku

Valtionosuudet.

Suunnittelu ja valtionosuus

48 §.

Erityishuoltopiirin kuntainliitolle suoritetaan valtionosuutta perustamiskustannuksiin sekä kultakin kalenterivuodelta vahvistetun toimintasuunnitelman toteuttamisesta aiheutuviin käyttökustannuksiin.

Valtionosuudet lasketaan kuntakohtaisesti kuntien kantokykyluokituksesta annetussa laissa (665/67) tarkoitettujen kantokykyluokkien perusteella seuraavasti:

Jäsenkunnan kantokykyluokka	Valtionosuus jäsenkunnan osalle tulevista kustannuksista prosentteina
1	70
2	66
3	62
4	58
5	54
6	51
7	48
8	45
9	42
10	39

49 §.

Siitä poiketen, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 5 §:n 8 kohdassa on säädetty käyttökustannuksina pidetään myös erityishuoltopiirin kuntainliiton yleishallinnosta sekä kuntainliiton toimintayksikön hallintoelinten jäsenille maksettavista palkkioista ja muista korvauksista aiheutuvia välittömiä hallintokustannuksia.

Valtionosuutta ei suoriteta 73 §:n 2 momentissa tarkoitetuista korvauksista aiheutuviin kustannuksiin.

50 §.

Määrättäessä erityishuoltopiirin kuntainliiton valtionosuutta perustamiskustannuksiin katsotaan jäsenkunnan osuudeksi sanotuista kustannuksista sen suuruinen määrä, mikä kunkin 9 §:ssä tarkoitetun toimintamuodon osalta kolmen edellisen varainhoitovuoden aikana olleista käyttöpäivistä ja käyntikerroista tulee kunnasta olevien henkilöiden osalle.

48 §

Tämän lain nojalla järjestettävään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

(49 § kumotaan)

(50 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Milloin kysymyksessä on uusi toimintayksikkö, lasketaan jäsenkunnan osuus ennakolta yksikön arvioitun käytön mukaan ja lopullisesti 1 momentissa mainitun perusteen mukaan siten, että yksikön käyttö lasketaan kolmen ensimmäisen täyden kalenterivuoden käsittäneen toiminnan ajalta. Sama koskee soveltuvin osin jäsenkunnan osuuden määrittämistä yksikön olennaisesta laajentamisesta aiheutuviin perustamiskustannuksiin.

Jäsenkunnan osuus perustamiskustannuksiin, jotka aiheutuvat kuntainliiton keskushallintoon tai muutoin koko kuntainliiton toimintaan erillisinä kohdistuvista toimenpiteistä, määrätään 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaan siten, että jäsenkunnan osuudeksi kustannuksista katsotaan sen suuruinen määrä, joka vastaa kunnasta kaikissa erityishuoltopiirin kuntainliiton toimintayksiköissä olleiden henkilöiden käyttöpäiviä.

51 §.

Määrättäessä erityishuoltopiirin kuntainliiton valtionosuutta käyttökustannuksiin katsotaan jäsenkunnan osuudeksi sanotuista kustannuksista sen suuruinen määrä, mikä kunkin 9 §:ssä tarkoitetun toimintamuodon osalta muista kuin 44 §:n 2 momentissa tai 47 §:ssä tarkoitetuista käyttöpäivistä ja käyntikerroista tulee kunnasta olevien henkilöiden osalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua osuutta laskettaessa luetaan kunkin toimintamuodon osalta käyttökustannuksiin myös näiden menojen osuutta kuntainliiton toimintamuotojen käyttökustannusten kokonaismäärästä vastaava osuus sellaisista menoista, jotka aiheutuvat kuntainliiton keskushallinnosta tai muutoin kohdistuvat kuntainliiton koko toimintaan.

Milloin kuntainliitto on suorittanut 44 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitettua korvausta, luetaan näin suoritettut korvaukset kuntainliiton käyttömenoihin ja valtionosuus niiden kokonaismäärään suoritetaan kuntainliitolle muutoin 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti.

52 §.

Erityishuoltopiirin kuntainliittojen 12 §:ssä tarkoitetun yhteisen toimintayksikön tai sen osan kustannuksista luetaan, jollei toisin ole sovittu, kunkin kuntainliiton osuudeksi määrä, mikä perustamiskustannusten kohdalta 50 §:ssä

(51 § kumotaan)

(52 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ja käyttökustannusten kohdalta 51 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen perusteiden mukaan laskettuna yhteensä tulee kuntainliiton jäsenkuntien osalle. Valtionosuuksista kuntainliiton osuudeksi näin tuleviin perustamis- ja käyttökustannuksiin on soveltuvin osin voimassa, mitä 48 ja 49 §:ssä, 50 §:n 3 momentissa ja 51 §:n 1 momentissa on säädetty.

Mitä 1 momentissa on säädetty, noudatetaan myös 13 §:ssä tarkoitettuun erityishuoltopiiriin ja terveydenhuoltoalan kuntainliittojen yhteiseen toimintayksikköön tai sen osaan ja terveydenhuolto- tai muuhun laitokseen tai sen osaan. Mitä käyttöpäivistä ja käyntikerrasta on säädetty, sovelletaan tällöin hoitopäivään ja hoito-ikäntiin.

53 §.

(53 § kumotaan)

Kunnalle, jonka kantokyky on heikko ja jolle tästä laista johtuvat menot aiheuttavat kohtuutonta taloudellista rasitusta, sosiaalihallitus myöntää hakemuksesta valtionavustusta sanottuihin menoihin tulo- ja menoarvion rajoissa.

Sosiaalihallitus voi tulo- ja menoarvion rajoissa myöntää valtionavustusta myös yksityiselle erityishuollon toimintayksikölle. Jos tällainen yksikkö järjestää 16 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyväksytyn sopimuksen edellyttämää toimintaa, suoritetaan yksityisen toimintayksikön ylläpitäjälle sopimuksessa määrättävä korvaus valtion varoista tulo- ja menoarvion rajoissa.

54 §.

(54 § kumotaan)

Sitä poiketen mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa on säädetty luonnospäirustuksista ja rakennustapaselostuksesta ja 11 §:n 1 momentissa pääpiirustuksista, voi toteuttamisohjelman hyväksyminen ja päätös valtionosuuden suorittamisesta perustamiskustannuksiin perustua rakennushanketta koskevan suunnitelman luonnokseen, johon on sisällytetty pääpiirustukset ja rakennustapaselostus.

55 §.

(55 § kumotaan)

Sitä poiketen, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 §:n 1 momentissa on säädetty, ei käyttökustannusten vähennykseksi lueta henkilöltä 43 §:n nojalla perittävää maksua ja korvausta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mutta kylläkin toiselta erityishuoltopiiriin kuntainliitolta ja muulta kuntainliitolta tai kunnalta perittävät korvaukset.

Valtioneuvosto voi antaa yleisiä ohjeita siitä, milloin tässä laissa säädettyistä toiminnoista aiheutuvia kustannuksia on 1 momentissa tarkoitettun lain 8 §:ssä säädetyllä tavalla pidettävä tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina.

56 §.

(56 § kumotaan)

Siitä poiketen, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 14 a §:ssä säädetään, on käyttökustannuksia aiheuttaviin, valtion asianomaisen viranomaisen tarkemmin määräämiin toimenpiteisiin saatava valtion asianomaisen viranomaisen hyväksyminen ennen kustannuksia aiheuttavan sitovan sopimuksen tai muun toimenpiteen tekemistä, milloin siitä aiheutuvat käyttökustannukset ylittävät valtion asianomaisen viranomaisen vuosittain vahvistaman enimmäismäärän.

Edellä 1 momentissa säädettyä menettelyä ei kuitenkaan sovelleta, jos siinä tarkoitetut käyttökustannukset on yksityiskohtaisesti käsitelty vahvistetussa erityishuollon toimintasuunnitelmassa.

57 §.

(57 § kumotaan)

Kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 24 §:n säännöksiä sovelletaan myös silloin, kun kunnallisen erityishuollon toimintayksikön osa luovutetaan toisen omistukseen taikka sen toiminta lopetetaan tai sitä muutetaan niin, ettei sitä enää voida hyväksyä tarkoitukseensa käytettäväksi.

Mitä 1 momentissa ja siinä mainitun lain 24 §:ssä säädetään, noudatetaan soveltuvien osin myös yksityisiin erityishuollon toimintayksikköihin.

58 §.

(58 § kumotaan)

Kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 32 §:ssä sekä tämän lain 56 §:ssä tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii erityishuollon järjestämistä koskevissa asioissa sosiaali- ja terveysministeriö. Ensiksi mainitun lain 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii kuitenkin valtiovarainministeriö.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Asetuksella voidaan kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriön päätettäväksi 1 momentin mukaan kuuluvia asioita siirtää sosiaalihallitukselle tai lääninhallitukselle, joiden tulee näitä asioita ratkaistaessaan noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön antamia yleisiä ohjeita.

59 §.

(59 § kumotaan)

Sen lisäksi, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 21 a §:ssä on säädetty, sosiaali- ja terveysministeriö taikka, milloin on menetelty 58 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla, sosiaalihallitus tai lääninhallitus voi pidättää tai keskeyttää käyttökustannusten valtionosuuden ennakon tai loppuerän suorittamisen myös, jos toiminnassa ei noudateta vahvistettua toimintasuunnitelmaa.

Milloin erityishuollollisista syistä on välttämätöntä, sosiaalihallitus tai, jos asetuksella on niin säädetty, lääninhallitus voi määrätä toiminnan keskeytettäväksi joko osaksi tai kokonaan, kunnes korjaus on saatu aikaan.

60 §.

(60 § kumotaan)

Sen lisäksi, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 15 §:ssä on säädetty, on viranhaltijoiden ja työntekijöiden määrää sekä muita kuin sopimukseenvaraisia palvelussuhteen ehtoja koskevien asioiden käsittelemistä varten neuvottelukunta, jonka tehtävänä on antaa lausuntoja lähinnä periaatteellisuontoisista ja laajakantoisista kysymyksistä. Valtioneuvosto määrää neuvottelukunnan jäsenet. Neuvottelukunnassa tulee olla sosiaali- ja terveysministeriön, valtiovarainministeriön ja sosiaalihallituksen edustajat, joista valtioneuvosto määrää puheenjohtajan. Muiden jäsenten tulee edustaa kuntien keskusjärjestöjä sekä kunnallista sopimusvaltuuskuntaa.

Jos henkilökunnan palkkaus tai muut taloudelliset edut on suoritettu suurempina kuin 1 momentissa mainitussa laissa säädettyt perusteet edellyttävät, valtioneuvosto voi 1 momentissa tarkoitetun neuvottelukunnan annettua asiasta lausuntonsa päättää, että valtionosuus evätään kokonaan tai osaksi sen palkkauksen tai niiden muiden etujen kohdalta, joihin poikkeaminen on kohdistunut.

61 §.

(61 § kumotaan)

Siltä osin kuin tässä laissa ei ole toisin säädetty, noudatetaan valtionosuuksista ja -avus-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tuksista soveltuvin osin, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa on säädetty.

Edellä 1 momentissa mainitun lain säännöksiä noudatetaan soveltuvin osin myös yksityisen erityishuollon toimintayksikön valtionavustuksia ja korvauksia koskevissa asioissa.

7 luku

(7 luku kumotaan)

Kuntien maksuosuudet.

62 §.

Jäsenkuntien maksuosuudet erityishuoltopiirin kuntainliiton perustamiskustannuksiin määräytyvät samojen perusteiden mukaan kuin 50 §:ssä on perustamiskustannusten valtionosuuksien määrittämisestä säädetty. Maksuosuuksia laskettaessa otetaan vähennyksenä huomioon 48 ja 50 §:n mukaisesti määräytyvä kunnan osuus perustamiskustannusten valtionosuudesta.

63 §.

Jäsenkuntien maksuosuudet erityishuoltopiirin kuntainliiton käyttökustannuksiin määräytyvät samojen perusteiden mukaan kuin 51 §:ssä on käyttökustannusten valtionosuuksien määrittämisestä säädetty. Maksuosuuksia laskettaessa otetaan vähennyksenä huomioon 48, 49 ja 51 §:n mukaisesti määräytyvä kunnan osuus käyttökustannusten valtionosuudesta.

64 §.

Jollei toisin ole sovittu, jaetaan erityishuoltopiirin kuntainliittojen 12 §:ssä sekä erityishuoltopiirin ja terveydenhuoltoalan kuntainliiton 13 §:ssä tarkoitetun yhteisen toimintayksikön tai sen osan perustamis- ja käyttökustannukset kuntainliittojen vastattaviksi samoin perustein kuin 52 §:ssä on perustamis- ja käyttökustannusten kohdalta säädetty.

Kuntien maksuosuuksista toimintayksikön tai sen osan perustamis- ja käyttökustannuksiin on vastaavasti voimassa, mitä 62 ja 63 §:ssä on sanottu.

66 §.

Korkeakoulu tai muu viranomainen suorittaa erityishuoltopiirin kuntainliitolle täyden kor-

66 §

Korkeakoulu tai muu viranomainen suorittaa erityishuoltopiirin kuntainliitolle täyden kor-

Voimassa oleva laki

vauksen perustamiskustannuksista, jotka ovat aiheutuneet sen koulutus- tai tutkimuskäytössä olevien, erityishuoltopiirin kuntainliiton toimintayksikössä sijaitsevien huonetilojen rakentamisesta, perusparannuksesta, laajentamisesta tai rakenteellisesti uudelleen järjestämisestä, kiinteät kojeet ja laitteet mukaan luettuina, sekä käyttökustannuksista, jotka aiheutuvat sanottujen huonetilojen kunnossapidosta. Mikäli huonetiloja kuitenkin käytetään osittain myös erityishuoltopiirin kuntainliiton toiminnassa, on korvausta tältä osin soviteltava. *Korvattuun määrään ei suoriteta 48 §:ssä tarkoitettua valtionosuutta perustamiskustannuksiin.*

71 §.

Sen lisäksi, mitä 58 §:n 2 momentissa on säädetty, sosiaalihallituksen tai lääninhallituksen tulee muitakin tässä laissa tarkoitettuja asioita ratkaistessaan noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön yleisiä ohjeita.

75 §.

Erityishuoltopiirin kuntainliitto on velvollinen järjestämään palveluksessaan olevalle sekä alueensa kunnissa erityishuoltotehtävissä toimivalle henkilökunnalle täydennyskoulutusta siinä laajuudessa ja sillä tavoin kuin valtakunnallisessa erityishuoltosuunnitelmassa määrätään.

Kuntainliitto on velvollinen määräämään palveluksessaan olevan henkilön osallistumaan tämän toimialaa koskevaan sosiaalihallituksen hyväksymään tai järjestämään täydennyskoulutukseen valtakunnallisessa erityishuoltosuunnitelmassa määrättyllä tavalla.

76 §.

Erityishuoltopiirin kuntainliiton tai erityishuoltoa järjestävän kunnan luottamushenkilöt ja niiden palveluksessa olevat sekä muut niiden tehtäviä suorittavat tai niiden toimintayksikössä työskentelevät henkilöt eivät saa ilman asianomaisen henkilön tai hänen holhoojansa tai muun huoltajan lupaa ilmaista yksityistä tai perheen salaisuutta, josta he asemansa tai tehtävänsä perusteella ovat saaneet tietää. Sama koskee erityishuoltoa järjestävään muuhun kuin kunnalliseen toimintayksikköön vastaavanlaisessa suhteessa olevaa henkilöä.

Ehdotus

vauksen perustamiskustannuksista, jotka ovat aiheutuneet sen koulutus- tai tutkimuskäytössä olevien, erityishuoltopiirin kuntainliiton toimintayksikössä sijaitsevien huonetilojen rakentamisesta, perusparannuksesta, laajentamisesta tai rakenteellisesti uudelleen järjestämisestä, kiinteät kojeet ja laitteet mukaan luettuina, sekä käyttökustannuksista, jotka aiheutuvat sanottujen huonetilojen kunnossapidosta. Mikäli huonetiloja kuitenkin käytetään osittain myös erityishuoltopiirin kuntainliiton toiminnassa, on korvausta tältä osin soviteltava.

(71 § kumotaan)

75 §

Milloin sosiaalihallitus pitää sitä tarpeellisena, erityishuoltopiirin kuntainliitto on velvollinen määräämään erityishuoltoa suorittavan henkilön osallistumaan tämän toimialaa koskevaan sosiaalihallituksen järjestämään tai hyväksymään täydennyskoulutukseen, kuitenkin vähintään kerran kymmenessä vuodessa.

(76 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei estä asian ilmaiseista sille, jolla viran puolesta on oikeus saada asiasta tieto.

77 §.

(77 § kumotaan)

Joka rikkoo 76 §:n 1 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden, on tuomittava, jollei teosta ole muussa laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa tarkoitettusta teosta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut tekoa syytteeseen pantavaksi.

79 §.

79 §

Erityishuollon järjestäjä on velvollinen antamaan valtion viranomaisille toiminnastaan näiden tarpeelliseksi katsomia tietoja ja selvityksiä noudattaen kuitenkin, mitä muussa laissa on salassapitovelvollisuudesta säädetty.

Erityishuoltoa järjestävä kunta sekä 16 §:ssä tarkoitettu yksityinen erityishuollon järjestäjä on velvollinen antamaan erityishuoltopiirin kuntainliitolle tämän tarpeelliseksi katsomia tietoja ja selvityksiä.

Erityishuoltoa järjestävä kunta sekä 16 §:ssä tarkoitettu yksityinen erityishuollon järjestäjä on samoin edellytyksin velvollinen antamaan myös erityishuoltopiirin kuntainliitolle tämän tarpeelliseksi katsomia tietoja ja selvityksiä.

85 §.

(85 § kumotaan)

Edellä 10—13 §:ssä, 16 §:n 3 momentissa sekä 5, 8 ja 9 luvussa tarkoitettuihin sopimuksiin voidaan sisällyttää määräys siitä, että sopimuksista johtuvat vastaiset riidat on välimiesten ratkaistava noudattaen soveltuvin osin, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa (46/28) on säädetty.

Eräiden hallintoriita-asiain oikeuspaikasta annetun lain (446/54) 1 §:ssä tarkoitettua hake-
musta asiasta, joka 1 momentin mukaan on välimiesten ratkaistava, ei lääninoikeus saa ottaa tutkittavaksi, jos vastapuoli tekee siitä väitteiden ennen kuin käyttää pääasiassa puhevaltaa. Jos lääninoikeudessa vireillä oleva riita jätetään välimiesten ratkaistavaksi, tulee lääninoikeuden jättää asia sikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

27.

Laki**kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaanpanosta 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetun lain (520/77) 7 §:n 2 momentti, 8—12, 14, 20 ja 30 § sekä muutetaan 26 ja 28 § näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***7 §**

Edellä 1 momentissa tarkoitetun toimintayksikön ylläpitäjän esityksestä on toimintayksikössä järjestettävä erityishuolto sisällytettävä sen erityishuoltopiirin kuntainliiton erityishuollon toimintasuunnitelmaan, jonka alueella toimintayksikkö sijaitsee siltä osin kuin toimintayksikkö tuottaa palveluksia kunnille tai kuntainliitoille.

(2 mom. kumotaan)

8 §.

(8 § kumotaan)

Edellä 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksityisen erityishuollon toimintayksikön käyttökustannuksiin, jotka aiheutuvat vahvistetun erityishuollon toimintasuunnitelman toteuttamisesta, suoritetaan sen ylläpitäjälle valtionosuutta niin kuin erityishuoltopiirin kuntainliiton valtionosuudesta käyttökustannuksiin on kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa ja tässä laissa säädetty.

Valtionosuuden suorittamisen edellytyksenä on lisäksi, että yksityisen erityishuollon toimintayksikön ylläpitäjä on:

1) tehnyt toimintayksikön sijaintiläänin lääninhallituksen hyväksymän sopimuksen tai sopimuksia palvelusten tuottamisesta erityishuoltopiirin kuntainliitolle tai kunnalle; ja

2) sitoutunut huolehtimaan erityishuoltopiirin kuntainliiton osoittamien henkilöiden tutkimuksesta ja hyväksytyn erityishuolto-ohjelman toteuttamisesta.

9 §.

(9 § kumotaan)

Siihen saakka, kunnes 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityishuoltopiirin kuntainliitto on perustettu ja sen ensimmäinen toimintasuunnitelma vahvistettu, suoritetaan muun kuin kunnallisen keskuslaitoksen ylläpitäjälle 8 §:ssä sää-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

detyistä edellytyksistä riippumatta valtionosuutta niihin käyttökustannuksiin, jotka aiheutuvat ennen kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaantuloa tapahtuneessa laajuudessa järjestetystä erityishuollosta. Valtionosuuden suorittamisesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 8 §:ssä säädetään.

10 §.

(10 § kumotaan)

Milloin yksityisen erityishuollon toimintayksikön käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta 8 tai 9 §:n nojalla, on asianomaisen kunnan suoritettava toimintayksikön ylläpitäjälle toimintayksikön sijaintiläänin lääninhallituksen vahvistama maksuosuus valtionosuuteen oikeutavista käyttökustannuksista. Maksuosuutta vahvistettaessa otetaan vähennyksenä huomioon 13 §:ssä mainitun lain 6 §:ssä säädetyn vähennettävän määrän jälkeen tuleva kuntakohtainen valtionosuus sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 43 §:n nojalla perityt maksut ja korvaukset sekä muutoin soveltuvin osin noudattaen mitä viimeksi mainitun lain 63 §:ssä on säädetty jäsenkuntien maksuosuuksista erityishuoltopiirin kuntainliiton käyttökustannuksiin.

Kunta on velvollinen suorittamaan maksuosuudestaan kuukausittain ennakkoa, jonka määrän 1 momentissa tarkoitettu lääninhallitus vahvistaa. Ennakko otetaan huomioon lopullista maksuosuutta määrättäessä. Maksuosuuksina suorittamaansa määrään kunta ei ole oikeutettu saamaan valtionosuutta järjestämänsä erityishuollon käyttökustannuksina.

11 §.

(11 § kumotaan)

Milloin 7 §:n 1 momentissa tarkoitettun yksityisen erityishuollon toimintayksikön ylläpitäjä haluaa tehdä 8 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettun sopimuksen ja antaa 2 kohdassa tarkoitettun sitoumuksen, kunta, jolla ennen kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaantuloa tehdyn sopimuksen nojalla on käyttöoikeus toimintayksikössä varaamiinsa hoitopaikkoihin, on velvollinen siirtämään sopimukseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet ensisijaisesti sille erityishuoltopiirin kuntainliitolle, jossa kunta on jäsenenä tai, jos tämä kuntainliitto ei halua ottaa siirtoa vastaan, sille erityishuoltopiirin kuntainliitolle, jonka alueella toimintayk-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sikkö sijaitsee. Viimeksi mainittu kuntainliitto on aina velvollinen ottamaan muidenkin kuntien kuin jäsenkuntiensa tekemät sopimukset vastattavakseen.

Jollei toisin sovita, erityishuoltopiirin kuntainliiton, jolle 1 momentissa tarkoitettu sopimus on siirtynyt, tulee suorittaa kunnalle täysi korvaus käyttöoikeuden menetyksestä.

Jos erityishuoltopiirin kuntainliitto ja 1 momentissa tarkoitetun toimintayksikön ylläpitäjä ovat halukkaita sopimaan palvelusten tuottamisesta, mutta sopimuksen yksityiskohdista ei niiden kesken päästä yksimielisyyteen, valtioneuvosto voi, jos osapuolet alistavat asian sen ratkaistavaksi, ottaen tasapuolisesti huomioon sopijapuolten edut, määrätä palvelusten tuottamisen ehdoista.

12 §.

(12 § kumotaan)

Palvelusten tuottamisesta tehdyn sopimuksen nojalla yksityisen erityishuollon toimintayksikön perustamiskustannuksiin suoritettavaansa määrään erityishuoltopiirin kuntainliitolle suoritetaan valtionosuutta niin kuin valtionosuudesta erityishuoltopiirin kuntainliittojen yhteisen toimintayksikön osalta on kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 52 §:ssä säädetty.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua valtionosuutta ei suoriteta niihin korvauksiin, jotka erityishuoltopiirin kuntainliitto on 11 §:n 2 momentin nojalla kunnalle suorittanut, lukuunottamatta sitä osaa korvauksesta, joka vastaa kunnan mahdollisesti suorittamaa ennakkoa toimintayksikön tuleviin perustamiskustannuksiin.

14 §.

(14 § kumotaan)

Muun kuin valtion omistaman vajaamielislaislaissa tarkoitetun vajaamielislaitoksen, joka haluaa jatkaa toimintaansa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettuna erityishuollon toimintayksikkönä, tulee alistaa ohjesääntönsä lääninhallituksen vahvistettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön määräämänä ajankohdana.

20 §.

(20 § kumotaan)

Kunnalle, jonka 19 §:n 3 momentin mukaiset maksuosuudet ylittävät sen vuosittain yheltä tai useammalta erityishuoltopiirin kuntainliitolta saamien 19 §:n 2 momentissa tarkoitet-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tujen vuotuiserien yhteismäärän, voidaan sattuun erotukseen suorittaa valtionavustusta seuraavasti:

Kunnan kantokykyluokka	Valtionavustus prosentteina
1	75
2	60
3	45
4	30
5	15

Kantokykyluokasta riippumatta suoritetaan kunnalle korkotukea valtion varoista 50 prosenttia kymmenen vuoden ajan niihin lainoihin, jotka kunta on ottanut 1 momentissa tarkoitetun erotuksen, vähennettynä mahdollisen valtionavustusten määrällä, rahoittamiseen.

Korko, jonka luottolaitos perii kunnalta 2 momentissa tarkoitettua lainasta, saa olla enintään sen koron suuruinen, mitä luottolaitos kulloinkin soveltaa samantapaisiin tarkoituksiin myönnettäviin luottoihin.

Korkotukilainan yleiset ehdot vahvistaa tarvittaessa sosiaali- ja terveysministeriö.

26 §.

Milloin 25 §:ssä tarkoitettu erityishuollon toimintayksikkö tai osa siitä luovutetaan erityishuoltopiiriin kuntainliiton omistukseen ja hallintaan, on kuntainliiton suoritettava, jollei valtioneuvosto valtion erityishuollon toimintayksikön tai sen osan kohdalla toisin päättä tahi osapuolten kesken toisin sovita, luovuttajalle korvaus siirtyvän omaisuuden arvosta vähennettynä kuitenkin 25 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintayksikön tai sen osan osalta sen valtionosuuden määrällä, mikä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 48 ja 50 §:n mukaan olisi annettava kysymyksessä oleviin perustamiskustannuksiin sekä tämän lain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimintayksikön tai sen osan osalta sen valtionosuuden ja -avustuksen suhteellisella määrällä, mikä toimintayksikön tai sen osan perustamiskustannuksiin mahdollisesti on annettu.

28 §.

Mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 24 ja 25 §:ssä

26 §

Milloin 25 §:ssä tarkoitettu erityishuollon toimintayksikkö tai osa siitä luovutetaan erityishuoltopiiriin kuntainliiton omistukseen ja hallintaan, on kuntainliiton suoritettava, jollei valtioneuvosto valtion erityishuollon toimintayksikön tai sen osan kohdalla toisin päättä tahi osapuolten kesken toisin sovita, luovuttajalle korvaus siirtyvän omaisuuden arvosta.

28 §

Siitä poiketen, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa

Voimassa oleva laki

on säädetty, noudatetaan soveltuvin osin myös 14 §:ssä tarkoitettuun vajaamielislaitokseen, joka ei jatka toimintaansa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettuna yksityisenä toimintayksikkönä.

Siitä poiketen, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa on säädetty, valtiolle ei ole palautettava valtionosuutta tai -avustusta vastaavaa suhteellista osuutta laitoksen arvosta sen johdosta, että laitos 5 §:n nojalla siirtyy tai 26 §:ssä säädettyä korvausta vastaan luovutetaan erityishuoltopiiriin kuntainliiton omistukseen.

30 §.

Sen estämättä, mitä kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa sekä tässä laissa on säädetty, suoritetaan kunnallista vajaamielislaitosta ylläpitäneelle vajaamielislain 7 §:ssä tarkoitettulle yhteisölle laitoksen lakkauttamisen jälkeen edelleen valtionosuutta eläkkeisiin samojen perusteiden mukaan kuin ennen lakkauttamista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu valtionosuus maksetaan eläkemenoja koskevan tilityksen perusteella kalenterivuositain jälkikäteen. Tilitys tulee tehdä tilitysvuotta lähinnä seuraavan huh-tikuun loppuun mennessä uhalla, että valtionosuus menetetään, mikäli pätevää syytä myöhästy-miseen ei näytetä.

Ehdotus

laissa on säädetty, valtiolle ei ole palautettava valtionosuutta tai -avustusta vastaavaa suhteellista osuutta laitoksen arvosta sen johdosta, että laitos 5 §:n nojalla siirtyy erityishuoltopiiriin kuntainliiton omistukseen.

(30 § kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 . _____

28.

Laki

invalidihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1946 annetun invalidihuoltolain (907/46) 22 b, 22 e, 22 g, 23, 24, 25, 25 a, 25 b, 25 c, 26, 27, 30 a, 31, 33 a ja 34 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 22 b ja 22 e § 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (597/78), 22 g § 29 päivänä joulukuuta 1973 annetussa laissa (1005/73), 25 § osittain muutettuna 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetulla lailla (497/69), 25 a § muutettuna 28 päivänä joulukuuta 1962 annetulla lailla (682/62) ja mainitulla 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetulla lailla 25 b §, 25 c ja 33 a § mainitussa 28 päivänä joulukuuta 1962 annetussa laissa, 27 § muutettuna 29 päivänä lokakuuta 1971 annetulla lailla (739/71) ja mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1973 annetulla lailla, 30 a § muutettuna 28 päivänä kesäkuuta 1968 ja 31 päivänä joulukuuta 1974 annetuilla laeilla (398/68 ja 1041/74) ja 34 a § 16 päivänä lokakuuta 1970 annetussa laissa (650/70),

muutetaan 8, 9 c, 11, 12, 14 ja 15 §, 18 §:n 1 ja 2 momentti, 19 c ja 21 §, 22 a §:n 2 momentti, 22 d ja 25 d §, 25 e §:n 2 momentti ja 29 §,

sellaisina kuin niistä ovat 8 § muutettuna mainituilla 14 päivänä heinäkuuta 1969 ja 29 päivänä joulukuuta 1973 annetuilla laeilla, 9 c §, 18 §:n 1 momentti ja 19 c § mainitussa 29 päivänä lokakuuta 1971 annetussa laissa, 11 §, 18 §:n 2 momentti ja 25 d § mainitussa 28 päivänä joulukuuta 1962 annetussa laissa, 14 ja 29 § osittain muutettuina mainitulla 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetulla lailla, 15 § viimeksi mainitussa laissa, 21 § osittain muutettuna mainituilla 28 päivänä joulukuuta 1962 ja 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetuilla laeilla, 22 a §:n 2 momentti ja 22 d § mainitussa 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa ja 25 e §:n 2 momentti 29 päivänä kesäkuuta 1979 annetussa laissa (581/79), sekä

lisätään 1 §:ään uusi 2, 3 ja 4 momentti sekä 4 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1973 annetussa laissa, uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kunnan on huolehdittava siitä, että henkilö, jolla on kunnassa väestökirjalaissa (141/69) tarkoitettu kotipaikka, saa invalidihuoltoa.

Jollei henkilöllä ole kotipaikkaa, kuuluu 2 momentissa tarkoitettu velvollisuus kunnalle, jossa henkilö oleskelee.

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei tässä laissa ole toisin säädetty.

4 §

Invalidihuoltona voidaan järjestää kokeilu-toimintaa myös valtion tulo- ja menoarvion varattujen määrärahojen rajoissa.

Tämän lain mukaista invalidihuoltoa annetaan silloin, kun invalidi ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai etuuksia muun lain nojalla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §.

Kustannukset 29 §:ssä tarkoitetusta lääkärintarkastuksesta ja tutkimuksesta suoritetaan valtion varoista.

Muusta kuin 1 momentissa mainitusta lääkintöhuollosta aiheutuneet kustannukset, mikäli niistä ei ole tuleva suoritusta muun lain kuin lastensuojelu- tai huoltoapulain nojalla, suoritetaan henkilökohtaiseen käyttöön tulevan apuneuvon osalta, sen mukaan kuin sosiaalhallitus määrää, kokonaan sekä muutoin invalidin varallisuudesta riippuen osittain tai kokonaan valtion varoista.

9 c §.

Sopeutumisvalmennuksesta aiheutuvat todelliset ja kohtuulliset kustannukset suoritetaan valtion varoista soveltuvin osin noudattaen, mitä 14 §:ssä on säädetty ammattikoulutuksen kustantamisesta.

Huoltovelvollisen invalidin perheenjäsenille maksetaan sopeutumisvalmennuksen aikana hakemuksesta valtion varoista huoltorahaa. Huoltorahan maksamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 15 §:ssä on huoltorahasta säädetty.

11 §.

Kunta on, sen lisäksi mitä kansakoululaissa on säädetty, velvollinen huolehtimaan *alueellaan* oppivelvollisuusikäisen invalidin pohjakoulutuksesta hankkimalla hänelle tarvittaessa kansakoulun läheltä sopiva asunto tai järjestämällä hänelle koulumatkoja varten tarpeellinen kyyditys. Jollei tämä ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista, kunnan on tehtävä [sosiaaliministeriölle] esitys invalidin sijoittamisesta erityiseen invalidien kansakouluun tai pohjakoulutuksen järjestämisestä muulla tavoin.

Edellä 1 momentin nojalla hankitusta asunnosta ja järjestetystä kyydityksestä aiheutuvat kustannukset suorittaa se kunta, jossa invalidin huoltaja asuu. Milloin pohjakoulutusta annetaan muulla 1 momentissa tarkoitetulla tavalla kuin kunnan kansakoulussa, suoritetaan opetuksesta, ylläpidosta ja koulumatkoista aiheutuvat todelliset, kohtuulliset kustannukset valtion varoista.

Valtio perustaa ja ylläpitää tarpeen mukaan 1 momentissa tarkoitettuja invalidien erityiskansakouluja.

8 §

Lääkintähuoltona annetusta 29 §:ssä tarkoitetusta lääkärintarkastuksesta ja tutkimuksesta sekä henkilökohtaiseen käyttöön tulevan apuneuvon hankinnasta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset korvataan invalidille kokonaan. Muun lääkintähuollon antamisesta aiheutuneet kustannukset korvataan invalidille osittain tai kokonaan hänen tuloistaan ja varallisuudestaan riippuen.

9 c §

Sopeutumisvalmennuksessa olevalle invalidille tuleviin etuuksiin sovelletaan soveltuvin osin, mitä 14 §:ssä on säädetty ammattikoulutuksen kustantamisesta.

11 §

Kunta on sen lisäksi, mitä peruskoulusta on säädetty, velvollinen tukemaan oppivelvollisuusikäisen invalidin peruskoulutusta hankkimalla hänelle tarvittaessa peruskoulun läheltä sopiva asunto tai järjestämällä hänelle koulumatkoja varten tarpeellinen kuljetus. Jollei tämä ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista, kunnan on tehtävä esitys vammaisten lasten erityiskoululle invalidin oppilaaksi ottamisesta tai tarpeen mukaan järjestettävä hänen peruskoulutuksensa muulla tavoin.

Edellä 1 momentin nojalla hankitusta asunnosta ja kuljetuksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan invalidille kokonaan. Samoin, milloin peruskoulutusta annetaan muulla 1 momentissa tarkoitetulla tavalla kuin peruskoulussa, suoritetaan opetuksesta, ylläpidosta ja koulumatkoista aiheutuvat todelliset, kohtuulliset kustannukset invalidille kokonaan.

Valtio perustaa ja ylläpitää tarpeen mukaan 1 momentissa tarkoitettuja vammaisten lasten erityiskouluja.

Voimassa oleva laki

12 §.

Invaliidille, joka ei ole saanut pohjakoulutusta oppivelvollisuusiässä, annetaan vastaavat tiedot ja taidot valtion kustannuksella [sosiaaliministeriön] toimesta, jollei hänelle muuten voida menestyksellä antaa muuta koulutusta tai työhuoltoa.

14 §.

Edellä 12 ja 13 §:ssä tarkoitettusta opetuksesta sekä opintokirjojen ja muiden opetuksessa tarvittavien välineiden hankkimisesta aiheutuvat menot suoritetaan valtion varoista.

Valtion varoista suoritetaan 1 momentissa tarkoitettun koulutuksen kestäessä myöskin kohtuulliset kustannukset varattoman tai vähävaraisen invalidin asunnosta, ravinnosta ja tarpeellisesta työvaatetuksesta sekä [sosiaaliministeriön] määräämää viikkorahaa sellaisen invalidin muita välttämättömiä henkilökohtaisia tarpeita varten, niin myös kustannukset varattoman tai vähävaraisen invalidin koulutuksen saamiseksi tekemistä tarpeellisista matkoista.

Muun invalidin ravinnosta ja asunnosta aiheutuvat kustannukset 1 momentissa tarkoitettun koulutuksen kestäessä voidaan osittain suorittaa valtion varoista [sosiaaliministeriön] vahvistamien perusteiden mukaan.

Edellä 13 §:ssä mainitusta invalidin ammatikoulutuksesta aiheutuneet kustannukset maksetaan kuitenkin valtion varoista vain, mikäli niistä ei ole tuleva suoritusta muun lain nojalla.

15 §.

Jos kuuttatoista vuotta nuorempi lapsi, josta invalidi on velvollinen huolehtimaan, tahi invalidin aviovaimo tai työkyvytön aviomies jäävät invalidin ammattikoulutuksen aikana tarpeellista toimeentuloa vaille, maksetaan heille hakemuksesta valtion varoista huoltorahaa valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan.

18 §.

Varattomalle tai vähävaraiselle invalidille voidaan antaa apurahaa ja koroton laina valtion varoista yleiskoulutuksen hankkimiseksi korkeakoulussa tai siihen verrattavassa oppilaitoksessa tai -paikassa.

Sellaiselle varattomalle tai vähävaraiselle oppikouluiässä olevalle invalidille, jonka voi-

Ehdotus

12 §

Invaliidille, joka ei ole saanut peruskoulutusta oppivelvollisuusiässä, *kunnan on tarpeen mukaan annettava tilaisuus hankkia* vastaavat tiedot ja taidot *muulla tavoin*, jollei hänelle voida *muutoin* menestyksellä antaa muuta koulutusta tai työhuoltoa.

14 §

Invaliidille on annettava maksutta edellä 12 ja 13 §:ssä tarkoitettu opetus ja opetuksessa tarvittavat oppikirjat ja muut välineet.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun koulutuksen kestäessä on varattomalle tai vähävaraiselle invalidille korvattava kohtuulliset kustannukset asunnosta, ravinnosta, työvaatetuksesta ja koulutuksen saamiseksi tehdyistä matkoista sekä maksettava tällaiselle invalidille sosiaalihallituksen vahvistamien perusteiden mukainen viikkoraha.

Muun invalidin ravinnosta ja asunnosta aiheutuvat kustannukset 1 momentissa tarkoitettun koulutuksen kestäessä voidaan osittain suorittaa sosiaalihallituksen vahvistamien perusteiden mukaan.

15 §

Jos 16 vuotta nuorempi lapsi, josta invalidi on velvollinen huolehtimaan, tahi invalidin aviopuoliso jäävät invalidin ammattikoulutuksen, sopeutumisvalmennuksen tai työhönvalmennuksen aikana tarpeellista toimeentuloa vaille, maksetaan heille hakemuksesta huoltorahaa valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan.

18 §

Varattomalle tai vähävaraiselle invalidille voidaan antaa apurahaa ja korotonta lainaa opiskelua varten korkeakoulussa tai siihen verrattavassa oppilaitoksessa tai -paikassa.

Sellaiselle varattomalle tai vähävaraiselle lukioiässä olevalle invalidille, jonka voidaan edel-

Voimassa oleva laki

daan edellyttää menestyksellisesti selviytyvän opinnoistaan, voidaan milloin se *hänen vammansa tai muun syyn vuoksi* katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, antaa koulutusta oppikoulussa tai vastaava opetus. Tästä koulutuksesta tai opetuksesta aiheutuvat menot suoritetaan valtion varoista noudattaen soveltuvasti mitä 14 §:ssä on säädetty. Viikkorahaa ei kuitenkaan tällaiselle invalidille suoriteta.

19 c §.

Työhönvalmennuksesta aiheutuvat todelliset ja kohtuulliset kustannukset suoritetaan valtion varoista soveltuvin osin noudattaen, mitä 14 §:ssä on säädetty ammattikoulutuksen kustantamisesta.

Huoltovelvollisen invalidin perheen jäsenille maksetaan työhönvalmennuksen aikana hakemuksesta valtion varoista huoltorahaa. Huoltorahan maksamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 15 §:ssä on huoltorahasta säädetty.

21 §.

Invalidin elinkeinon tai ammatin harjoittamista on valtion toimesta tarvittaessa tuettava:

1) helpottamalla invalidien työväline- ja raaka-ainehankintoja sekä edistämällä heidän valmistamiensa tuotteiden myyntiä; ja

2) antamalla invalidille työvälineitä ja -koneita käytettäväksi tahi avustusta tai korotonta lainaa niiden ja raaka-aineiden hankkimista sekä oman yrityksen perustamista varten.

Invalidin työhuollosta aiheutuneet kustannukset maksetaan kuitenkin valtion varoista vain, mikäli niistä ei ole tuleva suoritusta muun lain nojalla.

Valtioneuvosto antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta lainasta ja niistä perusteista, joiden nojalla laina tai sen osa voidaan erityisestä syystä jättää perimättä.

22 a §

Tuotannollisten syiden vaatiessa voidaan työntekijäksi *sosiaaliballituksen luvalla* ottaa muukin kuin 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö.

Ehdotus

lyttää *menestyksellä* selviytyvän opinnoistaan, voidaan, milloin se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, antaa koulutusta lukiossa tai vastaava opetus. Tästä koulutuksesta tai opetuksesta aiheutuvat menot suoritetaan *soveltuvasti sen mukaan, mitä 14 §:ssä on säädetty*. Viikkorahaa ei kuitenkaan tällaiselle invalidille suoriteta.

19 c §

Työhönvalmennuksessa olevalle invalidille tuleviin etuuksiin noudatetaan soveltuvin osin, mitä 14 §:ssä on säädetty ammattikoulutuksen kustantamisesta.

21 §

Invalidin elinkeinon tai ammatin harjoittamista on tarvittaessa tuettava:

1) helpottamalla invalidien työväline- ja raaka-ainehankintoja sekä edistämällä heidän valmistamiensa tuotteiden myyntiä; ja

2) antamalla invalidille työvälineitä ja -koneita käytettäväksi tahi avustusta tai korotonta lainaa niiden ja raaka-aineiden hankkimista sekä oman yrityksen perustamista varten.

Valtioneuvosto antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta lainasta. Kunta voi jättää erityisistä syistä lainan tai sen osan perimättä.

Tuotannollisten syiden vaatiessa voidaan työntekijäksi ottaa muukin kuin 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö.

Voimassa oleva laki

22 b §.

Suojatyötoiminnan järjestämiseen on hankittava sosiaalihallituksen lupa. Sosiaalihallitus voi myöntää lupia vuosittain valtion tulo- ja menoarvioon varattujen määrärahojen puitteissa sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymän yleisen suunnitelman mukaisesti.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös toiminnan olennaista laajentamista.

22 d §.

Kunnalle, kuntainliitolle tai muulle yhteisölle ja säätiölle, jolle on myönnetty lupa järjestää suojatyötä, suoritetaan valtionosuutena 55 prosenttia sosiaalihallituksen hyväksymistä todellisista suojatyötoiminnan käyttökustannuksista.

Valtionosuuteen oikeuttavia kustannuksia ovat siten, kuin asetuksella tarkemmin säädetään:

1) suojatyön järjestämiseksi tarpeellisten suojatyökeskusten toimihenkilöiden palkoista ja palkkioista, eläkkeistä, maksuista eläkelaitoksille, luontaisuuksista, terveydenhuollosta ja sosiaaliturvasta aiheutuvat menot;

2) edellä 22 §:n 1 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden terveydenhuollosta, sairausajan palkoista sekä työpaikalla järjestetystä ruokailusta aiheutuvat menot;

3) huonetilan ja tontin vuokra tai oman kiinteistön arvioitu vuokra paikkakunnalla valitsevan kohtuullisen tason mukaan sekä lämmöstä, sähköstä ja vedestä aiheutuvat menot;

4) hallinto- ja toimistomenot;

5) koneiden, työvälineiden, kaluston ja laitteiden hankintakustannukset tai vuokra;

6) tuotekehittelystä, markkinoinnista ja koulutuksesta aiheutuvat menot; sekä

7) muut sosiaalihallituksen hyväksymät tarpeelliset menot, jotka eivät välittömästi aiheudu tuotannollisesta toiminnasta.

Suojatyöntekijältä voidaan hänelle työpaikalla järjestetystä ruokailusta periä sosiaalihallituksen vahvistama kohtuullinen maksu, joka vähennetään valtion osuuteen oikeuttavista menoista. Samoin vähennetään menoista niihin kohdistuvat muut kuin tuotannollisesta toiminnasta saadut korvaukset ja tulot.

22 e §.

Perustamisluvan saaneelle suojatyön järjestäjälle voidaan valtion tulo- ja menoarvioon ote-

Ehdotus

(22 b § kumotaan)

22 d §

Suojatyöntekijältä voidaan hänelle järjestetystä ruokailusta ja kuljetuksesta periä kohtuullinen maksu.

(22 e § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tun määrärahan puitteissa 22 d §:ssä tarkoitettun valtionosuuden lisäksi erityisistä syistä myöntää ylimääräistä avustusta käyttökustannuksiin sekä avustusta ja halpakorkoista lainaa suojatyötoiminnan perustamiskustannuksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset lainojen yleisistä ehdoista.

22 g §.

(22 g § kumotaan)

Kunnalle, kuntainliitolle taikka invaliidihuollon alalla toimivalle yhdistykselle tai säätiölle voidaan valtion tulo- ja menoarvioon otetun määrärahan puitteissa antaa avustusta valtion varoista valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti enintään 70 prosenttia asumispalvelujen järjestämisestä aiheutuvista todellisista ja hyväksytyistä käyttötalousmenoista.

23 §.

(23 § kumotaan)

Invaliidihuollon johto ja valvonta kuuluvat [sosiaaliministeriölle] ja sen alaisille tarkastusviranomaisille.

Tässä laissa tarkoitettujen invaliidiasiaain hoitoa varten voidaan [sosiaaliministeriöön] perustaa ylitarkastajan, jaostopäällikön, invaliidihuollotolääkärin ja apukamreerin virat.

Invaliidihuoltoa koskevien periaatteellisuusluontoisten ja muiden tärkeiden kysymysten käsitteilyä varten on [sosiaaliministeriön] apuna neuvottelukunta, josta säädetään tarkemmin asetuksella.

24 §.

(24 § kumotaan)

Invaliidihuollon paikallisena elimenä toimii kunnallinen viranomainen, niinkuin siitä asetuksella tarkemmin määrätään.

25 §.

(25 § kumotaan)

Invaliidihuollon toimeenpanossa [sosiaaliministeriö] käyttää mahdollisuuksien mukaan apunaan invaliidihuollon alalla toimivia järjestöjä, laitoksia ja yrityksiä.

Laitoksella, jonka valtioneuvosto on hyväksynyt työkoekilulaitokseksi, on oikeus saada valtion varoista käyttötalousmenoihinsa korvausta kuusikymmentäviisi sadalta todellisista ja hyväksytyistä kustannuksista, kuten

1) laitoksen asianmukaisesti järjestetyn toiminnan kannalta tarpeellisen henkilökunnan palkoista ja eläkkeistä, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, sikäli kuin ne,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

huomioon ottaen henkilökunnan luontoisedut, eivät ylitä vastaavanlaisesta valtion virasta tai toimesta maksettavaa palkkaa tai eläkettä, sekä työnantajana eri lakien mukaan henkilökunnan puolesta suorittamista sosiaalisista maksuista;

2) henkilökunnan toimitusmatkoista, sikäli kuin ne eivät ylitä valtion viran tai toimen haltijoiden virkamatkoista suoritettavia korvauksia; sekä

3) laitoksen ylläpitämisestä ja käyttämisestä aiheutuvista toiminta-, hallinto- ja yleiskustannuksista.

25 a §.

Sellaisella laitoksella, jonka pääasiallisena tarkoituksena on antaa invaliideille tässä laissa tarkoitettua invaliidihuoltoa, on, jos valtioneuvosto sen hyväksyy invaliidien erityishuoltolaitokseksi, oikeus saada toiminnalleen tarpeelliset käyttötalousmenonsa korvatuiksi valtion varoista [sosiaaliministeriön] vahvistamien perusteiden mukaan.

Invaliidien erityishuoltolaitokseen katsotaan kuuluvaksi laitoksen toiminnalle tarpeellisten sairaala-, opetus-, työpaja- ja talousrakennusten sekä muiden kiinteiden laitteiden ohella myös tarvittavat asunnotilat oppilaille ja sille henkilökunnalle, jonka asuminen laitoksessa on laitoksen toiminnan kannalta välttämätöntä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja menoja ovat ne todelliset ja hyväksyttävät kustannukset, jotka aiheutuvat:

1) laitoksen asianmukaisesti järjestetyn toiminnan kannalta tarpeellisen henkilökunnan palkoista ja eläkkeistä, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, sikäli kuin ne, huomioonottaen henkilökunnan luontoisedut, eivät ylitä vastaavanlaisesta valtion virasta tai toimesta maksettavaa palkkaa tai eläkettä, sekä työnantajana eri lakien mukaan heidän puolestaan suorittamista sosiaalisista maksuista;

2) henkilökunnan toimitusmatkoista, sikäli kuin ne eivät ylitä valtion viran tai toimen haltijoiden virkamatkoista suoritettavia korvauksia;

3) laitoksessa tutkittavana, hoidettavana tai oppilaana olevien invaliidien ravinnosta, terveyden- ja sairaanhoidosta, lääkkeistä, lääkärinmaksuista, tutkimuksista ja puhtaudesta samoin kuin heidän muusta hollosta ja vapaa-aikatoiminnasta;

(25 a § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4) invalidin sairaala-, koulu- ja lomamatkoista, ammattikoulutusta saavan invalidin työvaatetuksesta, viikko- ja lomarahoista sekä laitoksen ulkopuolella invalidille annettavan asunon ja ravinnon korvauksesta;

5) lämmityksestä, valaistuksesta, vedestä, käyttövoimasta, puhtaanapidosta, desinfioinnista ja irtaimiston palovakuutuksista;

6) laitoksen käyttöön vuokrattujen rakennusten, tonttialueen ja huoneistojen vuokrista;

7) raaka- ja tarveaineiden, lääke- ja sideaineiden, toimisto- ja opetustarvikkeiden sekä ammattikirjallisuuden hankkimisesta samoin kuin painatustöistä lehti-ilmoituksista ja kuljetuksista;

8) laitoksen kulutusta vastaavasta kaluston ja koneiden, tutkimus-, hoito-, työ- ja opetusvälineiden, liina- ja vuodevaatteiden sekä oppilaskirjaston hankinnasta ja korjauksesta;

9) laitoksen rakennusten ja niihin kuuluvien tai liittyvien laitteiden vuosikorjausmenoista, laitoksen tontin ja laitoksen välittömässä käytössä olevan ympäristön kunnossapidosta sekä valaistuksesta samoin kuin tiemaksuista, kiinteistön vakuutuksista sekä laitoksen perustamiseen tai hankkimiseen, laajennukseen ja peruskorjauksiin otettujen [sosiaaliministeriön] hyväksymän suunnitelman ja ehtojen mukaisten lainojen koroista ja kuoletuksista; sekä

10) invalidihuollon laitokselle aiheuttamista muista välttämättömistä käyttötaloudsmenoista.

Korvauksen suuruutta määrittäessä otetaan vähennyksenä huomioon, mitä laitos tai sen omistaja muutoin saa laitosta varten avustuksena tai korvauksena valtiolta tai kunnalta samoin kuin luontoisetujen vastikkeet, joiden perusteet ja suuruuden [sosiaaliministeriö] määrää, sekä muut laitoksen toiminnasta saadut tulot.

Laitoksen omistaja voi ottaa laitoksen oppilaaksi tai potilaaksi sellaisen henkilön, joka on tässä laissa tarkoitettu invalidi, mutta jolle ei ole haettu invalidihuoltoa tämän lain mukaan. Jos laitoksessa on oppilaita tai potilaita pysyvästi vähemmän kuin sen vahvistettu paikkaluku edellyttää, laitoksen omistaja voi laitosta valvovan ministeriön määräämin ehdoin niin ikään ottaa oppilaaksi tai potilaaksi myös sellaisen henkilön, joka ei ole tässä laissa tarkoitettu invalidi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Asetuksella säädetään sellaisen henkilön, joka ei ole tässä laissa tarkoitettu invalidi, ottamisesta 1 momentissa tarkoitettuun laitokseen. Laitoksen omistajan 5 momentissa tarkoitettua oppilaalta tai potilaalta perimä maksu, jonka tulee olla sama kuin vastaavanlaiselle yleiselle laitokselle perittävä maksu, on otettava huomioon tämän lain perusteella valtion varoista suoritettavan korvauksen vähennyksenä.

25 b §.

(25 b § kumotaan)

Muussa kuin invalidien erityishuoltolaitoksessa annetusta invalidihuollosta aiheutuvista kustannuksista suoritetaan korvausta laitokselle vahvistetun taksan mukaan tai, jollei laitoksella ole viranomaisen vahvistamaa taksaa, [sosiaaliministeriön] vahvistamien perusteiden mukaan, jolloin käyttötalousmenojen ja tulojen osalta soveltuvien osin otetaan huomioon 25 a §:n säännökset.

25 c §.

(25 c § kumotaan)

Invalidien erityishuoltolaitoksen perustamiseen, laajennukseen ja peruskorjauksiin voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa myöntää valtionapua enintään kaksi kolmasosaa [sosiaaliministeriön] hyväksymän suunnitelman mukaisista, asetuksella tarkemmin määrätyistä todellisista ja kohtuullisista perustamiskustannuksista.

Jos 1 momentin mukaan valtionapua saanut laitos siirtyy toiselle omistajalle, lopettaa toimintansa tai muutetun toiminnan johdosta tai muusta syystä ei enää täytä valtionavun saamisen edellytyksiä, valtiolle on palautettava edellä 25 a §:n 3 momentin 9 kohdassa tarkoitettujen lainojen kuoletuksina valtion varoista suoritettua korvausta vastaava osa ja laitoksen 1 momentin nojalla saamaa valtionavustusta vastaava osuus laitoksen käyvästä arvosta.

Sellaiselle laitokselle, jonka perustamiseen ennen tämän lain voimaantuloa on annettu valtion varoista avustusta, älköön annettako 1 momentissa tarkoitettua valtionapua, ellei laitoksen omistaja kirjallisesti suostu siihen, että 2 momentin säännöksiä voidaan soveltaa laitokseen ja sen aikaisempaan valtion avustukseen.

Invalidien erityishuoltolaitoksen toiminnassa tarvittavaa irtainta tai kiinteätä omaisuutta ei saa [sosiaaliministeriön] suostumuksetta laitoksesta siirtää tai toiselle luovuttaa. Siirretystä tai toiselle luovutetusta irtaimesta omaisuudesta tai tällaisen omaisuuden poistoista on [sosiaaliministeriölle] toimitettava sen määräämä sel-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vititys ja otetaan omaisuudesta saatu hinta, vähintään kuitenkin käyvän hinnan suuruisena, vähennyksenä huomioon määrättäessä laitokselle 25 a §:n 1 momentin mukaan tulevaa korvausta.

25 d §.

Invaliidien erityishuoltolaitos toimii [sosiaaliministeriön] yleisen valvonnan alaisena ja ministeriö vahvistaa anomuksesta sille ohjesäännön.

Opetuksellisesti ja sairaanhoidollisesti invaliidien erityishuoltolaitos on asianomaisen ammattiviranomaisen valvonnan alainen siten, että nämä viranomaiset huolehtivat kukin toimialallaan koulujen opetussuunnitelmien vahvistamisesta ja opetuksen tarkastamisesta sekä sairaanhoidolaitosten sairaanhoidollisesta tarkastamisesta.

Invaliidien erityishuoltolaitoksen toimihenkilöiden kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetuksella. Uuden johtajan, ylilääkärin, rehtorin ja taloudenhoitajan vaali on alistettava [sosiaaliministeriön] vahvistettavaksi. Ennen ylilääkärin valitsemista on hankittava lääkintöhallituksen lausunto.

[Sosiaaliministeriö] myöntää tarvittaessa ennakkomaksua 25 a ja 25 b §:ssä tarkoitettua korvauksesta.

Jollei laitos täytä säädettyjä ehtoja tai jos sen toiminnassa ilmenee epäkohtia, joita ei huomautuksesta huolimatta korjata, ministeriö voi evätä mainitun korvauksen tai määrätä maksettavaksi takaisin siitä saadun ennakkomaksun. Tarkemmat määräykset ennakkomaksun ja korvauksen hakemisesta ja suorittamisesta annetaan asetuksella.

25 e §

Jos invaliidihuoltokurssilla annetaan kuntouttamishoitoa, sopeutumisvalmennusta tai työhönvalmennusta, noudatetaan kurssin hyväksymisessä tarkoitukseensa, sen valvonnassa, kurssista aiheutuvien kustannusten korvaamisessa ja korvauksen hakemisessa sekä kurssimaksun perimisessä kurssilaiselta, joka ei ole tässä laissa tarkoitettu invaliidi, soveltuvin osin, mitä invaliidien erityishuoltolaitoksista on säädetty. Kiinteistön hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin ei kuitenkaan myönnetä korvausta, mutta kursilla tarvittavan välineistön hankintakustannukset sen sijaan voidaan korvata välineistön vuotuista kulutusta vastaavina erinä. Kurssin ohjel-

25 d §

Invaliidihuoltoon kuuluvan terveydenhuollon ohjauksesta ja valvonnasta huolehtii lääkintöhallitus yhteistoiminnassa sosiaalihallituksen kanssa. Invaliidihuoltoon kuuluvan opetuksen ohjauksesta ja valvonnasta huolehtivat toimialoillaan ammattikasvatushallitus ja kouluhallitus yhteistoiminnassa sosiaalihallituksen kanssa.

Sopeutumisvalmennusta ja työhönvalmennusta voidaan järjestää sosiaalihallituksen vahvistamien perusteiden mukaisesti myös valtion tulo- ja menoarvioon varattujen määrärahojen rajoissa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

man ja kustannusarvion hyväksyy ja kurssia valvoo sosiaalihuolto.

26 §.

(26 § kumotaan)

Invaliidihuollon antamisesta sekä sen epäamisestä ja keskeyttämisestä päättää [sosiaaliministeriö], mikäli tässä laissa ei ole toisin säädetty.

27 §.

(27 § kumotaan)

Sosiaali- ja terveysministeriö voi määräämälään ehdoilla oikeuttaa sosiaalilautakunnan sekä sairaalan, sairaalan erikoisosaston ja muun sairaanhoitolaitoksen johtavan lääkärin tai ylilääkärin päättämään lääkintähuollon antamisesta sekä sosiaalihuollon valvonnan alaisen invalidien erityishuoltolaitoksen johtajan muunkin invalidihuollon antamisesta. Lääkintöhallitusta on kuultava ennen kuin ratkaistaan kysymys oikeudesta päättää lääkintähuollon antamisesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi määräämälään ehdoilla oikeuttaa kuntouttamishoitoa, sopeutumisvalmennusta, pohjakoulutusta, ammatikoulutusta tai työhönvalmennusta järjestävän koulun tai muun laitoksen tai invalidihuoltokurssin johtajan päättämään tällaisen invalidihuollon antamisesta.

29 §.

29 §

[Sosiaaliministeriön] määräyksestä 24 §:ssä tarkoitetun kunnallisen viranomaisen tulee toimittaa invalidi ministeriön määräämän lääkärin tarkastettavaksi ja lähettää tämän antama lausunto ministeriölle.

Invaliidihuoltoa koskevan kysymyksen selvittämiseksi sosiaalilautakunta voi määrätä invalidin sosiaalilautakunnan määräämän lääkärin tarkastettavaksi.

Sosiaalihuolto voi määrätä, että invalidi on otettava 7 §:ssä tarkoitettuun sairaanhoitolaitokseen tutkittavaksi. Tarvittaessa sosiaalihuolto voi myös määrätä, että invalidi on otettava määrättyksi ajaksi koekoulutukseen ammatinopettajalaitokseen tai tutkittavaksi 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuun työkoekoululaitokseen.

30 a §.

(30 a § kumotaan)

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei saa valittaa päätöksestä, joka koskee valtion suoritettavien invalidihuoltokustannusten korvaamista kunnalle.

Muutoksenhausta lääninoikeuden päätökseen asiassa, jossa kunta on hakenut invalidihuoltokustannusten korvausta toiselta kunnalta, on vastaavasti voimassa, mitä huoltoapulain 56 a §:ssä ja 57 §:n 2 momentissa on säädetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

31 §.

[Sosiaaliministeriön] on pidettävä invaliideista ja heille annetusta invaliidihuollosta sekä perheenjäsenille myönnettyistä huoltorahoista luetteloa. Sitä varten invaliidihuollon alalla toimivien viranomaisten, laitosten ja järjestöjen sekä yritysten tulee toimittaa ministeriölle sen määräämin tavoin ilmoituksia invaliidiluetteloon merkittävistä seikoista.

Verotusviranomaisten tulee antaa [sosiaaliministeriölle] ja invaliidihuollon paikallisille elimille invaliidihuollon soveltamisessa tarpeellisia tietoja ja selvityksiä.

33 a §.

Jos 18 tai 21 §:ssä tarkoitettua lainaa ei makseta takaisin lainan ehtojen mukaisesti, tai jos [sosiaaliministeriö] on määrännyt lainan heti maksettavaksi takaisin, lääninhallitus voi ulosottoteitse periä maksettavaksi langenneet erät ilman ulosotonhaltijan tai oikeuden päätöstä.

34 a §.

Sen estämättä, mitä edellä tässä laissa valtionavustusta on säädetty, voidaan invaliidihuoltoa harjoittaville yhdistyksille, säätiöille ja laitoksille antaa tulo- ja menoarvion puitteissa ylimääräistä avustusta tässä laissa tarkoitetun invaliidihuollon tukemiseen.

(31 § kumotaan)

(33 a § kumotaan)

(34 a § kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Ammattikasvatushallituksen alaisissa tämän lain mukaisissa invaliidien ammattioppilaitoksissa annettavaan invaliidihuoltoon ja mainituille laitoksille valtion varoista suoritettaviin korvauksiin sovelletaan edelleen 11, 12, 14, 15, 25 a, 25 c, 25 d, 26 ja 27 §:ää sellaisina, kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Kunnan on annettava invaliidille ne muut kuin edellä 2 momentissa tarkoitetut etuudet, joiden antamisesta on päätetty ennen tämän lain voimaantuloa. Sosiaalihallituksen on huolehdittava siitä, että kunnat saavat riittävät tiedot etuuksien antamiseksi aiemmin tehtyjen päätösten nojalla. Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat hakemukset käsitellään ja ratkaistaan aikaisemmin voimassaolleiden säännösten mukaisesti.

29.

Laki**päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta 10 päivänä helmikuuta 1961 annetun lain (96/61) 35 a, 35 b, 37, 37 a 40 ja 45 §,

sellaisina kuin niistä ovat 35 a § muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1976 ja 19 päivänä joulukuuta 1980 annetuilla laeilla (1104/76 ja 962/80), 35 b § mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa ja 37 a § 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1108/74), sekä

muutetaan 3 luvun otsikko, 35 ja 36 §,

näistä 35 § sellaisena kuin se on muutettuna 27 päivänä elokuuta 1976 annetulla lailla (731/76) ja mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1976 annetulla lailla sekä 36 § sellaisena kuin se on mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

3 luku

Kustannukset.**Suunnittelu ja valtionosuus**

35 §.

35 §

Tämän lain mukaisista huollettavan hoitokustannuksista valtion ja yksityisen ylläpitämässä huoltolassa ja 23 §:n 5 momentissa tarkoitettussa väliaikaisessa säilytyspaikassa valtio suorittaa kaksi kolmannesta sekä yhden kolmanneksen se kunta, jonka sosiaalilautakunnan esityksestä huollettava on toimitettu huoltolaan. Jos esityksen on tehnyt poliisipäällikkö, 20 §:n 2 momentissa tarkoitettu omainen tai jos on tehty 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu päätös, suorittaa kunnan osuuden se kunta, jossa huollettava asui esitystä tai 21 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä tehtäessä.

Vapaaehtoisesti huoltoon hakeutunut suorittaa yhden kolmanneksen 1 momentissa tarkoitetuista hoitokustannuksista sekä valtio kaksi kolmannesta.

Jos sosiaalilautakunta on antanut huoltolahoidosta 18 §:n 1 momentissa tarkoitettun maksusitoumuksen, on valtion maksuosuus mainituista hoitokustannuksista kaksi kolmannesta ja kunnan kolmannes.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut hoitokustannukset suoritetaan huoltolan osalta hoitopäivämaksuina. Hoitopäivämaksun vahvistaa sosiaalihallitus, joka myös antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten laskemisesta ja tilityksestä. Lääninhallitus voi, huomioon ottaen huollettavan taloudellisen aseman, harkintansa mukaan alentaa sellaisen val-

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tion huoltolassa hoidettavana olevan edellä 2 momentissa tarkoitetun huollettavan hoitopäivämaksua, jolle sosiaalilautakunta ei ole antanut maksusitoumusta, tai erityisten syiden niin vaatiessa kokonaan vapauttaa hänet hoitopäivämaksun suorittamisesta.

35 a §.

Kuntien ja kuntainliittojen ylläpitämien huoltoloiden ja 11 a §:ssä tarkoitettujen toimintayksiköiden käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta kuntakohtaisesti kuntien kantokykyluokituksen mukaan seuraavasti:

(35 a § kumotaan)

kantokykyluokka	valtionosuus
1	70
2	66
3	62
4	58
5	54
6	51
7	48
8	45
9	42
10	39

Sen estämättä, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 5 §:n 6 kohdassa on säädetty, valtionosuuteen oikeuttavina käyttökustannuksina ei pidetä vuokra-arvoista aiheutuvia kustannuksia.

Milloin kunnat yhdessä ylläpitävät huoltolaa tai 1 momentissa tarkoitettua muuta toimintayksikköä taikka ovat keskenään tehneet sopimuksen sen käyttämisestä, katsotaan valtionosuutta määrättäessä asianomaisen kunnan osuudeksi kunnassa asuvien asiakkaiden palvelujen käytön määrää vastaava suhteellinen osa valtionosuuteen oikeuttavista kustannuksista.

Sen lisäksi, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa on säädetty, on valtionosuuden suorittamisen edellytyksenä:

1) että muista kuin poliklinikkapalveluksista peritään sosiaaliballituksen vahvistamien perusteiden mukainen maksu;

2) että huoltolan ja toimintayksikön henkilökunnalla on asetuksessa säädetty kelpoisuus;

3) että huoltolalla ja toimintayksiköllä on sosiaaliballituksen antamien ohjeiden mukainen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

henkilökunta, toimitilat, kalusto ja toimintavälineet; sekä

4) että huoltola ja toimintayksikkö muutoinkin täyttävät tarkoituksenmukaiselle toiminnalle asetettavat edellytykset.

Edellä 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maksua ei peritä tahdon vastaisesti huoltolaan määrätyltä henkilöltä.

Milloin kysymyksessä on uuden huoltolan ja toimintayksikön perustaminen tai huoltolan ja toimintayksikön henkilökunnan lisääminen, valtionosuuden suorittamisen edellytyksenä tässä aiheutuviin kustannuksiin on lisäksi, että lääninhallitus on sosiaali- ja terveysministeriön vahvistaman valtionosuuden suorittamista koskevan yleisen suunnitelman puitteissa hyväksynyt toimenpiteen.

35 b §.

(35 b § kumotaan)

Jos kunnallisen huoltolan tai 11 a §:ssä tarkoitetun toimintayksikön toiminnassa ei noudateta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä, voi valtionosuuden suorittamisesta huolehtiva viranomainen keskeyttää valtionosuuden suorittamisen tai lopettaa sen ennakon maksamisen.

36 §.

36 §

Edellä 11 §:n 2 momentissa tarkoitetun huoltolan ja 11 a §:ssä tarkoitettujen toimintayksiköiden käyttökustannuksiin voidaan suorittaa tulo- ja menoarvion rajoissa 35 ja 35 a §:ssä tarkoitetun valtionosuuden lisäksi ylimääräistä avustusta sekä avustusta perustamiskustannuksiin.

Yhdistyksen ja muun yhteisön sekä säätiön ylläpitämän 11 a §:ssä tarkoitetun toimintayksikön perustamis- ja käyttökustannuksiin voidaan suorittaa valtionavustusta tulo- ja menoarvion rajoissa.

Tämän lain nojalla annetusta huollosta voidaan huollettavalta periä asetuksella säädettävä maksu.

37 §.

(37 § kumotaan)

Muut tämän lain mukaisten toimenpiteiden aiheuttamat kustannukset jäävät toimenpiteen suorittaneen kunnan lopullisesti kannettaviksi.

[Väkihuomayhtiön vuosivoitosta] kunnalle tulevasta osuudesta ja sen käyttämisestä tässä laissa tarkoitettuun huoltoon on erikseen säädetty.

37 a §.

(37 a § kumotaan)

Siltä osin kuin tässä laissa ei ole toisin säädetty, 35 a ja 36 §:n nojalla kunnalle tai kuntainliitolle suoritettavasta valtionosuudesta ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

-avustuksesta on voimassa, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa on säädetty.

Edellä 1 momentissa mainitun lain 32 §:ssä tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii, siltä osin kuin sanottua lakia tässä laissa tarkoitettuihin toimintoihin sovelletaan, sosiaali- ja terveysministeriö.

Asetuksella voidaan kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriön päätettäväksi 2 momentin mukaan kuuluvia asioita siirtää sosiaalihallitukselle tai lääninhallituksille, joiden tulee näitä asioita ratkaistessaan noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön antamia yleisiä ohjeita.

40 §.

(40 § kumotaan)

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat viranomaiset, yhteisöt ja muut henkilöt alkoot sivullisille ilmaisko, mitä toiminnassaan ovat saaneet tietää huollettavasta ja hänen perheolosuhteistaan. Näiden henkilöiden on muutoinkin mahdollisuuksien mukaan pidettävä huolta siitä, ettei huollettava tämän lain mukaisten toimenpiteiden johdosta joudu yleisen huomion kohteeksi sekä ettei hänen laillista toimintaansa tarpeettomasti häiritä.

Huollettavaa koskevat asiakirjat on niin säilytettävä, etteivät ne joudu sivullisten käsiin.

45 §.

(45 § kumotaan)

[Sosiaaliministeriön] valvonnan alaisia ovat myös sellaiset alkoholipitoisten tai muiden päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien hoitoa ja huoltoa antavat laitokset ja kodit, joita ei ole hyväksytty tässä laissa tarkoitetuiksi huoltoloiksi. Tällaisen laitoksen tai kodin on perustamisestaan ja toiminnastaan annettava [sosiaaliministeriölle] sen tarpeelliseksi katsomat tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

30.

Laki**irtolaislain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 17 päivänä tammikuuta 1936 annetun irtolaislain (57/36) 8, 9, 11 ja 12 §, 24 §:n 2 momentti, 41 §:n 5—7 momentti sekä 44 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 § osittain muutettuna 19 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla (960/80), 11 § osittain muutettuna 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetulla lailla (562/71) ja mainitulla 19 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla, 12 § ja 24 §:n 2 momentti mainitussa 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa, 41 §:n 5 momentti mainitussa 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa ja 41 §:n 7 momentti 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1037/74), sekä

muutetaan 5, 6, 10 ja 17 §, 24 §:n 1 momentin 4 kohta, 25—27 §, 29 §:n 3 momentti, 31 §, 32 §:n 1 momentti, 37 ja 38 §, 41 §:n 1 momentti sekä 42 §,

sellaisina kuin niistä ovat 5, 6, 10, 17, 25 ja 31 § mainitussa 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa, 24 §:n 1 momentin 4 kohta, 26 §, 29 §:n 3 momentti, 32 §:n 1 momentti ja 41 §:n 1 momentti mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa, 27 § muutettuna mainitulla 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetulla lailla ja 27 päivänä elokuuta 1976 annetulla lailla (730/76), 37 § muutettuna mainituilla 18 päivänä kesäkuuta 1971 ja 31 päivänä joulukuuta 1974 annetuilla lailla sekä 38 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

5 §.

Jollei irtolaista ole irtolaisvalvonnan avulla saatu tai jos on ilmeistä, ettei häntä sen avulla saada palautetuksi säännölliseen elämäntapaan, taikka jos irtolainen, jonka hoitamisesta muulla tavoin ei ole varmuutta, on vaaraksi itselleen tai muiden henkilökohtaiselle turvallisuudelle taikka ilmeiseksi häiriöksi yleiselle järjestykselle tai siveellisyydelle, voidaan hänet määrätä työlaitokseen.

6 §.

Irtolaista, joka on sellaisen erityishoidon tarpeessa, jota työlaitoksessa ei voida antaa, ei ole määrättävä työlaitokseen, vaan hänestä on pidettävä huolta sen mukaan, kuin siitä on erikseen säädetty.

8 §.

Työlaitos on irtolaisten hoitoa varten perustettu valtion laitos taikka sellainen kunnallinen tai yksityinen laitos tai sen osasto, jonka [sosiaaliministeriö] irtolaisten työlaitokseksi hyväksyy.

Ehdotus

5 §

Jollei irtolaista ole irtolaisvalvonnan avulla saatu tai jos on ilmeistä, ettei häntä sen avulla saada palautetuksi säännölliseen elämäntapaan, taikka jos irtolainen, jonka hoitamisesta muulla tavoin ei ole varmuutta, on vaaraksi itselleen tai muiden henkilökohtaiselle turvallisuudelle taikka ilmeiseksi häiriöksi yleiselle järjestykselle tai siveellisyydelle, voidaan hänet määrätä *laitoshoitoon, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetussa laissa (96/61) huolto-lahoidosta on säädetty.*

6 §

Irtolaista, joka on sellaisen erityishoidon tarpeessa, jota ei *tässä laissa tarkoitettussa laitoksessa* voida antaa, ei ole määrättävä *laitokseen*, vaan hänestä on pidettävä huolta sen mukaan, kuin siitä on erikseen säädetty.

(8 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §.

Työlaitokset ovat [sosiaaliministeriön] ylimmän valvonnan alaisia. Paikallinen johto ja hoito kuuluu työlaitoksen johtajalle ja johtokunnalle.

Tarkempia määräyksiä kunnallisen työlaitoksen toiminnan järjestämisestä sekä sen sisäisestä järjestyksestä annetaan johtosäännössä sekä valtion ja yksityisen laitoksen osalta ohjesäännössä. Valtion laitoksen ohjesäännön vahvistaa sosiaalihallitus ja yksityisen laitoksen ohjesäännön lääninhallitus.

10 §.

Irtolaista pidettäköön työlaitoksessa, kunnes perustellusti voidaan olettaa, että hän vapaaksi päästyään tulee viettämään säännöllistä elämää, enintään kuitenkin kuusi kuukautta. Irtolaista, joka on lähinnä edellisten viiden vuoden aikana ollut irtolaisuuden vuoksi työlaitoksessa tai pakkotyössä, pidettäköön laitoksessa enintään yksi vuosi.

Jos on todennäköistä, että työlaitokseen määrätty sieltä päästyään viettää säännöllistä elämää, voidaan hänet ehdollisesti päästää työlaitoksesta, ei kuitenkaan ennen kuin kuukausi on kulunut siitä, kun hänet otettiin työlaitokseen.

Kun irtolainen on ehdollisesti päästetty työlaitoksesta, on hän vapaaksi pääsemisestä lukien kuusi kuukautta irtolaisvalvonnan alaisena. Hänet voidaan sinä aikana palauttaa takaisin työlaitokseen, jos hän olennaisesti rikkoo hänelle annettuja määräyksiä tai ohjeita. Tällöin häntä on pidettävä työlaitoksessa vähintään kuukausi, kuitenkin enintään se aika, joka 1 momentissa säädetyistä pisimmistä määrärajoista oli jäljellä, kun hänet sieltä ehdollisesti päästettiin.

Aika, jonka irtolainen on työlaitokseen toimittamista varten ollut vapautensa menettäneenä, luetaan tässä pykälässä tarkoitettujen määrärajojen vähennykseksi.

11 §.

Työlaitokseen otettu on velvollinen alistumaan laitoksen ohjesäännössä säädettyyn järjestykseen, ja tulee hänen kykynsä mukaan laitoksessa suorittaa hänelle määrättyjä töitä. Tarpeellisen valvonnan alaisena voidaan häntä pitää työssä myöskin laitoksen ulkopuolella.

Kirjeet ja muut lähetykset, mitkä työlaitokseen otetulle tulevat tai hän haluaa lähettää,

(9 § kumotaan)

10 §

Irtolaista pidettäköön *laitoksessa*, kunnes perustellusti voidaan olettaa, että hän vapaaksi päästyään tulee viettämään säännöllistä elämää, enintään kuitenkin kuusi kuukautta. Irtolaista, joka on lähinnä edellisten viiden vuoden aikana ollut irtolaisuuden vuoksi *laitoshoidossa*, pidettäköön *laitoksessa* enintään yksi vuosi.

Jos on todennäköistä, että *laitokseen* määrätty sieltä päästyään viettää säännöllistä elämää, voidaan hänet ehdollisesti päästää *laitoksesta*, ei kuitenkaan ennen kuin kuukausi on kulunut siitä, kun hänet otettiin *laitokseen*.

Kun irtolainen on ehdollisesti päästetty *laitoksesta*, on hän vapaaksi pääsemisestä lukien kuusi kuukautta irtolaisvalvonnan alaisena. Hänet voidaan sinä aikana palauttaa *laitokseen*, jos hän olennaisesti rikkoo hänelle annettuja määräyksiä tai ohjeita. Tällöin häntä on pidettävä *laitoksessa* vähintään kuukausi, kuitenkin enintään se aika, joka 1 momentissa säädetyistä pisimmistä määrärajoista oli jäljellä, kun hänet sieltä ehdollisesti päästettiin.

Aika, jonka irtolainen on *laitokseen* toimitamista varten ollut vapautensa menettäneenä, luetaan tässä pykälässä tarkoitettujen määrärajojen vähennykseksi.

(11 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tarkastaa laitoksen johtaja, joka määrää, onko ne perille toimitettava. Jos kirje on osoitettu viranomaiselle, jonka valvonnan alaisena työlaitos on, on kirjeen kirjoittaja oikeutettu sen sulkemaan, ja on kirje avaamatta lähetettävä perille.

Tulot suoritetusta työstä menevät laitokselle. Irtolaiselle maksetaan palkkiota sosiaalihallituksen vahvistamien perusteiden mukaan.

Irtolainen, joka ei sairauden tai muun siihen rinnastettavan syyn vuoksi ole voinut olla työssä, saa sosiaalihallituksen määräämän osan palkkiosta.

Palkkioraha [ei ole verotettavaa tuloa] eikä sitä saa ulosmitata.

Jos irtolainen on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta aiheuttanut vahinkoa työlaitokselle, voi johtokunta käyttää vahingon korvaamiseen hänen palkkiorahansa.

12 §.

(12 § kumotaan)

Jos työlaitokseen otettu henkilö ei noudata laitoksen ohjesäännön määräyksiä tai muulla tavoin rikkoo laitoksen järjestystä, on laitoksen johtajalla oikeus, sen mukaan kuin laitoksen ohjesäännössä on määrätty, vähentää hänelle tulevia etuisuuksia tai pitää häntä eristettynä valoisassa huoneessa enintään kolme vuorokautta. Tällaisena toimenpiteenä ei kuitenkaan saa käyttää ravinnon vähentämistä.

Milloin ankarampi toimenpide katsotaan tarpeelliseksi, voi laitoksen johtokunta määrätä rikkojan valoisaan eristyshuoneeseen enintään seitsemäksi vuorokaudeksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainituista toimenpiteistä on pidettävä kirjaa.

Jos työlaitokseen otettu henkilö karkaa tai yrittää karata laitoksesta, on hänet palautettava takaisin laitokseen, ja on laitoksen johtajalla oikeus saada pyynnöstä poliisiviranomaiselta siihen tarpeellista virka-apua. Väkivallan käyttämisestä tällaisessa tapauksessa on vastaavasti voimassa, mitä siitä on rikoslaissa säädetty vangitun henkilön osalta.

17 §.

17 §

Kun irtolainen päästetään työlaitoksesta, hänelle on laitoksen toimesta hankittava matkalippu tai annettava rahaa sen hankkimiseen matkaa varten hänen kotipaikkakunnalleen tai sille paikkakunnalle, joka on määrätty hänen valvontapaikkakunnakseen.

Kun irtolainen päästetään *laitoksesta*, hänelle on laitoksen toimesta hankittava matkalippu tai annettava rahaa sen hankkimiseen matkaa varten hänen kotipaikkakunnalleen tai sille paikkakunnalle, joka on määrätty hänen valvontapaikkakunnakseen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

Sosiaalilautakunnan asiana on:

4) tehdä lääninoikeudelle esitys työlaitokseen määräämisestä.

Sosiaalilautakunnalla on oikeus päätöstensä täytäntöönpanoa varten saada virka-apua poliisilta.

25 §.

Myös poliisipiirin päälliköllä on oikeus tehdä esitys työlaitokseen määräämisestä.

26 §.

Työlaitokseen määräämisestä päättää lääninoikeus.

Jos lääninoikeus hylkää esityksen työlaitokseen määräämisestä, sen on palautettava asia tarpeellisia toimenpiteitä varten sosiaalilautakunnalle.

27 §.

Irtolaisen lopullisesta päästämisestä työlaitoksesta ennen 10 §:n 1 momentissa edellytetyjen pisimpien määräaikojen päättymistä, niin myös ehdollisesti päästetyn laitokseen palauttamisesta päättää lääninhallitus. Esityksen laitoksesta päästämisestä tekee laitoksen johtokunta.

Irtolaisen ehdollisesta päästämisestä työlaitoksesta päättää laitoksen johtokunta. Lääninhallitus voi kuitenkin johtokunnan kielteisen päätöksen estämättä määrätä irtolaisen päästettäväksi ehdollisesti laitoksesta.

Esityksen laitokseen palauttamisesta tekee asianomainen sosiaalilautakunta, mutta voi sen tehdä myös poliisipiirin päällikkö.

Lääninhallituksen tai työlaitoksen johtokunnan 1 tai 2 momentin nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

4) tehdä lääninoikeudelle esitys *laitokseen* määräämisestä.

(2 mom. kumotaan)

25 §

Myös poliisipiirin päälliköllä on oikeus tehdä esitys *laitokseen* määräämisestä.

26 §

Laitokseen määräämisestä päättää lääninoikeus.

Jos lääninoikeus hylkää esityksen *laitokseen* määräämisestä, sen on palautettava asia tarpeellisia toimenpiteitä varten sosiaalilautakunnalle.

27 §

Irtolaisen lopullisesta päästämisestä *laitoksesta* ennen 10 §:n 1 momentissa edellytetyjen pisimpien määräaikojen päättymistä, niin myös ehdollisesti päästetyn laitokseen palauttamisesta päättää lääninhallitus. Esityksen laitoksesta päästämisestä tekee laitoksen johtokunta.

Irtolaisen ehdollisesta päästämisestä *laitoksesta* päättää laitoksen johtokunta. Lääninhallitus voi kuitenkin johtokunnan kielteisen päätöksen estämättä määrätä irtolaisen päästettäväksi ehdollisesti laitoksesta.

Esityksen laitokseen palauttamisesta tekee asianomainen sosiaalilautakunta, mutta voi sen tehdä myös poliisipiirin päällikkö.

Lääninhallituksen tai *laitoksen* johtokunnan 1 tai 2 momentin nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

29 §

Milloin poliisipäällikkö sen nojalla, mitä kuulustelussa on käynyt selville, katsoo, että 2 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä ei ole apua, tai jos pidätetty on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa tai pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä taikka jos hän on tuntematon ja kieltäytyy ilmoittamasta nimeään tai kotipaikkaansa tahi perusteltua syytä on epäillä hänen näistä seikoista antamia tietoja vääriksi eikä niistä voida heti muulla ta-

Milloin poliisipäällikkö sen nojalla, mitä kuulustelussa on käynyt selville, katsoo, että 2 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä ei ole apua, tai jos pidätetty on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut *irtolaisuuden johdosta laitoksessa* tai vapausrangaistusta kärsimässä tai jos hän on tuntematon ja kieltäytyy ilmoittamasta nimeään tai kotipaikkaansa tahi perusteltua syytä on epäillä hänen näistä seikoista antamia tietoja vääriksi eikä niistä voida heti muulla ta-

Voimassa oleva laki

voin saada selkoa, on poliisipäällikön vangittava pidätetty ja viipymättä toimitettava asia lääninoikeuden käsiteltäväksi.

31 §.

Esitys työlaitokseen määräämisestä, sinne palauttamisesta tai sieltä päästämistä on tehtävä kirjallisesti, ja on siinä tarpeellisine selvityksineen esitettävä ne syyt, joiden perusteella toimenpiteeseen olisi ryhdyttävä.

32 §.

Jos lääninoikeudelle on tehty esitys irtolaisen määräämisestä työlaitokseen eikä irtolaista ole toimitettu lääninoikeudessa kuulusteltavaksi, on lääninoikeuden annettava esitys viipymättä tiedoksi sille, jota asia koskee, ja, jos tämä on holhottavana, myös hänen holhoojalleen, määräyksiin, että näiden on esityksen johdosta määrääjässä tiedoksisaannista annettava kirjallinen selitys ja samalla kirjallisesti ilmoitettava, haluavatko he tulla vaatimuksen johdosta lääninoikeudessa suullisesti kuulluiksi. Lääninoikeus voi asettaa määrääjän, jonka kuluessa selitys ja ilmoitus on annettava uhalla, että niiden antamatta jättäminen ei estä asian käsittelyä ja ratkaisemista.

37 §.

Jos irtolaisena vangittu tai työlaitokseen otettu, joutuu kärsimään kuutta kuukautta pitempää vapausrangaistusta, raukeaa tämän lain mukaisten toimenpiteiden käsittely tai niiden täytäntöönpano. Sosiaalihallitus voi muulloinkin määrätä, ettei vapausrangaistusta kärsimään joutunutta irtolaista vapautumisen jälkeen ole palautettava työlaitokseen.

Milloin henkilö, jota 1 momentissa tarkoitetaan, asetetaan syytteeseen rikoksesta, jonka takia hänet on pidätettävä tutkimusvankina, tahi joutuu enintään kahdeksi vuodeksi kärsimään vapausrangaistusta, keskeytettäköön tämän lain mukaisten toimenpiteiden käsittely ja niiden täytäntöönpano tutkimusvankeus- ja rangaistusajaksi, ja toimitettakoon irtolainen tämän ajan kuluttua vangittuna lääninoikeuden edelleen käsiteltäväksi, ja harkitkoon lääninoikeus tällöin, mikä vaikutus tutkimusvankeudella tai rangaistuksella on oleva tämän lain mukaiseen seuraamukseen.

Ehdotus

voin saada selkoa, on poliisipäällikön vangittava pidätetty ja viipymättä toimitettava asia lääninoikeuden käsiteltäväksi.

31 §

Esitys *laitokseen* määräämisestä, sinne palauttamisesta tai sieltä päästämistä on tehtävä kirjallisesti ja on siinä tarpeellisine selvityksineen esitettävä ne syyt, joiden perusteella toimenpiteeseen olisi ryhdyttävä.

32 §

Jos lääninoikeudelle on tehty esitys irtolaisen määräämisestä *laitokseen* eikä irtolaista ole toimitettu lääninoikeudessa kuulusteltavaksi, on lääninoikeuden annettava esitys viipymättä tiedoksi sille, jota asia koskee, ja, jos tämä on holhottavana, myös hänen holhoojalleen, määräyksiin, että näiden on esityksen johdosta määrääjässä tiedoksisaannista annettava kirjallinen selitys ja samalla kirjallisesti ilmoitettava, haluavatko he tulla vaatimuksen johdosta lääninoikeudessa suullisesti kuulluiksi. Lääninoikeus voi asettaa määrääjän, jonka kuluessa selitys ja ilmoitus on annettava uhalla, että niiden antamatta jättäminen ei estä asian käsittelyä ja ratkaisemista.

37 §

Jos irtolaisena vangittu tai *laitokseen* otettu joutuu kärsimään kuutta kuukautta pitempää vapausrangaistusta, raukeaa tämän lain mukaisten toimenpiteiden käsittely tai niiden täytäntöönpano. Sosiaalihallitus voi muulloinkin määrätä, ettei vapausrangaistusta kärsimään joutunutta irtolaista vapauttamisen jälkeen ole palautettava *laitokseen*.

Milloin henkilö, jota 1 momentissa tarkoitetaan, asetetaan syytteeseen rikoksesta, jonka takia häntä on pidettävä tutkimusvankina, tahi joutuu *enintään kuudeksi kuukaudeksi* kärsimään vapausrangaistusta, tulee tämän lain mukaisten toimenpiteiden käsittely ja niiden täytäntöönpano keskeyttää tutkimusvankeus- ja rangaistusajaksi ja toimittaa irtolainen tämän ajan kuluttua vangittuna lääninoikeuden edelleen käsiteltäväksi. Lääninoikeuden tulee tällöin harkita, mikä vaikutus tutkimusvankeudella tai rangaistuksella on oleva tämän lain mukaiseen seuraamukseen.

Voimassa oleva laki

38 §.

Irtolaisena vangitun voi lääninoikeus tai poliisipäällikkö tutkimuksen ajaksi määrätä säilyttäväksi työlaitoksessa tai muussa kunnallisessa laitoksessa, jos todennäköisillä perusteilla voidaan olettaa, ettei vangittu yritä välttää sitä seuraamusta, jonka alaiseksi hän tämän lain mukaan saattaa joutua.

Mitä 34 §:ssä on säädetty vankilan johtajasta, sovellettakoon myöskin työlaitoksen tai muun kunnallisen laitoksen johtajaan.

41 §.

Kustannukset irtolaisena vangitun henkilön kuljetuksesta, hänen säilyttämisestään tutkimuksen aikana vankilassa taikka työlaitoksessa tai muussa kunnallisessa laitoksessa ja lääninoikeuden päättämän 30 §:ssä tarkoitetun lääkärin lausunnon hankkimisesta sekä työlaitoksesta karanteenin irtolaisen palauttamisesta laitokseen samoin kuin 17 §:ssä tarkoitetuista matkoista on suoritettava valtion varoista.

Irtolaisen pitämisestä valtion työlaitoksessa aiheutuvista kustannuksista luettuina hoitopäivien mukaan, on sen kunnan, jossa irtolainen on otettu tässä laissa säädetyn käsittelyn alaiseksi, korvattava valtiolle yksi kolmasosa. Saman perusteen mukaan valtion on asianomaiselle kunnalle korvattava kaksikolmannesta kunnalliseen tai yksityiseen työlaitokseen sijoitetun irtolaisen pitämisestä siellä aiheutuvista kustannuksista. Työlaitoksen päiväkustannuksen huollettavaa kohden vahvistaa sosiaalihallitus, joka myös antaa tarkemmat määräykset näiden kustannusten laskemisesta ja tilityksestä. Siitä irtolaisen hoitokustannusten osasta, mikä jää asianomaisen kunnan vahingoksi, on kunta oikeutettu hakemaan korvausta niin kuin seuraavassa momentissa säädetään.

Muiden tämän lain mukaisten toimenpiteiden aiheuttamien kustannusten suorittamisesta ja niiden korvaamisesta olkoon vastaavasti noudatettava, mitä [köyhäinhoidon] antamisesta ja korvaamisesta on säädetty, kuitenkin niin, että nämä kustannukset on ainoastaan 2 §:n 1 momentissa mainitussa tapauksessa työllä korvattava.

Muutoksenhausta lääninoikeuden päätökseen asiassa, jossa kunta on vaatinut irtolaishuollon kustannusten korvausta toiselta kunnalta, on vastaavasti voimassa, mitä huoltoapulain 56 a §:ssä ja 57 §:n 2 momentissa on säädetty.

Ehdotus

38 §

Irtolaisena vangitun voi lääninoikeus tai poliisipäällikkö tutkimuksen ajaksi määrätä säilyttäväksi laitoksessa, jos todennäköisillä perusteilla voidaan olettaa, ettei vangittu yritä välttää sitä seuraamusta, jonka alaiseksi hän tämän lain mukaan saattaa joutua.

Mitä 34 §:ssä on säädetty vankilan johtajasta, sovellettakoon myös 1 momentissa tarkoitetun laitoksen johtajaan.

41 §

Kustannukset irtolaisena vangitun henkilön kuljetuksesta, hänen säilyttämisestään tutkimuksen aikana vankilassa taikka laitoksessa ja lääninoikeuden päättämän 30 §:ssä tarkoitetun lääkärin lausunnon hankkimisesta suoritetaan valtion varoista.

(5—7 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

42 §.

Irtolaisuutta koskeva asia, joka ennen tämän lain voimaantuloa on pantu vireille, käsiteltäköön sen mukaan, kuin tässä laissa säädetään, kuitenkin niin, että jos haetaan muutosta päätökseen, joka ennen lain voimaantuloa on annettu, muutoksenhaun suhteen on noudatettava vanhempaa lakia.

Ennen tämän lain voimaantuloa irtolaisuudesta annettu varoitus käyköön 2 §:n 1 momentissa säädetystä toimenpiteestä sekä yleinen työ, jossa irtolainen on ollut, pakkotyöstä.

Päätös, jolla joku ennen tämän lain voimaantulemistä on määrätty yleiseen työhön, pantakoon täytäntöön pakkotyönä. Yleiseen työhön määrättyä saa pakkotyössä pitää enintään päätöksessä mainitun ajan.

Pakkotyö voidaan tämän lain voimaantultuaikin toistaiseksi, kunnes pakkotyölaitoksia on riittävä määrä perustettu, panna täytäntöön vankilassa.

44 §

Milloin tätä ennen annetussa säännöksessä viitataan johonkin nyt kumottuun lainkohtaan, on tämän lain vastaavaa säännöstä sovellettava, ja koskeko se, mitä yleisestä työstä on sanottu, pakkotyötä.

(2 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

31.

Laki

lapsen elatuksen turvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan lapsen elatuksen turvaamisesta 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun lain (122/77) 3 ja 4 §, 11 §:n 2 momentti, 25, 37 ja 40 §, sellaisina kuin niistä ovat 11 §:n 2 momentti ja 37 § 19 päivänä joulukuuta 1980 annettussa laissa (969/80), sekä muutetaan 18 §:n 1 momentti ja 28 §, näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §.

(3 § kumotaan)

Tässä laissa tarkoitetun toiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

terveysministeriölle ja sen alaiselle sosiaalilautakunnalle.

4 §.

(4 § kumotaan)

Läänin alueella toimintaa ohjaa ja valvoo sosiaalilautakunnan alaisena lääninhallitus.

11 §

Sosiaalilautakunnan alaisen viranhaltijan oikeudesta päättää elatustuen myöntämisestä ja muista siihen liittyvistä toimenpiteistä on voimassa, mitä sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain 14 §:ssä on säädetty.

(2 mom. kumotaan)

18 §.

18 §

Elatustuki maksetaan kunnan varoista sosiaalilautakunnan toimesta postisiirtoliikkeen välityksellä kunkin kuukauden 10 päivään mennessä. Tuki suoritetaan täysin markoin jättämällä yli menevät pennit lukuunottamatta. Kymmentä markkaa pienempää elatustukea ei makseta.

Elatustuki maksetaan kunkin kuukauden 10 päivään mennessä. Tuki maksetaan täysin markoin.

25 §.

(25 § kumotaan)

Lääninhallituksen on valvottava, että sosiaalilautakuntien tehtävänä oleva elatusapujen perintä tapahtuu tehokkaasti.

Lautakunnan on toimitettava lääninhallitukselle vuosittain sosiaalilautakunnan määräämään ajankohtaan mennessä selvitys perimättä olevien elatusapu- ja elatustukierien määrästä sekä toimenpiteistä, joihin elatusavun perimiseksi on ryhdytty, ja perimistä kohdanneista esteistä.

28 §.

28 §

Sosiaalilautakunnan hakemuksesta suoritetaan kunnalle valtionosuutta kahdeksankymmentä prosenttia lautakunnan toimesta kalenterivuoden aikana suoritettujen elatustukien määrästä, josta on vähennetty samana aikana elatusvelvollisilta perityistä elatusavuista elatustukien korvauksiksi tullut määrä ja elatustuen nostajien takaisin maksamat elatustuet.

Valtionosuudesta noudatetaan, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avuksista annetun lain (35/73) 5, 7 ja 9 luvussa valtionosuudesta käyttökustannuksiin on säädetty.

Edellä 2 momentissa mainitussa laissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

toimii 1 momentissa säädettyä valtionosuutta koskevista asioista sosiaali- ja terveysministeriö.

Asetuksella voidaan kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriön päätettäväksi 3 momentin mukaan kuuluvia asioita siirtää sosiaalihuollon sille tai lääninhallituksille, joiden tulee näitä asioita ratkaistessaan noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön antamia yleisiä ohjeita.

37 §.

(37 § kumotaan)

Muutoksenhausta 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuun sosiaalilautakunnan alaisen viranhaltijan päätökseen on voimassa mitä sosiaalihuollon hallinnosta annetussa laissa on säädetty.

40 §.

(40 § kumotaan)

Sosiaalilautakunnan oikeudesta saada valtion ja kunnan viranomaisilta sekä muilta yhteisöiltä ja laitoksilta tietoja ja selvityksiä tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamista varten samoin kuin tässä laissa tarkoitettujen asioiden ja tietojen salassapitovelvollisuudesta on voimassa, mitä sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain (34/50) 21 ja 21 a §:ssä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

32.

Laki

sotilasavustuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 22 päivänä heinäkuuta 1948 annetun sotilasavustuslain (566/48) 9 §:n 5 kohta, 10 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 14 ja 17 §,

näistä 9 §:n 5 kohta, 10 §:n 2 momentti ja 11 §:n 2 momentti sellaisina kuin ne ovat 28 päivänä tammikuuta 1977 annetussa laissa (125/77), sekä

muutetaan 1, 11 a ja 13 §,

näistä 11 a § sellaisena kuin se on 5 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (658/68), näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §.

Vakinaisessa palveluksessa olevan asevelvollisen omaiselle annetaan *valtion* varoista avustusta, sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

Mitä tässä laissa on säädetty vakinaisessa palveluksessa olevan asevelvollisen omaisen oikeu-

1 §

Vakinaisessa palveluksessa olevan asevelvollisen omaiselle annetaan avustusta sen mukaan, kuin jäljempänä säädetään.

Mitä tässä laissa on säädetty vakinaisessa palveluksessa olevan asevelvollisen omaisen

Voimassa oleva laki

desta saada avustusta, koskee myös sotapalveluksen sijasta valtion etua välittömästi tai välillisesti tarkoittavaan työhön määrätyn henkilön omaisia, niin myös reservin kertausharjoituksiin tai ylimääräiseen palvelukseen kutsutun omaisia.

Ehdotus

oikeudesta saada avustusta, koskee myös sotapalveluksen sijasta valtion etua välittömästi tai välillisesti tarkoittavaan työhön määrätyn henkilön omaisia *sekä* reservin kertausharjoituksiin kutsutun omaisia.

9 §

Sosiaalilautakunnan tulee:

5) vuosittain tehdä lääninhallitukselle tilitys edellisen kalenterivuoden aikana suoritetuista sotilasavustuksista. Tilitykseen ja sen nojalla suoritettavan määrän maksamiseen ja oikaisumenettelyyn sovelletaan, mitä kuntien ja kuntaliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa (35/73) on valtionosuudesta käyttökustannuksiin säädetty;

(5 kohta kumotaan)

10 §

Kunnalla on kuitenkin oikeus hakea muutosta lääninoikeuden tämän lain 11 §:n 2 momentin ja 11 a §:n nojalla antamaan päätökseen korkeimmalta hallinto-oikudelta 30 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Valituskirja liitteineen voidaan antaa myös lääninoikeuteen korkeimmalle hallinto-oikeudelle toimitettavaksi.

(2 mom. kumotaan)

11 §

Jos sosiaalilautakunta ei ole 1 momentin 3 kohdan nojalla annetun kehoituksen saatuaan siinä kokouksessa, joka lähinnä sen jälkeen pidetään, muuttanut päätöstään kehoituksen mukaisesti, on sen viipymättä ja viimeistään neljäntoista päivän kuluessa päätöksen tekemisestä alistettava asia lääninoikeuden ratkaistavaksi, uhalla, että tämän määräajan jälkeen annettu avustus voidaan jättää kunnalle korvaamatta.

(2 mom. kumotaan)

11 a §.

Jos sosiaalilautakunta on suorittanut avustusta tämän lain vastaisesti, on laittomasti maksettu avustus tai sellaiseksi katsottava avustuksen osa jätettävä kunnalle valtion varoista korvaamatta.

Mikäli valtion varoista on kunnalle jo korvattu lain vastaisesti maksettu avustus tai sen osa, kunta on velvollinen suorittamaan näin saamansa korvauksen takaisin valtiolle. Älköön

11 a §

Tämän lain nojalla suoritettu avustus tai osa siitä voidaan periä takaisin, jos avustuksen saaja on tuloja salaamalla tai muulla vilpillisellä menettelyllä myötävaikuttanut avustuksen lainvastaiseen maksamiseen.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

perimistoimenpiteisiin kuitenkin ryhdyttävä, jos korvauksen maksamisesta on kulunut yli kolme vuotta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua avustusta tai sen osaa ei kunnalla ole oikeutta periä takaisin avustuksen saajalta, ellei avustuksen saaja ole tuloja salaamalla tai muulla vilpillisellä menettelyllä myötävaikuttanut avustuksen lainvastaiseen maksamiseen.

13 §.

Tämän lain täytäntöönpanosta kunnalle aiheutuvat hallintomenot kustantaa kunta.

14 §.

Lääninhallitus antaa tarvittaessa kunnalle ennakolta varoja tässä laissa tarkoitettuja avustuksia varten.

17 §.

Tämän lain täytäntöönpanon valvonta kuuluu [sosiaaliministeriölle] ja sen alaisille tarkastusviranomaisille.

13 §

Tämän lain nojalla järjestettävään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (/), ellei lailla ole toisin säädetty.

(14 § kumotaan)

(17 § kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .